

Fremsat den 3. marts 2016 af miljø- og fødevareministeren (Esben Lunde Larsen)

Forslag

til

Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)¹⁾

Afsnit I

Formål, anvendelsesområde m.v.

Kapitel 1

Formål

§ 1. Lovens formål er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer og ved tilladelse til projekter med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling ved, at der gennemføres en miljøvurdering af planer og programmer samt projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Stk. 2. Formålet med en miljøvurdering er, at der under inddragelse af offentligheden tages hensyn til planers, programmets og projekters sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser samt arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker og ressourceeffektivitet samt det indbyrdes forhold mellem disse faktorer.

Kapitel 2

Anvendelsesområde

§ 2. Loven finder anvendelse for

- 1) planer og programmer, jf. dog § 3,
  - a) som enten fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter eller medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt na-

turbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger, og

- b) som udarbejdes eller vedtages af en myndighed, udarbejdes med henblik på Folketingets vedtagelse af planer og programmer via en lovgivningsprocedure samt udarbejdes i henhold til love, administrative retsfor skrifter eller administrative beslutninger,
- 2) projekter omfattet af bilag 1 og 2, jf. dog § 4, og
- 3) høringer af offentligheden og berørte myndigheder over planer, programmer og projekter under udarbejdelse i en anden stat, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet i Danmark.

Stk. 2. Loven finder også anvendelse på ændringer i planer og programmer.

Stk. 3. Planer og programmer efter stk. 1, nr. 1, litra a, som i medfør af lovgivningen tilvejebringes af fysiske eller juridiske personer, er omfattet af loven.

§ 3. Loven finder ikke anvendelse på planer og programmer, der alene tjener et nationalt forsvarsformål eller et civilt beredskabsformål, og på finansielle- og budgetmæssige planer og programmer.

§ 4. Loven finder ikke anvendelse på projekter eller dele af projekter, der alene tjener et forsvarsformål eller alene tjener et civilt beredskabsformål, hvis forsvarsministeren vurderer, at dette vil skade disse formål.

Stk. 2. Lovens bestemmelser om offentlig høring, jf. § 35, finder ikke anvendelse på projekter, der vedtages i enkeltheder ved lov.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmets indvirkning på miljøet, EF-Tidende 2001, nr. L 26, s. 30, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet), EU-Tidende 2012, nr. L 26, s. 1., og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, EU-Tidende 2014, nr. 124, s. 1.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse på projekter eller dele af projekter, som i anden lovgivning udtrykkeligt er undtaget herfra.

Stk. 4. Vedkommende minister kan efter forhandling med miljø- og fødevareministeren fastsætte regler, der fraviger lovens bestemmelser for projekter på havområdet.

Kapitel 3 Definitioner

§ 5. I denne lov forstås ved:

- 1) Offentligheden:
  - a) En eller flere fysiske eller juridiske personer (selskaber m.v.), som direkte eller indirekte berøres eller forventes berørt af planen, programmet eller projektet, og
  - b) foreninger og organisationer, der har beskyttelsen af landskab, kulturarv, natur eller miljøinteresser som formål, hvis foreningen eller organisationen har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.
- 2) Berørt myndighed: En myndighed, som på grund af dens specifikke miljøansvar eller lokale og regionale kompetencer kan forventes at blive berørt af planens, programmets eller projektets indvirkning på miljøet, jf. § 31.
- 3) Miljøvurdering af planer og programmer: En proces, der består af udarbejdelse af en miljørapport, gennemførelse af høringer, hensyntagen til miljørapporten og til resultaterne af høringerne ved beslutningstagning samt underretning om afgørelsen i overensstemmelse med denne lov.
- 4) Miljørapport: Den del af dokumentationen vedrørende planer eller programmer, som indeholder de oplysninger, der fremgår af § 12 og bilag 4.
- 5) Miljøvurdering af konkrete projekter: En proces, der består af
  - a) bygherrens udfærdigelse og fremlæggelse af en miljøkonsekvensrapport, jf. § 20,
  - b) myndighedens gennemførelse af høringer af offentligheden og berørte myndigheder og andre af projektet berørte stater i henhold til §§ 35 og 38,
  - c) myndighedens undersøgelse af de i miljøkonsekvensrapporten fremlagte oplysninger og eventuelle supplerende oplysninger, som bygherren om nødvendigt har fremlagt i overensstemmelse med § 24, samt af eventuelle relevante oplysninger modtaget via høringer i henhold til §§ 35 og 38,
  - d) myndighedens afgørelse om et projekts væsentlige indvirkninger på miljøet under hensyntagen til resultaterne af den i litra c omhandlede undersøgelse og myndighedens egen supplerende undersøgelse, § 24, stk. 1, og
  - e) afgørelse om tilladelse efter § 25, og afgørelse om tilladelse efter anden lovgivning som i regler fastsat i medfør af § 15, stk. 4, erstatter en afgørelse om tilladelse efter § 25.

- 6) Projekt:
  - a) Gennemførelse af anlægsarbejder eller andre installationer eller arbejder, herunder nedrivning.
  - b) Andre indgreb i det naturlige miljø eller i landskaber, der tager sigte på udnyttelse af ressourcer i undergrunden.
- 7) Bygherre: Den fysiske eller juridiske person, der ansøger om en afgørelse efter § 21 eller en tilladelse til et privat projekt samt den offentlige myndighed, som tager initiativ til et projekt.
- 8) Tilladelse: Afgørelse om tilladelse efter § 25 og afgørelse om tilladelse efter anden lovgivning som fastsat i medfør af § 15, stk. 4, erstatter tilladelse efter § 25, der giver bygherren ret til at gennemføre projektet.

Samordnede eller koordinerede fælles procedurer

§ 6. En miljøvurdering, der gennemføres efter reglerne i afsnit II om miljøvurdering af planer og programmer, træder ikke i stedet for den vurdering, der skal foretages efter afsnit III om miljøvurdering af konkrete projekter eller tilsvarende bestemmelser om vurdering af visse offentlige og private projekters virkning på miljøet (VVM) i medfør af anden lovgivning.

§ 7. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om fælles og samordnede procedurer for miljøvurdering af projekter, for hvilke der både gælder krav om at gennemføre en vurdering af indvirkningen på miljøet efter denne lov og krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde samt generelt beskyttede arter efter bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter eller tilsvarende krav efter anden lovgivning.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om fælles og samordnede procedurer for miljøvurderinger efter henholdsvis afsnit II og afsnit III samt for miljøvurderinger, hvor der hidrører krav om vurdering både fra denne lov og fra anden lovgivning, end den omfattet af stk. 1, som gennemfører EU-lovgivning.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan efter forhandling med vedkommende ressortminister fastsætte regler om koordinering af myndighedskompetence i sager vedrørende konkrete projekter.

Afsnit II

Miljøvurdering m.v. af planer og programmer

Kapitel 4

Myndighedens kompetence, screening og afgrænsning af miljørapporten

§ 8. Myndigheden skal gennemføre en miljøvurdering af planer og programmer, hvor disse

- 1) udarbejdes inden for landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, vandforvaltning, telekommunikation, turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse og fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til de projekter, der er omfattet af bilag 1 og 2,

- 2) medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger, eller
- 3) vurderes at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. stk. 2.

Stk. 2. Myndigheden skal gennemføre en vurdering af, om planer og programmer kan få væsentlig indvirkning på miljøet, når disse

- 1) er omfattet af stk. 1, nr. 1, og kun fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller angiver mindre ændringer i sådanne planer eller programmer, eller
- 2) i øvrigt fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser og kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet.

§ 9. Den myndighed, der udarbejder eller vedtager planer og programmer, skal snarest muligt enten gennemføre en miljøvurdering efter § 8, stk. 1, eller en vurdering efter § 8, stk. 2, af, om sådanne kan få eller kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet.

Screeningsafgørelse

§ 10. Myndigheden træffer afgørelse om, hvorvidt planer og programmer efter § 8, stk. 2, er omfattet af kravet om miljøvurdering. Ved afgørelsen skal myndigheden inddrage de relevante kriterier i bilag 3 samt resultaterne af høringerne efter § 32.

Afgrænsning af miljørapportens indhold

§ 11. Myndigheden skal forud for udarbejdelsen af miljørapporten for planer og programmer omfattet af § 8, stk. 1, foretage en afgrænsning af miljørapportens indhold.

Kapitel 5

Miljørapport, overvågningsprogram og sammenfattende redegørelse

§ 12. Når myndigheden skal gennemføre en miljøvurdering i henhold til § 8, stk. 1, skal myndigheden udarbejde en miljørapport, der på grundlag af de oplysninger, der er nævnt i bilag 4, vurderer den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens eller programmets gennemførelse og rimelige alternativer under hensyn til planens eller programmets mål og geografiske anvendelsesområde.

Stk. 2. Miljørapporten skal indeholde de oplysninger, som med rimelighed kan forlanges med hensyntagen til den aktuelle viden og gængse vurderingsmetoder samt til, hvor detaljeret planen eller programmet er, hvad den indeholder, og på hvilket trin i et beslutningsforløb planen eller programmet befinder sig, og hvorvidt bestemte forhold vurderes bedre på et andet trin i det pågældende forløb.

Stk. 3. Oplysninger om planens eller programmets indvirkning på miljøet, der er indhentet på et andet trin af beslutningsforløbet eller som følge af anden lovgivning, og som er omfattet af bilag 4, kan anvendes i miljørapporten.

Stk. 4. Miljørapporten skal indeholde en beskrivelse af de påtænkte foranstaltninger vedrørende overvågning af de væsentlige indvirkninger på miljøet ved planens eller programmets gennemførelse i overensstemmelse med regler fastsat i

medfør af § 14. Miljørapportens program for overvågning udarbejdes med henblik på at kunne identificere uforudsete negative virkninger på et tidligt trin og træffe enhver hensigtsmæssig afhjælpende foranstaltning. Eksisterende overvågningsordninger kan anvendes i det omfang det er hensigtsmæssigt.

§ 13. Ved den endelige godkendelse eller vedtagelse af planen eller programmet skal myndigheden inddrage miljørapporten, som er udarbejdet efter § 12, herunder miljøpåvirkninger, som ikke i øvrigt varetages efter den miljølovgivning, i henhold til hvilken planen eller programmet tilvejebringes, til resultaterne af en eventuel høring af andre stater efter § 38 og udtalelser fra andre myndigheder og offentligheden efter § 32.

Stk. 2. Myndigheden skal udarbejde en sammenfattende redegørelse for

- 1) hvordan miljøhensyn er integreret i planen eller programmet,
- 2) hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning,
- 3) hvorfor den godkendte eller vedtagne plan eller program er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der har været behandlet, og
- 4) hvordan myndigheden vil overvåge de væsentlige indvirkninger på miljøet af planen eller programmet.

§ 14. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om overvågningens gennemførelse, om indholdet i overvågningen og om, at overvågningen i visse tilfælde skal udøves af andre myndigheder, samt om indberetning til ministeren af resultaterne af overvågningen.

Afsnit III

Miljøvurdering m.v. af konkrete projekter

Kapitel 6

Krav om tilladelse, screeningsafgørelse og myndighedens kompetence

Krav om tilladelse

§ 15. Følgende projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet må ikke påbegyndes, før myndigheden, jf. § 17, skriftligt har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet efter en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet,

- 1) projekter omfattet af bilag 1, som en bygherre har indgivet ansøgning om,
- 2) projekter omfattet af bilag 2, hvorom der er truffet afgørelse efter § 21 om krav om miljøvurdering, og
- 3) projekter omfattet af bilag 2, hvor en bygherre har anmodet om, at ansøgningen skal undergå en miljøvurdering, jf. § 18, stk. 2.

Stk. 2. For projekter omfattet af stk. 1, nr. 3, skal myndigheden, jf. § 17, stk. 1-6, og regler fastsat i medfør heraf lade projektet undergå en miljøvurdering.

Stk. 3. Tilladelser, som i henhold til regler fastsat i medfør af stk. 4 helt eller delvis skal erstatte tilladelser efter § 25,

skal meddeles på baggrund af en miljøvurdering efter reglerne i denne lov eller regler fastsat i medfør af § 4, stk. 4.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at en afgørelse om tilladelse efter § 25 helt eller delvis kan erstattes af en tilladelse, som udstedes i medfør af anden lov for projekter omfattet af stk. 1.

Screeningsafgørelsen

§ 16. Et projekt omfattet af bilag 2 må ikke påbegyndes, før myndigheden, jf. § 17, skriftligt har meddelt bygherren, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. § 21.

Myndighedens kompetence

§ 17. Kommunalbestyrelsen er myndighed for behandling af projekter på land omfattet af bilag 1 og 2 og for behandling af bygherrens ansøgninger efter § 18 og dertil knyttede afgørelser efter §§ 21 og 25, jf. dog stk. 2, og 5 og 6.

Stk. 2. Regionsrådet er myndighed for behandling af projekter omfattet af bilag 1 og 2 og for behandling af bygherrens ansøgninger efter § 18 og dertil knyttede afgørelser efter §§ 21 og 25, hvis dele eller hele projektet er omfattet af råstoflovens § 7, jf. dog stk. 5 og 6.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren er myndighed for behandling af projekter på havområdet omfattet af bilag 1 og 2 og for behandling af bygherrens ansøgninger efter § 18 og dertil knyttede afgørelser efter §§ 21 og 25. Dog er kommunalbestyrelsen myndighed for behandling af projekter vedrørende intensivt fiskeopdræt, hvor det samlede anlæg er beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten.

Stk. 4. Energi-, forsynings- og klimaministeren er myndighed for følgende projekter på havet:

- 1) Projekter om efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger m.v. omfattet af bilag 1, nr. 14, 16, 22, 23 og 29 og bilag 2, nr. 2, litra d og e, nr. 3, litra a, nr. 10, litra i, nr. 13, litra a og b.
- 2) Projekter om etablering af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind, med tilhørende interne ledningsanlæg omfattet af bilag 2, nr. 3, litra i og j, og nr. 13, litra a.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan i særlige tilfælde beslutte at overtage kommunalbestyrelsers og regionsråds opgaver og beføjelser efter denne lov i sager, der berører andre myndigheders lovbestemte opgaver eller har større betydning.

Stk. 6. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at ministeren overtager kommunalbestyrelsens eller regionsrådets opgaver og beføjelser angående behandling af bygherrens ansøgninger og dertil knyttede afgørelser efter §§ 21 og 25 for visse projektyper samt den dertil knyttede tilsynskompetence. Miljø- og fødevareministeren kan endvidere fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet skal videresende sådanne ansøgninger til Miljø- og Fødevareministeriet. Dette gælder også, såfremt ansøgningerne er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening.

Stk. 7. Vedkommende minister fastsætter, hvem der er myndighed for behandling af projekter, der vedtages i enkeltheder ved lov.

Kapitel 7

Krav til bygherren

Ansøgning

§ 18. Bygherren skal før etablering, udvidelse eller ændring af projekter omfattet af bilag 1 og 2 indgive en skriftlig ansøgning om projektet til den myndighed, der skal behandle ansøgningen, jf. § 17.

Stk. 2. Såfremt bygherren ønsker, at et projekt omfattet af bilag 2 skal undergå en miljøvurderingsproces, skal bygherrens ansøgning indeholde oplysning herom.

§ 19. Bygherrens ansøgning om en afgørelse efter § 21, skal indeholde

- 1) oplysninger om projektets potentielle indvirkning på miljøet, jf. bilag 5, og
- 2) tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger af projektets indvirkninger på miljøet, der er foretaget i medfør af EU-lovgivning, der er relevante for det konkrete projekt.

Stk. 2. Ansøgningen efter stk. 1 kan indeholde en beskrivelse af særkender ved projektet eller af de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå eller forebygge, hvad der kunne have været væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet.

Miljøkonsekvensrapport

§ 20. Bygherren fremlægger en miljøkonsekvensrapport for et projekt omfattet af § 15. De oplysninger, som bygherren efter stk. 2 fremlægger i miljøkonsekvensrapporten, skal være fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

Stk. 2. Miljøkonsekvensrapporten skal mindst omfatte følgende oplysninger

- 1) en beskrivelse af projektet med oplysninger om projektets placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
- 2) en beskrivelse af projektets forventede væsentlige indvirkninger på miljøet,
- 3) en beskrivelse af projektets særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet,
- 4) en beskrivelse af de rimelige alternativer, som bygherren har undersøgt, og som er relevante for projektet og dets særlige karakteristika, og en angivelse af hovedårsagerne til den valgte løsning under hensyntagen til projektets indvirkninger på miljøet,
- 5) et ikke-teknisk resumé af de i nr. 1-4 omhandlede oplysninger, og
- 6) alle yderligere oplysninger omhandlet i bilag 7, som er relevant for de særlige karakteristika, der gør sig gældende for et bestemt projekt eller en bestemt projektype og for det miljø, der kan forventes at blive berørt.

Stk. 3. Har myndigheden afgivet en udtalelse efter § 23, stk. 1, skal miljøkonsekvensrapporten lægge denne udtalelse til grund. Ved udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten skal der tages hensyn til tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger foretaget i henhold til anden lovgivning.

Stk. 4. De oplysninger, som bygherren skal give for det ansøgte projekt i miljøkonsekvensrapporten, jf. stk. 2, skal på en passende måde påvise, beskrive og vurdere projektets væsentlige direkte og indirekte virkninger på følgende faktorer:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) den biologiske mangfoldighed med særlig vægt på arter og naturtyper, der er beskyttet i henhold til Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet, og
- 5) samspillet mellem faktorerne i nr. 1-4.

Stk. 5. Virkningerne nævnt i stk. 4 omfatter de forventede virkninger af projektets sårbarhed over for risici for større ulykker eller katastrofer.

Stk. 6. Bygherren skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten, jf. stk. 1, er udarbejdet af kvalificerede og kompetente eksperter.

Kapitel 8

Screeningsafgørelsen

§ 21. Myndigheden, jf. § 17, træffer på grundlag af bygherrens ansøgning, jf. § 19, afgørelse om, hvorvidt et projekt omfattet af bilag 2 er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Ved vurderingen skal myndigheden tage hensyn til kriterierne i bilag 6. Afgørelsen skal endvidere tage hensyn til resultaterne af foreløbig kontrol eller vurderinger af indvirkningen på miljøet, der er foretaget i medfør af EU-lovgivningen.

Stk. 2. Afgørelsen skal begrundes med hovedårsagerne til afgørelsen og henvisning til de i bilag 6 opførte relevante kriterier. Begrundelsen for en afgørelse om, at et projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, skal endvidere anføre særkender ved projektet eller anføre, hvilke foranstaltninger der påtænkes truffet for at undgå eller forebygge, hvad der ellers kunne have været væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, hvis bygherren har fremlagt en beskrivelse efter § 19, stk. 2.

§ 22. Myndigheden skal træffe afgørelse efter § 21 hurtigst muligt og senest 90 dage fra den dag, hvor bygherren har fremlagt de krævede oplysninger, jf. § 19.

Stk. 2. I særlige tilfælde kan myndigheden forlænge fristen efter stk. 1. Myndigheden skal underrette bygherren skriftligt om årsagerne til forlængelsen og om, hvornår der forventes truffet en afgørelse.

Kapitel 9

Afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold

§ 23. For projekter omfattet af § 15, stk. 1, skal myndigheden forud for bygherrens udarbejdelse af miljøkonsekvensrapport afgive en udtalelse om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som bygherren skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. For projekter på havområdet, jf. § 17, stk. 3 og 4, afgiver myndigheden kun udtalelse efter reglerne i stk. 1, hvis bygherren anmoder herom.

Stk. 3. Myndigheden kan, hvis bygherren anmoder herom, undlade at afgive udtalelse efter stk. 1, hvis myndigheden finder det ubetænkeligt i forhold til det konkrete projekt.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet af udtalelsen efter stk. 1 samt om myndighedens afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold.

Kapitel 10

Afgørelse om tilladelse til projekter omfattet af krav om miljøvurdering

Oplysningsgrundlaget for myndighedens afgørelse om tilladelse

§ 24. Efter modtagelsen af miljøkonsekvensrapporten fra bygherren, gennemgår myndigheden rapporten med inddragelse af den fornødne ekspertise, med henblik på at sikre, at den opfylder kravene i § 20. Myndigheden kan om nødvendigt indhente yderligere oplysninger fra bygherren til opfyldelse af kravene i § 20, stk. 2.

Stk. 2. Myndigheden skal efter gennemgang af miljøkonsekvensrapporten sende den i høring hos berørte myndigheder og offentligheden i overensstemmelse med § 35, stk. 1, nr. 3, og § 38.

§ 25. Efter høringen skal myndigheden træffe afgørelse, om en ansøgning efter § 18, stk. 1, kan imødekommes. Afgørelsen træffes på grundlag af bygherrens ansøgning, miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger, og resultatet af de høringer, der er foretaget. Såfremt projektet kan få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat, kan myndigheden først træffe afgørelse om tilladelse til projektet, når miljø- og fødevareministerens samtykke efter § 38 foreligger.

Stk. 2. Myndigheden træffer afgørelse efter stk. 1 om tilladelse inden for en rimelig frist. Forsinkes myndighedens afgørelse, skal begrundelsen herfor meddeles bygherren.

§ 26. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at myndigheden ikke må meddele tilladelse til at påbegynde et projekt, før der er tilvejebragt det nødvendige plangrundlag for projektet efter lov om planlægning.

§ 27. Træffer myndigheden afgørelse efter § 25, stk. 1, om at tillade det ansøgte projekt, skal afgørelsen indeholde alle de miljømæssige betingelser, der er knyttet til afgørelsen, en beskrivelse af alle projektets særkender og de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, samt eventuelle overvågningsforanstaltninger.

Stk. 2. Myndigheden kan stille vilkår for tilladelser, jf. stk. 1, med henblik på opfyldelse af lovens formål og inden for dens anvendelsesområde.

Stk. 3. Træffer myndigheden afgørelse om at nægte tilladelse til det ansøgte projekt, skal myndigheden angive hovedårsagerne herfor i afgørelsen.

§ 28. Vil projektet have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, skal myndigheden i tilladelsen stille vilkår, jf. § 27, stk. 2, for bygherrens overvågning heraf.

Stk. 2. Myndigheden kan genoptage en afgørelse efter § 25, og kan om nødvendigt meddele forbud og påbud, herunder tilbagekalde en tilladelse eller fastsætte særlige vilkår i en eksisterende tilladelse, hvis

- 1) der fremkommer nye oplysninger om projektets væsentlige skadelige indvirkning på miljøet, eller
- 2) projektets væsentlige skadelige indvirkning ikke kunne forudses ved myndighedens afgørelse om tilladelsen.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om overvågningsens gennemførelse, om indholdet i overvågningen og om, at overvågningen i visse tilfælde skal udøves af andre end bygherren, samt om indberetning til ministeren af resultaterne af overvågningen.

Kapitel 11

Bemyndigelser til at fastsætte krav til ansøgning, miljøkonsekvensrapport og myndighedernes behandling heraf

§ 29. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af ansøgninger efter §§ 18 og 19 og fremlæggelse af miljøkonsekvensrapport efter § 20 skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening eller indgives digitalt.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, hvilke oplysninger bygherre skal afgive ved ansøgning efter §§ 18 og 19 samt at indgivelse af ansøgninger skal ske på et særligt skema.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, hvilke oplysninger bygherre skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten til myndigheden og i hvilken form oplysningerne skal indgives.

§ 30. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om myndighedens behandling af ansøgninger efter § 19 og om, at sådanne ansøgninger skal afgøres samtidig med visse ansøgninger efter lov om miljøbeskyttelse.

Afsnit IV

Udpegning af berørt myndighed, høring, offentliggørelse m.v.

Kapitel 12

Udpegning af berørte myndigheder

§ 31. Den myndighed, der som en del af udarbejdelsen eller vedtagelsen af en plan eller et program samt ændringer heri foretager en miljøvurdering efter reglerne i afsnit II, eller der foretager en miljøvurdering af bygherrens ansøgning og træffer afgørelse efter reglerne i afsnit III, skal udpege de myndigheder, der kan forventes at blive berørt af planen, programmet eller projektet, jf. § 5, nr. 2.

Stk. 2. Miljø- og Fødevareministeriet er altid berørt myndighed, hvis den myndighed, der foretager miljøvurderingen

efter reglerne i afsnit II eller er rette myndighed for at foretage miljøvurderingen og træffe afgørelse efter reglerne i afsnit III, er et ministerium eller anden statslig myndighed.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, hvilke myndigheder der er berørte myndigheder.

Kapitel 13

Høring af offentligheden og myndigheder og offentliggørelse i forbindelse med miljøvurdering m.v. efter afsnit II

Høring i forbindelse med miljøvurdering m.v. efter afsnit II

§ 32. Den myndighed, der som en del af udarbejdelsen eller vedtagelsen af en plan eller et program foretager en miljøvurdering m.v. efter reglerne i afsnit II skal foretage høring af:

- 1) berørte myndigheder, før der træffes screeningsafgørelse efter § 10,
- 2) berørte myndigheder, inden der tages stilling til afgrænsningen af miljørapporten, jf. § 11, og
- 3) offentligheden og berørte myndigheder over udkast til plan eller program samt ledsagende miljørapport, jf. § 12.

Stk. 2. Myndigheden fastsætter en passende frist for høringer efter stk. 1.

Stk. 3. Er der i medfør af anden lovgivning fastsat regler om offentlighedens inddragelse i forbindelse med udarbejdelse af planen eller programmet samt ændringer heri, herunder om tidsfrister for indsigelser m.v. mod plan- eller programforslaget, offentlig bekendtgørelse og offentlig tilgængelighed af plan- eller programforslag, finder disse regler anvendelse på såvel udkast til plan- eller program som den ledsagende miljørapport.

Offentliggørelse af afgørelser m.v. efter afsnit II

§ 33. Myndighedens screeningsafgørelse efter § 10 om, at der ikke vil blive gennemført en miljøvurdering af en plan eller et program, skal offentliggøres med begrundelse snarest muligt og før den endelige godkendelse eller vedtagelse af planen eller programmet. Offentliggørelsen skal indeholde oplysning om, hvorvidt afgørelsen kan påklages og fristen herfor.

§ 34. Myndigheden skal offentliggøre den endeligt godkendte eller vedtagne plan eller det endeligt godkendte program, miljørapporten og den sammenfattende redegørelse efter § 13, stk. 2, samt fremsende disse til berørte myndigheder. Offentliggørelsen skal indeholde oplysning om, hvorvidt afgørelsen kan påklages og fristen herfor.

Stk. 2. Når der har været gennemført en høring af andre stater efter § 38, skal myndigheden sende den godkendte eller vedtagne plan eller det godkendte eller vedtagne program vedlagt den sammenfattende redegørelse til miljø- og fødevareministeren, som sikrer, at disse sendes til berørte stater.

Kapitel 14

Høring af offentligheden og myndigheder og offentliggørelse i forbindelse med miljøvurdering m.v. efter afsnit III

Høring i forbindelse med miljøvurdering m.v. efter afsnit III

§ 35. Den myndighed, der foretager en miljøvurdering af bygherrens ansøgning og træffer afgørelse efter reglerne i afsnit III, skal foretage høring af

- 1) berørte myndigheder, før der træffes en afgørelse efter § 21,
- 2) offentligheden og berørte myndigheder, ved afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold, og før myndigheden afgiver en udtalelse efter § 23, og
- 3) de berørte myndigheder og offentligheden over miljøkonsekvensrapporten, som bygherren har fremlagt, herunder ansøgningen om tilladelse, før der træffes en afgørelse om tilladelse.

Stk. 2. Med henblik på høringen efter stk. 1, nr. 2, skal myndigheden offentliggøre en kort beskrivelse af hovedtrækkene i det påtænkte projekt samt følgende oplysninger:

- 1) Angivelse af, hvortil kommentarer eller spørgsmål kan rettes samt nærmere oplysninger om fristerne for fremsendelse af bemærkninger eller spørgsmål.
- 2) Karakteren af eventuelle afgørelser eller udkast til afgørelse, hvis et sådant foreligger, samt efter hvilken lov afgørelsen skal træffes.
- 3) Hvorvidt de miljøoplysninger, der er indhentet af bygherren eller myndigheden til brug for sagens behandling, er til rådighed for offentligheden.
- 4) Hvor og hvordan de relevante oplysninger stilles til rådighed.
- 5) Hvilke foranstaltninger der er truffet med henblik på offentlighedens deltagelse i VVM.

Stk. 3. Med henblik på høringen efter stk. 1, nr. 3, skal myndigheden offentliggøre de i stk. 2 nævnte oplysninger med ansøgningen, miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger, jf. § 24, og udkast til afgørelse om tilladelse.

Stk. 4. Myndigheden kan fastsætte passende tidsfrister for høringer af de berørte myndigheder, jf. stk. 1, nr. 1-2. Myndigheden fastsætter en frist for høring af offentligheden, jf. stk. 1, nr. 2, på 14 dage. Myndigheden kan fravige denne frist, såfremt der foreligger særlige omstændigheder. For høring af offentligheden, jf. stk. 1, nr. 3, er høringsfristen mindst 8 uger.

Offentliggørelse af afgørelser m.v. efter afsnit III

§ 36. Myndigheden skal offentliggøre en afgørelse efter § 21.

§ 37. Når der er truffet afgørelse om at give eller nægte tilladelse til et projekt omfattet af § 15, stk. 1, skal myndigheden straks sikre, at følgende oplysninger er tilgængelige for offentligheden og de berørte myndigheder

- 1) Indholdet af afgørelsen og de betingelser, der eventuelt er knyttet hertil.

- 2) De vigtigste begrundelser og overvejelser, der ligger til grund for afgørelsen, herunder oplysninger om proceduren for offentlig deltagelse.
- 3) Resuméet af resultaterne af de høringer, der er foretaget.
- 4) De oplysninger, der er indsamlet i henhold, § 24, stk. 1, 2. pkt., og § 24, stk. 2, jf. §§ 35 og 38, og
- 5) Hvordan resultaterne og oplysningerne, jf. nr. 3 og 4, er indarbejdet eller på anden måde taget i betragtning, herunder eventuelle kommentarer fra berørte stater.

Stk. 2. Den eller de myndigheder, der har truffet afgørelse om projektet, underretter alle stater, der er blevet hørt, jf. § 38, og fremsender de i stk. 1 nævnte oplysninger.

Kapitel 15

Grænseoverskridende indvirkninger på miljøet

§ 38. Forventes en plan, et program eller et projekt at få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat, skal myndigheden snarest muligt underrette miljø- og fødevareministeren med henblik på gennemførelse af høring efter reglerne i stk. 3 eller 4. Myndigheden må ikke godkende eller vedtage planen eller programmet endeligt eller træffe afgørelse om tilladelse, før ministeren giver samtykke hertil.

Stk. 2. Modtager miljø- og fødevareministeren en henvendelse fra en anden stats myndighed om, at der i Danmark er igangsat udarbejdelsen af en plan eller et program eller anmeldt et projekt, hvis gennemførelse kan få væsentlig indvirkning på miljøet i denne anden stat, skal miljø- og fødevareministeren foranledige, at der gennemføres høring efter reglerne i stk. 3 eller 4. Den danske myndighed må ikke godkende eller vedtage planen eller programmet endeligt eller træffe afgørelse om tilladelse, før ministeren giver samtykke hertil.

Stk. 3. For høring over udkast til en plan eller et program skal ministeren fremsende de i § 32, stk. 1, nr. 3, nævnte oplysninger, oplysninger om dens eller dets mulige grænseoverskridende virkninger på miljøet, herunder på sundheden, og oplysninger om beslutningsproceduren, herunder angivelse af en rimelig tidsfrist for afgivelse af bemærkninger.

Stk. 4. For høring over udkast til miljøkonsekvensrapport til et ansøgt projekt, fremsender miljø- og fødevareministeren de i § 35, stk. 3, nævnte oplysninger, oplysninger om dens eller dets mulige grænseoverskridende virkninger på miljøet, herunder på sundheden, og oplysninger om beslutningsproceduren, herunder angivelse af en frist for afgivelse af bemærkninger.

Stk. 5. Modtager miljø- og fødevareministeren fra en anden stat oplysninger om, at et udkast til en plan eller et program under udarbejdelse i denne stat eller et ansøgt konkret projekt kan få væsentlig indvirkning på miljøet i Danmark, skal ministeren foranledige afholdt fornødne høringer i Danmark over de fremsendte oplysninger, jf. § 32, stk. 1, nr. 3, og stk. 2, for planer og programmer, og § 35, stk. 1, nr. 3, og stk. 4 for projekter.

Afsnit V

Administrative bestemmelser, straf, ikrafttræden mv.

Kapitel 16

Administrative bestemmelser

Bortfald af screeningsafgørelser og tilladelser

§ 39. En afgørelse efter § 21 og en afgørelse om tilladelse efter § 25 bortfalder, hvis afgørelsen ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år.

Forebyggelse af interessekonflikter

§ 40. En myndighed, der udarbejder planer eller programmer omfattet af denne lov, må ikke udføre opgaver og beføjelser som berørt myndighed i forhold til disse planer og programmer, medmindre der er sikret en funktionel opdeling af kompetencerne inden for myndigheden.

Stk. 2. En myndighed, der er bygherre for et projekt omfattet af denne lov, må ikke behandle ansøgningen om projektet og træffe afgørelse herom, medmindre der er sikret en funktionel opdeling af kompetencerne inden for myndigheden.

Digital kommunikation, høring og indberetning

§ 41. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om anvendelse af digital kommunikation, herunder digital selvbetjening, inden for lovens område og om de nærmere vilkår herfor.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved gennemførelsen af høringer. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at underretninger, informationer og høringer skal ske digitalt og ved indberetning i en særlig form til en elektronisk portal eller et register.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at den kompetente myndighed skal indberette visse oplysninger om planer og programmer og om projekter til et landsdækkende digitalt register, herunder regler om, at indberetningen skal ske digitalt og om andre tekniske krav m.v. til indberetningen.

Gebyr

§ 42. Miljø- og fødevareministeren kan efter forhandling med vedkommende minister fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedens omkostninger ved administration og tilsyn efter loven for projekter.

Delegation m.v.

§ 43. Miljø- og fødevareministeren og energi- forsynings- og klimaministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren og energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndi-

gelse efter stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne påklages.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren og energi- forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om udøvelsen af de beføjelser, som en anden statslig myndighed efter forhandling med vedkommende minister bemyndiges til at udøve efter stk. 1.

Internationale overenskomster, EU-retsakter samt ændring af bilag

§ 44. Regeringen kan indgå overenskomster med fremmede stater om fælles foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål. Forberedelse og gennemførelse af overenskomster sker efter forhandling med den berørte ressortminister. Hermed giver Folketinget regeringen et generelt samtykke til indgåelse af fremtidige endnu ikke udarbejdede overenskomster inden for lovens område (forhåndssamtykke).

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler til opfyldelse af overenskomster, der indgås i henhold til stk. 1.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler med henblik på opfyldelse og anvendelse af Den Europæiske Unions retsakter om forhold, som er omfattet af denne lov.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om ændringer af bilag 1 og 2, jf. dog stk. 5.

Stk. 5. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om ændringer af bilag 1 og 2 for projekter omfattet af § 17, stk. 4, nr. 1 og 2.

§ 45. Efter anmodning fra vedkommende minister henholdsvis kommunalbestyrelsen eller regionsrådet skal myndigheder, private virksomheder samt koncessionerede og tilsvarende virksomheder give de oplysninger og foretage de undersøgelser, der er nødvendige for, at myndigheden kan træffe afgørelse vedrørende konkrete projekter.

Kapitel 17

Tilsyn

§ 46. Den i henhold til § 17 kompetente myndighed er tilsynsmyndighed. Kommunalbestyrelsen eller regionsrådet er dog tilsynsmyndighed for miljø- og fødevareministerens afgørelser efter §§ 21 og 25, når ministeren har overtaget disse opgaver og beføjelser i en konkret sag efter § 17, stk. 5.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden påser overholdelsen af denne lov og af de regler, der er fastsat i medfør heraf. Den kompetente myndighed er ligeledes tilsynsmyndighed for de afgørelser, der er truffet efter §§ 21 og 25, og at vilkår fastsat i tilladelser overholdes. Tilsynsmyndigheden påser, at påbud og forbud efter denne lov og regler fastsat i medfør heraf efterkommes.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal foretage indberetning til regionsrådet eller den tilsynsførende minister, når kommunalbestyrelsen får kendskab til et ulovligt forhold i tilfælde, hvor regionsrådet eller ministeren er tilsynsmyndighed. Samme forpligtelse påhviler regionsrådet i forhold til kommunalbestyrelsen og de tilsynsførende ministre.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Stk. 5. Miljø- og fødevarerministeren kan bestemme, at tilsynet udøves af en anden myndighed, jf. stk. 1 og 2.

§ 47. Tilsynsmyndigheden og personer med bemyndigelse fra tilsynsmyndigheden har uden retskendelse adgang til enhver ejendom i tilsynsøjemed, jf. § 46, og har efter forudgående underretning til ejeren eller brugeren adgang for at foretage tekniske forarbejder til forberedelse af beslutninger efter denne lov.

Stk. 2. Legitimation skal forevises efter anmodning i forbindelse med adgang efter stk. 1.

Stk. 3. Politiet yder nødvendig bistand til at opnå den i stk. 1 nævnte adgang.

Kapitel 18

Klage og søgsmål

Planer og programmer

§ 48. En afgørelse efter § 10 om, at myndigheden ikke skal gennemføre en miljøvurdering af planer og programmer eller ændringer deri, kan påklages efter reglerne fastsat i den lovgivning, som planen eller programmet udarbejdes i henhold til.

Stk. 2. Myndighedens afgørelse, som træffes ved gennemførelsen af en miljøvurdering efter § 8, stk. 1, kan påklages efter reglerne fastsat i den lovgivning, som planen eller programmet udarbejdes i henhold til.

Stk. 3. Er planen eller programmet eller ændringer deri ikke udarbejdet i henhold til lov, eller den pågældende lov ikke giver mulighed for klage, kan afgørelsen efter § 10 om, at myndigheden ikke skal gennemføre en miljøvurdering af planer og programmer eller ændringer deri, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Stk. 4. Er planen eller programmet eller ændringer deri ikke udarbejdet i henhold til lov, eller den pågældende lov ikke giver mulighed for klage, kan myndighedens afgørelse, som træffes ved gennemførelsen af en miljøvurdering efter § 8, stk. 1, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Stk. 5. Stk. 3 og 4 finder ikke anvendelse for planer og programmer, der vedtages af Folketinget ved en lovgivningsprocedure.

Projekter

§ 49. Afgørelser efter § 21, for så vidt angår retlige spørgsmål, afgørelser efter § 25, og afgørelser efter § 46 kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at klager over afgørelser efter stk. 1, i visse tilfælde skal

behandles af Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 1, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Stk. 3. Afgørelser i henhold til anden lovgivning, som i henhold til regler fastsat i medfør af § 15, stk. 4, erstatter afgørelser om tilladelse efter § 25, kan påklages efter reglerne i den lovgivning, som afgørelsen meddeles i henhold til.

Stk. 4. Energi-, forsyning- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at ministerens afgørelser efter § 21 vedrørende projekter omfattet af § 17, stk. 4, nr. 1 og 2, påklages til Energiklagenævnet og om de nærmere regler herfor.

Klageberettigede

§ 50. Klageberettiget efter § 48, stk. 3 og 4, og § 49, stk. 1, er miljø- og fødevarerministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald, og landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Stk. 2. Vedkommende minister kan fastsætte særlige regler om klageberettigelse i sager vedrørende projekter på havområdet.

Klagefrist

§ 51. Klage efter § 48, stk. 3 og 4, og § 49, stk. 1, skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter offentliggørelsen af screeningsafgørelsen efter § 10, den vedtagne plan eller det vedtagne program, screeningsafgørelsen efter § 21 samt afgørelsen efter §§ 25 og 46, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Udløber klagefristen på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 3. Klage efter § 48, stk. 4, kan tidligst indgives, når planen eller programmet er endelig vedtaget.

Indgivelse af klage m.v.

§ 52. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 18 b, stk. 2-4, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden.

Stk. 2. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

Stk. 3. Når myndigheden videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet, sender den samtidig en kopi af sin udtalelse til de i klagesagen involverede med en frist for at afgive bemærkninger til Natur- og Miljøklagenævnet på 3 uger fra modtagelsen.

Stk. 4. Myndigheden skal straks underrette Natur- og Miljøklagenævnet, hvis den, efter at klagen er videresendt til

nævnet, inddrages i forhandlinger med adressaten for afgørelsen og klageren om tilpasninger af det ansøgte projekt, der er af betydning for klagen. Natur- og Miljøklagenævnet kan sætte behandlingen af sagen i bero, indtil forhandlingerne er afsluttet. Myndigheden underretter nævnet om resultatet af forhandlingerne, når de er afsluttet.

Stk. 5. Myndighedens videresendelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen, jf. stk. 1, til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Tilsvarende gælder sager, hvor klage ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, men hvor Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke afvises.

Stk. 6. Indgives en klage efter stk. 1 ikke ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden snarest viderevende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. I sådanne tilfælde finder stk. 1-3 ikke anvendelse.

Stk. 7. Påklages en afgørelse skal den myndighed, der har truffet afgørelsen sikre, at adressaten for afgørelsen straks underrettes om klagen.

Opsættende virkning

§ 53. Ved rettidig klage efter § 49, stk. 1, kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at en afgørelse efter § 21 eller en afgørelse om tilladelse efter § 25 ikke må udnyttes, og at et påbud efter § 46, stk. 4, ikke skal efterkommes. Er et bygge- eller anlægsarbejde iværksat, kan Natur- og Miljøklagenævnet påbyde dette standset.

Søgsmål

§ 54. Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter denne lov eller regler fastsat i medfør af loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt adressaten. Er afgørelsen offentliggjort, regnes søgsmålsfristen fra offentliggørelsen.

Stk. 2. Ved søgsmål om forhold vedrørende miljøet, der er omfattet af denne lov, skal retten påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter.

Kapitel 19

Lovliggørelse og straf

§ 55. Det påhviler den til enhver tid værende ejer af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold. Består forholdet i en ulovlig brug af ejendommen, påhviler pligten tillige brugeren.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden kan på ejerens bekostning lade et påbud om at berigtige et ulovligt forhold tinglyse på ejendommen. Når forholdet er berigtiget, skal vedkommende myndighed lade påbuddet aflyse fra tingbogen.

Stk. 3. Når et ved dom meddelt påbud om at berigtige et ulovligt forhold ikke efterkommes inden den i dommen fastsatte frist og inddrivelse af tvangsbøder ikke kan antages at føre til, at påbuddet efterkommes, kan tilsynsmyndigheden foretage det nødvendige til forholdets berigtigelse på ejerens bekostning.

§ 56. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) undlader at indgive skriftlig ansøgning om afgørelse efter § 21 eller afgørelse om tilladelse, jf. 18, stk. 1,
- 2) i strid med § 15, stk. 1, påbegynder et projekt, før myndigheden har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet,
- 3) i strid med § 16 påbegynder et ansøgt projekt, før myndigheden skriftligt har meddelt bygherren, at projektet ikke antages at kunne have en væsentlig indvirkning på miljøet,
- 4) tilsidesætter vilkår for en tilladelse efter loven eller regler fastsat i medfør af loven, og
- 5) undlader at efterkomme et påbud eller forbud, der er udstedt i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er voldt skade på de interesser som loven tilsiger at beskytte eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved lavere økonomiske omkostninger.

Stk. 3. Sker der ikke konfiskation af udbytte, som er opnået ved overtrædelsen, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillægsbøde, tages særligt hensyn til en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel, jf. stk. 2.

Stk. 4. Forældelsesfristen for strafansvaret efter stk. 1 er 5 år.

Stk. 5. Juridiske personer kan pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 20

Ikrafttræden og overgangsbestemmelser m.v.

§ 57. Loven træder i kraft den 16. maj 2017.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse ved behandling af klager over afgørelser efter lov om miljøvurdering af planer og programmer truffet før lovens ikrafttræden. For sådanne klager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse for planer og programmer, der er under tilvejebringelse efter lov om miljøvurdering af planer og programmer før lovens ikrafttræden. For sådanne planer og programmer finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. Loven finder ikke anvendelse ved Energiklagenævnets behandling af klager over afgørelser efter lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om kontinental-soklen og lov om fremme af vedvarende energi eller regler udstedt i medfør heraf truffet før lovens ikrafttræden. For sådanne klager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 5. De hidtil gældende regler i lov om fremme af vedvarende energi § 26 og i bekendtgørelse nr. 68 af 26. januar 2012 om vurdering af virkning på miljøet (VVM) ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg på havet finder fortsat anvendelse på konkrete projekter omfattet af denne lov, hvis

- 1) Energistyrelsen har truffet screeningsafgørelse, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 3, før ikrafttrædelsestidspunktet,
- 2) ansøgeren har anmodet Energistyrelsen om en udtalelse om, hvilke oplysninger der skal fremlægges i VVM-redegørelsen, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 5, før ikrafttrædelsestidspunktet, eller
- 3) ansøgeren har fremsendt VVM-redegørelsen til Energistyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1, før ikrafttrædelsestidspunktet.

Stk. 6. De hidtil gældende regler i lov om anvendelsen af Danmarks undergrund 28 a, lov om kontinentalsoklen § 4 a og i bekendtgørelse nr. 1419 af 3. december 2015 om VVM, konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore, finder fortsat anvendelse på konkrete projekter omfattet af denne lov, hvis

- 1) Energistyrelsen har truffet screeningsafgørelse, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 3, før ikrafttrædelsestidspunktet,
- 2) ansøgeren har anmodet Energistyrelsen om en udtalelse om, hvilke oplysninger der skal fremlægges i VVM-redegørelsen, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 4, før ikrafttrædelsestidspunktet, eller
- 3) ansøgeren har fremsendt VVM-redegørelsen til Energistyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, før ikrafttrædelsestidspunktet.

Stk. 7. Loven finder ikke anvendelse ved Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klager over afgørelser efter lov om planlægning, lov om råstoffer, lov om kystbeskyttelse og lov om beskyttelse af havmiljøet eller regler udstedt i medfør heraf truffet før lovens ikrafttræden. For sådanne klager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 8. De hidtil gældende regler i lov om planlægning § 11 g-11 i og bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 finder fortsat anvendelse på konkrete projekter omfattet af denne lov, hvis:

- 1) den kompetente VVM-myndighed, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 5, har truffet screeningsafgørelse, jf. bekendtgørelsens § 3, før ikrafttrædelsestidspunktet, eller
- 2) den kompetente VVM-myndighed, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 5, har offentliggjort en kort beskrivelse af

hovedtrækkene af det påtænkte anlæg med henblik på at indkalde ideer og forslag fra offentligheden og berørte myndigheder til brug for afgrænsning af VVM-redegørelsens indhold, jf. bekendtgørelsens § 4, før ikrafttrædelsestidspunktet

Stk. 9. De hidtil gældende regler i § 23 i lov om råstoffer og i kapitel 3 og bilag 4 i bekendtgørelse nr. 1306 af 24. november 2015 om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen, finder fortsat anvendelse på konkrete projekter omfattet af denne lov, hvis

- 1) Naturstyrelsen har truffet screeningsafgørelse, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 2, før ikrafttrædelsestidspunktet,
- 2) ansøgeren har anmodet Naturstyrelsen om en udtalelse om, hvilke oplysninger der skal fremlægges i VVM-redegørelsen, jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 2, før ikrafttrædelsestidspunktet, eller
- 3) ansøgeren har fremsendt VVM-redegørelsen til Naturstyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 3, nr. 10, jf. § 11, stk. 1, og bilag 4, før ikrafttrædelsestidspunktet.

Stk. 10. De hidtil gældende regler i lov om beskyttelse af havmiljøet § 24 a og i bekendtgørelse nr. 382 af 25. april 2012 om vurdering af virkninger på miljøet (VVM) af havbrug beliggende længere end 1 sømil fra kysten, finder fortsat anvendelse på projekter omfattet af denne lov, hvis Miljøstyrelsen har truffet screeningsafgørelse, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1, før ikrafttrædelsestidspunktet.

Stk. 11. De hidtil gældende regler i bekendtgørelse nr. 579 af 29. maj 2013 om miljømæssig vurdering af visse anlæg og foranstaltninger på søterritoriet, finder fortsat anvendelse på konkrete projekter omfattet af denne lov, hvis

- 1) Kystdirektoratet har truffet screeningsafgørelse jf. bekendtgørelsens § 3, før ikrafttrædelsestidspunktet,
- 2) Kystdirektoratet har sendt de i bekendtgørelsens § 4, stk. 2, nævnte oplysninger i høring hos berørte myndigheder, før ikrafttrædelsestidspunktet, eller
- 3) Kystdirektoratet har modtaget en VVM-redegørelse, som ansøger har udarbejdet og indsendt efter bekendtgørelsens § 5, før ikrafttrædelsestidspunktet.

§ 58. Lov om miljøvurdering af planer og programmer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 10. december 2015, ophæves.

§ 59. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bilag 1**Projekter omfattet af § 15, stk. 1, nr. 1**

1. Råolieraffinaderier (undtagen virksomheder, der udelukkende fremstiller smøremidler på grundlag af råolie) samt anlæg til forgasning og fortætning af mindst 500 tons kul eller bituminøs skifer om dagen.
2.
  - a) Konventionelle kraftværker og andre fyringsanlæg med en termisk ydelse på mindst 300 MW.
  - b) Kernekraftværker og andre kernereaktorer herunder demontering og nedlukning af sådanne kernekraftværker eller reaktorer²⁾ (bortset fra forskningsanlæg til fremstilling og forarbejdning af spaltelige og fertile stoffer, hvis maksimumskapacitet ikke overstiger 1 kW vedvarende termisk ydelse).
3.
  - a) Anlæg til oparbejdning af bestrålet nukleart brændsel.
  - b) Anlæg, der er bestemt:
    - i) til fremstilling eller berigning af nukleart brændsel
    - ii) til oparbejdning af bestrålet nukleart brændsel eller højradoaktivt affald
    - iii) til endelig bortskaffelse af bestrålet nukleart brændsel
    - iv) udelukkende til endelig bortskaffelse af radioaktivt affald
    - v) udelukkende til deponering (planlagt til at vare i mere end 10 år) af bestrålet nukleart brændsel eller radioaktivt affald på et andet sted med produktionsstedet.
4.
  - a) Integrerede jern- og stålværker til fremstilling af råjern og råstål.
  - b) Anlæg til udvinding af non-ferro råmetaller af malme, koncentrater eller sekundære råstoffer ved hjælp af metalprocesser, kemiske eller elektrolytiske processer.
5. Anlæg til udvinding af asbest og til behandling og forarbejdning af asbest og af produkter, der indeholder asbest: for så vidt angår produkter i asbestcement, med en årlig produktion på over 20.000 tons færdige produkter; for så vidt angår friktionspakninger, med en årlig produktion på 50 tons færdige produkter; for så vidt angår anden anvendelse af asbest, med et årligt forbrug heraf på over 200 tons.
6. Integrerede kemiske anlæg, dvs. anlæg til fremstilling i industriel målestok af stoffer ved kemisk omdannelse, som ligger side om side og funktionelt hører sammen, og som er:
  - a) til fremstilling af organiske grundkemikalier
  - b) til fremstilling af uorganiske grundkemikalier
  - c) til fremstilling af fosfat-, kvælstof- eller kaliumholdig kunstgødning (også blandingsgødning)
  - d) til fremstilling af basisplantebeskyttelsesmidler og biocider
  - e) til fremstilling af farmaceutiske basisprodukter ved hjælp af en kemisk eller biologisk proces
  - f) til fremstilling af sprængstoffer.
7.
  - a) Nyanlæg til jernbanefjerntrafik samt lufthavne³⁾ med en start- og landingsbane på mindst 2.100 m.
  - b) Anlæg af motorveje og motortrafikveje⁴⁾.
  - c) Anlæg af nye veje med mindst fire kørebaner eller udretning og/eller udvidelse af en eksisterende vej med højst to kørebaner med henblik på anlæg af mindst fire kørebaner, hvis en sådan ny vej eller et således udrettet og/eller udvidet vejafsnit har en ubrudt længde på mindst 10 km.
8.
  - a) Indre vandveje og havne ved indre vandveje, som kan anløbes af fartøjer på over 1.350 tons.

- b) Søhandelshavne, anløbsbroer til lastning og losning, der er forbundet med havneanlæg til lands og til vands (bortset fra færgebroer), der kan anløbes af fartøjer på over 1.350 tons.
9. Anlæg til bortskaffelse af farligt affald ved forbrænding, kemisk behandling (som defineret i bilag I til Europa- Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald⁵⁾, afsnit D9) eller deponering i jorden som defineret i artikel 3, nr. 2, i det nævnte direktiv.
10. Anlæg til bortskaffelse af ikke-farligt affald ved forbrænding eller kemisk behandling (som defineret i bilag I til direktiv 2008/98/EF afsnit D9) med en kapacitet på over 100 tons/dag.
11. Arbejder i forbindelse med indvinding af grundvand eller kunstig tilførsel af grundvand, hvor den indvundne eller tilførte mængde vand udgør mindst 10 mio. m³/år.
- 12.
- a) Anlæg til overførsel af vandressourcer mellem flodbækkener, når formålet er at forebygge eventuel vandmangel, og når den overførte vandmængde overstiger 100 mio. m³/år.
- b) I alle andre tilfælde anlæg til overførsel af vandressourcer mellem flodbækkener, når den gennemsnitlige vandmængde i det bækken, hvorfra vandet overføres, over flere år overstiger 2.000 mio. m³/år, og den overførte vandmængde overstiger 5 % af denne mængde.
- I begge tilfælde er overførsel af drikkevand via rørledninger ikke omfattet.
13. Anlæg til behandling af spildevand med en kapacitet på over 150.000 personækvivalenter som defineret i artikel 2, nr. 6, i Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand⁶⁾.
14. Udvinning af mere end 500 tons råolie/dag og mere end 500.000 m³ naturgas/dag i kommercielt øjemed.
15. Dæmninger og andre anlæg til opstuvning eller varig oplagring af vand, når den nye eller supplerende opstuede eller oplagrede vandmængde overstiger 10 mio. m³.
16. Rørledninger med en diameter på over 800 mm og en længde på over 40 km:
- a) til transport af gas, olie, kemikalier
- b) til transport af kuldioxidstrømme (CO₂) med henblik på geologisk lagring, herunder tilknyttede pumpestationer.
17. Anlæg⁷⁾ til intensiv fjerkræavl og svineavl med mere end:
- a) 85.000 pladser til slagtekyllinger, 60.000 pladser til høner
- b) 3.000 pladser til slagtesvin (over 30 kg) eller
- c) 900 pladser til søer.
18. Industrianlæg til fremstilling af:
- a) papirmasse af træ eller andre fibermaterialer
- b) papir og pap med en produktionskapacitet på mere end 200 tons per dag.
19. Råstofindvinding fra åbne brud, hvor minestedets areal er over 25 hektar, eller tørvegravning på et areal over 150 hektar.
20. Råstofindvinding fra åbne brud med en samlet indvindingsperiode på mere end 10 år med undtagelse af indvinding indenfor de i en endeligt vedtaget råstofplan udpegede graveområder.
21. Anlæg af stærkstrømsluftledninger med en spænding på mindst 220 kV og en længde på over 15 km.

22. Anlæg til oplagring af olieprodukter samt petrokemiske eller kemiske produkter med en kapacitet på 200.000 tons eller derover.
23. Lagringslokalitet som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF af 23. april 2009 om geologisk lagring af kuldioxid⁸⁾.
24. Anlæg til opsamling af CO₂ -strømme fra anlæg omfattet af dette bilag, med henblik på geologisk lagring i medfør af direktiv 2009/31/EF, eller hvor den samlede opsamling af CO₂ årligt ligger på 1,5 megatons eller derover.
25. Anlæg med direkte henblik på frakturering udelukkende i forbindelse med efterforskning eller udvinding af skifergas.
26. Råstofindvinding på søterritoriet og kontinentalsoklen i internationale naturbeskyttelsesområder, jf. bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.
27. Råstofindvinding på søterritoriet og kontinentalsoklen, som årligt eller samlet er større end den hidtil tilladte, i fællesområder, jf. råstoflovens § 20, stk. 2, nr. 2, hvor der er en gældende tilladelse til indvinding, som ikke er meddelt på basis af konkrete feltundersøgelser af miljøet.
28. Råstofindvinding på søterritoriet og kontinentalsoklen af mængder over 10.000 m³ om året eller 50.000 m³ i alt i andre områder end de i punkt 28 nævnte, hvor der ikke tidligere er tilladt råstofindvinding på basis af konkrete feltundersøgelser af miljøet.
29. Enhver ændring eller udvidelse af projekter, der er opført i dette bilag, såfremt en sådan ændring eller udvidelse i sig selv opfylder de eventuelle tærskelværdier, der er fastsat i dette bilag.

- 2) Kernekraftværker og andre kernereaktorer ophører med at betragtes som sådanne, når alt nukleart brændsel og andre radioaktivt kontaminerede elementer er blevet permanent fjernet fra anlæggets område.
- 3) I denne lov forstås ved »lufthavn« en lufthavn, som svarer til definitionen i Chicago-overenskomsten af 1944 om oprettelse af Organisationen for International Civil Luftfart (bilag 14).
- 4) I denne lov forstås ved »motortrafikvej« en vej, der svarer til definitionen i ECE-aftalen af 15. november 1975 om internationale hovedtrafikårer.
- 5) EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3.
- 6) EFT L 135 af 30.5.1991, s. 40.
- 7) Anlæg omfattet af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er alene omfattet af denne lovs bestemmelser om miljøvurdering af planer og programmer.
- 8) Direktiv 2009/31/EF af 23. april 2009 om geologisk lagring af kuldioxid og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF, 2001/80/EF, 2004/35/EF, 2006/12/EF, 2008/1/EF og forordning (EF) nr. 1013/2006.

Projekter omfattet af § 16**1. LANDBRUG, SKOVBRUG OG AKVAKULTUR**

- a) Projekter vedrørende sammenlægninger.
- b) Projekter vedrørende inddragning af uopdyrket land eller delvise naturområder til intensiv landbrugs-virksomhed.
- c) Vandforvaltningsprojekter inden for landbruget, herunder vandings- og dræningsprojekter.
- d) Nyplantning og rydning af skov med henblik på omlægning til anden arealudnyttelse.
- e) Anlæg⁹⁾ til intensiv husdyravl (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- f) Intensivt fiskeopdræt.

2. UDVINDINGSINDUSTRIEN

- a) Råstofindvinding fra åbne brud samt tørvegravning (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- b) Minedrift i underjordiske brud.
- c) Råstofindvinding på havet (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- d) Dybdeboringer (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1), navnlig:
  - i) geotermiske boringer
  - ii) boringer til deponering af nukleart affald
  - iii) vandforsyningsboringer

Boringer til undersøgelse af jordbundens fasthed er ikke omfattet.

- e) Overfladeanlæg til udvinding af stenkul, råolie, naturgas og malme samt bituminøs skifer.

3. ENERGIINDUSTRIEN

- a) Industrianlæg til fremstilling af elektricitet, damp og varmt vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- b) Industrianlæg til transport af gas, damp og varmt vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- c) Transport af elektricitet gennem luftledninger, jordkabler dimensioneret til spændinger over 100 kV, samt tilhørende stationsanlæg dog undtaget elkabler på søterritoriet (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- d) Oplagring af naturgas over jorden.
- e) Oplagring af brændselsgas i underjordiske beholdere.
- f) Oplagring af fossilt brændsel over jorden.
- g) Industriel brikettering af sten- og brunkul.
- h) Anlæg til oparbejdning og deponering af radioaktivt affald (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- i) Anlæg til fremstilling af hydroelektrisk energi.
- j) Anlæg til udnyttelse af vindkraft til energiproduktion (vindmøller), bortset fra enkeltstående vindmøller i landzone med en totalhøjde på op til 25 m (husstandsmøller).
- k) Anlæg til opsamling af CO₂-strømme fra anlæg, der ikke er omfattet af bilag 1, med henblik på geologisk lagring i medfør af direktiv 2009/31/EF.

4. PRODUKTION OG FORARBEJDNING AF METALLER

- a) Anlæg til produktion af støbejern eller stål (første eller anden smeltning) med dertil hørende strengstøbning.
- b) Anlæg til videreforarbejdning af jernmetaller ved hjælp af:
  - i) varmtvalsning
  - ii) smedning med hamre
  - iii) anbringelse af beskyttelseslag af smeltet metal.
- c) Smelteanlæg for jernmetaller.

- d) Anlæg til smeltning, inkl. legering, af non-ferro-metaller, undtagen ædelmetaller, herunder genindvindingsprodukter, (f.eks. forædling, støbning).
- e) Anlæg til overfladebehandling af metaller og plastmaterialer ved en elektrolytisk eller kemisk proces.
- f) Fremstilling og samling af motorkøretøjer samt fremstilling af motorer til sådanne.
- g) Skibsværfter.
- h) Anlæg til fremstilling og reparation af luftfartøjer.
- i) Fremstilling af jernbanemateriel.
- j) Eksplosionsformgivning (dybtrykning).
- k) Anlæg til kalcinering og udfrитning af malm.

5. MINERALINDUSTRIEN

- a) Koksværker (tørdestillation af kul).
- b) Anlæg til cementfremstilling.
- c) Anlæg til udvinding af asbest og fremstilling af produkter af asbest (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- d) Anlæg til fremstilling af glas, inklusive glasfibre.
- e) Anlæg til smeltning af mineralske stoffer, inklusive fremstilling af mineraluldsfibre.
- f) Fremstilling af keramiske produkter ved brænding, navnlig tagsten, mursten, ildfaste sten, fliser, stentøj eller porcelæn.

6. DEN KEMISKE INDUSTRI (PROJEKTER, SOM IKKE ER OMFATTET AF BILAG 1)

- a) Behandling af mellemprodukter og fremstilling af kemiske produkter.
- b) Fremstilling af pesticider og farmaceutiske produkter, af maling og lak, af elastomerer og peroxider.
- c) Anlæg til oplagring af olie samt petrokemiske og kemiske produkter.

7. LEVNEDSMIDDELINDUSTRIEN

- a) Bearbejdning af vegetabiliske og animalske fedtstoffer.
- b) Konservering af animalske og vegetabiliske produkter.
- c) Fremstilling af mejeriprodukter.
- d) Brygning og maltning.
- e) Sukkervareindustrien.
- f) Slagterier.
- g) Fremstilling af stivelse og stivelsesprodukter.
- h) Fiskemels- og fiskeoliefabrikker.
- i) Sukkerfabrikker.

8. TEKSTIL-, LÆDER-, TRÆ- OG PAPIRINDUSTRIEN

- a) Industri anlæg til produktion af papir og pap (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- b) Anlæg til forbehandling (vask, blegning, mercerisering) eller farvning af fibre eller tekstilstoffer.
- c) Anlæg til garvning af huder og skind.
- d) Anlæg til fremstilling og bearbejdning af cellulose.

9. GUMMIINDUSTRIEN

Fremstilling og behandling af produkter på grundlag af elastomerer.

10. INFRASTRUKTURPROJEKTER

- a) Anlægsarbejder i erhvervsområder til industriformål.
- b) Anlægsarbejder i byzoner, herunder opførelse af butikcentre og parkeringsanlæg.
- c) Anlæg af jernbaner og anlæg til kombineret transport og af intermodale terminaler (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).

- d) Anlæg af flyvepladser (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- e) Bygning af veje, havne og havneanlæg, herunder fiskerihavne (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- f) Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb.
- g) Dæmninger og andre anlæg til opstuvning eller varig oplagring af vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- h) Sporveje, høj- og undergrundsbaner, svævebaner eller lignende baner af særlig bygningstype, der udelukkende eller overvejende tjener til personbefordring.
- i) Anlæg af olie- og gasledninger og rørledninger til transport af CO₂-strømme med henblik på geologisk lagring (projekter, der ikke er omfattet af bilag 1).
- j) Anlæg af vandledninger over større afstande.
- k) Kystanlæg til modvirkning af erosion og maritime vandbygningskonstruktioner, der kan ændre kystlinjerne, som f.eks. skråningsbeskyttelser, strandhøfder og diger, dæmninger, moler, bølgebrydere og andre konstruktioner til beskyttelse mod havet, bortset fra vedligeholdelse og genopførelse af sådanne anlæg.
- l) Uddybning og opfyldning på søterritoriet.
- m) Arbejder i forbindelse med indvinding af grundvand og kunstig tilførsel af grundvand, som ikke er omfattet af bilag 1.
- n) Anlæg til overførsel af vandressourcer mellem flodbækkener, som ikke er omfattet af bilag 1.

11. ANDRE PROJEKTER

- a) Permanente væddeløbs- og prøve kørselsbaner for motorkøretøjer.
- b) Anlæg til bortskaffelse af affald (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- c) Rensningsanlæg (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- d) Områder til oplagring af slam fra rensningsanlæg.
- e) Skrotoplagring, herunder oplagring af biler til ophugning.
- f) Prøveanlæg for motorer, turbiner eller reaktorer.
- g) Anlæg til fremstilling af kemofibre.
- h) Anlæg til indsamling eller destruering af sprængfarlige stoffer.
- i) Destruktionsanstalter.

12. TURISME OG FRITID

- a) Skiløjper, skilifter, tovbaner og hermed forbundet anlægsarbejde.
- b) Lystbådehavne.
- c) Feriebyer og hotelkomplekser uden for byområder og hermed forbundet anlægsarbejde.
- d) Permanente campingpladser.
- e) Forlystelsesparker, og lign.

13.

- a) Ændringer eller udvidelser af projekter i bilag 1 eller nærværende bilag, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når de kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet (ændring eller udvidelse, som ikke er omfattet af bilag 1).
- b) Projekter i bilag 1, som udelukkende eller hovedsagelig tjener til udvikling og afprøvning af nye metoder eller produkter, og som ikke anvendes mere end to år.

- 9) Anlæg omfattet af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug alene omfattet af denne lovs bestemmelser om miljøvurdering af planer og programmer.

(Miljøvurderingsdirektivets bilag II)

Kriterier for bestemmelse af den sandsynlige betydning af den indvirkning på miljøet, der er omhandlet i § 10

- 1) Planernes og programmernes karakteristika, idet der navnlig tages hensyn til:
  - i hvilket omfang planen eller programmet kan danne grundlag for projekter og andre aktiviteter med hensyn til beliggenhed, art, størrelse og driftsbetingelser eller ved tildeling af midler,
  - i hvilket omfang planen har indflydelse på andre planer eller programmer, herunder også planer og programmer, som indgår i et hierarki,
  - planens eller programmets relevans for integreringen af miljøhensyn, specielt med henblik på at fremme bæredygtig udvikling,
  - miljøproblemer af relevans for planen eller programmet
  - planens eller programmets relevans for gennemførelsen af anden miljølovgivning, der stammer fra en EU-retsakt (f.eks. planer og programmer i forbindelse med affaldshåndtering eller vandbeskyttelse).
- 2) Kendetegn ved indvirkningen og det område, som kan blive berørt, idet der navnlig tages hensyn til:
  - indvirkningens sandsynlighed, varighed, hyppighed og reversibilitet
  - indvirkningens kumulative karakter
  - indvirkningens grænseoverskridende karakter
  - faren for menneskers sundhed og miljøet (f.eks. på grund af ulykker)
  - indvirkningens størrelsesorden og rumlige udstrækning (det geografiske område og størrelsen af den befolkning, som kan blive berørt)
  - værdien og sårbarheden af det område, som kan blive berørt, som følge af:
    - særlige karakteristiske naturtræk eller kulturarv
    - overskridelse af miljøkvalitetsnormer eller -grænseværdier
    - intensiv arealudnyttelse
  - indvirkningen på områder eller landskaber, som har en anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt plan, fællesskabsplan eller internationalt plan.

(Miljøvurderingsdirektivets bilag I)

Oplysninger omhandlet i § 12

De oplysninger, der i henhold til § 12, stk. 1, skal gives, er, med forbehold af § 12, stk. 2 og 3, følgende:

- a) en skitsering af planens eller programmets indhold, hovedformål og forbindelser med andre relevante planer og programmer
- b) de relevante aspekter af den nuværende miljøstatus og dens sandsynlige udvikling, hvis planen eller programmet ikke gennemføres
- c) miljøforholdene i områder, der kan blive væsentligt berørt
- d) ethvert eksisterende miljøproblem, som er relevant for planen eller programmet, herunder navnlig problemer på områder af særlig betydning for miljøet som f.eks. de områder, der er udpeget efter direktiv 79/409/EØF og 92/43/EØF
- e) de miljøbeskyttelsesmål, der er fastlagt på internationalt plan, fællesskabsplan eller medlemsstatsplan, og som er relevante for planen eller programmet, og hvordan der under udarbejdelsen af den/det er taget hensyn til disse mål og andre miljøhensyn
- f) den sandsynlige væsentlige indvirkning¹⁰⁾ på miljøet, herunder på spørgsmål som den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, fauna, flora, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser samt arkitektonisk og arkæologisk arv, landskab og det indbyrdes forhold mellem ovenstående faktorer
- g) planlagte foranstaltninger for at undgå, begrænse og så vidt muligt opveje enhver eventuel væsentlig negativ indvirkning på miljøet af planens eller programmets gennemførelse
- h) en kort skitsering af grunden til at vælge de alternativer, der har været behandlet, og en beskrivelse af, hvorledes vurderingen er gennemført, herunder eventuelle vanskeligheder (som f.eks. tekniske mangler eller mangel på knowhow), der er opstået under indsamlingen af de krævede oplysninger
- i) en beskrivelse af de påtænkte foranstaltninger vedrørende overvågning i overensstemmelse med § 14.
- j) et ikke-teknisk resumé af de oplysninger, der blev givet under ovennævnte punkter.

- ¹⁰⁾ Denne indvirkning bør omfatte sekundære, kumulative, synergistiske, kort-, mellem- og langsigtede, vedvarende og midlertidige, positive og negative virkninger.

Bilag 5

(VVM-direktivets bilag II. A (ændringsdirektivet))

OPLYSNINGER SOM OMHANDLET I § 19, stk. 1 nr. 1 (OPLYSNINGER FRA BYGHERREN OM DE I BILAG 2 OPFØRTE PROJEKTER)

1. En beskrivelse af projektet, herunder navnlig:
  - a) en beskrivelse af hele projektets fysiske karakteristika, og, hvor det er relevant, nedrivningsarbejder
  - b) en beskrivelse af projektets placering, navnlig med hensyn til den miljømæssige sårbarhed i de geografiske områder, der kan forventes at blive berørt af projektet.
2. En beskrivelse af de miljøaspekter, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad af projektet.
3. En beskrivelse af alle de væsentlige virkninger, for så vidt oplysninger om sådanne virkninger foreligger, som projektet kan forventes at få på miljøet som følge af:
  - a) de forventede reststoffer og emissioner og den forventede affaldsproduktion, hvor dette er relevant
  - b) brugen af naturressourcer, særlig jordarealer, jordbund, vand og biodiversitet.
4. Der skal, hvor det er relevant, tages hensyn til kriterierne i bilag 6 ved indsamlingen af oplysninger i overensstemmelse med punkt 1-3.

(VVM-direktivets bilag III (ændringsdirektivet))

UDVÆLGELSESKRITERIER OMHANDLET I § 21

(KRITERIER TIL BESTEMMELSE AF, HVORVIDT PROJEKTER OMFATTET AF BILAG 2 SKAL UNDERKASTES EN MILJØKONSEKVENSVURDERING)

1. Projektets Karakteristika

Projektets karakteristika skal især anskues i forhold til:

- a) hele projektets dimensioner og udformning
- b) kumulation med andre eksisterende og/eller godkendte projekter
- c) brugen af naturressourcer, særlig jordarealer, jordbund, vand og biodiversitet
- d) affaldsproduktion
- e) forurening og gener
- f) risikoen for større ulykker og/eller katastrofer, som er relevante for det pågældende projekt, herunder sådanne som forårsages af klimaændringer, i overensstemmelse med videnskabelig viden
- g) risikoen for menneskers sundhed (f.eks. som følge af vand- eller luftforurening).

2. Projektets Placering

Den miljømæssige sårbarhed i de geografiske områder, der kan forventes at blive berørt af projekter, skal tages i betragtning, navnlig:

- a) den eksisterende og godkendte arealanvendelse
- b) naturressourcernes (herunder jordbund, jordarealer, vand og biodiversitet) relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund
- c) det naturlige miljøes bæreevne med særlig opmærksomhed på følgende områder:
  - i) vådområder, områder langs bredder, flodmundinger
  - ii) kystområder og havmiljøet
  - iii) bjerg- og skovområder
  - iv) naturreservater og -parker
  - v) områder, der er registreret eller fredet ved national lovgivning; Natura 2000-områder udpeget af medlemsstater i henhold til direktiv 92/43/EØF og direktiv 2009/147/EF
  - vi) områder, hvor det ikke er lykkedes — eller med hensyn til hvilke det menes, at det ikke er lykkedes — at opfylde de miljøkvalitetsnormer, der er fastsat i EU-lovgivningen, og som er relevante for projektet
  - vii) tætbefolkede områder
  - viii) landskaber og lokaliteter af historisk, kulturel eller arkæologisk betydning.

3. Arten af og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet

Projektets forventede væsentlige virkninger på miljøet skal ses i relation til de kriterier, der er anført under punkt 1 og 2 i dette bilag, og under hensyn til projektets indvirkning på de i § 20, stk. 4, nævnte faktorer, idet der skal tages hensyn til:

- a) indvirkningens størrelsesorden og rumlige udstrækning (f.eks. geografisk område og antallet af personer, der forventes berørt)
- b) indvirkningens art
- c) indvirkningens grænseoverskridende karakter
- d) indvirkningens intensitet og kompleksitet
- e) indvirkningens sandsynlighed

- f) indvirkningens forventede indtræden, varighed, hyppighed og reversibilitet
- g) kumulationen af projektets indvirkninger med indvirkningerne af andre eksisterende og/eller godkendte projekter
- h) muligheden for reelt at begrænse indvirkningerne.

(VVM-direktivets bilag IV (ændringsdirektivet))

OPLYSNINGER SOM OMHANDLET I § 20, STK. 1 (OPLYSNINGER TIL MILJØKONSEKVENSVURDERINGSRAPPORTEN)

1. Beskrivelse af projektet, herunder navnlig:

- a) en beskrivelse af projektets placering
- b) en beskrivelse af hele projektets fysiske karakteristika, herunder, hvor det er relevant, fornødne nedrivningsarbejder, og arealanvendelsesbehovet i anlægs- og driftsfaserne
- c) en beskrivelse af de væsentligste karakteristika ved projektets driftsfase (navnlig en eventuel produktionsproces), f.eks. energibehov og energiforbrug, typen og mængden af de anvendte materialer og naturressourcer (herunder vand, jordarealer, jordbund og biodiversitet)
- d) et skøn efter type og mængde over forventede reststoffer og emissioner (såsom vand-, luft-, jordbunds- og undergrundsforurening, støj, vibrationer, lys, varme, stråling) og mængder og typer af affald produceret i anlægs- og driftsfaserne.

2. En beskrivelse af de rimelige alternativer (f.eks. vedrørende projektets udformning, teknologi, placering, dimensioner og størrelsesorden), som bygherren har undersøgt, og som er relevante for det fremlagte projekt og dets særlige karakteristika, og angivelse af hovedårsagerne til det trufne valg, herunder en sammenligning af miljøpåvirkningerne.

3. En beskrivelse af de relevante aspekter af den aktuelle miljøstatus (referencescenarie) og en kort beskrivelse af dens sandsynlige udvikling, hvis projektet ikke gennemføres, for så vidt naturlige ændringer i forhold til referencescenariet kan vurderes ved hjælp af en rimelig indsats på grundlag af tilgængeligheden af miljøoplysninger og videnskabelig viden.

4. En beskrivelse af de i § 20, stk. 4, nævnte faktorer, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad af projektet: befolkningen, menneskers sundhed, biodiversiteten (f.eks. fauna og flora), jordarealer (f.eks. inddragelse af arealer), jordbund (f.eks. organisk stof, erosion, komprimering og arealbefæstelse), vand (f.eks. hydromorfologiske forandringer, kvantitet og kvalitet), luft, klima (f.eks. drivhusgasemissioner, virkninger, der er relevante for tilpasning), materielle goder, kulturarven, herunder den arkitektoniske og arkæologiske aspekter, og landskab.

5. En beskrivelse af projektets forventede væsentlige virkninger på miljøet som følge af bl.a.:

- a) anlæggelsen og tilstedeværelsen af projektet, herunder, hvor det er relevant, nedrivningsarbejder
- b) brugen af naturressourcer, navnlig jordarealer, jordbund, vand og biodiversitet, så vidt muligt under hensyntagen til en bæredygtig adgang til disse ressourcer
- c) emissionen af forurenende stoffer, støj, vibrationer, lys, varme og stråling, opståelsen af gener og bortskaffelsen og genvindingen af affald
- d) faren for menneskers sundhed, kulturarven og miljøet (f.eks. på grund af ulykker eller katastrofer)
- e) kumulationen af projektets virkninger med andre eksisterende og/eller godkendte projekter, idet der tages hensyn til eventuelle eksisterende miljøproblemer i forbindelse med områder af særlig miljømæssig betydning, som kan forventes at blive berørt, eller anvendelsen af naturressourcer
- f) projektets indvirkning på klimaet (f.eks. arten og omfanget af drivhusgasemissioner) og projektets sårbarhed over for klimaændringer
- g) de anvendte teknologier og stoffer.

Beskrivelsen af de forventede væsentlige virkninger på de i § 20, stk. 4, angivne faktorer bør omfatte projektets direkte virkninger og i givet fald dets indirekte, sekundære, kumulative, grænseoverskridende,

kort-, mellem- og langsigtede, vedvarende eller midlertidige samt positive eller negative virkninger. I beskrivelsen bør der tages hensyn til de miljøbeskyttelsesmål, der er fastlagt på EU- eller medlemsstatsplan, og som er relevante for projektet.

6. En beskrivelse af, hvilke metoder eller beviser der er anvendt til identificeringen og forudberegningen af de væsentlige virkninger på miljøet, herunder oplysninger vedrørende eventuelle vanskeligheder (f.eks. tekniske mangler eller manglende viden) i forbindelse med indsamlingen af de krævede oplysninger og vedrørende de vigtigste usikkerheder.

7. En beskrivelse af de påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, forebygge, begrænse eller om muligt neutralisere identificerede væsentlige skadelige virkninger på miljøet og, om relevant, af eventuelle foreslåede overvågningsordninger (f.eks. udarbejdelse af en analyse efter projektets afslutning). Denne beskrivelse bør redegøre for, i hvilken grad de væsentlige skadelige virkninger på miljøet undgås, forebygges, begrænses eller neutraliseres, og bør dække både anlægs- og driftsfasen.

8. En beskrivelse af projektets forventede skadelige virkninger på miljøet som følge af projektets sårbarhed over for større ulykker og/eller katastrofer, som er relevante for det pågældende projekt. Relevante foreliggende oplysninger indhentet via risikovurderinger foretaget i henhold til EU-lovgivning såsom Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/18/EU¹¹⁾ eller Rådets direktiv 2009/71/Euratom¹²⁾ eller relevante vurderinger foretaget i henhold til national lovgivning kan bruges til dette formål, forudsat at kravene i nærværende direktiv opfyldes. Beskrivelsen bør, hvor det er relevant, omfatte de påtænkte foranstaltninger til forebyggelse eller afbødning af sådanne begivenheders væsentlige skadelige virkninger på miljøet og oplysninger om beredskabet med henblik på og den foreslåede håndtering af sådanne nødsituationer.

9. Et ikke-teknisk resumé af de på grundlag af punkt 1-8 fremlagte oplysninger.

10. En referenceliste med oplysninger om kilderne til de i rapporten indeholdte beskrivelser og vurderinger.

- ¹¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/18/EU af 4. juli 2012 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer og om ændring og efterfølgende ophævelse af Rådets direktiv 96/82/EF (EUT L 197 af 24.7.2012, s. 1).
- ¹²⁾ Rådets direktiv 2009/71/Euratom af 25. juni 2009 om EF-rammebestemmelser for nukleare anlægs nukleare sikkerhed (EUT L 172 af 2.7.2009, s. 18).«
25.4.2014 L 124/18 Den Europæiske Unions Tidende DA.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Baggrund
  - 2.1. Lovforslaget hovedindhold
  - 2.2. Gældende implementering af miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet
  - 2.3. Ændringer af VVM-direktivet i 2014
3. Lovforslagets hovedpunkter
  - 3.1. Formål, anvendelsesområde og definitioner
    - 3.1.1. Gældende ret
      - 3.1.1.1. Miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet
      - 3.1.1.2. Lov om miljøvurdering af planer og programmer, lov om planlægning m.v.
        - 3.1.1.2.1. Lov om miljøvurdering af planer og programmer
        - 3.1.1.2.2. Lov om planlægning og VVM-bekendtgørelsen og andre sektorlove
    - 3.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.2. Miljøvurdering af planer og programmer
    - 3.2.1. Gældende ret
      - 3.2.1.1. Miljøvurderingsdirektivet
        - 3.2.1.1.1. Krav om miljøvurdering, screening m.v.
        - 3.2.1.1.2. Miljøvurdering
        - 3.2.1.1.3. Overvågning
      - 3.2.1.2. Lov om miljøvurdering af planer og programmer
        - 3.2.1.2.1. Krav om miljøvurdering, screening m.v.
        - 3.2.1.2.2. Miljøvurdering
        - 3.2.1.2.3. Overvågning
    - 3.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
      - 3.2.2.1. Krav om miljøvurdering, screening m.v.
      - 3.2.2.2. Miljøvurdering
      - 3.2.2.3. Overvågning
  - 3.3. Konkrete projekter - obligatorisk miljøvurdering (VVM-pligt) og screening
    - 3.3.1. Gældende ret
      - 3.3.1.1. VVM-direktivet
      - 3.3.1.2. Regler om vurdering af virkningerne på miljøet (VVM) i planlovens §§ 11 g-11 i og VVM-bekendtgørelsen
        - 3.3.1.2.1. Obligatorisk VVM-pligt (bilag 1)
        - 3.3.1.2.2. Screening (bilag 2)
    - 3.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
      - 3.3.2.1. Obligatorisk VVM-pligt (bilag 1)
      - 3.3.2.2. Screening (bilag 2)
  - 3.4. Miljøvurdering m.v. (VVM-proceduren)
    - 3.4.1. Gældende ret
      - 3.4.1.1. VVM-direktivet
        - 3.4.1.1.2. Bygherrens kompetente eksperter og VVM-myndighedens ekspertise
      - 3.4.1.2. VVM-bekendtgørelsen
        - 3.4.1.2.1. Bygherrens kompetente eksperter og VVM-myndighedens ekspertise
    - 3.4.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
      - 3.4.2.1. Bygherrens kompetente eksperter og VVM-myndighedens ekspertise
  - 3.5. VVM-tilladelsen, overvågning m.v.
    - 3.5.1. Gældende ret
      - 3.5.1.1. VVM-direktivet
      - 3.5.1.2. VVM-bekendtgørelsen
    - 3.5.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

- 3.6. Inddragelse af offentligheden og berørte myndigheder
  - 3.6.1. Gældende ret
    - 3.6.1.1. Miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet
    - 3.6.1.2. Lov om miljøvurdering af planer og programmer
    - 3.6.1.3. VVM-bekendtgørelsen
  - 3.6.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.7. Samordnede, koordinerede eller fælles procedurer
  - 3.7.1. Gældende ret
    - 3.7.1.1. Miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet
    - 3.7.1.2. Lov om miljøvurdering af planer og programmer og lov om planlægning
  - 3.7.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.8. Sektorspecifikke regler på Miljø- og Fødevareministeriets område
  - 3.8.1. Lov om råstoffer - projekter på havet
    - 3.8.1.1. Gældende ret
    - 3.8.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.8.2. Lov om beskyttelse af havmiljøet – intensivt fiskeopdræt
    - 3.8.2.1. Gældende ret
    - 3.8.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.8.3. Lov om kystbeskyttelse m.v. – projekter på søterritoriet
    - 3.8.3.1. Gældende ret
    - 3.8.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.9. Sektorspecifikke regler om miljøvurdering på Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets område
  - 3.9.1. Gældende ret
    - 3.9.1.1. VE-loven
      - 3.9.1.1.1. Bekendtgørelse om vurdering af virkning på miljøet (VVM) ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg på havet
    - 3.9.1.2. Lov om anvendelse af Danmarks undergrund og lov om kontinentalsoklen
      - 3.9.1.2.1. Bekendtgørelse om VVM, konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore.
  - 3.9.2. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
    - 3.9.2.1. Elproduktionsanlæg på havet
    - 3.9.2.2. Projekter om efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore
- 3.10. VVM-kompetence på Transport- og Bygningsministeriets område
  - 3.10.1. Gældende ret
    - 3.10.1.1. Statslige jernbaneanlæg og dertil knyttede projekter
    - 3.10.1.2. Statslige vejanlæg og dertil knyttede projekter
    - 3.10.1.3. Havneområdet
  - 3.10.2. Transport- og Bygningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
    - 3.10.2.1. Statslige jernbaneanlæg og dertil knyttede projekter
    - 3.10.2.2. Statslige vejanlæg og dertil knyttede projekter
    - 3.10.2.3. Havneområdet
- 3.11. Forebyggelse af interessekonflikter m.v.
  - 3.11.1. Gældende ret
    - 3.11.1.1. VVM-direktivet og miljøvurderingsdirektivet
    - 3.11.1.2. Forvaltningsloven m.v.
  - 3.11.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.12. Klage og straf
  - 3.12.1. Gældende ret
    - 3.12.1.1. Miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet
    - 3.12.1.2. Lov om miljøvurdering af planer og programmer og lov om planlægning m.v.
      - 3.12.1.2.1. Klage
      - 3.12.1.2.2. Straf
  - 3.12.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
    - 3.12.2.1. Klage
    - 3.12.2.2. Straf

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
  - 4.1. Staten
  - 4.2. Regionerne
  - 4.3. Kommunerne
5. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. De administrative konsekvenser for borgere
7. De miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Forholdet til Århuskonventionen og Espoo-konventionen
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Med dette lovforslag foreslås en ny samlet lov om miljøvurdering af både planer og programmer og konkrete projekter, som giver en samlet og forenklet fremstilling af de regler, der gælder for miljøvurderinger på forskellige stadier. Lovforslaget indebærer, at de to centrale EU-proceduredirektiver inden for den miljøretlige regulering – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (herefter miljøvurderingsdirektivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (kodifikation)(herefter 2011-VVM-direktivet), VVM-direktivet er senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (herefter 2014-VVM-direktivet), som skal være gennemført i dansk ret senest den 16. maj 2017. I det følgende anvendes betegnelsen VVM-direktivet for både 2011-direktivet og 2014-direktivet som ændret ved 2014-VVM-direktivet.

Fordelene ved at indføre én samlet lov om miljøvurdering er navnlig, at de to processer for miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) har en række lighedspunkter, og i mange tilfælde vil der skulle gennemføres miljøvurderinger på begge stadier frem mod realiseringen af et konkret projekt. Derfor vil en sammenskrivning give et bedre overblik over det samlede sæt af procedureregler, der gælder for miljøvurderinger, herunder miljøvurderingernes indhold og om offentlighedens inddragelse, til gavn for bygherrer og offentligheden. Lovforslaget vil derudover sikre, at der sker en fuld central implementering af direktiverne med en ensartet anvendelse på henholdsvis land og på havet med de undtagelser, der følger af lovforslaget og af, at nogle få projektyper i henhold til anden sektorlovgivning undtages fra lovens regler om miljøvurdering af konkrete projekter.

Da lovforslaget erstatter den gældende regulering i lov om miljøvurdering af planer og programmer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 10. december 2015 om miljøvurdering af planer og programmer, forstås denne lov ophævet.

Lovforslaget erstatter endvidere regler i sektorlovgivningen om vurdering af virkningerne på miljøet (VVM) af konkrete projekter på havet. Der er samtidig med dette lovforslag

slag fremsat forslag til konsekvensændringer i anden lovgivning.

Udgangspunktet for lovforslaget er i øvrigt at videreføre implementeringen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet og af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med de ændringer, der følger af ændringerne af VVM-direktivet i 2014, og med de tilpasninger, der følger af den nye lovgivningsmæssige ramme.

Det generelle udgangspunkt for lovforslaget er endvidere, at EU-reglerne i de to direktiver implementeres så direktivnært som muligt for at sikre, at der ikke bliver tale om overimplementering, bortset fra nogle ganske få elementer, hvor det vurderes at være mest hensigtsmæssigt at gå lidt videre end direktiverne kræver, jf. afsnit 8 i dette lovforslags almindelige bemærkninger.

2. Baggrund

2.1. Lovforslaget hovedindhold

Med lovforslaget indføres en tværgående generel lov, som indeholder reglerne om miljøvurdering af planer og programmer og om miljøvurdering af konkrete projekter både på land og på havet. Det nye samlede regelsæt gælder generelt for miljøvurdering af planer og programmer ligesom den gældende miljøvurderingslov og vil som udgangspunkt gælde både for miljøvurdering af konkrete projekter på land, som i dag er omfattet af planlovens VVM-regler, og også for forhold og sektorer, som i dag er reguleret i sektorlovgivningen, f.eks. råstofindvinding på havet og havbrug, havvindmøller og forskellige anlægsarbejder indenfor Transport- og Bygningsministeriets område, medmindre området udtrykkeligt er undtaget fra de nye regler. Det gælder for lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvor VVM-reglerne i dag er implementeret som en integreret del af denne lov. Endvidere er det Transport- og Bygningsministeriets hensigt i sektorreguleringen at implementere en VVM-procedure for en række projekter, både for de projekter, der vedtages ved anlægslov og de projekter, hvor der meddeles en administrativ VVM-tilladelse. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.10.

Lovforslaget indeholder endvidere hjemmel til, at der for andre sektorer ved bekendtgørelse kan fastsættes særlige

regler for projekter på havet, hvor det vurderes mest hensigtsmæssigt på grund af den pågældende sektors behov for at opretholde eller indføre andre ordninger, der helt eller delvist fraviger den tværgående generelle lov.

Lovforslaget indeholder to hovedafsnit om miljøvurdering af henholdsvis planer og programmer og konkrete projekter, som omhandler de forskellige stadier i processen for etablering, ændring og udvidelse af de projekttyper, der er omfattet af lovens bilag. Reglerne i de to hovedafsnit retter sig derfor også mod forskellige aktører, idet planer og programmer udarbejdes og vurderes af myndigheder, mens konkrete projekter ansøges og beskrives af offentlige og private byggherrer og vurderes af myndighederne.

Et meget væsentligt formål med EU-direktiverne, der ligger til grund for lovforslaget, er også offentlighedens og andre myndigheds inddragelse i miljøvurderingerne. Lovforslagets tredje hovedafsnit omhandler derfor regler om høring af offentligheden og myndigheder undervejs i miljøvurderingsprocesserne. Disse offentlighedsregler omfatter også de særlige processer, der skal gennemføres, hvis en plan eller et program eller et projekt forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat. Med de sidstnævnte regler er også Danmarks forpligtelser efter konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne (herefter ESPOO-konventionen) indarbejdet i lovforslaget.

2.2. Gældende implementering af miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet

Miljøvurderingsdirektivet er gennemført ved en generel regulering i lov om miljøvurdering af planer og programmer (miljøvurderingsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 10. december 2015 og bekendtgørelse nr. 1778 af 16. december 2015 om berørte myndigheder og om offentliggørelse efter lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Direktivet blev oprindeligt gennemført ved lov nr. 316 af 5. maj 2004 om miljøvurdering af planer og programmer. Direktivet er ikke ændret siden, men Danmark modtog i 2008 en åbningsskrivelse fra EU-Kommissionen om mangler i den danske implementering af direktivet. På den baggrund blev loven ændret på en række punkter i 2009 (lov nr. 250 af 31. marts 2009). De væsentligste ændringer var, at lovens formål blev specificeret, direktivets definitioner af planer og programmer m.v. blev indført i loven, ligesom klagereglerne blev udvidet for at imødekomme Århuskonventionen.

VVM-direktivet (Vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet) blev første gang en del af EU-lovgivningen ved Rådets direktiv 85/337/EF af 27. juni 1985. I årenes løb er VVM-direktivet undergået følgende direktivændringer:

- direktiv 97/11/EF af 3. marts 1997,
- direktiv 2003/35/EF af 26. maj 2003, og
- direktiv 2009/31/EF af 23. april 2009.

Som optakt til den seneste ændring af VVM-direktivet sammenskrev (kodificerede) EU-Kommissionen det oprin-

delige direktiv fra 1985 og de øvrige ændringsdirektiver til ét direktiv: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (kodifikation).

2011-VVM-direktivet er i dag for anlæg på land generelt implementeret i lov om planlægning, som også regulerer miljøvurdering af landbaserede projekter som f.eks. veje, som i øvrigt er reguleret af regler, som er andre ressortministeriers ansvar.

Derudover er direktivet på Miljø- og Fødevareministeriets, Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets og Transport- og Bygningsministeriets ressortområder implementeret på sektorniveau. Direktivet er gennemført ved:

Miljø- og Fødevareministeriet

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
  - Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen)
- Lov om beskyttelse af havmiljøet
  - Bekendtgørelse om vurdering af virkninger på miljøet (VVM) af havbrug beliggende længere end 1 sømil fra kysten
- Lov om råstoffer
  - Bekendtgørelse om miljømæssig vurdering af råstofindvinding på havbunden (VVM)
- Lov om planlægning
  - Bekendtgørelse om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning
- Lov om kystbeskyttelse
  - Bekendtgørelse om miljømæssig vurdering af visse anlæg og foranstaltninger på søterritoriet (VVM bekendtgørelse for søterritoriet)

Energi- Forsynings- og Klimaministeriet

- Lov om fremme af vedvarende energi
  - Bekendtgørelse om vurdering af virkning på miljøet (VVM) ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg på havet
- Lov om anvendelse af Danmarks undergrund
  - Bekendtgørelse om VVM, konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore,
  - Bekendtgørelse om geologisk lagring af CO₂ m.v.
  - Bekendtgørelse om andres brug af anlæg til indvinding, behandling og transport m.v. af kulbrinter (tredjepartsadgang) (Tredjepartsadgangsbekendtgørelsen)
- Lov om kontinentalsoklen
  - Bekendtgørelse om VVM, konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore

Transport- og Bygningsministeriet

- Lov om havne

- Bekendtgørelse om miljømæssig vurdering af visse anlæg og foranstaltninger på søterritoriet (VVM bekendtgørelse for søterritoriet)
- Lov om elektrificering af jernbaner
- Lov om en Cityring (metro cityring-loven)

2.3. Ændringer af VVM-direktivet i 2014

VVM-direktivet er senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EUT L 124 af 25. april 2014, s. 1).

Ændringerne af VVM-direktivet i 2014, som skal være gennemført senest 16. maj 2017, vedrører især følgende forhold:

For en række projekttyper beror det på myndighedernes konkrete vurdering (den såkaldte screening), om de skal gennemgå en fuld miljøvurdering. Screeningsafgørelserne skal træffes hurtigst muligt og indenfor en periode på 90 dage efter, at bygherren har fremlagt de oplysninger, som er nødvendige for, at afgørelsen kan træffes. I dag gælder der ingen frister.

Der indføres en såkaldt »one stop shop«, som knæsetter princippet om, at en byherre kun skal henvende sig til én myndighed, når et konkret projekt både kræver en VVM-vurdering og en vurdering i henhold til andre EU-direktiver som f.eks. EU-habitatdirektivet.

Det tydeliggøres, at det er bygherren, der har ansvaret for at udarbejde en VVM-redegørelse. I Danmark er det efter de gældende regler formelt myndighederne, der forestår VVM-redegørelsen, men i praksis er det i vid udstrækning bygherren, der har udarbejdet redegørelsen. Endvidere skal bygherren som noget nyt lade VVM-redegørelsen udarbejde af kompetente eksperter. Samtidig skal VVM-myndigheden sikrer, at den har eller kan rekvirere den fornødne ekspertise til at vurdere VVM-redegørelsen.

Hvis et projekt antages at have væsentlige skadelige virkninger på miljøet, kan VVM-tilladelsen til projektet som noget nyt indeholde vilkår om overvågning. I den forbindelse kan de EU-retlige og nationale overvågningsordninger anvendes, således at der ikke sker dobbeltovervågning.

3. Lovforslagets hovedpunkter

Lovforslagets opbygning afspejler, at der er tale om et lovforslag, som gennemfører EU-regelsæt, der hver især regulerer forskellige stadier i processen for miljøvurderinger, og på den anden side har en række lighedspunkter, herunder f.eks. krav om inddragelse af offentligheden og berørte myndigheder.

Afsnit I indeholder regler om lovens formål, anvendelsesområde og definitioner. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.1.

Afsnit II indeholder regler, som udelukkende retter sig mod myndighedernes miljøvurdering af planer og programmer, herunder afgørelsen om, hvorvidt der skal gennemføres en miljøvurdering, krav til miljørapporten, vedtagelse af pla-

nen eller programmet og overvågning. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.2.

Afsnit III indeholder regler som er rettet mod miljøkonsekvensvurdering af konkrete projekter, herunder bestemmelser som pålægger bygherren ansøgningspligt og krav om screeningsafgørelse eller VVM-tilladelse, myndighedskompetence, krav til bygherrens ansøgning og miljøkonsekvensrapport, screeningsafgørelsen, scoping og VVM-tilladelsen. Der henvises til bemærkningernes 3.3.-3.5.

Afsnit IV indeholder regler om udpegning af berørte myndigheder, om information og høring af berørte myndigheder og offentligheden som led i miljøvurderingen af planer og programmer efter afsnit II og som led i miljøkonsekvensvurderingen af konkrete projekter efter afsnit III, herunder særlige regler om grænseoverskridende høringer. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.6.

Afsnit V indeholder generelle krav til offentliggørelse, digitalisering m.v., administrative bestemmelser, regler om tilsyn m.v., klage og søgsmål, straf, ikrafttræden og overgangsbestemmelser og territorial gyldighed. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.11. og 3.12.

3.1. Formål, anvendelsesområde og definitioner

3.1.1. Gældende ret

3.1.1.1. Miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet

Miljøvurderingsdirektivets overordnede formål er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer for at fremme en bæredygtig udvikling

Det fremgår af direktivets 5. betragtning, at vedtagelse af miljøvurderingsprocedurer i forbindelse med udarbejdelse af planer og programmer vil gavne erhvervslivet, idet det får en mere ensartet ramme at arbejde inden for, når de relevante miljøoplysninger inddrages i beslutningsprocessen. Medtagelse af en bredere række faktorer i beslutningsprocessen vil bidrage til mere bæredygtige og effektive løsninger.

Dette skal ske ved at gennemføre en miljøvurdering af bestemte planer og programmer, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

I direktivet forstås ved »planer og programmer«: planer og programmer, herunder sådanne der medfinansieres af Det Europæiske Fællesskab, samt ændringer deri, som udarbejdes og vedtages eller vedtages af en national, regional eller lokal myndighed, eller som udarbejdes af en myndighed med henblik på vedtagelse via en lovgivningsprocedure, og som kræves ifølge love og administrative bestemmelser.

Den danske udgave af direktivet indeholder i den forbindelse alene ordet »administrative bestemmelser«, hvilket normalt vil blive opfattet som i henhold til lovgivningen (love, bekendtgørelser eller cirkulærer). Imidlertid anvender den engelske udgave ordet »administrative provisions«, hvilket også omfatter administrative pålæg fra ministre, eller

politiske råd eller udvalg som f.eks. en kommunal masterplan eller en masterplan for kommunens havnearealer.

Direktivet omfatter ikke planer og programmer, der alene tjener et nationalt forsvarsformål og civilt beredskabsformål og finansielle og budgetmæssige planer og programmer.

VVM-direktivets overordnede formål, jf. artikel 2, stk. 1, er at sikre, at projekter optaget på direktivets bilag 1 og 2, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, undergives et krav om tilladelse og en vurdering af disse indvirkninger, inden der gives tilladelse (VVM-pligt). I denne proces inddrages offentligheden og berørte myndigheder, således at VVM-myndigheden kan træffe afgørelse om VVM-tilladelse på et oplyst grundlag.

Både miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet indeholder en række definitioner af centrale begreber.

Eksempelvis definerer miljøvurderingsdirektivet miljøvurdering, miljørapport og offentligheden, medens VVM-direktivet bl.a. definerer begreberne miljøkonsekvensvurdering, offentligheden, og tilladelse.

3.1.1.2. Lov om miljøvurdering af planer og programmer, lov om planlægning m.v.

3.1.1.2.1. Lov om miljøvurdering af planer og programmer

I overensstemmelse med direktivets formålsbestemmelse fremgår det af lov om miljøvurdering af planer og programmer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 10. december 2015, af lov om miljøvurdering af planer og programmer (herefter miljøvurderingsloven), at formålet med miljøvurderingen af planer og programmer er at sikre et højt beskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer for at fremme bæredygtig udvikling gennem at sikre, at der gennemføres miljøvurderinger af planer og programmer, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Loven bygger på et bredt miljøbegreb, der svarer til det, der benyttes i lov om planlægning og VVM-reguleringen. Miljøbegrebet omfatter således forhold som den biologiske mangefold, befolkningen, menneskers sundhed, fauna, flora, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser samt arkitektonisk og arkæologisk arv.

Loven er udformet således, at det brede miljøbegreb finder anvendelse, uanset om den lovgivning, hvorefter planen eller programmet udarbejdes, rummer et snævrere eller intet miljøbegreb.

Loven pålægger myndigheder, der udarbejder planer og programmer, at gennemføre en vurdering af de miljømæssige konsekvenser af planen eller programmet, inden denne/dette godkendes eller vedtages endeligt. Loven omfatter planer og programmer, som tilvejebringes af en offentlig myndighed. Miljø- og fødevarerministeren har hjemmel til at bestemme, at også planer og programmer, der i medfør af lovgivningen tilvejebringes af selskaber m.v. (juridiske perso-

ner), skal være omfattet af loven, når disse udfører myndighedsfunktioner.

Planer og programmer defineres i loven som: Dokumenter, der fastlægger rammer for fremtidige anlæg eller arealanvendelser, når disse udarbejdes eller vedtages af en statslig, regional eller kommunal myndighed eller udarbejdes af en myndighed med henblik på Folketingets vedtagelse af planer og programmer via en lovgivningsprocedure og udarbejdes i henhold til love, administrative bestemmelser eller som grundlag for en myndigheds opgavevaretagelse.

Planer og programmer er ikke yderligere defineret hverken i miljøvurderingsdirektivet eller i miljøvurderingsloven. Af bemærkningerne forslag lov om miljøvurdering af planer og programmer fremgår følgende: Ordene er ikke synonyme, men dækker begge en bred vifte af dokumenttyper, som til dels er overlappende - som eksempler kan nævnes region-, kommune-, og lokalplaner, handlingsplaner, indsatsplaner, udbygningsplaner, regionalprogrammer, strategier, bindende retningslinjer osv. Det er således indholdets karakter af en plan eller program, der typisk fastlægger rammer for fremtidig anlægstilladelser til projekter, og ikke benævnelsen af dokumentet, der er afgørende for, om det er omfattet af lovens bestemmelser, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 5597.

Miljøvurderingsdirektivets definitioner er i dag gennemført i miljøvurderingslovens § 1, stk. 3, som i overensstemmelse med direktivet indeholder definitioner af, hvad der forstås ved planer og programmer, miljøvurdering, miljørapport, offentlighed og berørt myndighed.

3.1.1.2.2. Lov om planlægning og VVM-bekendtgørelsen og andre sektorlove

De gældende regler om miljøvurdering af konkrete projekter er for så vidt angår projekter på land omfattet af regler om miljøvurdering i lov om planlægning (herefter planloven) og dermed af planlovens formål. Planlovens overordnede formål er at sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet, jf. lovens § 1, stk. 1. Loven tilsigter særligt, jf. § 1, stk. 2, at der ud fra en planmæssig og samfundsøkonomisk helhedsvurdering sker en hensigtsmæssig udvikling i hele landet og i de enkelte regioner og kommuner, at der skabes og bevares værdifulde bebyggelser, bymiljøer og landskaber, at de åbne kyster fortsat skal udgøre en væsentlig natur- og landskabsressource, at forurening af luft, vand og jord samt støjlempere forebygges, og at offentligheden i videst muligt omfang inddrages i planlægningsarbejdet.

De nærmere regler om VVM-reglernes anvendelsesområde er fastsat i bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) (herefter VVM-bekendtgørelsen).

Anlæg omfattet af bekendtgørelsens bilag 1 (VVM-pligt) er underlagt VVM-proceduren i § 2 og §§ 4-7. Anlæg om-

fattet af bekendtgørelsens bilag 2 er underlagt proceduren i §§ 2-7.

Særligt med hensyn til opregningen af projekttyper på bilag 1 og 2 bemærkes, at der i den gældende nationale implementering er taget udgangspunkt i VVM-direktivets bilag, men at der er tilføjet projekttyper på begge bilag, som ikke er en følge af direktivet.

Undtaget fra bekendtgørelsens regler er anlæg, der vedtages i enkeltheder ved særlig lov samt anlæg, der tager sigte på det nationale forsvar, hvis Forsvarsministeriet skønner, at anvendelsen af VVM-reglerne i relation til det konkrete anlæg vil kunne skade nationens sikkerhed.

VVM-bekendtgørelsen gennemfører også VVM-direktivets definitioner.

VVM-bekendtgørelsens regler om anlæg, som er omfattet af bilag 1 eller 2, omfatter gennemførelse af anlægsarbejder eller andre installationer eller arbejder samt andre indgreb i det naturlige miljø eller i landskaber, herunder sådanne der tager sigte på udnyttelse af ressourcer i undergrunden.

Bekendtgørelsens regler om bygherre omfatter den person eller selskab (juridisk person), der ansøger om godkendelse eller tilladelse til et privat anlæg samt den offentlige myndighed, som tager initiativ til et anlæg.

Bekendtgørelsens regler om den kompetente myndighed omfatter kommunalbestyrelsen samt Naturstyrelsen, Miljøstyrelsen og Regionsrådet for anmeldelser omfattet af §§ 9-11 og § 13. Hvis anmeldelsen er omfattet af § 9, § 10, stk. 2, eller § 11, stk. 1, videresender kommunalbestyrelsen umiddelbart anmeldelsen til Naturstyrelsen. Hvis anmeldelsen er omfattet af § 10, stk. 1, videresender kommunalbestyrelsen umiddelbart anmeldelsen til Miljøstyrelsen.

Endvidere er VVM-direktivet for husdyr brug gennemført i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

For projekter på havet er direktivet gennemført i anden sektorlovgivning, som er nærmere beskrevet i afsnit 3.8-3.10.

3.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslagets overordnede formål er at gennemføre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet) som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014. Lovforslagets formål foreslås således at være at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelse og vedtagelsen af planer og programmer samt før etableringen af konkrete projekter ved sikring af, at der gennemføres en miljøvurdering af bestemte planer og programmer samt konkrete projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. lovforslagets § 1, stk. 1.

Lovforslaget bygger på et bredt miljøbegreb. Lovforslaget har til formål at sikre, at der ved miljøvurdering af planer og programmer og ændringer deri samt i miljøvurderingen af konkrete projekter under inddragelse af offentligheden tages hensyn til planers, programmers og projekters sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, jordarealer, havområdet, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser samt arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker og ressourceeffektivitet samt det indbyrdes forhold mellem disse faktorer, jf. lovforslagets § 1, stk. 2.

Lovforslagets § 2 indeholder bestemmelser om lovens anvendelsesområde. Det foreslås, at loven skal gælde for planer og programmer samt ændringer deri, som enten fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter eller medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger, og som udarbejdes eller vedtages af en myndighed, udarbejdes med henblik på Folketingets vedtagelse af planer og programmer via en lovgivningsprocedure samt udarbejdes i henhold til love, administrative retsfor skrifter eller administrative beslutninger. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 2.

Det foreslås, at planer og programmer samt ændringer deri, som i medfør af lovgivningen tilvejebringes af selskaber m.v. (juridiske personer), også skal være omfattet af loven.

Lovforslaget foreslås endvidere at skulle finde anvendelse på konkrete projekter optaget på lovforslagets bilag 1 og 2.

Lovens bilag 1 og 2 er centrale for afgrænsningen af lovens anvendelsesområde både for så vidt angår planer og programmer og konkrete projekter. Lovforslagets bilag er udarbejdet med udgangspunkt i VVM-direktivets bilag, men der er tilføjet projekttyper på begge bilag, som ikke er en følge af direktivet. Der henvises til de bemærkningernes afsnit 3.3.

Endelig foreslås lovforslaget at skulle finde anvendelse på høringer af offentligheden og berørte myndigheder over planer, programmer samt ændringer deri og projekter under udarbejdelse i en anden stat, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet i Danmark.

Det foreslås dog, at loven ikke skal finde anvendelse på planer og programmer, som alene tjener et nationalt forsvarsformål eller et civilt beredskabsformål samt finansielle- og budgetmæssige planer og programmer, jf. lovforslagets § 3.

For så vidt angår konkrete projekter foreslås, at loven ikke skal finde anvendelse på projekter eller dele af projekter, der alene tjener et forsvarsformål eller for projekter, der alene tjener et civilt beredskabsformål, hvis Forsvarsministeriet vurderer, at en sådan anvendelse ville skade disse formål.

Lovens bestemmelser om offentlig høring, jf. § 35, finder ikke anvendelse på projekter, der vedtages i enkeltheder ved anlægslove, jf. lovforslagets § 4. Det foreslås endvidere, at det i anden lovgivning kan fastsættes, at lovens regler om

miljøvurdering af konkrete projekter ikke skal gælde for nærmere angivne projekttypen, jf. lovforslagets § 4, stk. 3. Som eksempel kan nævnes lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. det samtidig fremsatte konsekvensændringslovforslag til ændring af bl.a. lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015.

Som nævnt i indledningen tilsigtes det med lovforslaget at samle de regler om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM-regler), som i dag findes i en række forskellige sektorlove og tilhørende bekendtgørelser. Lovforslaget omhandler således i kraft af henvisningen til projekttypen i bilag 1 og 2 en række sektorer, der i dag er reguleret i forskellige love og bekendtgørelser.

For så vidt angår konkrete projekter på havområdet (søteritoriet, kontinentalskolen og den eksklusive økonomiske zone), herunder f.eks. råstofindvinding, foreslås således, at de gældende ordninger i sektorlovgivningen erstattes af de nye regler i dette lovforslag.

Forslag til de nødvendige konsekvensændringer og ophævelser af gældende bestemmelser om miljøvurdering (VVM) i de berørte love er fremsat i særskilt forslag til lov om ændring af lov om planlægning, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om fremme af vedvarende energi og forskellige andre love. (Konsekvensændringer m.v. som følge af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)), som også indeholder forslag om ophævelse af den gældende implementering af VVM-direktivet i lov om planlægning (planloven).

Lovforslaget indeholder forslag om, at vedkommende minister bemyndiges til efter forhandling med miljø- og fødevareministeren at fastsætte særlige regler om VVM-proceduren, som fraviger lovens udgangspunkt, for projekter på havområdet, som hidtil har været reguleret af sektorlovgivningen, jf. lovforslagets § 4, stk. 4.

Lovforslaget indeholder også hjemmel for vedkommende minister til ved bekendtgørelse at ændre de bilag til loven, som nærmere afgrænser, hvilke projekttypen der er omfattet af lovens krav om screening, miljøvurdering samt efterfølgende tilladelse, i det omfang dette ikke er fastsat i VVM-direktivet, således at eventuelle ændringer kan implementeres mere smidigt.

Det foreslås således, at miljø- og fødevareministeren ved bekendtgørelse kan ændre bilag 1 og 2, jf. lovforslagets § 44, stk. 4, og at energi-, forsynings- og klimaministerens ved bekendtgørelse kan ændre bilag 1 og 2 på havområdet, jf. lovforslagets § 44, stk. 5. Dette er en videreførelse af den mulighed, som de relevante ministre har efter gældende ret og under overholdelse af EU's lovgivning. For så vidt angår miljø- og fødevareministerens kompetence er bestemmelsen en videreførelse af planlovens § 11 h, stk. 1, hvorefter ministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke projekter der er omfattet af reglerne om VVM i § 11 g. Bestemmelsen angår ikke planer og programmer.

Den foreslåede formulering af definitionerne følger direktivernes definitioner, men er i høj grad også en nødvendig

konsekvens af den udskillelse af regelsættet fra planloven, som blev påbegyndt med lov nr. 1630 af 26. december 2013 om ændring af lov om planlægning, hvorefter den tidligere obligatoriske indarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten i et kommuneplantillæg blev gjort frivilligt. Eksempelvis foreslås »VVM-redegørelse« således erstattet af »miljøkonsekvensrapport«. Endvidere anvendes i overensstemmelse med VVM-direktivets terminologi ordet »projekt« i stedet for »anlæg«, som anvendes i den danske gennemførelse i planlovgivningen. Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til § 5.

3.2. Miljøvurdering af planer og programmer

3.2.1. Gældende ret

3.2.1.1. Miljøvurderingsdirektivet

3.2.1.1.1. Krav om miljøvurdering, screening m.v.

Direktivet fastlægger, at der skal gennemføres en miljøvurdering for planer og programmer, der fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser for projekter, der er omfattet af VVM-direktivets (direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet) bilag I og II inden for landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, vandforvaltning, telekommunikation, turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse. Kravet om miljøvurdering gælder tillige planer og programmer, hvor der kræves en vurdering i henhold til Habitatdirektivets (direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter) artikel 6 eller 7.

Den ansvarlige planlæggende myndighed kan på grundlag af en høring af de relevante myndigheder beslutte ikke at gennemføre en miljøvurdering af en plan eller et program, hvis det vurderes, at planen eller programmet ikke vil kunne forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet, og der alene er tale om planer og programmer, der fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt niveau eller angiver mindre ændringer i de pågældende planer og programmer (screening).

Andre planer og programmer, der fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser, er også omfattet af direktivets krav om miljøvurdering, hvis planen eller programmet vil kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Den planlæggende myndighed afgør på grundlag af nærmere fastsatte kriterier og en høring af de relevante myndigheder, om planen eller programmet vil kunne forventes at påvirke miljøet væsentligt og dermed være omfattet af kravet om miljøvurdering. Bilag II til miljøvurderingsdirektivet indeholder kriterier for bestemmelse af den sandsynlige betydning af indvirkningen på miljøet.

Hvis den planlæggende myndighed beslutter, at en plan eller program ikke er omfattet af bestemmelserne om miljøvurdering, skal den offentliggøre beslutningen (screeningsafgørelsen) samt begrundelserne for beslutningen.

3.2.1.1.2. Miljøvurdering

Omfanget og detaljeringsniveauet af miljørapporten må først fastlægges efter høring af de relevante myndigheder, jf. afsnit 3.6.

Miljøvurderingen af en plan eller et program skal gennemføres under udarbejdelsen og inden vedtagelsen af eller indledningen af lovgivningsproceduren, jf. miljøvurderingsdirektivets artikel 3, dvs. før den planlæggende myndigheds endelige godkendelse eller vedtagelse af planen eller programmet, idet den planlæggende myndighed skal tage hensyn til resultatet af miljøvurderingen.

Den planlæggende myndighed skal som led i miljøvurderingen udarbejde en miljørapport. Miljørapporten kan enten være en selvstændig rapport eller del af redegørelsen for planforslaget.

Miljørapporten skal fastlægge, beskrive og vurdere den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens eller programmets gennemførelse samt rimelige alternativer under hensyn til planen og programmets mål og geografiske anvendelsesområde, jf. miljøvurderingsdirektivets artikel 5, stk. 1. Miljørapporten skal tillige indeholde følgende oplysninger, der er nævnt i miljøvurderingsdirektivets bilag I:

- En skitsering af planens eller programmets indhold, hovedformål og forbindelser med andre relevante planer og programmer.
- De relevante aspekter af den nuværende miljøstatus og dens sandsynlige udvikling, hvis planen eller programmet ikke gennemføres.
- Miljøforholdene i områder, der kan blive væsentligt berørt.
- Ethvert eksisterende miljøproblem, som er relevant for planen eller programmet, herunder navnlig problemer på områder af særlig betydning for miljøet som f.eks. de områder, der er udpeget efter Rådets direktiv 79/409/EØF om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesområder) og Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatområder).
- De miljøbeskyttelsesmål, der er fastlagt på internationalt plan, fællesskabsplan eller nationalt, og som er relevante for planen eller programmet, og hvordan der under udarbejdelsen af planen eller programmet er taget hensyn til disse mål og andre miljøhensyn.
- Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder på spørgsmål som den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, fauna, flora, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, kulturarv, herunder arkitektonisk og arkæologisk arv, landskab og det indbyrdes forhold mellem ovenstående faktorer.
- Planlagte foranstaltninger for at undgå, begrænse og så vidt muligt opveje enhver eventuel væsentlig negativ indvirkning på miljøet af planens eller programmets gennemførelse.
- En kort skitsering af grunden til at vælge de alternativer, der har været behandlet, og en beskrivelse af, hvorledes vurderingen er gennemført, herunder eventuelle vanske-

ligheder (som f.eks. tekniske mangler eller mangel på knowhow), der er opstået under indsamlingen af de krævede oplysninger.

- En beskrivelse af de påtænkte foranstaltninger vedrørende overvågning.
- Et ikke-teknisk resumé af de oplysninger, der blev givet under ovennævnte punkter.

Ifølge direktivet skal miljørapportens omfang i øvrigt afspejle, hvad der med rimelighed kan forlanges under hensyntagen til den aktuelle viden, de gængse vurderingsmetoder, planens detaljeringsniveau og indhold, samt på hvilket trin i beslutningsforløbet planen befinder sig, og om hvorvidt bestemte forhold vurderes bedre på et senere trin i det pågældende forløb, således at dobbeltvurderinger undgås, jf. artikel 5, stk. 2.

Miljørapporten skal, jf. ovenfor skal indeholde en beskrivelse af de påtænkte foranstaltninger vedrørende overvågning (et overvågningsprogram) med henblik på at kunne følge de miljømæssige virkninger af planens eller programmets gennemførelse og dermed muliggøre en tidlig indgriben, hvis planen fører til uforudsete negative virkninger.

Forslaget til plan eller program med tilhørende miljørapport skal stilles til rådighed for berørte myndigheder og offentligheden, som skal have lejlighed til inden for en passende frist at udtale sig, inden planen eller programmet vedtages endeligt, jf. afsnit 3.6.

Hvis gennemførelsen af en plan eller et program kan påvirke miljøet væsentligt i en anden medlemsstat, skal udkast til planen eller programmet samt den pågældende miljørapport ifølge direktivet sendes til den berørte medlemsstat. Hvis den berørte medlemsstat ønsker at blive hørt, vil denne skulle sikre inddragelsen af relevante myndigheder samt offentligheden. En sådan høring af en berørt nabostat vil skulle gennemføres, inden planen eller programmet vedtages eller godkendes endeligt, jf. afsnit 3.6.

I forbindelse med den endelige udformning og vedtagelse af planen eller programmet skal der tages hensyn til miljøvurderingen, herunder resultatet af høringer og offentlighedens kommentarer, jf. miljøvurderingsdirektivets artikel 8. Myndigheden skal til brug for offentliggørelsen af den vedtagne plan eller program udarbejde en sammenfattende erklæring om, hvorledes miljøhensyn er integreret i planen eller programmet, og hvorledes miljørapporten, udtalelser fra berørte myndigheder og offentligheden og resultatet af eventuelle grænseoverskridende høringer er taget i betragtning og om, hvorfor planen eller programmet som vedtaget er valgt på baggrund af de andre rimelige alternativer, der har været behandlet, og de vedtagne foranstaltninger vedrørende overvågning i overensstemmelse med direktivets artikel 10, jf. miljøvurderingsdirektivets artikel 9.

3.2.1.1.3. Overvågning

Efter miljøvurderingsdirektivets artikel 10, overvåger medlemsstaterne de væsentlige miljøpåvirkninger af gennemførelsen af planer og programmer, bl.a. for at kunne identificere uforudsete negative virkninger på et tidligt trin

og for at være i stand til at træffe enhver hensigtsmæssig afhjælpende foranstaltning. Eksisterende overvågningsordninger kan anvendes til at opfylde kravene i det omfang, det er hensigtsmæssigt, således at dobbeltovervågning undgås.

Miljøvurderingsdirektivet forpligter således til at overvåge planers og programmets væsentlige indvirkning på miljøet. Overvågning er et vigtigt element i direktivet, da den gør det muligt at sammenligne resultaterne af miljøvurderingen med de miljøvirkninger, som faktisk forekommer. Direktivet foreskriver ikke, hvorledes væsentlige miljøvirkninger skal overvåges; f.eks. hvilke organer der er ansvarlige for overvågning, tidspunktet og hyppigheden af overvågningen, eller hvilke metoder der skal anvendes. Overvågningen skal omfatte de væsentlige miljøvirkninger. Disse inkluderer i princippet alle former for virkninger, herunder positive, negative, forudsete og uforudsete.

3.2.1.2. Lov om miljøvurdering af planer og programmer

Lov om miljøvurdering af planer og programmer indeholder regler om vurdering af bestemte planers og programmets indvirkning på miljøet. Reglerne indeholder en gennemførelse af miljøvurderingsdirektivets krav.

3.2.1.2.1. Krav om miljøvurdering, screening m.v.

Efter miljøvurderingslovens § 4 skal afgørelse af, om en plan eller program er omfattet af krav om miljøvurdering træffes af den myndighed, der er ansvarlig for tilvejebringelsen af planen eller programmet.

Efter miljøvurderingslovens § 3, skal der når en myndighed tilvejebringer følgende planer og programmer, eller foretager ændringer deri, udarbejdes en miljøvurdering, da disse planer og programmer antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet:

- 1) Planer og programmer, som tilvejebringes inden for landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, vandforvaltning, telekommunikation, turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse, og som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, der er omfattet af lovens bilag 3 og 4.
- 2) Andre planer og programmer, som kan påvirke et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt.
- 3) Andre planer og programmer, som i øvrigt fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, når myndigheden vurderer, at planen eller programmet kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Hvis planer og programmer som nævnt i nr. 1, fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller alene indeholder mindre ændringer i sådanne planer eller programmer, skal der kun gennemføres en miljøvurdering, hvis de må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Dog er visse planer undtaget fra kravet om miljøvurdering. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.1.1.1.

Ved afgørelse om, hvorvidt en plan eller et program efter bestemmelserne i § 3, stk. 1, nr. 3, og stk. 2, må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet (screeningsafgørelse) skal der i alle tilfælde tages hensyn til kriterierne i

miljøvurderingslovens bilag 2 (som gennemfører miljøvurderingsdirektivets bilag II). Myndigheden skal høre berørte myndigheder, før der træffes afgørelse. Hvis myndigheden træffer afgørelse om, at der ikke vil blive gennemført en miljøvurdering, skal myndigheden snarest muligt og før den endelige godkendelse eller vedtagelse af planen eller programmet offentligt bekendtgøre denne afgørelse og begrundelsen herfor. Bekendtgørelsen skal indeholde oplysning om, i hvilket omfang afgørelsen kan påklages og fristen herfor.

3.2.1.2.2. Miljøvurdering

Efter miljøvurderingslovens § 6 skal miljøvurderingen gennemføres under udarbejdelsen af planen eller programmet, og inden der træffes beslutning om den endelige godkendelse eller vedtagelse. Hvor planen eller programmet skal vedtages ved en lovgivningsprocedure, skal miljøvurderingen gennemføres, inden lovgivningsproceduren indledes.

Myndigheden skal efter miljøvurderingslovens § 7, stk. 4, høre andre myndigheder, hvis områder berøres af forslaget til plan eller program, inden der tages stilling til, hvor omfattende og detaljerede oplysninger, der skal indgå i miljørapporten.

Efter miljøvurderingslovens § 7, skal den myndighed, der tilvejebringer planen eller programmet, udarbejde en miljørapport, der fastlægger, beskriver og evaluerer den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens eller programmets gennemførelse og rimelige alternativer under hensyn til planens eller programmets mål og geografiske anvendelsesområde. Miljørapporten skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i bilag 1. Miljørapporten skal dog kun indeholde de oplysninger, som med rimelighed kan forlanges med hensyntagen til den aktuelle viden og gængse vurderingsmetoder samt til, hvor detaljeret planen eller programmet er, hvad den indeholder, og på hvilket trin i et eventuelt planhierarki planen eller programmet befinder sig. Oplysninger om planens eller programmets indvirkning på miljøet, der tilvejebringes som følge af anden lovgivning, kan benyttes i den forbindelse.

Ved den endelige godkendelse eller vedtagelse af planen eller programmet skal myndigheden tage hensyn til miljørapporten, herunder også til eventuelle miljøpåvirkninger, som ikke i øvrigt varetages efter den lovgivning, i henhold til hvilken planen eller programmet tilvejebringes, og til resultaterne af en eventuel nabostats høring, udtalelser fra andre myndigheder og offentligheden. Myndigheden skal efter miljøvurderingslovens § 9, stk. 2, udarbejde en sammenfattende redegørelse for,

- 1) hvordan miljøhensyn er integreret i planen eller programmet, og hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning,
- 2) hvorfor den vedtagne plan er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der også har været behandlet, og
- 3) hvorledes myndigheden vil overvåge de væsentlige miljøpåvirkninger af planen eller programmet.

3.2.1.2.3. Overvågning

Myndigheden skal efter miljøvurderingslovens § 11 overvåge de væsentlige miljøpåvirkninger af planens eller programmets gennemførelse, herunder for at kunne identificere uforudsete negative virkninger på et tidligt trin og for at være i stand til at træffe enhver hensigtsmæssig afhjælpende foranstaltning. Med henblik på at opfylde disse krav kan eksisterende overvågningsordninger anvendes, i det omfang det er hensigtsmæssigt. Det gælder eksempelvis overvågning i henhold til bekendtgørelse nr. 1851 af 16. december 2015 om overvågning af overfladevand, grundvand, beskyttede områder og om naturovervågning i internationale naturbeskyttelsesområder mv., som er udstedt i medfør af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (Miljømålsloven), lov om naturbeskyttelse og lov om skove.

Miljø- og fødevareministeren er endvidere i miljøvurderingslovens § 11, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om overvågningens gennemførelse, om indholdet i overvågningen og om, at overvågningen i visse tilfælde skal udøves af andre myndigheder, samt om indberetning til ministeren af resultaterne af overvågningen. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

3.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslagets bestemmelser om miljøvurdering af planer og programmer er en videreførelse af reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer, som implementerer miljøvurderingsdirektivet (direktiv 2001) og så vidt muligt anvendes samme sprogbrug som i miljøvurderingsdirektivet. Dog foreslås at ensrette sprogbroen i de tilfælde, hvor der i reglerne om miljøvurdering af planer og programmer og reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter anvendes forskellige udtryk, uden at dette dækker over indholdsmæssige forskelle.

Af hensyn til forståelsen og overskueligheden i det nye samlede lovforslag er nogle af bestemmelserne og bilagene til loven organiseret og/eller formuleret lidt anderledes end i miljøvurderingsdirektivet og i miljøvurderingsloven, men det indebærer ikke, at der fastsættes krav, som går videre, end direktivet foreskriver, jf. dog bemærkningernes afsnit 8.

Herudover foreslås der indsat en ny bestemmelse om forebyggelse af interessekonflikter hos berørte myndigheder. Der findes ikke en udtrykkelig bestemmelse i miljøvurderingsdirektivet herom, men EU-Domstolen har behandlet emnet i dommen af 20. oktober 2011 i sagen C-474/10, Department of the Environment for Northern Ireland mod Seaport Ltd m.fl. (Seaport-dommen), jf. afsnit 3.11 og de specielle bemærkninger til § 40.

3.2.2.1. Krav om miljøvurdering, screening m.v.

Det foreslås, at den myndighed, der udarbejder eller vedtager planer og programmer samt ændringer deri, enten skal gennemføre en miljøvurdering af sådanne eller en vurdering af, om sådanne planer og programmer kan få eller kan for-

ventes at få væsentlig indvirkning på miljøet (screening). Både miljøvurderingen og screeningen skal gennemføres under udarbejdelsen og inden vedtagelsen af eller indledningen af lovgivningsproceduren for planen eller programmet samt ændringer deri.

Det foreslås, at myndigheden som udgangspunkt altid skal gennemføre en miljøvurdering af planer og programmer samt ændringer deri, som udarbejdes inden for landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, vandforvaltning, telekommunikation, turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse, og som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til de projekter, der er optaget på forslagets bilag 1 og 2

Det foreslås således, at anvendelsesområdet fastlægges med udgangspunkt i lovforslagets bilag 1 og 2, og ikke som den gældende miljøvurderingslov i VVM-direktivets bilag I og II, idet det er vurderingen, at det vil være en lettelse for myndighederne kun at skulle forholde sig til et bilag i de situationer, hvor en plan eller et program vedrører konkrete projekter, som er omfattet af lovforslagets bilag 1 og 2. Der henvises til bemærkningernes afsnit 8.

Hvis de nævnte planer kun fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller angiver mindre ændringer i eksisterende planer eller programmer, skal der dog kun gennemføres en miljøvurdering, hvis myndigheden har vurderet, at disse kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Endvidere foreslås, at der skal gennemføres en miljøvurdering af andre planer og programmer, som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser og kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet. Det foreslås, at myndigheden skal gennemføre en vurdering (screening) af, om de nævnte planer og programmer samt ændringer deri kan få væsentlig indvirkning på miljøet. Afgørelsen træffes efter høring af berørte myndigheder og forudsætter miljø- og fødevareministerens samtykke, hvis planen eller programmet samt ændringer deri kan få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat.

Endelig foreslås, at der altid skal gennemføres en miljøvurdering af planer og programmer samt ændringer deri, som medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger.

Det foreslås endvidere, at myndigheden ved afgørelsen skal inddrage de relevante kriterier i det foreslåede bilag 3, som svarer til miljøvurderingsdirektivets bilag II, og at begrundelsen for afgørelsen skal angive hovedårsagerne til den truffe afgørelse.

3.2.2.2. Miljøvurdering

Det foreslås, at myndigheden forud for udarbejdelsen af miljørapporten for planer og programmer samt ændringer deri, som er omfattet af krav om miljøvurdering, skal foretage en afgrænsning af miljørapportens indhold (scoping), jf. lovforslagets § 11. Berørte myndigheder skal høres forud for dette. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.6 og de specielle bemærkninger til § 32.

Det foreslås, at en myndighed, der skal gennemføre en miljøvurdering af en plan eller et program, skal udarbejde en miljørapport, jf. lovforslagets § 12. Miljørapporten skal på grundlag af de oplysninger, der er nævnt i det foreslåede bilag 4 til loven, fastlægge, beskrive og evaluere den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens eller programmets gennemførelse samt af ændringer deri og rimelige alternativer under hensyn til planens eller programmets mål og geografiske anvendelsesområde. Det foreslåede bilag 4 gennemfører miljøvurderingsdirektivets bilag I, idet der dog som eksempel på kulturarv er tilføjet »kirker og deres omgivelser«.

Om kravene til miljørapporten foreslås endvidere, at rapporten skal indeholde de oplysninger, som med rimelighed kan forlanges med hensyntagen til den aktuelle viden og gængse vurderingsmetoder samt til, hvor detaljeret planen eller programmet er, hvad den indeholder, og på hvilket trin i et beslutningsforløb planen eller programmet befinder sig, og hvorvidt bestemte forhold vurderes bedre på et andet trin i det pågældende forløb, således at dobbeltvurderinger undgås. I den forbindelse præciseres i lovforslaget, at oplysninger om planens eller programmets indvirkning på miljøet, der er indhentet på andet trin af beslutningsforløbet eller som følge af anden lovgivning, kan benyttes med henblik på at give de oplysninger, der er nævnt i bilag 4.

Det følger endvidere af lovforslagets § 13, stk. 1, at myndigheden ved den endelige godkendelse eller vedtagelse af planen eller programmet samt ændringer deri skal tage hensyn til miljørapporten, herunder også til eventuelle miljøpåvirkninger, som ikke i øvrigt varetages efter den miljølovgivning, i henhold til hvilken planen eller programmet samt ændringer deri tilvejebringes, og til resultaterne af en eventuel nabostatshøring, udtalelser fra andre myndigheder og offentligheden.

Efter lovforslagets § 13, stk. 2, skal myndigheden udarbejde en sammenfattende redegørelse for hvordan miljøhensyn er integreret i planen eller programmet, og hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning, hvorfor den vedtagne plan er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der også har været behandlet, og hvorledes myndigheden vil overvåge de væsentlige miljøpåvirkninger af planen eller programmet.

3.2.2.3. Overvågning

Det foreslås, at myndigheden skal overvåge de væsentlige miljøpåvirkninger af planens eller programmets gennemførelse samt ændringer heri for i hvert fald at kunne identificere uforudsete negative virkninger på et tidligt trin og for at være i stand til at træffe enhver hensigtsmæssig afhjælpende foranstaltning. Eksisterende overvågningsordninger kan anvendes, i det omfang det er hensigtsmæssigt. Det foreslås endvidere, at miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om overvågningens gennemførelse, om indholdet i overvågningen og om, at overvågningen i visse tilfælde skal udøves af andre myndigheder, samt om indberetning til ministeren af resultaterne af overvågningen. Der henvises til bemærkningerne til § 12 og 14.

3.3. Konkrete projekter - obligatorisk miljøvurdering (VVM-pligt) og screening

3.3.1. Gældende ret

3.3.1.1. VVM-direktivet

VVM-direktivets overordnede formål, jf. artikel 2, stk. 1, er at sikre, at projekter optaget på direktivets bilag 1 og 2, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, undergives et krav om en vurdering af indvirkningerne på miljøet, inden der gives tilladelse (VVM-pligt). I denne proces inddrages offentligheden og berørte myndigheder, således at VVM-myndigheden kan træffe afgørelse om VVM-tilladelse på et oplyst grundlag.

For projekttyper, der er optaget på bilag 1 i VVM-direktivet, er det obligatorisk at gennemføre en sådan VVM-proces. For projekttyper, der er påtaget på bilag 2 i VVM-direktivet, skal der foretages en konkret vurdering – screening, jf. nedenfor – af det af bygherren anmeldte projekt med henblik på at fastslå, om projektet kan forventes at få væsentlige miljømæssige indvirkninger. Såfremt VVM-myndigheden finder, at det er tilfældet er projektet VVM-pligtigt, og det skal undergå samme VVM-proces som projekttyper, der er optaget på bilag 1, jf. nedenfor.

Med direktiv 2014/52/EU tydeliggøres kravene til screeningproceduren ved, at kriterierne i direktivets bilag III til bestemmelse af, hvorvidt projekter omfattet af direktivets bilag 2 skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering uddybes og opdateres i forhold til miljøbegrebet generelt, og ved at det fastsættes, hvad screeningafgørelser skal indeholde, og hvordan de skal begrundes, jf. ændringerne af artikel 4. Ændringerne skal bl.a. sikre, at der kun foretages miljøkonsekvensvurdering af projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, så man undgår en unødvendig byrde i forbindelse med mindre projekter. Samtidig indføres der et nyt bilag II. A. med de mindsteoplysninger, som bygherren skal give i sin ansøgning til brug for en screening. Endelig indføres der en tidsfrist for myndigheden til at træffe screeningsafgørelsen på op til 90 dage. Kun i særlige konkrete tilfælde vil myndigheden kunne overskride tidsfristen. Tidsfristen regnes fra det tidspunkt, hvor sagen er tilstrækkelig oplyst.

Såfremt det anmeldte projekt ikke kan forventes at få væsentlige miljømæssige indvirkninger, træffer VVM-myndigheden afgørelse om, at projektet ikke er VVM-pligtigt.

3.3.1.2. Regler om vurdering af virkningerne på miljøet (VVM) i planlovens §§ 11 g-11 i og VVM-bekendtgørelsen

Efter lov om planlægning § 11 g må enkeltanlæg, der må antages at påvirke miljøet væsentligt, ikke påbegyndes, før der er udarbejdet en redegørelse for anlæggets miljømæssige konsekvenser (VVM-pligt).

Kommunalbestyrelsen skal for sådanne anlæg forud for igangsættelsen af arbejdet med redegørelsen for anlæggets forventede væsentlige indvirkninger på miljøet offentliggøre

en kort beskrivelse af hovedtrækkene af det påtænkte anlæg og de relevante oplysninger for offentlighedens deltagelse i VVM-processen samt indkalde ideer og forslag til brug for fastlæggelsen af redegørelsens indhold. Når redegørelsen foreligger, skal kommunalbestyrelsen offentliggøre denne med henblik på høring af berørte myndigheder og offentligheden. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt. Kommunalbestyrelsen fastsætter en frist for høringen af redegørelsen på mindst 8 uger.

De øvrige regler til gennemførelse af direktivet er fastsat i bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) (herefter VVM-bekendtgørelsen) fastsat i medfør af planloven. Bekendtgørelsen indeholder regler om anmeldelsespligt og krav til anlæggets påbegyndelse, afgørelse om VVM-pligt/ikke VVM-pligt, fastlæggelse af VVM-redegørelsens indhold (scoping), VVM-redegørelsen, høring af offentligheden over VVM-redegørelsen, offentliggørelse af afgørelser om og tilladelser til VVM-pligtige anlæg samt om kommunernes, Naturstyrelsens, Miljøstyrelsens og Regionsrådets opgaver og beføjelser.

For projekter omfattet af VVM-direktivet, som ikke er reguleret af planlovgivningen, gælder særlige regler i sektorlovgivningen, som er nærmere beskrevet i afsnit 3.8-3.10.

3.3.1.2.1. Obligatorisk VVM-pligt (bilag 1)

Projekter omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 1 er obligatorisk VVM-pligtige, dvs. de er underlagt VVM-proceduren i bekendtgørelsens §§ 2 og 4-7 og det er obligatorisk at udarbejde en VVM-redegørelse (miljøkonsekvensrapport).

Bekendtgørelsens bilag 1 omfatter en række projektyper, som således er obligatorisk VVM-pligtige, selvom de kun er omfattet af direktivets bilag II eller ikke er omfattet af hverken bilag I eller bilag II som et selvstændigt bilagspunkt.

- Flyvepladser, hvis støjkonsekvensområder medfører væsentlige støjgener i områder, der er bebygget, udlagt til boligformål eller anden støjfølsom anvendelse.
- Overordnede veje med en påtænkt linjeføring gennem naturområder
- Rørledninger på mere end 1 km til transport af giftige, miljøfarlige eller brandfarlige væsker udenfor den pågældende virksomheds eget område.
- Transmissionsledninger længere end 2 km længde for naturgas og linjestationer i forbindelse med transmissionsledninger, dog undtaget ledninger med en diameter op til 12" med tryk på 25 bar og derunder.
- Sporveje, bybaner, høj- og undergrundsbaner eller lignende baner af særlig bygningstype, der udelukkende eller overvejende tjener til personbefordring.
- Anlæg af synlige rørledninger med en ydre diameter på mere end 100 cm over større afstande end 500 m.
- Virksomheder og anlæg, som er anmeldelsespligtige efter § 5 i Miljøministeriets bekendtgørelse om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.

- Sammenlægning/jordomlægning af landbrugsejendomme, hvori der indgår mere end 75 ejendomme, og som indebærer væsentlige ændringer i det fysiske miljø.
- Projekter vedrørende inddragning af uopdyrket land eller delvise naturområder til intensiv landbrugsdrift på mere end 300 ha
- Afvandings- og kunstvandingsprojekter, der omfatter mere end 300 ha
- Nyplantning af skov på mere end 30 ha i områder, hvor skovrejsning i henhold til den gældende kommuneplan er uønsket
- Rydning af fredskov, der er ældre end 20 år og større end 30 ha i de i kommuneplanen planlagte skovrejsningsområder, og hvor der ikke sker tilplantning af mindst et tilsvarende areal, medmindre den ryddede skov af den statslige skovmyndighed er erklæret for værende uden væsentlig skovdyrkningsmæssig, biologisk, landskabelig eller rekreativ værdi
- Saltvandsbaseret fiskeopdræt, hvor det samlede anlægsprojekt er placeret inden for en afstand af 1 sømil fra kysten - dog undtagen opdræt inden for de i en endeligt vedtaget kommuneplan eller vandplan udlagte områder til fiskeopdræt
- Vandforsyningsboringer med en årsproduktion på 10 mio. m³ eller mere
- Cementfabrikker med en produktionskapacitet på mere end 500 ton/dag.
- Molerværker med en produktionskapacitet på mere end 4 m³/dag.
- Kalkværker med en årsproduktion på mere end 200.000 m³.
- Detailhandelscentre, der på grund af størrelsen har regional betydning.
- Feriebyer og hotelkomplekser med et etageareal på mere end 50.000m².
- Vindmøller over 80 m totalhøjde eller grupper af vindmøller med flere end 3 møller.
- Virksomheder og anlæg, som er anmeldelsespligtige efter § 5 i Miljøministeriets bekendtgørelse om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer

3.3.1.2.2. Screening (bilag 2)

For et projekt omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2 er det ikke obligatorisk at udarbejde en miljøkonsekvensrapport. Men det af bygherren anmeldte projekt underkastes en procedure med henblik på at vurdere, om det konkrete projekt kan forventes at få væsentlige miljømæssige indvirkninger. Denne vurdering og afgørelse kaldes en screening. Hvis screeningen viser, at det anmeldte projekt kan forventes at have væsentlige miljømæssige indvirkninger, er det anmeldte projekt VVM-pligtigt, og der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport.

VVM-bekendtgørelsens bilag 2 gennemfører VVM-direktivets bilag II med de ændringer, der er en følge af, at visse projektyper omfattet af VVM-direktivets bilag 2 er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 1 og dermed obligatorisk VVM-pligtige, jf. ovenfor.

Endvidere omfatter VVM-bekendtgørelsens bilag 2 enkelte projekttyper, som ikke er omfattet af direktivets bilag. Det drejer sig om punkt 3, litra c, Transport af elektricitet gennem luftledninger, jordkabler dimensioneret til spændinger over 100 kV, samt tilhørende stationsanlæg dog undtaget elkabler på søterritoriet og litra j, Anlæg til udnyttelse af vindkraft til energiproduktion (vindmøller), punkt 5, litra f, Asfaltværker og litra g Molerværker, punkt 10 Risikoanlæg - Virksomheder og anlæg, som er anmeldelsespligtige efter § 4 i Miljøministeriets bekendtgørelse om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.

Det bemærkes, at anlæg omfattet af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug ikke er omfattet af planlovgivningens VVM-regler, og at projekter på havet er omfattet af særlige regler, jf. afsnit 3.8-3.10.

3.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 15, at projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet ikke må påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet efter en miljøvurdering af projektets indvirkning. Det drejer sig om projekter omfattet af bilag 1, som en bygherre har indgivet ansøgning om, projekter omfattet af bilag 2, hvorom der er truffet afgørelse om krav om miljøvurdering, og projekter omfattet af bilag 2, hvor en bygherre har anmodet om, at ansøgningen skal undergå en miljøvurderingsproces uden forudgående screening.

Som noget nyt foreslås det således, at bygherren skal have mulighed for i forbindelse med ansøgningen at anmode om, at et projekt optaget på bilag 2 skal undergå en miljøvurdering uden forudgående screening, jf. lovforslagets § 18, stk. 2, og at VVM-myndigheden vil være forpligtet til at underkaste projektet VVM-proceduren, jf. lovforslagets § 15, stk. 2. Hertil gælder de almindelige regler i lovforslaget for udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapport, samt myndighedens behandling af projektet.

Det foreslås endvidere, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at en afgørelse om tilladelse efter lovforslagets § 25 helt eller delvis kan erstattes af en tilladelse, som udstedes i medfør af anden lov.

Efter det foreslåede § 16 må et projekt omfattet af bilag 2 ikke påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt bygherren, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Det foreslås, at bygherres ansøgning om en screeningsafgørelse skal indeholde oplysninger om projektets potentielle indvirkning på miljøet, jf. lovforslagets bilag 5, og tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger af projektets indvirkninger på miljøet, der er foretaget i medfør af EU-lovgivning, der er relevante for det konkrete projekt, jf. lovforslagets § 19. Den foreslåede bestemmelse gennemfører således det nye bilag II. A. til VVM-direktivet om minimumskravene til indholdet af bygherrens ansøgning om et konkret projekt.

Herudover foreslås det at give vedkommende minister mulighed for efter forhandling med miljø- og fødevareministeren at fastsætte yderligere krav til bygherrens ansøgning, såfremt det anses for nødvendigt for administrationen af det pågældende ressortområde.

Det foreslås endvidere, at myndigheden afgørelse om, hvorvidt et projekt omfattet af bilag 2 er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse skal tage hensyn til kriterierne i lovforslagets bilag 6, som implementerer direktivets bilag III om kriterier for myndighedernes vurdering af screeningspligtige projekter, og som derved indgår i den generelle implementering af VVM-direktivet. Herved videreføres den eksisterende ordning fra VVM-bekendtgørelsen.

På baggrund af høringen foreslås, at bilagene med få undtagelser formuleres på samme måde som VVM-direktivets bilag I og bilag II. Lovforslaget indebærer dog tilføjelse af nogle få listepunkter, som ikke findes i direktivet.

Lovforslaget indebærer således ændringer af den gældende implementering af VVM-direktivets bilag I og II i VVM-bekendtgørelsen og et antal sektorbekendtgørelser for VVM på havet. Ændringerne indebærer, at en række projekttyper ikke længere vil være obligatorisk VVM-pligtige (herunder visse havbrug og vindmøller), og at andre projekttyper helt udgår af bilagene (herunder risikovirksomheder).

Visse typer af konkrete projekter ønsker regeringen dog sikkerhed for altid undergives en fuld miljøvurdering (VVM) under hensyn til projekternes særlige karakter og potentielle store indvirkninger på miljøet (herunder frakturering i forbindelse med efterforskning eller udvinding af skifergas og visse råstofvindingsprojekter). Det foreslås derfor, at disse projekttyper skal være obligatorisk VVM-pligtige, jf. nedenfor.

3.3.2.1. Obligatorisk VVM-pligt (bilag 1)

Lovforslagets bilag 1 omfatter de obligatorisk VVM-pligtige projekter. Bilag 1 foreslås som udgangspunkt formulert i overensstemmelse med VVM-direktivets bilag I. Lovforslaget indebærer dog tilføjelse af listepunkter på bilag 1, som ikke findes i VVM-direktivets bilag I. Det drejer sig om punkterne 20, 25, 26, 27 og 28.

Punkt 25. Anlæg med direkte henblik på frakturering i forbindelse med efterforskning eller udvinding af skifergas. Ved en ændring af VVM-bekendtgørelsens bilag 1 i 2012, blev sådanne anlæg gjort obligatorisk VVM-pligtige. Baggrunden for ændringerne var, at der var tale om en ny potentiel energikilde, der kunne rejse særlige miljømæssige spørgsmål. Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der altid bør gennemføres en grundig vurdering af de omtalte projekttyper, herunder af hensyn til grundvandsbeskyttelsen, forinden beslutningen om, hvorvidt projektet kan tillades, træffes, og den gældende ordning foreslås derfor videreført.

Råstofvindingsprojekter omfattet af punkterne 20, 26, 27 og 28.

Punkt 20 vedrører tilladelser, der gives uden for de graveområder, der er udlagt i råstofplanen, og samtidig gives for

mere end 10 år. Som altovervejende hovedregel skal der efter råstofloven kun gives tilladelse til råstofindvinding i de udlagte graveområder og i højst 10 år. Der er således tale om en situation, som meget sjældent vil forekomme, da en sådan tilladelse vil kræve, at der foreligger helt særlige omstændigheder. I et sådant tilfælde vil der være grund til at foretage en grundig vurdering. Det er på den baggrund ministeriets vurdering, at bilagspunkt 20 bør opretholdes indtil videre, og at en eventuel ændring bør foretages, hvis råstoflovens regel om, at tilladelser normalt højst gives for 10 år ved indvinding på land, tages op til drøftelse og ændres på baggrund heraf.

Punkterne 26, 27 og 28 vedrører råstofindvinding på søterritoriet og kontinentalsoklen. Det drejer sig om indvinding i internationale naturbeskyttelsesområder, indvinding, som årligt eller samlet er større end den hidtil tilladte i fællesområder, hvor der er en gældende tilladelse til indvinding, som ikke er meddelt på basis af konkrete feltundersøgelser af miljøet, og indvinding af mængder over 10.000 m³ pr. år eller mere end 50.000 m³ i alt i andre områder, hvor der ikke tidligere er tilladt råstofindvinding på basis af konkrete feltundersøgelser af miljøet. Andre indvindinger skal screenes.

Den foreslåede afgrænsning viderefører afgrænsningen af VVM-pligtige projekter i fastsat i november 2015 i bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen. Afgrænsningen er fastsat således, at langt de fleste tilfælde, hvor der er obligatorisk VVM-pligt, enten ville blive screenet til at være VVM-pligtige, hvorefter der skulle udarbejdes en egentlig VVM-redegørelse, eller kun kunne screenes til at være ikke-VVM-pligtige, hvis der blev foretaget stort set lige så grundige undersøgelser og vurderinger. Ved at fastsætte krav om obligatorisk VVM spares screeningen og kravet til undersøgelser og vurderinger er i praksis stort set de samme, som hvis man opererede med screening af alle sager.

Den foreslåede affattelse af bilag 1 indebærer, som nævnt oven for, at en række projektyper ikke længere vil være obligatorisk VVM-pligtige. Dette gælder de under afsnit 3.3.1.2.1. opregnede projektyper, herunder projekter omfattet af VVM-bekendtgørelsens punkt 26. Virksomheder og anlæg, som er anmeldelsespligtige efter § 5 i Miljøministeriets bekendtgørelse om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer, som er ikke et listepunkt på VVM-direktivet og ikke optaget på lovforslagets bilag 1.

Risikovirksomhederne kom ind i VVM-bekendtgørelsen på baggrund af anbefalinger fra henholdsvis et risikoudvalg nedsat af miljøministeren, som i 1988 udarbejdede rapporten Risiko og risikokommunikation, samt fra det såkaldte Kulegravningsudvalget, som blev nedsat af regeringen efter fyrværkeriulykken i 2004 i Seest ved Kolding.

I begge tilfælde var planhensyn argumentet for at indføre risikovirksomhederne i VVM-bekendtgørelsen, og der blev specifikt henvist til muligheden for om nødvendigt at kunne udlægge sikkerhedszoner omkring risikovirksomheder i forbindelse med udarbejdelse af VVM og kommuneplantillæg.

Ved ændringen af VVM-bekendtgørelsen i 2014 blev VVM-processen forenklet ved adskillelsen fra kravet om udarbejdelse af kommuneplantillæg, således at en procedure efter VVM-bekendtgørelsen ikke længere giver mulighed for udlægning af sikkerhedszoner i kommuneplanretningslinjer. Det er vurderingen, at planhensyn generelt kan varetages ved andre regler end VVM-reglerne, dvs. primært i risikobekendtgørelsen og i planloven.

I øvrigt indebærer lovforslaget en direktivnær gennemførelse af listepunkterne, hvilket indebærer ændringer af den gældende implementering af listepunkterne 2 a, 2b, 3 a, 4 a, 7 c, 8 b, 14, 15, 16 a, 17, 20 (lovforslagets nummerering og litrering).

3.3.2.2. Screening (bilag 2)

Lovforslagets bilag 2 omfatter de screeningspligtige projekter. Bilag 2 foreslås som udgangspunkt formuleret i overensstemmelse med VVM-direktivets bilag II. Lovforslaget indeholder dog tilføjelse af listepunkter på bilag 2, som ikke findes i VVM-direktivets bilag II. Det drejer sig om punkterne 3, litra c og litra j samt dele af punkt 10, litra l.

Det foreslås således at videreføre krav i den gældende implementering om screening og evt. miljøvurdering af enkeltstående vindmøller – bortset fra husstandsmøller i landzone (lovforslagets bilag 2, punkt 3, j og visse jordkabler og transformatorstationer (bilag 2, punkt 3 c) samt udbybningsprojekter (lovforslagets bilag 2, punkt 10, litra l).

Det foreslås at opretholde listepunktet »Anlæg til udnyttelse af vindkraft til energiproduktion (vindmøller)« under hensyn til, at direktivets ordlyd » Anlæg til udnyttelse af vindkraft til energiproduktion (vindmølleparker)«, ikke omfatter opstilling af enkeltmøller - uanset størrelse. Enkeltvindmøller i det åbne land giver i vidt omfang på grund af Danmarks geografiske forhold anledning til potentielle konflikter i forhold til beskyttelse af naturtyper og ikke mindst arter (naturdirektiverne), men også i forhold til nabogener, støj mv. Den samlede vurdering, som VVM-reglerne sikrer, er et velegnet instrument til at afklare disse konflikter. Vindmøller er i dag blevet så store anlæg, at de har endnu større miljøpåvirkninger (landskab, støj, skyggekast m.v.) end da direktivet blev til. Bilag 1, punkt 39 i VVM-bekendtgørelsen (vindmøller over 80 m totalhøjde eller grupper af vindmøller med flere end 3 møller) er ikke omfattet af lovforslagets bilag 1. Sådanne møller vil derfor fremover skulle behandles efter bilag 2, punkt 3 j, »vindmøller«. På den baggrund foreslås, at listepunktet »Vindmøller« bibeholdes. Dog foreslås samtidig, at enkeltstående vindmøller i landzone med en totalhøjde på op til 25 meter (husstandsmøller) ikke længere skal være omfattet. F.s.v.a. enkeltstående husstandsmøller i byzone og sommerhusområder vil disse ligesom i dag være screeningspligtige under hensyn til, at man bor tættere i disse områder, hvorfor der i langt højere grad kan være miljømæssige påvirkninger for naboer i forhold til skyggevirksomhed og støj m.v.

Miljø- og Fødevareministeriet vurderer endvidere, at den gældende formulering af punkt 3 c i VVM-bekendtgørelsen, som udvider direktivets bilagspunkt til også at omfatte jord-

kabler dimensioneret til spændinger over 100 kV, samt tilhørende stationsanlæg bør opretholdes, da sådanne anlæg kan have væsentlige indvirkninger på miljøet. Eksempelvis kan transformerstationer have betydelige landskabelige påvirkninger. Udvidelsen til også at omfatte elektriske jordkabler, der er dimensioneret til spændinger over 100 kV samt tilhørende stationsanlæg blev gennemført ved en ændring af VVM-bekendtgørelsen i 2010, hvor forslaget blev begrundet i en større anvendelse af jordkabler til transport af el ved høje spændinger, og at en væsentlig påvirkning af miljøet ikke vil kunne udelukkes.

Punkt 10, litra l: Uddybning og opfyldning på søterritoriet er en videreførelse af VVM-bekendtgørelsen for visse anlæg på søterritoriet, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.8.3. For så vidt angår opfyldning er der tale om, at punktet gennemfører VVM-direktivets punkt 1, litra g: landvinding fra havet. I den udstrækning uddybning ikke er omfattet af øvrige listepunkter, er der tale om en udvidelse i forhold til direktivet. Forslaget er begrundet i, at der i forbindelse med større uddybningsprojekter potentielt kan være tale om meget omfattende projekter med en markant miljøpåvirkning, og i visse situationer vil det være meget betænkeligt at kunne gennemføre disse projekter uden en VVM-screening (endsige VVM-redegørelse). Det gælder både for at belyse den påvirkning projekter har af miljø og natur i området, men i lige så stor grad for den efterfølgende bortskaffelse af sediment, arbejdsmetoder m.v.

I øvrigt foreslås bilagspunkterne i bilag 2 med formuleret på samme måde som direktivets bilag II, idet der dog anvendes enkelte nationale formuleringer, for at sikre sammenhængen med den øvrige lovgivning. Eksempelvis anvendes udtrykket »råstofvinding« i stedet for »stenbrud og minedrift«.

For at sikre en korrekt gennemførelse af VVM-direktivet og også miljøvurderingsdirektivet, som henviser til VVM-direktivets bilag, foreslås i lovens bilag 2, et nyt punkt 10, litra a »anlægsarbejder i erhvervsområder til industriformål« og litra b, foreslås formuleret med samme ordlyd som VVM-direktivet. Litra b vil fremover også omfatte detailhandelscentre, der på grund af deres størrelse har regional betydning, som i dag er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 1, punkt 37, som ikke videreføres i lovforslagets bilag, jf. ovenfor. Der er ikke med formuleringen tilsigtet en materiel ændring i forhold til direktivbilaget.

Lovforslaget indebærer, at følgende listepunkter, i VVM-bekendtgørelsens bilag 2, som ikke findes på VVM-direktivets bilag II, ikke videreføres: Punkt 5, litra f Asfaltværker og litra g Molerværker og punkt 10 Risikoanlæg - Virksomheder og anlæg, som er anmeldelsespligtige efter § 4 i Miljøministeriets bekendtgørelse om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at asfaltværker er omfattet af VVM-direktivets og lovforslagets bilagspunkt 5 e, (anlæg til smeltning af mineralske stoffer, inklusive fremstilling af mineraluldsfibre) for så vidt angår produktion af bitumen eller anden oliebaseeret asfalt produktion, hvorimod værker der alene blander bitumen med sten,

grus og lign. uden smeltning ikke er omfattet. Det må således bero på en konkret vurdering af det enkelte projekt, om der er tale om et anlæg omfattet af direktivets og lovforslagets listepunkter eller ikke. Asfaltværker kan således være omfattet af bilag 2, selvom den specifikke projektype ikke længere er særskilt omtalt.

For så vidt angår molerværker er det Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at indvinding af moler er omfattet af bilag 2, punkt 2, litra a (råstofindvinding fra åbne brud samt tørvegravning) og at behandling af moler er omfattet af direktivets bilagspunkt 5 f (fremstilling af keramiske produkter ved brænding, navnlig tagsten, mursten, ildfaste sten, fliser, stentøj eller porcelæn). Molerværker kan derfor fortsat være omfattet af bilag 2, selvom den specifikke projektype ikke er særskilt omtalt på VVM-direktivets bilag og lovforslagets bilag. Et molerværk uden brænding, der ligger et andet sted end i direkte tilknytning til indvindingsstedet, vil dog ikke være omfattet.

Vedrørende risikoanlæg henvises til bemærkningerne til lovforslagets bilag 1 ovenfor og VVM-bekendtgørelsens bilag 1 punkt 26, som heller ikke videreføres. Det bemærkes, at langt hovedparten af risikovirkningerne forsat vil være omfattet af enten krav om screening eller miljøvurdering, idet deres aktiviteter er omfattet af andre listepunkter på VVM-direktivets bilag 1 eller 2. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til bilag 1 vedrørende risikovirkninger på VVM-bekendtgørelsens bilag 1,

3.4. Miljøvurdering m.v. (VVM-proceduren)

3.4.1. Gældende ret

3.4.1.1. VVM-direktivet

VVM-proceduren har fra det første VVM-direktiv, jf. direktiv 85/337/EF, været reguleret i direktivet. Ses der bort fra omtalen af de særskilte emner, som behandles nedenfor, ændres der ikke grundlæggende på VVM-processen med ændringerne i 2014 af VVM-direktivet. Med det ændrede VVM-direktiv er der imidlertid foretaget nogle opdateringer/præciseringer:

Det fremgår nu direkte, at det er bygherren, der skal udfærdige og fremlægge en miljøkonsekvensrapport, og ikke kun, at bygherren skal afgive oplysninger i overensstemmelse med bilag IV. Endvidere er beskrivelsen af de oplysninger m.v., som bygherren skal inddrage i miljøkonsekvensrapporten, opdateret og strømlinet i forhold til den EU-miljøretlige lovgivning, som er vedtaget og trådt i kraft i den mellemliggende periode. Det betyder, at der optræder begreber i det ændrede VVM-direktiv, som i dag fremgår af f.eks. miljøvurderingsdirektivet, eller som skyldes en opdatering af direktivet i forhold til EU-Domstolens praksis, se således tilføjelsen af begrebet 'fornødne nedrivningsarbejder' i bilag IV, punkt 1 (b). Samlet set betyder det, at beskrivelsen af de oplysninger, som indgår i miljøkonsekvensrapporten for et konkret projekt, på en passende måde skal påvise, beskrive og vurdere et projekts direkte og indirekte indvirkninger på a) befolkning og menneskers sundhed, b) biologisk mang-

foldighed med særlig vægt på arter og naturtyper, der er beskyttet i henhold til direktiv 92/43/EØF og direktiv 2009/147/EF, c) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima, d) materielle goder, kulturarv og landskabet og e) samspillet mellem faktorerne i a)-d), jf. VVM-direktivets artikel 3, stk. 1.

Såfremt der kræves en miljøkonsekvensvurdering, skal bygherren, jf. artikel 5, udfærdige og fremlægge en miljøkonsekvensrapport, som mindst skal omfatte

- a) en beskrivelse af projektet med oplysninger om projektets placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
- b) en beskrivelse af projektets forventede væsentlige indvirkninger på miljøet,
- c) en beskrivelse af projektets særkender og/eller af de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet,
- d) en beskrivelse af de rimelige alternativer, som bygherren har undersøgt, og som er relevante for projektet og dets særlige karakteristika, og en angivelse af hovedårsagerne til den valgte løsning under hensyntagen til projektets indvirkninger på miljøet,
- e) et ikke-teknisk resumé af de i litra a)-d) omhandlede oplysninger, og
- f) alle yderligere oplysninger omhandlet i direktivets bilag IV, som er relevante for de særlige karakteristika, der gør sig gældende for et bestemt projekt eller en bestemt projekttype og for det miljø, der kan forventes at blive berørt.

Med ændringen af VVM-direktivet ved direktiv 97/11EF (L 73/ 5) indgik regler om procedurer for bygherres indhentelse af udtalelse om indholdet og omfanget af de oplysninger, som bygherre skal udarbejdes og fremlægge (scoping) som stk. 2 i artikel 5. Bestemmelsen har indgået uændret i VVM-direktivet indtil direktivændringen i 2014. Udgangspunktet i VVM-direktivet er fortsat frivillig afgrænsning af miljøkonsekvensvurderingen (scoping), dvs. kun når bygherren ønsker det. En mulighed for nationalt at fastsætte regler om obligatorisk afgrænsning (scoping) fremgår direkte af direktivets tekst, jf. artikel 5, stk. 2, sidste pkt., hvorefter medlemsstaterne også kan kræve at de kompetente myndigheder afgiver en sådan udtalelse, uanset om bygherren anmoder herom.

Anmoder bygherren herom, skal den kompetente myndighed afgive en udtalelse om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som bygherren skal fremlægge i miljøkonsekvensvurderingsrapporten

Den kompetente myndighed hører berørte myndigheder, før den afgiver sin udtalelse.

Det fremgår af 2014-VVM-direktivet, at berørte myndigheder skal høres forud for afgrænsningen af miljøkonsekvensrapporten, jf. artikel 5, stk. 2, 2. pkt.

Såfremt der afgives en sådan udtalelse, skal miljøkonsekvensvurderingsrapporten være baseret på denne udtalelse og indeholde de oplysninger, der med rimelighed kan kræ-

ves, for at der kan nås frem til en begrundet konklusion om projektets væsentlige indvirkninger på miljøet, idet der tages hensyn til gældende viden og vurderingsmetoder. For at undgå dobbeltarbejde skal bygherren ved udarbejdelsen af miljøkonsekvensvurderingsrapporten tage hensyn til tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger foretaget i henhold til EU-lovgivning eller national lovgivning.

3.4.1.1.2. Bygherrens kompetente eksperter og VVM-myndighedens ekspertise

Der er i 2014-VVM-direktivet et nyt krav om, at bygherrens miljøkonsekvensrapport skal udarbejdes af 'kompetente eksperter', og at VVM-myndigheden har eller har adgang til den tilstrækkelige ekspertise, jf. artikel 5, stk. 3.

Det indholdsmæssige niveau for eksperternes viden adresseres overordnet i præambelens betragtning 33, idet eksperter, der forestår udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporter, bør være kvalificerede og kompetente. Med henblik på de kompetente myndigheders undersøgelse af et projekt er der brug for tilstrækkelig ekspertise på det for projektet relevante område for at sikre, at de oplysninger, som bygherren fremlægger, er fuldstændige og af høj kvalitet.

Medlemsstaterne sørger om nødvendigt for, at myndigheder, som måtte være i besiddelse af relevante oplysninger, jf. navnlig artikel 3, stiller disse til rådighed for bygherren.

3.4.1.1.2. VVM-bekendtgørelsen

For landbaserede projekter, som er omfattet af VVM-bekendtgørelsen, er ordningen i dag, at bygherren ansøger om en VVM-tilladelse, hvis enten projektet er optaget på bilag 1 (obligatorisk VVM-pligt), eller hvis VVM-myndigheden på grundlag af bygherrens ansøgning har vurderet, at et ansøge projekt på bilag 2 kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet er det omfattet af VVM-proceduren i lighed med projekter på bilag 1.

Efter VVM-bekendtgørelsen foretager VVM-myndigheden på grundlag af bygherrens ansøgning en høring af offentligheden (en scoping), som tager sigte på en afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold.

I Danmark har afgrænsning (scoping) tidligere været udformet som indkaldelse af idéer og forslag (idéfasen) efter planlovens § 23 c, idet miljøkonsekvensrapporten skulle indgå i et kommuneplantillæg. Ved lov nr. 1630 af 26. december 2013 blev udarbejdelsen af det obligatoriske kommuneplantillæg til miljøkonsekvensrapporten ophævet, således at rapporten kunne udarbejdes som et selvstændigt dokument. Ved ændringen af VVM-bekendtgørelsen i den forbindelse, jf. bekendtgørelse nr. 1654 af 27. december 2013, blev idéfasen videreført som obligatorisk scopingfase, hvor ikke alene berørte myndigheder men også offentligheden høres.

Baggrunden for den obligatoriske scopingfase er, at den gør det muligt at inddrage berørte myndigheders og især offentlighedens synspunkter tidligt i VVM-processen.

Formelt er det VVM-myndigheden, der udarbejder miljøkonsekvensrapporten, men reelt er det som oftest bygherren,

der leverer de analyser, undersøgelser og oplysninger, som rapporten skal indeholde. De oplysninger m.v., som indgår i miljøkonsekvensrapporten for et konkret projekt, skal på en passende måde påvise, beskrive og vurdere et projekts direkte og indirekte indvirkninger på følgende faktorer: a) mennesker, fauna og flora, b) jordbund, vand, luft, klima og landskab, c) materielle goder og kulturarv, d) samspillet mellem faktorerne i litra a-c, jf. artikel 3, stk. 1.

Når rapporten er udarbejdet, sender VVM-myndigheden rapporten i høring hos berørte myndigheder og offentligheden. Høringsperioden er minimum 8 uger. For projekter på søterritoriet kan der gælde andre ordninger, såsom at det er bygherren, der udarbejder miljøkonsekvensrapporten, ligesom scoping ikke er obligatorisk. Der henvises til afsnit 3.8-3.9.

3.4.1.2.1. Bygherrens kompetente eksperter og VVM-myndighedens ekspertise

Udgangspunktet for implementeringen af VVM-direktivet i dansk ret er, at der ikke stilles krav om brug af rådgivere, ligesom der heller ikke stilles krav til rådgivernes kompetence. Der stilles heller ikke indholdsmæssige krav til myndighedernes saglige kompetence på det område, som de efter ressortfordelingen skal varetage. På planlovens område skal dette ses i sammenhæng med, at det er VVM-myndigheden, der har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten, mens bygherren bidrager med relevant materiale, analyser, beskrivelser m.v. Denne ordning er historisk betinget, idet miljøkonsekvensrapporten oprindeligt indgik som redegørelsen i et kommuneplantillæg.

På Energistyrelsens område er der to ordninger, hvor den ene medfører, at Energinet.dk udarbejder miljøkonsekvensrapporten på foranledning af Energistyrelsen som VVM-myndighed, og hvor ordningen for udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten svarer til ordningen efter planloven. Den anden er den såkaldte 'åben dør'-ordning, hvor det er bygherre (store som små), der udarbejder miljøkonsekvensrapporten.

Derudover kan etableringen af projekter, hvor bygherren/projektet er omfattet af krav om udbud af rådgivningsydelsen medføre, at der efter anden lovgivning stilles krav til rådgivernes ekspertise på de respektive områder. Som eksempler herpå kan nævnes projekter inden for Vejdirektoratets og BaneDanmarks område.

3.4.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at myndighedens afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold (scoping) er et hensigtsmæssigt instrument med henblik på at prioritere væsentlige fra uvæsentlige undersøgelser. Endvidere indebærer offentlighedens inddragelse i scopingfasen, at offentlighedens muligheder for at påvirke og sætte sig ind i VVM-redegørelsen forbedres.

Det foreslås at indføre obligatorisk scoping (afgrænsning af miljøkonsekvens-rapportens indhold) i forhold til konkrete

projekter på land, og at offentligheden inddrages i scopingfasen, da det vurderes at indebære fordele for bygherre, som på et tidligt tidspunkt i processen får kendskab til offentlighedens ideer og synspunkter og myndighedernes mere præcise krav til miljøkonsekvensrapportens indhold.

Miljø- og Fødevarerministeriet finder, at scopingfasen bør opretholdes som obligatorisk, men således at der efter anmodning fra bygherren er mulighed for, at scopingfasen kan undlades, hvis myndigheden finder det ubetænkeligt i forbindelse med bygherrens udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten.

For projekter på havområdet er scoping ikke obligatorisk i dag. Det foreslås, at en frivillig ordning videreføres for projekter på havområdet, således at myndigheden kun afgiver en udtalelse om afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold (scoping), hvis bygherren anmoder om det. I så fald skal myndigheden høre berørte myndigheder og offentligheden.

3.4.2.1. Bygherrens kompetente eksperter og VVM-myndighedens ekspertise

Miljø- og Fødevarerministeriet finder, at de eksisterende rammebetingelser (markedsbetingelser for rådgivning samt eventuel efterprøvelse af miljøkonsekvensrapporten og myndighedens miljøvurdering ved Natur- og Miljøklagenævnet) for eksperternes rådgivningsydelse og myndighedernes erfaringsopbygning generelt set imødekommer de forventninger, som 2014-direktivet afspejler.

På denne baggrund foreslås det, at der for bygherrens vedkommende fastsættes en bestemmelse, der fastslår, at det er bygherrens ansvar, at de anvendte rådgivere til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten for det konkrete projekt er kvalificerede og kompetente eksperter, der besidder den relevante uddannelse og den tilstrækkelige erfaring. For VVM-myndigheden foreslås at overlade det til den kompetente myndighed at sikre, at den har, eller efter behov har adgang til, tilstrækkelig ekspertise til at undersøge miljøkonsekvensrapporten, som bygherren fremlægger.

3.5. VVM-tilladelsen, overvågning m.v.

3.5.1. Gældende ret

3.5.1.1. VVM-direktivet

Efter VVM-direktivets artikel 2 skal medlemsstaterne sikre, at projekter, der på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, undergives et krav om tilladelse og en vurdering af deres indvirkninger på miljøet, inden der gives tilladelse. Med 2014 VVM-direktivet er det et krav, at myndighederne forpligtes til at begrunde deres afgørelser, jf. artikel 8 a, stk. 1 og 2. Det fremgår af det ændrede VVM-direktivs artikel 8 a, stk. 1, at afgørelsen skal indeholde 'den begrundede konklusion', samt alle de miljømæssige betingelser, der er knyttet til afgørelsen, en beskrivelse af alle projektets særkender og de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt modvirke

væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, samt hvis det er relevant eventuelle overvågningsforanstaltninger.

Ændringen af VVM-direktivet vedrørende overvågning tager udgangspunkt i miljøvurderingsdirektivets formuleringer, men afviger på følgende punkter fra miljøvurderingsdirektivet:

For det første omfatter kravet om overvågning kun de projekter, der har væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. For det andet angår overvågningen de foranstaltninger, der træffes for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. For det tredje omtales ikke de former for virkninger (positive, negative, forudsete og uforudsete), som overvågningen kan omfatte. For det fjerde forudsættes det, at det er bygherre, der foretager overvågningen, og endelig for det femte giver VVM-direktivet mulighed for, at eksisterende overvågnings- og monitoringsordninger, nationale som EU-retlige, kan anvendes med henblik på at undgå dobbeltovervågning.

Miljøvurderingsdirektivet forpligter i dag i artikel 10 til at overvåge planers og programmets væsentlige indvirkning på miljøet. Direktivet foreskriver ikke, hvorledes væsentlige miljøvirkninger skal overvåges; f.eks. hvilke organer der er ansvarlige for overvågning, tidspunktet og hyppigheden af overvågningen, eller hvilke metoder der skal anvendes. Overvågningen skal omfatte de væsentlige miljøvirkninger. Disse inkluderer i princippet alle former for virkninger, herunder positive, negative, forudsete og uforudsete.

3.5.1.2. VVM-bekendtgørelsen

På grundlag af høringsen over VVM-redegørelsen træffer VVM-myndigheden efterfølgende afgørelse, om projektet kan tillades. I bekræftende fald udstedes en VVM-tilladelse. Afgørelsen om at tillade et projekt skal offentliggøres, og offentliggørelsen skal indeholde oplysning om indholdet af beslutningen, begrundelser og betragtninger, der ligger til grund for beslutningen, en beskrivelse af de vigtigste foranstaltninger til at undgå, nedbringe og om muligt neutralisere de værste skadelige virkninger af anlægget, og VVM-tilladelsen og de betingelser, der eventuelt er knyttet til den. På nogle områder gælder, at den tilladelse, der meddeles helt eller delvist, erstatter VVM-tilladelsen som f.eks. råstoftilladelser efter råstofloven, tilladelser efter vandforsyningsloven, etableringstilladelser efter VE-loven og miljøgodkendelser efter miljøbeskyttelsesloven. Overvågning sker i dag såvel på det generelle niveau (analyser, optælling m.v.) som på det konkrete plan/program/projekt-niveau (miljøvurderingens overvågningsprogram i miljørapporten og navnlig som en del af den konkrete miljøgodkendelse).

3.5.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning -

Efter lovforslagets § 25 skal myndigheden efter høringsen træffe afgørelse, om det ansøgte projekt kan tillades. Afgørelsen træffes på grundlag af bygherrens ansøgning, miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger, resultatet af de høringer, der er foretaget, samt miljø- og fø-

devareministerens samtykke, såfremt projektet kan få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat. Myndigheden skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten og eventuelle supplerende oplysninger fortsat er tidssvarende i forhold til miljøvurderingen af det konkrete projekt.

Afgørelsen skal indeholde 'den begrundede konklusion', dvs. det, der i dette lovforslags § 5, nr. 5, litra d, kaldes 'afgørelsen', samt alle de miljømæssige betingelser, der er knyttet til afgørelsen, en beskrivelse af alle projektets særkender og de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, samt eventuelle overvågningsforanstaltninger. Baggrunden for at kræve begrundelse for en afgørelse, der principielt kan give bygherren fuldt ud medhold (begunstigende afgørelser), er, at forvaltningen skal vise, at der i afgørelsen er taget hensyn til resultaterne af de gennemførte høringer og indsamlede oplysninger. Herved sikres åbenhed og ansvarlighed i forvaltningen, jf. betragtning 34 i det ændrede VVM-direktiv. Træffer myndigheden afgørelse om at nægte tilladelse til det ansøgte projekt, skal myndigheden angive hovedårsagerne herfor i afgørelsen.

Det foreslås, at myndigheden kan stille vilkår for tilladelser, med henblik på opfyldelse af lovens formål og inden for dens anvendelsesområde. Forslaget skal ses som en direkte konsekvens af at samle reguleringen af VVM-direktivet i én lov, da der vil være projekter, hvor myndighederne får brug for at kunne fastsætte vilkår i tilladelser meddelt efter dette lovforslags § 25. Myndigheder har efter almindelig forvaltningsret mulighed for at stille vilkår i en VVM-tilladelse, forudsat at vilkårene er proportionale med projektets art, placering og dimensioner samt omfanget af dets indvirkning på miljøet. Der er således ikke tilsigtet ændringer i forhold til forvaltningsretten almindelige regler.

Det foreslås endvidere, at myndigheden kan tage tilladelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele forbud og påbud, i de tilfælde, hvor forudsætningerne for at meddele tilladelsen med de eksisterende vilkår er svigtet. I alvorlige tilfælde kan myndigheden tilbagekalde en tilladelse eller fastsætte særlige vilkår, fortsat inden for lovens anvendelsesområde til opfyldelse af lovens forhold, i en eksisterende tilladelse.

Den direkte anledning til forslaget er det ændrede VVM-direktivs artikel 8 a, stk. 4, hvorefter myndigheden kan kræve foranstaltninger gennemført for projekter, der har en væsentlig og skadelig indvirkning på miljøet, med henblik på at imødegå sådanne indvirkninger på miljøet, samt at det overvåges, at de pågældende foranstaltninger har den ønskede virkning.

Lovforslaget indeholder krav om overvågning af projekter, der har væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. Indholdet af overvågningsordninger vil i sagens natur afhænge af det konkrete projekt.

Det foreslås således, at myndigheden i tilladelsen skal stille vilkår om bygherrens overvågning, hvis projektet har væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, jf. ovenfor og

lovforslagets § 27. Det foreslås endvidere, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om overvågningens gennemførelse, om indholdet i overvågningen og om, at overvågningen i visse tilfælde skal udøves af andre end bygherren, samt om indberetning til ministeren af resultaterne af overvågningen, jf. lovforslagets § 28.

Kræves der andre tilladelser til projektets anlæg, drift og eventuelle nedrivning, jf. § 15 i dette lovforslag, kan vilkår om overvågning fastsættes i sådanne tilladelser, såfremt der er hjemmel til dette i medfør af den lovgivning, som tilladelsen eller tilladelserne udstedes på grundlag af. Dette gælder også andre vilkår, som myndigheden vurderer som nødvendige at stille til det konkrete projekt.

Lovforslaget indeholder bestemmelser om tilsyn og håndhævelse af vilkårene. For så vidt angår projekter omfattet af tilladelser eller godkendelser, der erstatter VVM-tilladelsen, jf. bemærkningerne til § 15, stk. 3 og 4, vil håndhævelsen af vilkårene skulle ske efter denne lovgivning. Særlige regler i sektorlovgivningen om mulighederne for tilbagekaldelse af sådanne tilladelser vil også fortsat finde anvendelse.

3.6. Inddragelse af offentligheden og berørte myndigheder

3.6.1. Gældende ret

3.6.1.1. Miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet

Både miljøvurderingsdirektivets og VVM-direktivets artikel 6 indeholder bestemmelser om inddragelse af offentligheden og berørte myndigheder i miljøvurdering af planer og programmer og miljøvurderingen af konkrete projekter, herunder regler om høringer i forbindelse med miljøpåvirkninger på tværs af landegrænser. Direktivernes krav til information af offentligheden er udformet således, at de giver medlemsstaterne mulighed for at tilrettelægge deres procedurer nationalt og samtidig opfylde informationskravene til offentligheden.

Efter miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet skal berørte myndigheder høres i forbindelse med screeningsafgørelsen og over hvor omfattende oplysninger, der skal indgå i miljørapporten henholdsvis i miljøkonsekvensrapporten. Endvidere skal berørte myndigheder og offentligheden høres over udkast til plan eller program med tilhørende miljørapport henholdsvis over miljøkonsekvensrapporten for VVM-pligtige projekter.

Miljøvurderingsdirektivet fastlægger alene, at der skal være »en passende frist« til at udtale sig.

Det ændrede VVM-direktiv fastsætter en minimumstidsfrist for høring af offentligheden over miljøkonsekvensrapporten for det konkrete projekt på 30 dage.

3.6.1.2. Lov om miljøvurdering af planer og programmer

For den offentlige høring af plan- eller programforslaget og miljørapporten fastlægger lov om miljøvurdering af planer og programmer en minimumsfrist på 8 uger, dog således, at der ikke sker ændringer i de høringsfrister, der allerede findes i anden lovgivning. Loven indeholder også regler

for behandlingen af planer og programmer, der kan indebære grænseoverskridende miljøpåvirkninger.

Miljøvurderingsloven indeholder i dag krav om, at berørte myndigheder skal høres over en screeningsafgørelse efter § 4, stk. 2, jf. § 3, stk. 2, men indeholder ikke en frist for høringen. Heller ikke for høringen af berørte myndigheder over, hvor omfattende og detaljerede oplysninger, der skal indgå i en miljørapport (scoping), jf. § 7, stk. 4, er der fastsat en frist for myndighedernes kommentarer. Fristen for høringen af offentligheden over plan- eller programforslaget og miljørapportens indhold er fastsat til minimum 8 uger.

I bekendtgørelse nr. 1778 af 16. december 2015 om berørte myndigheder og om offentliggørelse efter lov om miljøvurdering af planer og programmer er fastsat nærmere regler om, hvilke myndigheder der skal høres som berørte myndigheder og om offentliggørelse efter lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Hvis der i medfør af anden lovgivning er fastsat regler om offentlighedens inddragelse i forbindelse med udarbejdelse af planen eller programmet, herunder om tidsfrister for indsigelser m.v. mod plan- eller programforslaget, offentlig bekendtgørelse og offentlig tilgængelighed af plan- eller programforslag, finder disse regler dog anvendelse på såvel plan- eller programforslaget som den ledsagende miljørapport. Myndighedens afgørelser offentliggøres, jf. miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, og § 10, stk. 1.

3.6.1.3. VVM-bekendtgørelsen

De gældende regler i VVM-bekendtgørelsen forudsætter, at berørte myndigheder inddrages i høringen over screeningsafgørelser. Der er ingen frist i bekendtgørelsen. Offentligheden inddrages sammen med berørte myndigheder ved afgrænsningen af, hvad en miljøkonsekvensrapport skal indeholde (scoping). Her er der heller ikke fastsat nogen frist i bekendtgørelsen, men da der er tale om en videreførelse af ideer og forslag efter planlovens § 23 c, er praksis herfor videreført, dvs. ca. 14 dage. Såvel offentligheden som berørte myndigheder høres over miljøkonsekvensrapporten, og høringsfristen i VVM-bekendtgørelsen er i § 6 fastsat til mindst 8 uger. Myndighedens afgørelser offentliggøres, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2, og § 7, stk. 1.

Endvidere gælder for visse projekttyper særlige regler om miljøvurdering af konkrete projekter, som også indeholder regler om høring af berørte myndigheder og offentligheden. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.8-3.10.

3.6.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at eksisterende procedureregler og administrative bestemmelser vedrørende miljøvurdering af planer og programmer sammenskrives med regler med samme indhold, som vedrører vurderingen af konkrete projekter. Som eksempel kan nævnes regler om grænseoverskridende høringer. På tilsvarende måde foreslås regler, som bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte nærmere regler, som vedrører både miljøvurdering af planer og programmer

og miljøvurdering af konkrete projekter – eksempelvis om inddragelse af offentligheden eller anvendelse af digital kommunikation.

Lovforslagets afsnit IV indeholder forslag til bestemmelser om høring af offentligheden og myndigheder og offentliggørelse af afgørelser i forbindelse med miljøvurdering af planer og programmer og miljøvurdering af konkrete projekter.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at en korrekt gennemførelse af miljøvurderingsdirektivet forudsætter, at der fastsættes regler, som forpligter den myndighed, som udarbejder en plan eller et program, som er omfattet af lovforslaget til at høre offentligheden over forslaget til plan eller program og den ledsagende miljørapport og til at fastsætte en frist for fremsættelse af bemærkninger hertil, herunder også regler om grænseoverskridende høringer. Endvidere skal det sikres, at fristen er rimelig og passende, hvilket indebærer, at fristen skal fastsættes under hensyntagen til planens eller programmets karakter.

Det foreslås, at der sker en tekstnær implementering af direktivets krav. Det vil herefter være op til den pågældende myndighed at fastlægge, hvad der er en passende frist i de enkelte tilfælde. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 32.

For miljøvurdering af planer og programmer foreslås, at myndigheden skal fastsætte en passende frist for høringen af offentligheden og berørte myndigheder over miljøvurderingen af planen/programmet.

Samtidig foreslås, at hvis der i medfør af anden lovgivning er fastsat regler om offentlighedens inddragelse i forbindelse med udarbejdelse af planen eller programmet, herunder om tidsfrister for indsigelser m.v. mod plan- eller programforslaget, offentlig bekendtgørelse og offentlig tilgængelighed af plan- eller programforslag, finder disse regler anvendelse på såvel plan- eller programforslaget som den ledsagende miljørapport. Hvis der eksempelvis er tale om et udkast til en plan, som efter råstofloven skal i minimum 8 ugers høring, og som er omfattet af krav om miljøvurdering, vil denne frist også gælde for høringen over den ledsagende miljørapport.

For så vidt angår gennemførelsen af VVM-direktivet er der også behov for at fastsætte regler, som forpligter myndighederne til at høre og informere offentligheden i overensstemmelse med direktivets krav.

Særligt vedrørende krav om høring af offentligheden bemærkes dog, at lovforslaget indeholder forslag, som ikke er krav efter direktivet om, at den kompetente myndighed skal give berørte myndigheder og offentligheden mulighed for indenfor en frist af 14 dage at komme med ideer og forslag til projektet, før den kompetente myndighed afgiver sin udtalelse, om hvor omfattende og detaljerede de oplysninger, som bygherre skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten, skal være. Der henvises til bemærkningerne vedrørende afgrænsning af rapporten (scoping) i afsnit 3.4.

For så vidt angår miljøvurdering af konkrete projekter foreslås i overensstemmelse med det ændrede VVM-direk-

tiv, at der i lovforslaget fastsættes en minimumstidsfrist for høring over miljøkonsekvensrapporten for det konkrete projekt. Fristen foreslås dog fastsat til 8 uger, hvor direktivet foreskriver en minimumsfrist på 30 dage. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 35.

Der er tale om en minimumsfrist, og myndighedens fastsættelse af høringsfristen skal i de konkrete tilfælde fastsættes sådan, at det giver berørte myndigheder og offentligheden mulighed for at forberede sig og opnå reel indflydelse. Det indebærer f.eks. at myndigheden ved fristfastsættelsen skal tage højde for kompleksiteten og omfanget af det konkrete projekt, ligesom der ved fastsættelsen af fristen skal tages hensyn til om høringen finder sted i længere ferieperioder, f.eks. sommer- og juleferie.

Det bemærkes, at de foreslåede regler om inddragelse af berørte myndigheder og offentligheden i miljøvurderingen af konkrete projekter foreslås at erstatte gældende særlige regler om miljøvurdering for visse projekttyper. Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.8-3.9.

3.7. Samordnede, koordinerede eller fælles procedurer

3.7.1. Gældende ret

3.7.1.1. Miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet

Det fremgår af miljøvurderingsdirektivets artikel 11, at miljøvurderinger gennemført efter reglerne om miljøvurdering af planer og programmer ikke berører eventuelle krav efter VVM-direktivet eller andre krav efter fællesskabsretten. I miljøvurderingsdirektivets artikel 11 åbnes dog mulighed for, at miljøvurderingen kan samkøres med vurderinger efter andre direktiver, hvor der er overlap mellem disse andre vurderinger og miljøvurderingen af den konkrete plan eller program. Efter direktivet kan der fastsættes koordinerede eller fælles procedurer.

Efter 2014-VVM-direktivs artikel 2 skal medlemsstaterne sikre, hvor relevant, at der fastlægges en samordnet eller fælles, når et konkret projekt giver anledning til at gennemføre vurderinger vedrørende miljøspørgsmål efter VVM-direktivet, direktiv 2009/147/EF (fugle) og/eller direktiv 92/43/EØF (habitat). Det bliver således obligatorisk at organisere en 'one stop shop', hvorved forstås, at bygherren kun behøver at henvende sig til én myndighed for at ansøge om en tilladelse. Afhængig af den konkrete udformning af ordningen kan der være tale om at samkøre forskellige tilladelser-, dispensations- eller godkendelsesordninger. Selve organiseringen af 'one stop shop' sker ved at fastlægge samordnede og/eller fælles procedurer, der opfylder kravene i disse direktiver, hvor dette er relevant.

I tilfælde, hvor forpligtelsen til at gennemføre vurderinger vedrørende miljøspørgsmål hidrører fra både VVM-direktivet og anden EU-lovgivning, såsom Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF (vandramme), direktiv 2001/42/EF (SMV), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF (affald), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU (IE) og direktiv 2012/18/EU (Seveso III),

kan der fastlægges samordnede og/eller fælles procedurer, der opfylder kravene i den relevante EU-lovgivning.

EU-Kommissionen vil udarbejde retningslinjer for fastlæggelsen af eventuelle samordnede eller fælles procedurer for projekter, der er underkastet vurderinger i henhold til både VVM-direktivet og direktiv 92/43/EØF (fugle), 2000/60/EF (vandramme), 2009/147/EF (habitat) eller 2010/75/EU (IE), men disse retningslinjer foreligger endnu ikke.

Efter VVM-direktivet er der mulighed for, at der udpeges mere end én myndighed som ansvarlig for at udføre de med den valgte procedure forbundne opgaver.

3.7.1.2. Lov om miljøvurdering af planer og programmer og lov om planlægning

I forhold til miljøvurderingen af den kommunale planlægning efter planloven har det siden 2005 været muligt at samkøre høringsprocesser og vurderinger efter miljøvurderingsloven og VVM-reglerne i planloven, når kommunalbestyrelsen skulle udarbejde planlægning og vurdering for et konkret projekt. Det har især haft betydning for de kommuneplantillæg, som det frem til 1. januar 2013 var obligatorisk for kommunalbestyrelsen at udarbejde for VVM-pligtige projekter. Dette processuelle overlap mellem miljøvurderingen af planlægningen og miljøvurderingen af konkrete projekter svarer til den koordinerende procedure, der omtales i miljøvurderingsdirektivets artikel 11, stk. 2.

3.7.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

I overensstemmelse med miljøvurderingsdirektivets artikel 11, stk. 1, som fastslår, at en miljøvurdering, der gennemføres efter dette direktiv, ikke berører kravene efter direktiv 85/337/EØF eller andre krav efter fællesskabsretten, følger det af lovforslagets § 6, at en miljøvurdering, der gennemføres efter reglerne i afsnit II om miljøvurdering af planer og programmer, ikke træder i stedet for den vurdering, der skal foretages efter afsnit III om miljøvurdering af konkrete projekter eller tilsvarende bestemmelser om vurdering af visse offentlige og private projekters virkning på miljøet (VVM) i medfør af anden lovgivning.

Det foreslås, at miljø- og fødevareministeren skal fastsætte regler om samordnede og eller fælles procedurer ('one stop shop') for projekter, hvor kravet om miljøkonsekvensvurdering hidrører både fra denne lov og fra bekendtgørelse nr. 1828 af 16. december 2015 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter samt habitatvurderinger påkrævet efter anden lovgivning, jf. lovforslagets § 7, stk. 1.

Det foreslås endvidere, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at kunne fastsætte regler om fælles procedurer og om samordnede procedurer for miljøvurdering af planer og programmer efter lovforslagets afsnit II og miljøvurdering af projekter efter lovforslagets afsnit III. Endvidere foreslås indsat bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om fælles procedurer for gennem-

førelse af miljøvurdering af indvirkning på miljøet af planer og programmer og konkrete projekter for at undgå dobbeltarbejde ved overlappende eller sideordnede fællesskabsforpligtelser efter forskellige EU-regler, jf. lovforslagets § 7, stk. 2.

3.8. Sektorspecifikke regler på Miljø- og Fødevareministeriets område

3.8.1. Lov om råstoffer - projekter på havet

3.8.1.1. Gældende ret

I VVM-direktivet er al udvinding af mineraler ved sand-sugning fra havbunden omfattet af bilag II

Det fremgår af råstoflovens § 23, stk. 1, at tilladelse til at indvinde råstoffer på søterritoriet og kontinentalsoklen, hvor indvindingen må antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet, kun kan meddeles på baggrund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, hvor offentligheden myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig. Der er fastsat nærmere regler om VVM-proceduren og om, hvilke indvindinger der er omfattet af VVM-pligt i bekendtgørelse nr. 1306 af 24. november 2015 om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen. VVM-reglerne er integreret i tilladelsesordningen for indvinding af råstoffer på havet, hvorefter al indvinding kræver tilladelse efter råstofloven.

I den danske implementering er visse indvindinger omfattet af obligatorisk VVM. Det drejer sig om indvinding i internationale naturbeskyttelsesområder, indvinding, som årligt eller samlet er større end den hidtil tilladte i fællesområder, hvor der er en gældende tilladelse til indvinding, som ikke er meddelt på basis af konkrete feltundersøgelser af miljøet, og indvinding af mængder over 10.000 m³ pr. år eller mere end 50.000 m³ i alt i andre områder, hvor der ikke tidligere er tilladt råstofindvinding på basis af konkrete feltundersøgelser af miljøet. Andre indvindinger skal screenes.

Afgrænsningen er fastsat således, at langt de fleste tilfælde, hvor der er obligatorisk VVM-pligt, enten ville blive screenet til at være VVM-pligtige, hvorefter der skulle udarbejdes en egentlig VVM-redegørelse, eller kun kunne screenes til at være ikke-VVM-pligtige, hvis der blev foretaget stort set lige så grundige undersøgelser og vurderinger. Ved at fastsætte krav om obligatorisk VVM spares screeningen og kravet til undersøgelser og vurderinger er i praksis stort set de samme, som hvis man opererede med screening af alle sager.

Efter ovennævnte bekendtgørelse er det ansøger, der skal udarbejde VVM-redegørelsen. Der er fastsat regler om offentlighedsfase med høring på mindst 30 dage og om offentliggørelse af afgørelsen.

Der er hjemmel i råstoflovens § 40 til at fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn efter loven, men der er ikke fastsat sådanne regler.

Afgørelser i VVM-sager om råstofindvinding på havet kan påklages efter reglerne i råstoflovens §§ 26-26 b. Ifølge § 26, stk. 2, kan afgørelserne for så vidt angår vilkår til beskyttelse af kulturarv, natur og miljø påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. De klageberettigede fremgår af § 26 a, stk. 1 og 2. Klageberettiget er adressaten for afgørelsen, offentlige myndigheder, en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende og lokale foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, Dansk Industri, Danmarks Rederiforening, Danske Råstoffer, Danmarks Fiskeriforening og enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Indvinding uden tilladelse efter råstofloven og overtrædelse af vilkår i tilladelser kan straffes med bøde eller under skærpene omstændigheder fængsel i indtil 2 år, jf. råstoflovens § 44.

3.8.1.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at projekter, som i dag er omfattet af råstoflovgivningens regler om miljøvurdering (VVM) fremover reguleres af reglerne i dette lovforslag. Det indebærer bl.a. nye krav til VVM-redegørelsen og nye kriterier for VVM-screeningen. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.3-3.5. Det foreslås, at den gældende afgrænsning af de VVM-pligtige råstofindvindingsprojekter videreføres. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.3.2.1. Det bemærkes, at miljø- og fødevarerministeren i øvrigt efter lovforslagets § 4, stk. 4, foreslås bemyndiget til at fastsætte særlige regler, der fraviger lovens bestemmelser. Det er hensigten, at fastsætte særlige regler, som tilpasser lovforslagets ordning til efterforsknings- og tilladelsesordningen for råstofindvinding på havet. Der henvises til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 4, stk. 4.

Det er hensigten, at miljø- og fødevarerministeren i medfør af i den foreslåede § 15, stk. 4, vil fastsætte regler om, at en tilladelse efter lovforslagets § 25 (VVM-tilladelse) erstattes af en tilladelse efter råstoflovens § 20. Det vil indebære, at det bliver råstoflovens klageregler, der kommer til at gælde for klager over en sådan tilladelse. For så vidt angår klager over screeningsafgørelser vil disse som udgangspunkt være omfattet af de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 49-53 om klage. Miljø- og fødevarerministeren vil kunne fastsætte særlige regler om klageberettigelse i medfør af lovforslagets § 50, stk. 3.

3.8.2. Lov om beskyttelse af havmiljøet – intensivt fiskeopdræt

3.8.2.1. Gældende ret

Lov om beskyttelse af havmiljøet (havmiljøloven), jf. lov-bekendtgørelse nr. 1616 af 10. december 2015, og bekendtgørelse nr. 382 af 25. april 2012 om vurdering af virkningerne på miljøet (VVM af havbrug beliggende længere end 1 sømil fra kysten indeholder særlige regler om VVM af havbrug.) Det er staten ved Miljøstyrelsen, som foretager VVM screening og træffer afgørelse om ikke-VVM-pligt eller VVM-tilladelse i henhold til havmiljøloven. Havbrug omfattet af havmiljøloven er også omfattet af miljøbeskyttelseslovens regler for så vidt angår miljøgodkendelsen. Havbrug beliggende helt eller delvis længere end 1 sømil fra kysten står således som listepunkt I 205 på bilag 2 i godkendelsesbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1447 af 2. december 2015 om godkendelse af listevirksomhed).

Havbrug beliggende indenfor en afstand af 1 sømil fra kysten er derimod omfattet af de generelle regler om VVM i planloven og i VVM-bekendtgørelsen. Der henvises til bemærkningernes 3.3-3.5.

VVM-kompetencen for havbrug beliggende helt eller delvist længere end en 1 sømil fra kysten blev placeret hos staten med lov nr. 423 af 10. maj 2011, og der blev skabt mulighed for, at godkendelseskompetencen efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 for sådanne havbrug kunne flyttes fra kommunalbestyrelsen til staten.

VVM-reglerne for havbrug beliggende helt eller delvist længere end 1 sømil fra kysten blev fastsat som en »spejling« af de generelle regler om VVM i VVM-bekendtgørelsen. Der er dog visse forskelle i regelsættene om VVM for havbrug indenfor en sømil fra kysten og havbrug helt eller delvist beliggende længere end en sømil fra kysten. Bl.a. indebærer VVM-reglerne efter planloven, at der for havbrug, beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten, altid skal udarbejdes en VVM-redegørelse og gennemføres en VVM-procedure, dvs. en obligatorisk VVM-pligt. Efter havmiljøloven er bestemmelserne udformet således, at det ved en screening af den konkrete sag afgøres, om det påtænkte havbrug, eller en ændring af et eksisterende havbrug, vil være VVM-pligtigt.

Efter reglerne i havmiljøloven, dvs. i forhold til havbrug der helt eller delvist er beliggende længere end 1 sømil fra kysten, er kommunalbestyrelsen og enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald klageberettigede. Endvidere er Sundhedsstyrelsen, Forbrugerrådet og en række navngivne foreninger og organisationer klageberettigede. Derudover er landsdækkende foreninger og organisationer, der enten efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål eller varetagelse af væsentlige rekreative interesser som formål, og som har anmodet om underretning om afgørelserne, hvis afgørelsen vedrører disse interesser, klageberettigede. Også lokale foreninger og organisationer, der varetager væsentlige rekreative interesser, og som har anmodet om underretning om afgørelserne, når en afgørelse berører sådanne interesser, er

klageberettigede. Efter havmiljøloven er Natur- og Miljøklagenævnet klageinstans. Sager om VVM efter havmiljøloven behandles af det sagkyndige nævn.

Efter reglerne i havmiljøloven eller regler fastsat i medfør af havmiljøloven kan der klages over afgørelser om ikke-VVM-pligt af havbrug (screeningen) eller over en afgørelse om tilladelse, efter at VVM-proceduren er gennemført. Klageadgangen gælder både i forhold til retlige og skønsmæssige spørgsmål, men Natur- og Miljøklagenævnet kan som i andre sager vælge kun at behandle det eller de emner, som der er klaget over.

Ifølge bekendtgørelse om vurderinger af virkninger på miljøet (VVM) af havbrug beliggende længere end 1 sømil fra kysten (i medfør af havmiljøloven) kan et havbrug straffes med bøde, hvis det undlader at indgive en skriftlig anmeldelse til henholdsvis kommunalbestyrelsen eller staten, eller hvis havbruget påbegynder et havbrugsprojekt/anlæg, inden der er givet en tilladelse efter en VVM-procedure eller er truffet afgørelse om VVM-pligt.

Havmiljøloven indeholder dog tillige strafhjemmel i form af fængsel. Straffen kan således stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er sket miljøskade eller fremkaldt fare for det eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

3.8.2.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at VVM-reglerne vedrørende havbrug beliggende helt eller delvist længere end 1 sømil fra kysten, flyttes fra at høre under havmiljølovens anvendelsesområde til at høre under anvendelsesområdet for dette lovforslag, som også vil omfatte de havbrug, som i dag er omfattet af planlovgivningens VVM-regler (VVM-bekendtgørelsen). Hermed samles VVM-reglerne for alle havbrug i det samme regelsæt.

Det foreslås, at havbrug beliggende helt eller delvist længere end 1 sømil fra kysten omfattes af lovforslagets bilag 2. Herved foreslås, at den nuværende retstilstand med en direktivnær implementering, dvs. screeningspligt for sådanne havbrug, videreføres. For så vidt angår havbrug placeret inden for en afstand af 1 sømil fra kysten, som i dag er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 1, under punkt 32 om saltvandsbaseret fiskeopdræt, foreslås disse ligeledes fremadrettet omfattet af lovforslagets bilag 2. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.3.

Myndighedskompetencen til at træffe miljøgodkendelser efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 og foretage miljøkonsekvensvurderinger (VVM) foreslås at forblive delt imellem stat og kommune som hidtil. Myndighedskompetencen for havbrug beliggende helt eller delvist længere end 1 sømil fra kysten foreslås fortsat at skulle ligge hos staten, jf. lovforslagets § 17, stk. 3, 1. pkt. Myndighedskompetencen for havbrug, hvor det samlede anlæg er beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten, foreslås således fortsat at ligge hos

kommunalbestyrelsen, jf. lovforslagets § 17, stk. 3, 2. pkt. Lovforslaget indebærer, at begge instanser vil fremover skulle følge samme regelsæt og praksis.

I forhold til klageadgang indebærer lovforslaget, at alle havbrug som udgangspunkt omfattes af klagebestemmelserne i lovforslaget. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.12.

I forhold til havbrug, beliggende helt eller delvist længere end 1 sømil fra kysten betyder dette, at hvor screeningsafgørelser efter havmiljøloven kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet for så vidt angår såvel det retlige og det skønsmæssige forhold (fuld prøvelse af alle aspekter), vil screeningsafgørelser efter den nye miljøvurderingslov alene kunne prøves for så vidt angår det retlige, dvs. eventuelle sagsbehandlingsfejl eller andre processuelle fejl, men ikke det materielle indhold. Afgørelser om VVM-tilladelse kan efter forslaget prøves i forhold til både retlige og skønsmæssige forhold.

I de tilfælde, hvor en VVM-konsekvensvurdering munder ud i en VVM-tilladelse, og denne bliver erstattet af en miljøgodkendelse, vil klagereglerne desuden følge miljøbeskyttelseslovens klageregler. Der vil fortsat være fuld prøvelse af afgørelsen.

De klageberettigede i forbindelse med en screeningsafgørelse efter lovforslagets § 50 er de samme, som i dag er klageberettigede efter planloven. De klageberettigede i forhold til en miljøgodkendelse efter kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven vil være en bredere kreds, som er næsten lig med de klageberettigede efter havmiljøloven. Der henvises til lovforslagets § 50 og de specielle bemærkninger hertil.

Fremadrettet vil alle havbrug desuden være underlagt de samme straffebestemmelser.

Det betyder, at havbrug kan straffes for manglende anmeldelse eller for påbegyndelse af et anmeldt anlæg, før myndigheden har givet tilladelse. Efter de foreslåede regler om straf i lovforslaget, er der tale om bødestraf, som kan stige til fængsel i to år under visse betingelser. Der henvises nærmere til afsnit 3.12 og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 56.

3.8.3. Lov om kystbeskyttelse m.v. – projekter på søterritoriet

3.8.3.1. Gældende ret

For så vidt angår projekter på søterritoriet, herunder projekter som kræver tilladelse i henhold til kystbeskyttelsesloven, gælder særlige regler om miljøvurdering i bekendtgørelse nr. 579 af 29. maj 2013 om miljømæssig vurdering af visse anlæg og foranstaltninger på søterritoriet. Reglerne omfatter i princippet alle aktiviteter på søterritoriet, der ikke er omfattet af anden lovgivning.

Bekendtgørelsen vedrører følgende anlæg, som kræver tilladelse fra miljø- og fødevarerministeren (ved Kystdirektoratet) eller transport- og bygningsministeren:

- Udførelse af kystbeskyttelsesforanstaltninger og andre faste anlæg, jf. § 16, stk. 1, nr. 1, i lov om kystbeskyttelse.

- Gravearbejde, borearbejde, pumpning, sugning eller andre former for terrænændring, jf. § 16, stk. 1, nr. 2, i lov om kystbeskyttelse.
- Inddæmning eller opfyldning, jf. § 16 a, stk. 1, nr. 1, i lov om kystbeskyttelse.
- Anlæg eller anbringelse af faste eller forankrede indretninger eller genstande, jf. § 16 a, stk. 1, nr. 2, i lov om kystbeskyttelse.
- Anbringelse af fartøjer, der agtes anvendt til andet end sejlad, jf. § 16 a, stk. 1, nr. 3, i lov om kystbeskyttelse.
- Uddybning eller gravning, jf. § 16 a, stk. 1, nr. 4, i lov om kystbeskyttelse.
- Etablering af faste indretninger på søterritoriet i øvrigt, som ikke er omfattet af anden lovgivning.

Miljø- og fødevarerministeren (ved Kystdirektoratet) er således VVM-myndighed ved etablering af anlæg på søterritoriet, der ikke kræver tilladelse fra anden lovgivning. Dvs. at Kystdirektoratet er myndighed på søterritoriet, såfremt der ikke er en egentlig sektorlov, som regulerer området, eller området ikke er reguleret af en anden myndighed.

Bekendtgørelsen omfatter også følgende anlæg som kræver tilladelse fra Transport- og Bygningsministeren.

- Anlæg og udvidelse af havne, jf. § 2, stk. 1 og 2, i lov om havne.
- Udvidelse af København Havn, jf. § 24, stk. 2, i lov om Metroselskabet I/S og Udviklingsselskabet By & Havn I/S.
- Uddybning og opfyldning samt etablering af faste anlæg indenfor København Havns søområde, jf. § 24, stk. 3, i lov om Metroselskabet I/S og Udviklingsselskabet By & Havn I/S.

Reglerne finder ikke anvendelse på anlæg og foranstaltninger, der vedtages i enkeltheder ved særlig lov, og finder heller ikke anvendelse på projekter, der tager sigte på det nationale forsvar, hvis Forsvarsministeriet skønner, at anvendelse af bekendtgørelsen vil skade dette sigte.

Der skal udarbejdes en VVM-redegørelse inden der gives tilladelse til følgende projekter (bekendtgørelse § 2 om VVM-pligtige projekter):

- Søhandelshavne, anløbsbroer til lastning og losning, der er forbundet med havneanlæg til lands og til vands (bortset fra færgebroer), og som kan anløbes af fartøjer på over 1.350 tons (Transport- og Bygningsministeriets ressort)
- Rørledninger med en diameter over 800 mm og en længde over 40 km til transport af gas, olie, kemikalier eller kul-dioxidstrømme (CO₂) med henblik på geologisk lagring.
- Enhver ændring eller udvidelse af projekterne oplistet i nr. 1 og 2, såfremt ændringen eller udvidelsen i sig selv, eller i kumulation med et tidligere projekt, opfylder de fastsatte tærskelværdier.

For en række nærmere angivne projekter skal der endvidere udarbejdes en VVM-redegørelse, inden der gives tilladelse til følgende projekter, hvis projektet forventes at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet (bekendtgørelsens § 3 om screeningspligtige projekter).

- Bygning af veje, havne og havneanlæg, herunder fiskerihavne, som ikke er omfattet af obligatorisk VVM-pligt.

- Anlæg af vandveje, kanalbygning og regulering af vandløb.
- Anlæg af olie- og gasledninger samt rørledninger til transport af CO₂-strømme med henblik på geologisk lagring, som ikke er omfattet af § 2, nr. 2.
- Anlæg af vandledninger over større afstande.
- Kystanlæg til modvirkning af erosion og maritime vandbygningskonstruktioner, der kan ændre kystlinjerne, som f.eks. diger, dæmninger, moler, bølgebrydere og andre konstruktioner til beskyttelse mod havet, bortset fra vedligeholdelse og genopførelse af anlæggene.
- Lystbådehavne.
- Ændringer eller udvidelser af projekter oplistet i § 2 eller i nr. 1-6, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når det kan være til væsentlig skade for miljøet. Tærskelværdierne i § 2, nr. 3, finder ikke anvendelse i dette tilfælde.
- Projekter oplistet i § 2, som udelukkende eller hovedsagligt tjener til udvikling og afprøvning af nye metoder eller produkter, som ikke anvendes i mere end to år.
- Uddybning og opfyldning.
- Øvrige projekter, hvor projektet grundet dets art, dimension eller placering er af en sådan karakter, at det ikke kan udelukkes, at projektet kan forventes at have væsentlig indvirkning på miljøet.

Miljø- og Fødevarerministeriet ved Kystdirektoratet træffer om, hvorvidt der skal udarbejdes en VVM-redegørelse (screening). Det er en konkret vurdering i hver enkelt sag, hvorvidt der træffes afgørelse om, at der skal udarbejdes en VVM-redegørelse. Kystdirektoratet har hidtil kun i få sager truffet afgørelse om VVM-pligt. Kystdirektoratet administrerer således en bred vifte af forskellige anlæg og aktiviteter på søterritoriet.

Det bemærkes dog, at transport- og bygningsministeren er VVM-myndighed for så vidt angår projekter omfattet af lov om havne og – for så vidt angår retsgrundlaget for Københavns Havn - lov om Metroselskabet I/S og Udviklingsselskabet By & Havn I/S, jf. bemærkningernes afsnit 3.10.1.3.

3.8.3.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at projekter omfattet af reglerne om miljøvurdering (VVM) i bekendtgørelse nr. 579 af 29. maj 2013 om miljømæssig vurdering af visse anlæg og foranstaltninger på søterritoriet fremover reguleres af reglerne i dette lovforslag og optages på de foreslåede bilag 1 og 2 til loven. Det indebærer bl.a. nye regler om frist for afgørelse i screeningsager og nye krav til VVM-redegørelsen og nye kriterier for VVM-screeningen. Der henvises til bemærkningernes afsnit 3.3-3.5.

Vedrørende havneprojekter omfattet af Transport- og Bygningsministerens kompetence henvises dog til bemærkningernes afsnit 3.10.2.3.

Miljø- og fødevarerministeren vil i medfør af i den foreslåede § 4, stk. 4, kunne fastsætte særlige regler for miljøvurdering af sager vedrørende sådanne projekter omfattet af kystbeskyttelsesloven og vedrørende etablering af anlæg på

søterritoriet, der ikke kræver tilladelse fra anden lovgivning, herunder kystbeskyttelsesloven. Der henvises til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 4, stk. 4.

Det følger af lovforslagets § 17, stk. 3, at miljø- og føde- ministeren er VVM-myndighed for sådanne projekter på havområdet.

3.9. Sektorspecifikke regler om miljøvurdering på Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets område

3.9.1. Gældende ret

Regler for miljøvurdering er gennemført i en række love på Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets område. Det drejer sig om lov om fremme af vedvarende energi (i det følgende benævnt VE-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 122 af 6. februar 2015, som ændret ved lov nr. 744 af 1. juni 2015, lov om anvendelse af Danmarks undergrund (undergrundsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 960 af 13. september 2011 som senest ændret ved lov nr. 535 af 29. april 2015 og lov om kontinentalsoklen (kontinentalsokkeloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 18. november 2005 som senest ændret ved lov nr. 1400 af 27. december 2008.

3.9.1.1. VE-loven

Det fremgår af VE-lovens § 26, stk. 1, at tilladelser efter VE-loven § 25 til etablering af elproduktionsanlæg på havet (havvindmøller og bølgekraftanlæg), ændring eller udvidelse af anlæg, som allerede er godkendt, udført eller ved at blive udført, og som må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad, kun kan meddeles på baggrund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, og efter at offentligheden og berørte myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig herom. Energi-, forsynings- og klimaministerens opgaver i henhold til VE-loven er delegeret til Energistyrelsen i henhold til § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 436 af 11. maj 2012 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser.

I medfør af VE-loven er der fastsat nærmere regler vedrørende miljøvurdering i bekendtgørelse nr. 68 af 26. januar 2012 om vurdering af virkning på miljøet (VVM) ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg på havet, herunder bl.a. regler om afgrænsning af anlæg, hvilke oplysninger og undersøgelser der er nødvendige for, at en vurdering af de miljømæssige konsekvenser kan foretages samt regler om underretning og høring af offentligheden. Der henvises til afsnit 3.9.1.1.1.

Ifølge VE-loven giver Energistyrelsen tilladelser til etablering af havvindmølleparker ad to spor: indkaldelse af ansøgninger efter udbud eller efter modtagelse af ansøgning (såkaldt »åben-dør«-proceduren). Begge tilladelsesordninger er underlagt de samme regler om undersøgelser af natur- og miljømæssige forhold samt høringer. Ved »åben-dør« sender projektudvikleren en uopfordret ansøgning om tilladelse til forundersøgelser på en selvvalgt placering. Ved etablering efter udbud agerer Energistyrelsen bygherre, indtil der fundet en vinder af udbuddet. Det er Energinet.dk, der udarbejder VVM-redegørelsen efter pålæg fra Energistyrelsen.

VVM-processen fører i forhold til begge tilladelsesordninger til en etableringstilladelse, som gives på baggrund af en godkendt VVM-redegørelse.

3.9.1.1.1. Bekendtgørelse om vurdering af virkning på miljøet (VVM) ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg på havet

Ifølge bekendtgørelse nr. 68 af 26. januar 2012 om vurdering af virkning på miljøet (VVM) ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg på havet skal der foreligge en VVM-redegørelse, inden der gives tilladelse til følgende projekter, når de må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet:

- 1) Projekter om etablering af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind, jf. § 25, stk. 1, i lov om fremme af vedvarende energi.
- 2) Ændringer eller udvidelser af projekter nævnt i nr. 1, som allerede er godkendt, udført eller ved at blive udført, når de kan være til skade for miljøet.

Energistyrelsen træffer afgørelse om, der kræves en VVM-vurdering, før en tilladelse efter VE-loven § 25, stk. 1, (etableringstilladelse) kan meddeles.

3.9.1.2. Lov om anvendelse af Danmarks undergrund og lov om kontinentalsoklen

Det fremgår af undergrundslovens § 28 a, stk. 1, at tilladelser og godkendelser efter loven vedrørende projekter på havområdet, der må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad, kun kan meddeles på baggrund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, og efter at den berørte offentlighed og de berørte myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig. I forbindelse med ansøgninger og vurderinger omfattet af bestemmelsen skal ansøgeren meddele alle oplysninger, som er nødvendige for behandlingen af ansøgningen eller vurderingen. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan i den forbindelse til brug for behandlingen pålægge ansøgeren at indsende oplysninger om eller foretage undersøgelser af nærmere bestemte forhold.

Det fremgår af § 4 a i lov om kontinentalsoklen (kontinentalsokkeloven), at tilladelse til at nedlægge rørledninger, som er omfattet af loven, der må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad, kun kan meddeles på baggrund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, og efter at offentligheden og berørte myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig herom.

Der er fastsat nærmere regler om hvilke projekter, der er omfattet af undergrundslovens § 28 a, stk. 1, og kontinentalsokkelovens § 4 a, indhold og omfang af vurderinger, ansøgning om og meddelelse af tilladelser og godkendelser for de omfattede projekter, hvilke mindsteoplysninger og undersøgelser, der er nødvendige for, at en vurdering af de miljømæssige konsekvenser kan foretages, samt underretning og høring af den berørte offentlighed og berørte myndigheder og organisationer vedrørende vurderingerne, vilkår ved meddelelse af tilladelse, kompensationsforanstaltninger vedrørende naturbeskyttelse samt om påbud i bekendtgørelse nr. 1419 af 3. december 2015 om VVM, konsekvensvurde-

ring vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore, jf. nedenfor.

3.9.1.2.1. Bekendtgørelse om VVM, konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore.

I medfør af undergrundsloven, kontinentalsokkeloven og statens højhedsret over søterritoriet er der fastsat nærmere regler vedrørende bl.a. miljøvurdering (VVM) i bekendtgørelse nr. 1419 af 3. december 2015 om VVM, konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore. Reglerne finder anvendelse for nedenstående projekter på havområdet:

- 1) Projekter om efterforskning, indvinding og transport af kulbrinter og geotermisk energi omfattet af lov om anvendelse af Danmarks undergrund (undergrundsloven).
- 2) Andre projekter omfattet af undergrundsloven, herunder projekter om anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding.
- 3) Projekter på kontinentalsoklen om udforskning af havbundens eller dennes undergrunds mineralske og andre ikke-levende forekomster, når udforskningen ikke foretages med henblik på udnyttelse, jf. § 2, stk. 1, 1. pkt., i lov om kontinentalsoklen (kontinentalsokkeloven).
- 4) Projekter på kontinentalsoklen om etablering af rørledninger til transport af kulbrinter, jf. kontinentalsokkelovens § 4, stk. 1.
- 5) Projekter på søterritoriet om etablering af rørledninger til transport af kulbrinter indvundet uden for dansk område, jf. bekendtgørelse om visse rørledningsanlæg til transport af kulbrinter på søterritoriet og på kontinentalsoklen.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet (Energistyrelsen) varetager myndighedsopgaverne vedrørende VVM for så vidt angår ovennævnte projekter på havområdet. Det er således Energistyrelsen, som f.eks. afgør, hvorvidt der kræves en VVM-vurdering, før en tilladelse eller godkendelse til et konkret projekt kan meddeles.

3.9.2. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at reglerne vedrørende VVM flyttes fra at høre under de respektive love på Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets område til at høre under anvendelsesområdet efter den med dette lovforslag foreslåede miljøvurderingslov. Ændringerne i de respektive love indgår i konsekvensændringslovforslaget, der fremsættes samtidig med dette lovforslag. De to bekendtgørelser vedrørende VVM på Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets område ændres efterfølgende. Der er ikke med lovforslaget tilsigtet en ændring af myndighedskompetencen, og Energi-, Forsynings-

og Klimaministeriet (Energistyrelsen) vil således stadig, efter lovens ikrafttræden, administrere reglerne vedrørende VVM for så vidt angår ovennævnte lovområder.

3.9.2.1. Elproduktionsanlæg på havet

Med den foreslåede ordning videreføres kompetencefordelingen mellem miljø- og fødevareministeren og energi, forsynings- og klimaministeren efter de hidtil gældende regler, jf. lovforslagets § 17, stk. 4. Det er hensigten, at delegerer energi, forsynings- og klimaministerens kompetence til Energistyrelsen, som fortsat vil varetage myndighedsopgaverne vedrørende VVM, for så vidt angår projekter om etablering af elproduktionsanlæg på havet.

3.9.2.2. Projekter om efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore

Med den foreslåede ordning videreføres som udgangspunkt kompetencefordelingen efter de hidtil gældende regler mellem myndighederne, jf. lovforslagets § 17, stk. 4. Det er således hensigten, at delegerer energi, forsynings- og klimaministerens kompetence til Energistyrelsen, som fortsat skal varetage myndighedsopgaverne vedrørende VVM for så vidt angår de i afsnit 3.9.1.2. nævnte projekter på havområdet.

3.10. VVM-kompetence på Transport- og Bygningsministeriets område

3.10.1. Gældende ret

Transport- og Bygningsministeriet gennemfører på en række områder VVM-procedurer med henblik på gennemførelse af anlægsprojekter. I praksis gennemføres større transportinfrastrukturprojekter ved anlægslov, hvilket betyder, at Vejdirektoratet og BaneDanmark gennemfører en VVM-procedure frem til anlægslovens vedtagelse.

Det gældende VVM-direktiv undtager efter sin ordlyd projekter, der vedtages ved anlægslov, fra VVM-direktivets bestemmelser om gennemførelse af en VVM-procedure, inden der gives tilladelse til projektet i det omfang, at målene med direktivet nås gennem lovgivningsprocessen. I praksis har direktivets undtagelse for projekter, der vedtages ved anlægslov, betydet, at selv om projekterne formelt har været undtaget den danske implementering, så har projekterne stadig været underlagt de samme materielle krav, som følger af VVM-direktivet med henblik på at sikre, at direktivets mål nås gennem lovgivningsprocessen.

I forbindelse med ændringen af VVM-direktivet blev denne undtagelse ophævet, således at disse projekter nu også formelt er omfattet af direktivets bestemmelser.

3.10.1.1. Statslige jernbaneanlæg og dertil knyttede projekter

Det følger af gældende praksis og regler, at nyanlæg, udvidelser m.v. af større jernbaneprojekter vedtages ved anlægslov, og BaneDanmark eller et statsligt selskab varetager VVM-proceduren frem til anlægslovens vedtagelse i Folke-

tinget. Lovforslagets vedtagelse træder i stedet for en administrativ VVM-tilladelse. Mindre jernbaneprojekter, som ikke kan berettige en selvstændig anlægslov, igangsættes på baggrund af en administrativ VVM-tilladelse, som meddeles af Naturstyrelsen i henhold til planlovens bestemmelser.

3.10.1.2. Statslige vejanlæg og dertil knyttede projekter

Det følger af gældende praksis og regler, at nyanlæg, udvidelser m.v. af større vejprojekter vedtages ved anlægslov, og Vejdirektoratet eller et statsligt selskab varetager VVM-proceduren frem til anlægslovens vedtagelse i Folketinget. Lovforslagets vedtagelse træder i stedet for en administrativ VVM-tilladelse. Mindre vejprojekter, som ikke kan berettige en selvstændig anlægslov, igangsættes på baggrund af en administrativ VVM-tilladelse, som meddeles af Naturstyrelsen i henhold til planlovens bestemmelser. Det kommunale vejnet anlægges og drives af kommunerne. VVM-procedurer- og -tilladelser følger planlovens bestemmelser.

3.10.1.3. Havneområdet

3.10.2. Transport- og Bygningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med henblik på at sikre, at den danske tradition for at beslutte større statslige vej- og jernbaneprojekter ved en anlægslov, som samtidig udgør projektets miljøgodkendelse, kan fortsætte også efter ændringen af VVM-direktivet, fremsætter transport- og bygningsministeren forslag om en særskilt implementering af direktivet på disse områder. VVM-procedurerne i forhold til økonomi, tidsplaner, projektstyring samt øvrig tilrettelæggelse har på disse områder endvidere nær sammenhæng med den øvrige regulering af anlægsprojekterne, herunder gældende regler om byggelinjer, forundersøgelser, fremrykket ekspropriation, midlertidig og permanent ekspropriation. Da denne øvrige regulering i dag følger af vejloven, for så vidt angår vejprojekter, og jernbaneloven, for så vidt angår jernbaneprojekter, vil transport- og bygningsministeren fremsætte et lovforslag, hvor det foreslås, at retsgrundlaget for statslige vej- og jernbaneprojekter i henholdsvis vejloven og jernbaneloven suppleres med reglerne om miljøundersøgelser. Dermed vil de væsentligste retsområder for gennemførelse af større anlægsprojekter være forankret i samme lovgivning og fremgå i en sammenhæng. Det er Transport- og Bygningsministeriets vurdering, at en sådan samlet regulering væsentligt vil styrke offentlighedens muligheder for at danne sig et overblik over konsekvenserne, herunder rettigheder og pligter, i forbindelse med nye anlægsprojekter, ligesom bygherre og myndigheders vilkår for at gennemføre disse ofte meget omfattende, tidskrævende og projektstyringsmæssigt komplicerede anlægsprojekter forenkles.

Forslaget om implementering af VVM-proceduren i Transport- og Bygningsministeriets sektorlovgivning indebærer, at proceduren skal varetages af Transport- og Bygningsministeriets styrelser. Det vil endvidere fremgå af sektorlovgivningen, at der ikke skal meddeles administrativ VVM-tilladelse, når Folketinget vedtager projektet ved an-

lægslov. Som konsekvens heraf udpeges Banedanmark og Vejdirektoratet til kompetente VVM-myndigheder.

Det vil endvidere indgå i transport- og bygningsministerens lovforslag, at der implementeres en procedure for de statslige vej- og jernbaneprojekter, der ikke skal opnå tilladelse ved anlægslov, men administrativ VVM-tilladelse, i henholdsvis vejloven og jernbaneloven. I disse tilfælde vil det blive foreslået, at Trafik- og Byggestyrelsen udpeges til kompetent VVM-myndighed, således som styrelsen allerede er det på havneområdet.

3.10.2.1. Statslige jernbaneanlæg og dertil knyttede projekter

Hensigten om at implementere VVM-direktivet i jernbaneloven vil betyde, at Transport- og Bygningsministeriet fremover varetager VVM-kompetencen på det statslige jernbaneområde. Dette gælder tillige, når jernbaneanlægget er placeret på en bro eller i en tunnel.

Med Transport- og Bygningsministeriets implementering vil der efter hensigten blive indarbejdet et nyt kapitel i jernbaneloven, jf. lov nr. 686 af 27. maj 2015, der implementerer dels en VVM-procedure for de statslige jernbaneprojekter, der skal vedtages ved anlægslov, og dels en VVM-procedure for de statslige jernbaneprojekter, der ikke skal vedtages ved anlægslov, og hvor der skal meddeles administrativ VVM-tilladelse. For de projekter, der vedtages ved anlægslov, udpeges Banedanmark, som nævnt ovenfor, som kompetent VVM-myndighed og varetager således VVM-proceduren frem til anlægslovens vedtagelse. For de af Banedanmarks projekter, der følger det administrative spor, vil Trafik- og Byggestyrelsen være VVM-myndighed og meddele VVM-tilladelse.

I forhold til det statslige jernbanenet bemærkes det, at S-banenettet også er omfattet af begrebet, idet S-baneinfrastrukturen ejes af staten ved Banedanmark. I jernbanelovens § 3, nr. 3, er bybaner defineret som letbaner, metro og S-baner. Letbaner og metro vil imidlertid ikke være omfattet af den tilsigtede implementering i jernbaneloven og vil således skulle miljøundersøges efter bestemmelserne i denne lov. Endvidere vil Transport- og Bygningsministeriets VVM-kompetence heller ikke omfatte privatbaneområdet.

For så vidt angår begrebet »dertil knyttede projekter« bemærkes det, at der er tale om projekter, som har nær tilknytning til selve jernbaneanlægget og/eller anlæggets etablering eller i øvrigt er en forudsætning for anlæggets etablering, drift og vedligeholdelse, f.eks. dræn- og afvandsingsanlæg m.v.

3.10.2.2. Statslige vejanlæg og dertil knyttede projekter

Hensigten om at implementere VVM-direktivet i lov om offentlige veje vil betyde, at Transport- og Bygningsministeriet fremover varetager VVM-kompetencen for statslige vejanlæg. Dette gælder tillige, når vejanlægget er placeret på en bro eller i en tunnel.

Med Transport- og Bygningsministeriets implementering vil der efter hensigten blive indarbejdet et nyt kapitel i lov

om offentlige veje, jf. lov nr. 1520 af 27. december 2014, som implementerer dels en VVM-procedure for de statslige vejprojekter, der skal vedtages ved anlægslov, og dels en VVM-procedure for de statslige vejprojekter, der ikke skal vedtages ved anlægslov, og hvor der skal meddeles administrativ VVM-tilladelse. For de projekter, der vedtages ved anlægslov, udpeges Vejdirektoratet, som nævnt ovenfor, som kompetent VVM-myndighed og varetager således VVM-proceduren frem til anlægslovens vedtagelse. For de af Vejdirektoratets projekter, der følger det administrative spor, vil Trafik- og Byggestyrelsen være VVM-myndighed og meddele VVM-tilladelse.

For så vidt angår begrebet »dertil knyttede projekter« bemærkes det, at der er tale om projekter, som har nær tilknytning til selve vejanlægget og/eller anlæggets etablering eller i øvrigt er en forudsætning for anlæggets etablering, drift og vedligeholdelse, f.eks. dræn- og afvandsingsanlæg m.v.

3.10.2.3. Havneområdet

Det er ikke hensigten at ændre ved den gældende ordning på havneområdet med den nye implementering af VVM-direktivet på Transport- og Bygningsministeriets område. Det betyder, at Trafik- og Byggestyrelsen skal varetage den samme VVM-kompetence, som styrelsen varetager i dag på havneområdet. VVM-kompetencen vil således ligesom i dag gælde for havneprojekter på søterritoriet, der er afgrænset inden for en havns dækkende værker, hvormed menes den del af havnen, som ikke er landbaseret. Det er ligesom i dag hensigten at implementere det ændrede VVM-direktiv på havneområdet ved bekendtgørelse.

3.11. Forebyggelse af interessekonflikter m.v.

Lovforslagets afsnit V indeholder forslag til regler om administrative bestemmelser, herunder om bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte nærmere regler om offentliggørelse, høring og digital kommunikation, bortfald af screeningsafgørelser og tilladelser, forebyggelse af interessekonflikter, indberetning til register, gebyr, delegation samt bemyndigelser vedrørende internationale overenskomster, EU-retsakter samt ændring af lovens bilag, regler om tilsyn, klage og søgsmål, lovliggørelse og straf, ikrafttræden og overgangsbestemmelser. Der henvises til nedenstående afsnit 3.12 vedrørende klage og straf samt til de specielle bemærkninger til §§ 39-57.

Som noget nyt regulerer lovforslaget forebyggelse af interessekonflikter. Forslaget vedrører for det første, på miljøvurderingsreglernes område, forholdet mellem den myndighed, der udarbejder en plan eller et program, og den myndighed, der på grund af sit særlige ansvarsområde og sagskundskab vil blive berørt af planen eller programmet, og i denne egenskab skal høres (den berørte myndighed). I de tilfælde, hvor disse to roller er placeret hos samme myndighed, foreligger der en interessekonflikt.

Forslaget vedrører for det andet, på VVM-reglernes område, forholdet mellem bygherren og den godkendende myndighed. I de tilfælde, hvor samme myndighed er både byg-

herre og godkendende myndighed, foreligger der ligeledes en interessekonflikt.

3.11.1. Gældende ret

3.11.1.1. VVM-direktivet og miljøvurderingsdirektivet

Det følger af artikel 9 a, stk. 1, i 2014 VVM-direktivet, at medlemsstaterne skal sikre, at den eller de kompetente myndigheder udfører de opgaver, der følger af direktivet, på objektiv vis og ikke befinder sig i en situation, der giver anledning til en interessekonflikt. Det følger videre af artikel 9 a, stk. 2, at såfremt den kompetente myndighed også er bygherren, skal medlemsstaterne i det mindste, som led i deres strukturering af administrative kompetencer, sørge for en passende adskillelse mellem uforenelige funktioner i forbindelse med varetagelsen af opgaverne, der følger af direktivet. Af betragtning nr. 25 i direktiv 2014/52/EU fremgår i tilknytning til artikel 9 a, at interessekonflikter kan forebygges bl.a. gennem en »funktionel adskillelse« mellem den kompetente myndighed og bygherren.

Der findes ikke en tilsvarende bestemmelse i miljøvurderingsdirektivet, men EU-Domstolen har behandlet emnet i dommen af 20. oktober 2011 i sagen C-474/10, Department of the Environment for Northern Ireland mod Seaport Ltd m.fl. (Seaport-dommen). I henhold til miljøvurderingsdirektivets art. 6, stk. 3, skal medlemsstaterne udpege de myndigheder, som på grund af deres specifikke miljøansvar kan blive berørt af indvirkningen på miljøet af planen eller programmet, og som derfor skal høres (den berørte myndighed). Spørgsmålet for EU-Domstolen i Seaport-dommen var, om der i tilfælde, hvor den planlæggende og berørte myndighed var den samme, og hvor der ikke var andre myndigheder med tilsvarende miljøkompetencer i den pågældende medlemsstat, skulle udpeges en ny, uafhængig »berørt myndighed«, som kunne høres. Domstolen slog fast, at der under disse omstændigheder ikke kan kræves oprettelse eller udpegning af en anden myndighed med henblik på at foretage de i artikel 6 beskrevne høringer, men at der skal foretages en funktionel opdeling inden for den pågældende myndighed, således at en intern administrativ enhed besidder reel selvstændighed og kan opfylde de opgaver, der er tillagt høringsmyndigheder efter direktivet, navnlig at give en objektiv vurdering af den pågældende plan eller program.

3.11.1.2. Forvaltningsloven m.v.

På samme måde som en sagsbehandler kan komme i en sådan interessekonflikt i en konkret sag, at der foreligger inhabilitet efter forvaltningslovens kapitel 2, er det fast antaget i praksis, at også myndigheder som sådan kan befinde sig i en situation, hvor myndigheden er inhabil. Forvaltningsloven indeholder ikke regler, der håndterer sådanne interessekonflikter, men efter den praksis, som er udviklet hos Folketingets Ombudsmand og statsforvaltningerne, antages det, at forvaltningslovens kapitel 2 om personlig, speciel inhabilitet finder anvendelse med de modifikationer, som er nødvendige for at vurdere en myndigheds inhabilitet. Til dette generelle regelsæt forefindes der rundt om i sektorlov-

givningen særskilte regler, som tager sigte på at håndtere tilfælde, hvor der opstår spørgsmål med hensyn til myndighedsinhabilitet og håndteringen heraf. Miljøvurderingsloven og planlovgivningens VVM-regler indeholder ikke i dag særlige regler, der har til formål at forebygge interessekonflikter hos berørte myndigheder.

3.11.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås i overensstemmelse med Seaport-dommen, at en myndighed, der udarbejder planer eller programmer omfattet af loven, ikke må udføre opgaver som berørt myndighed i forhold til sådanne planer eller programmer, medmindre der er sikret en funktionel opdeling af kompetencerne inden for myndigheden.

I overensstemmelse med VVM-direktivets artikel 9 a, stk. 2, foreslås endvidere, at en myndighed, der er bygherre for et projekt omfattet af loven, ikke må behandle ansøgningen om projektet og træffe afgørelse herom, medmindre der er sikret en funktionel opdeling af kompetencerne inden for myndigheden.

Det vil således være den pågældende myndigheds ansvar at sikre, at der ikke foreligger en interessekonflikt. I den forbindelse gælder også de almindelige forvaltningsretlige regler og praksis om henskydning af kompetence og beslutning om substitution.

3.12. Klage og straf

3.12.1. Gældende ret

3.12.1.1. Miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet

Miljøvurderingsdirektivet indeholder ikke bestemmelser om klage og straf. 2011-VVM direktivet indeholder bestemmelser, hvorefter medlemsstaterne skal sikre adgang til klage og domstolsprøvelse, ligesom det påhviler medlemsstaterne at fastsætte regler om sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der vedtages til gennemførelse af direktivet. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

3.12.1.2. Lov om miljøvurdering af planer og programmer og lov om planlægning m.v.

3.12.1.2.1. Klage

Miljøvurderingsloven indeholder regler om klageadgang over afgørelser vedrørende miljøvurdering af planer og programmer. Udgangspunktet er, at sådanne afgørelser kan påklages efter reglerne i den lovgivning, som planen eller programmet udarbejdes i henhold til. Hvor der i henhold til lovgivningen ikke består en klageadgang, samt for de planer og programmer der ikke tilvejebringes på grundlag af lovgivningen, indeholder loven en adgang til at få prøvet retlige spørgsmål af Natur- og Miljøklagenævnet, idet klageadgangen dog ikke omfatter planer og programmer, der vedtages af Folketinget ved en lovgivningsprocedure. Klageberettiget efter miljøvurderingsloven er miljø- og fødevarerministeren

og enhver med retlig interesse i sagens udfald. Klageberettiget er endvidere landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og repræsenterer mindst 100 medlemmer. Sagerne behandles af Natur- og Miljøklagenævnet i den læge sammensætning, jf. § 5, stk. 1, nr. 2 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Efter lov om planlægning § 58 kan afgørelser om VVM-tilladelser efter VVM-bekendtgørelsen påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Afgørelser om andre forhold i sager efter VVM-bekendtgørelsen, herunder screeningsafgørelser, kan kun påklages for så vidt angår retlige spørgsmål. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at klager over VVM-afgørelser i visse tilfælde skal behandles af Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 1, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Efter reglerne i havmiljøloven eller regler fastsat i medfør af havmiljøloven kan der klages over afgørelser om ikke-VVM-pligt af havbrug (screeningen) eller over en afgørelse om tilladelse, efter at VVM-proceduren er udført. Klageadgangen gælder både i forhold til retlige og skønmæssige spørgsmål,

Adgangen til at klage over afgørelser om tilladelser efter fuld VVM-procedure for havbrug, beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten, og for havbrug, beliggende helt eller delvist længere end 1 sømil fra kysten, er derfor ens med fuld prøvelse efter begge regelsæt. Men efter planloven, dvs. for havbrug beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten, er klager over andre forhold begrænset til retlig prøvelse. Dette er planlovens almindelige ordning. En tilsvarende begrænsning findes ikke i havmiljøloven og dermed ikke i forhold til havbrug beliggende helt eller delvist længere end 1 sømil fra kysten. Der gælder således fuld prøvelse også af screeningsafgørelsen for disse havbrug.

Efter planlovgivningen kan bl.a. en miljøgodkendelse erstatte en VVM-tilladelse, hvis de forhold, som miljøgodkendelsen regulerer, fuldt ud dækker de forhold, som VVM-tilladelsen dækker.

I de tilfælde, hvor en VVM-konsekvensvurdering munder ud i en VVM-tilladelse, og denne bliver erstattet af en tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning, f.eks. miljøbeskyttelsesloven, vil klagesagerne desuden følge klagereglerne i denne anden lovgivning, herunder f.eks. miljøbeskyttelsesloven. jf. nedenfor.

Kredsen af klageberettigede efter planlovens omfatter erhvervs- og vækstministeren henholdsvis miljø- og fødevarerministeren i VVM-sager, og i øvrigt enhver med retlig interesse i sagens udfald, herunder en nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker. Klageberettiget er endvidere landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen

sen, på betingelse af, at foreningen eller organisationen har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. planlovens § 59.

Klageberettiget efter miljøbeskyttelsesloven er adressaten for afgørelsen, og enhver som har en individuel, væsentlig interesse i sagen. Endvidere kan kommunalbestyrelsen og Sundhedsstyrelsen klage over afgørelser efter kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven. Danmarks Fiskeriforening kan klage over afgørelser efter kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb, søer og havet. Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark kan klage over afgørelser efter kapitel 5, for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb og søer. Endvidere kan landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har natur og miljø som hovedformål, klage over afgørelser efter kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven. Det samme gælder landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse. Lokale foreninger og organisationer, som varetager natur- og miljøbeskyttelse eller væsentlige rekreative interesser, kan bede om underretning, når afgørelser berører sådanne interesser og bliver dermed klageberettigede. Natur- og Miljøklagenævnet er klagemyndighed.

Efter reglerne i havmiljøloven er det kommunalbestyrelsen og enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald, som er klageberettigede. Endvidere er Sundhedsstyrelsen, Forbrugerrådet og en række navngivne foreninger og organisationer klageberettigede. Derudover er landsdækkende foreninger og organisationer, der enten efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål eller varetagelse af væsentlige rekreative interesser som formål, og som har anmodet om underretning om afgørelserne, hvis afgørelsen vedrører disse interesser, klageberettigede. Også lokale foreninger og organisationer, der varetager væsentlige rekreative interesser, og som har anmodet om underretning om afgørelserne, når en afgørelse berører sådanne interesser, er klageberettigede. Efter havmiljøloven er Natur- og Miljøklagenævnet klageinstans.

Kredsen af klageberettigede efter planloven er lidt smallere end efter havmiljøloven, jf. afsnit 3.8.2., hvilket betyder, at f.eks. landsdækkende foreninger, hvis formål er at varetage væsentlige rekreative interesser, er klageberettigede i forhold til sager om havbrug helt eller delvist beliggende længere end 1 sømil fra kysten, under forudsætning af at en afgørelse berører disses interesser, men ikke i forhold til havbrug beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten. Det samme gælder for rækken af navngivne organisationer som Danske havne, Danmarks Rederiforening, Danmarks fiskeriforening, Foreningen af lystbådehavne i Danmark m.fl. Denne forskel i kredsen af de klageberettigede skyldes dog bl.a. de forskellige regelgrundlags øvrige anvendelsesområde.

I sager om VVM efter planlovgivningen, er det det læge nævn i Natur- og Miljøklagenævnet som fortrinsvis behandler klagerne, hvorimod sager om VVM efter miljøbeskyttel-

sesloven og havmiljøloven, behandles af det sagkyndige nævn. Formanden for Natur- og Miljøklagenævnet kan dog vælge at bede sagkyndige medlemmer af nævnet deltage i behandlingen af VVM sager efter planloven. Klager over miljøgodkendelser efter kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven bliver behandlet i det sagkyndige nævn.

3.12.1.2.2. Straf

Lov om miljøvurdering af planer og programmer indeholder ingen strafbestemmelser.

Lov om planlægning indeholder hjemmel til at fastsætte regler om straf for overtrædelse af regler fastsat efter lovens § 11 g, stk. 4. I medfør af denne bestemmelse er fastsat bestemmelser om straf i VVM-bekendtgørelsen. Efter VVM-bekendtgørelsens § 15 straffes med bøde den, der undlader at indgive skriftlig anmeldelse til enten kommunalbestyrelsen eller regionsrådet af projekter omfattet af bilag 1 eller 2 eller i strid med bekendtgørelsens § 2, stk. 8, påbegynder et anmeldt anlæg før kommunalbestyrelsen, regionsrådet, Naturstyrelsen eller Miljøstyrelsen har truffet afgørelse om at anlægget ikke er VVM-pligtigt eller har meddelt tilladelse (VVM-tilladelse) til at påbegynde anlægget efter en vurdering af anlæggets virkning på miljøet (VVM-procedure). Endvidere fastsætter planlovens § 64 bødestraf for tilsidesættelse af vilkår for en tilladelse eller undladelse af at efterkomme et forbud eller påbud. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

En række projektyper vil også være omfattet af sektorlovgivning. Overtrædelser af sektorlovgivningen straffes i henhold til sektorlovgivningens straffebestemmelser. Dette gælder f.eks. i situationer, hvor en tilladelse efter sektorlovgivningen erstatter en VVM-tilladelse efter planlovgivningen. Eksempelvis vil en overtrædelse af reglerne om miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven eller råstofloven i visse tilfælde kunne straffes med fængsel. For så vidt angår straf for overtrædelse af de særlige regler om miljøvurdering og tilladelse til konkrete projekter på havet henvises til bemærkningernes afsnit 3.8-3.9.

3.12.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.12.2.1. Klage

Det foreslås, at den gældende adgang til at klage over myndighedernes afgørelser efter reglerne om miljøvurdering af planer og programmer videreføres uændret i den nye lov. Udgangspunktet vil fortsat være, at planer og programmer kan påklages efter klagereglerne i den lovgivning, som planen eller projektet er udarbejdet i henhold til. Hvis en plan eller et program ikke udarbejdes i henhold til lov, eller der efter den pågældende lov ikke er klageadgang, kan der efter forslaget klages til Natur- og Miljøklagenævnet over myndighedens gennemførelse af miljøvurderingen samt over myndighedens beslutning om, at myndigheden ikke skal gennemføre en miljøvurdering.

For så vidt angår adgangen til at klage over myndighedernes afgørelser efter reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter foreslås, at de gældende regler om klage i lov om planlægning og VVM-bekendtgørelsen videreføres for så vidt angår konkrete projekter på land med de tilpasninger, der følger af, at miljøvurderingen af konkrete projekter ikke længere er knyttet til planlægningen. Det foreslås således, at der vil være adgang til at påklage screeningsafgørelser til Natur- og Miljøklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål. Der vil endvidere efter lovforslaget være adgang til at påklage en tilladelse efter lovforslagets § 25 til Natur- og Miljøklagenævnet til fuld prøvelse. Det foreslås, som noget nyt, at klageadgangen også skal omfatte afgørelser, som træffes af ministeren i sager, som ministeren har besluttet at overtage fra kommunalbestyrelsen eller regionsrådet i medfør af lovforslagets § 17, stk. 5 (call-in). For så vidt angår afgørelser i henhold til anden lovgivning, som erstatter en tilladelse efter § 25, foreslås dog, at sådanne afgørelser skal kunne påklages efter reglerne i den lovgivning, som tilladelsen meddeles i henhold til.

De foreslåede regler om indgivelse af klage, herunder om anvendelse af digital selvbetjening, og afgrænsningen af klageberettigede svarer til gældende regler og praksis på miljøvurderingslovens og planlovens område.

Det foreslås, at vedkommende minister bemyndiges til at fastsætte særlige regler om klageberettigelse i sager vedrørende projekter på havet. Forslaget skal ses i sammenhæng med, at de foreslåede regler skal kunne finde anvendelse på projektyper, som i dag er reguleret af VVM-regler i anden sektorlovgivning, hvor der gælder andre klageregler. For en nærmere beskrivelse heraf henvises til afsnit 3.8-3.9.

3.12.2.2. *Straf*

Lovforslaget indeholder mulighed for bødestraf for manglende overholdelse af reglerne om indgivelse af ansøgninger om screeningsafgørelse eller tilladelse, påbegyndelse af et projekt uden tilladelse, manglende efterkommens at forbud eller påbud, Med henblik på en harmonisering af strafferammen med øvrige sammenlignelige miljølove og hermed undgå, at overtrædelser af denne lov opfattes som mindre alvorlige end overtrædelser af de øvrige nævnte love foreslås, at straffen under skærpene omstændigheder kan stige til fængsel i 2 år.

En række projektyper vil også være omfattet af sektorlovgivning. Lovforslaget ændrer ikke på, at overtrædelser af sektorlovgivningen straffes i henhold til sektorlovgivningens straffebestemmelser. Dette gælder også i situationer, hvor en tilladelse efter sektorlovgivningen erstatter en tilladelse efter den foreslåede § 25. Eksempelvis vil en overtrædelse af reglerne om miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven i visse tilfælde kunne straffes med fængsel, også selvom miljøgodkendelsen erstatter en tilladelse efter lovforslagets § 25. Dette er en videreførelse af gældende ret.

4. *De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige*

4.1. *Staten*

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for staten.

For så vidt angår lovforslagets VVM-del, vil de administrative konsekvenser for staten afhænge af, i hvilken rolle staten optræder i en VVM-proces, dvs. som bygherre eller som VVM-myndighed. I det omfang at staten er VVM-myndighed for et projekt, som efter VVM-reglerne skal screenes, kan kravet om 90 dages sagsbehandlingsfrist, når sagen er tilstrækkelig oplyst, eventuelt medføre mindre merudgifter, uden at disse dog kan specificeres nærmere.

Hvor staten er VVM-myndighed, vil overførslen af ansvaret for udarbejdelse af VVM-redegørelsen til bygherren kunne medføre en besparelse - afhængig af omfanget og indholdet af de nuværende ordninger. Den forventede besparelse vil således afhænge af, i hvor høj grad bygherren inden for de respektive ressortområder allerede i dag selv bidrager til VVM-redegørelsen.

Med lovforslaget videreføres obligatorisk scoping for projekter på land som udgangspunkt, mens scoping som hidtil er en frivillig ordning for projekter på havområdet. Selv om lovforslaget lægger op til strømlining af processer i forbindelse med scoping og 'one stop shop', vil størrelsen af den mindre merudgift, der forventes i disse sammenhænge være afhængig af, hvor omfattende scopingfasen og eventuelle koordineringer (one stop shop) udformes og gennemføres af de respektive myndigheder.

Det forhold, at lovforslaget forudsætter en vis omlægning af myndighedernes varetagelse af rollerne som henholdsvis bygherre og VVM-myndighed, og at det vil være op til de enkelte ressortmyndigheder at indføre en ordning, der lever op til direktivets krav, er det ikke muligt at kvantificere de administrative og økonomiske omkostninger herved, da det afhænger af den konkrete løsning inden for de respektive ressortområder.

Øgede krav til screeninger og VVM-redegørelser kan principielt medføre en 'mersagsbehandling' i Natur- og Miljøklagenævnet, fordi der i princippet vil være mere at påse. Det er imidlertid ikke muligt at kvantificere en sådan 'mersagsbehandling'.

For så vidt angår klager vedrørende miljøvurderinger af planer og programmer kan det ikke udelukkes, at det forhold, at der ikke længere er fastsat en 8 ugers frist for høring af offentligheden, men i stedet indført en bestemmelse om, at myndighederne skal fastsætte en passende frist, kan føre til, at nævnet i begrænset omfang får merudgifter til at behandle klager som følge af, at høringsfristens længde kan blive et selvstændigt klagetema.

4.2. *Regionerne*

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for regionerne. For miljøvurdering af planer og programmer er der ingen ændringer i forhold til regionernes ud-

arbejdelse af råstofplaner. I forlængelse af regionernes overtagelse af kommunernes VVM-kompetence i råstofsager på land pr. 1. juli 2014 forventes det, at der årligt vil være ca. 100 råstofsager, der skal VVM-screenes, og heraf ca. 10 egentlige VVM-redegørelser. Ændringen af VVM-direktivet må forventes at få administrative konsekvenser for regionernes tilrettelæggelse af sagsbehandlingen i forbindelse med råstofprojekter i lighed med kommunerne. Lovforslaget skønnes at give regionerne en mindre administrativ besparelse.

4.3. Kommunerne

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for kommunerne. Lovforslagets VVM-del vurderes at have både positive og negative administrative konsekvenser for kommunerne:

Da screeningsprocessen ikke er ændret, vurderes sagsbehandlingsfristen på 90 dage ikke at få betydning for kommunernes behandling af screeningspligtige sager. Miljøbegrebet er efter VVM-direktivet opdateret med henblik på at omfatte de nyere formuleringer samt at indarbejde de forpligtelser, som fremgår af EU's miljølovgivning i øvrigt. Det medfører, at emner som biodiversitet, menneskers sundhed, jordarealer, klima og katastroferisici, jf. lovforslagets bilag 4, skal indgå i screeningsafgørelsen.

For planlovsområdet vurderes det forhold, at det ikke længere vil være kommunerne, der skal udarbejde VVM-redegørelsen men bygherren, at medføre en besparelse for kommunerne.

Lovforslaget lægger op til, at kommunerne skal afgive en udtalelse om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som bygherren skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten til brug for bygherres VVM-pligtige projekt, hvilket betyder, at der foretages en mere præcis dialog med bygherren om indholdet af VVM-redegørelsen i lighed med den gældende ordning. Denne besparelse er indregnet i det, som kommunen sparer ved ikke at skulle lave VVM-redegørelsen. Det er den samme besparelse, der ligger til grund for, at bygherre kun forventes at få en minimal udgiftsstigning ved at få ansvaret for redegørelsens udarbejdelse.

Udarbejdelsen af en afsluttende sammenfattende redegørelse samt den koordinerende 'one stop shop' – i det omfang den finder anvendelse – medfører en mindre meropgave for kommunerne.

Samlet vurderes forslaget at medføre en mindre årlig besparelse for kommunerne.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Da lovforslaget ikke indfører nye eller ændrede skatter og afgifter, vurderes lovforslaget ikke at få økonomiske konsekvenser på dette punkt. Det bemærkes, at der i lovforslaget er videreført hjemmel til at fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn efter loven, jf. som eksempel råstoflovens § 40.

Med hensyn til implementeringen af 2014-VVM-direktivet kan direktivets krav om bygherres udarbejdelse af VVM-redegørelsen og om anvendelsen af kompetente eksperter til udarbejdelsen af VVM-redegørelsen medføre øgede administrative udgifter for erhvervslivet, idet prisen for, eller omfanget af konsulenttydelserne må forventes at stige. Det afhænger imidlertid af, om bygherrene vælger eksisterende ordninger til opfyldelsen heraf, eller om der satses på en markedsbaseret løsning, hvor eksterne konsulenter tilkøbes til de konkrete projekter. Eksisterende løsninger kan være in-house rådgivning, brug af faste konsulenter tilknyttet et ressortområde som f.eks. vindmøller, eller det kan være et ressortområde, hvor projekterne er af en størrelsesorden, som kræver udbud af rådgivningsydelsen.

Bygherren bidrager allerede i dag i vidt omfang til VVM-myndighedens udarbejdelse af VVM-redegørelsen. Det skyldes, at myndigheden ofte beder bygherren om at fremskaffe yderligere oplysninger, hvilket bygherre har en egeninteresse i at efterkomme.

Det betyder, at når bygherrens administrative omkostninger ved udarbejdelsen af VVM-redegørelsen indregnes med de administrative omkostninger, som erhvervslivet allerede i dag bærer efter gældende regler, hvor bygherren pålægges at fremskaffe oplysninger og foretage beregninger til brug for VVM-undersøgelsen, vil der ikke være den store forskel i det administrative arbejde som følge af at VVM-redegørelsen fremover skal udarbejdes af bygherren.

Lovforslaget indeholder ikke krav til virksomhedernes produktion, fysiske indretning eller drift. Ligeledes er der ikke indeholdt produktionsbegrænsninger som følge af forslaget, og forslaget vurderes således samlet ikke at have betydende efterlevelseskonsekvenser.

Lovforslaget indeholder et nyt samlet regelsæt, der gennemfører kravene i miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet, og lovforslaget indebærer administrative ændringer af lovgivning og afledte retsfor skrifter på Miljø- og Fødevarerministeriets og Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets ressortområder som f.eks. lov om planlægning og VVM-bekendtgørelsen, bekendtgørelse om råstofindvinding på havet og bekendtgørelse om havbrug. Med lovforslaget skrives flere sektorreguleringer således sammen i én lov, hvilket antages at få betydning for erhvervslivets og myndighedernes forståelse for og efterlevelse af regelsættet.

Forslaget om, at der som udgangspunkt gennemføres en obligatorisk afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold (scoping) under inddragelse af offentligheden, vil give bygherren bedre tidsmæssig rådighed over processen, der jo foretages på grundlag af scoping dokumentet. Myndighedens udarbejdelse af scoping dokumentet vil betyde en mere præcis dialog med bygherren om indholdet af VVM-redegørelsen og dermed grundlæggende spare tid og ressourcer for såvel bygherren som myndigheden. Tidsbesparelsen for myndigheden skal ses i lyset af, at myndighedens vurdering af VVM-redegørelsen vil blive mere fokuseret.

I forhold til de kommende regler om fælles og samordnede procedurer (one stop shop) vil størrelsen af de admini-

strative og økonomiske gevinster for bygherren herved afhænge af den kommende model sammenholdt med den ordning, som myndighederne anvender i dag.

Hertil kommer, at bygherren opnår en økonomisk fordel ved selv at styre udarbejdelsen af VVM-redegørelsen tidsmæssigt. I de tilfælde, hvor reglerne om one stop shop'en vil finde anvendelse, kan der hertil lægges den økonomiske fordel for bygherren ved kun at skulle henvende sig ét sted i de tilfælde, hvor bygherre i dag skal forholde sig til flere myndigheder.

På screeningsområdet for projekter, der er optaget på bilag 2, indeholder 2014-VVM-direktivet en tidsfrist for myndighedens VVM-screening på maksimalt 90 dage fra det tidspunkt, hvor sagen er tilstrækkelig oplyst. Her vil erhvervslivet som udgangspunkt også kunne høste administrative gevinster, men omfanget heraf kan ikke estimeres generelt, da der er tale om forskellige ressortområder. Det generelle indtryk er dog, at de respektive VVM-myndigheder allerede i dag gennemfører selve screeningsprocessen inden 90 dage.

Overordnet vurderes forslaget at ville have en positiv samfundsøkonomisk gevinst som følge af faste sagsbehandlingstider og administrative lettelser. Erhvervslivets mulighed for en hurtigere produktionsudvidelse forventes at have en positiv effekt på væksten gennem øget beskæftigelse.

Det bemærkes, at Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering (TER) har vurderet, at lovforslaget samlet kan medføre administrative lettelser på over 4 mio. kr. på samfunds niveau årligt. De administrative lettelser består i, at scoping i forbindelse med VVM-redegørelser nu reelt kan have afgrænsende betydning for hvilke parametre, der skal medtages i VVM-redegørelsen. Naturstyrelsen oplyser, at private bygherrer på den baggrund i gennemsnit forventes at kunne spare mellem 5 og 15 pct. af udgifterne til udarbejdelsen af en VVM-redegørelse. Afhængig af hvor mange private bygherrer der fremadrettet vil opnå en reel afgrænsende effekt af VVM-redegørelsernes omfang, vurderer TER, at de samlede løbende administrative lettelser kan være over 4 mio. kr. på samfunds niveau årligt.

6. De administrative konsekvenser for borgere

Såvel miljøvurderingsdirektivet som VVM-direktivet har som udgangspunkt til formål at sikre, at borgerne og interesseorganisationerne har mulighed for at blive bekendt med et projektønske på et tidligt tidspunkt og i den sammenhæng påvirke projektets udformning. Det er primært Aarhuskonventionen, som regulerer dette, og denne konventions relevante bestemmelser for konkrete projekter er allerede indarbejdet i de to direktiver og implementeret i dansk ret.

Lovforslaget indeholder regler om høring af offentligheden og om klageadgang m.v. Reglerne adskiller sig ikke væsentligt fra de gældende regler, som forudsættes ophævet samtidigt med de nye reglers ikrafttræden. Dog giver lovforslaget nu mulighed for at fastsætte høringsfrister på mindre end de mindst 8 uger, som gælder efter miljøvurderingsloven og planloven.

Lovforslaget giver borgerne gode muligheder for at effektivt at deltage i beslutningsprocesserne på miljøområdet vedrørende planer og programmer og konkrete projekter, der kan have væsentlige indvirkninger på miljøet.

Lovforslaget har ingen væsentlige nye administrative konsekvenser for borgerne.

7. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget indeholder regler, der indebærer, at planer og programmer og konkrete projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet underkastes en miljøvurdering under inddragelse af offentligheden, inden der træffes beslutninger herom og at sådanne konkrete projekter undergives krav om tilladelse. De foreslåede regler viderefører tilsvarende krav i anden lovgivning, som foreslås ophævet samtidig med ikrafttrædelsen af dette lovforslag. Lovforslaget indeholder også en præcisering og opdatering af kravene til miljøvurderingen af konkrete projekter til gennemførelse af 2014-VVM-direktivet. Forslaget opdaterer således centrale emner som biodiversitet, menneskers sundhed, jordarealer og klimatilpasning i vurderingen af projektets miljømæssige konsekvenser og vil i øvrigt indebære en mere ensartet vurdering af projekter, der må antages at kunne påvirke miljøet væsentligt. Sammenfattende er det vurderingen, at reglerne vil bidrage til at sikre et veldokumenteret oplysningsgrundlag for vurderinger og beslutninger på miljøområdet, og derved vil kunne have en positiv effekt på miljøet.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget samler de regler, som implementerer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF om miljøvurdering af planer og programmer (miljøvurderingsdirektivet), dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, (2011-VVM-direktivet) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (2014-VVM-direktivet).

Enkelte bestemmelser er foreslået gennemført på en sådan måde, at de i visse situationer vil kunne være udtryk for overimplementering. Det drejer sig om bestemmelser om obligatorisk afgrænsning (scoping) af miljøkonsekvensrapporter for visse konkrete projekter efter høring af offentligheden, visse projekttyper er optaget på bilag 1, som i direktivet er optaget på bilag 2 og udvidelser af enkelte projekttyper på bilag 2, samt bestemmelser om mulighed for digitalisering af ansøgningskemaer m.v.

Lovforslaget gennemfører alene dele af VVM-direktiverne, idet visse projekttyper ikke reguleres af loven. For så vidt angår projekttyper omfattet af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. love bekendtgørelser nr. 868 af 3. juli 2015 gennemføres VVM-direktiverne således i denne lov og regler fastsat med hjemmel heri. Øvrige lovområder vil ligeledes kunne undtages fra lovens regler om miljøvurdering af konkrete projekter, jf. lovforslagets § 4, stk. 3.

Miljøvurderingsdirektivet er vedtaget efter proceduren i EF-traktatens artikel 251. Derved er derfor mulighed for, at de enkelte lande kan fastsætte videregående bestemmelser. Udgangspunktet for den hidtidige implementering i den gældende lov om miljøvurdering af planer og programmer har været tekstnær implementering af direktivets krav. Med dette lovforslag er ligeledes tilstræbt en implementering af de minimumskrav, som direktivet fastsætter. Implementeringen af reglerne om miljøvurdering af planer og programmer i lov om miljøvurdering af planer og programmer videreføres således stort set uændret.

Det bemærkes, at direktivets henvisning til VVM-direktivets bilag I og II og miljøvurderingslovens bilag 1 og 2, er erstattet af en henvisning til lovens bilag 1 og 2, som indeholder den nationale implementering af VVM-direktivets bilag I og II, jf. nedenfor.

Det er ikke afgørende for, hvilke planer og programmer der er omfattet af lovens krav om miljøvurdering, om der er tale om et projekt på bilag 1 eller 2. Det er derfor Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at forslaget ikke indebærer realitetsændringer, og at der derfor ikke er tale om en overimplementering af miljøvurderingsdirektivet. Dog kan det ikke udelukkes, at der i enkeltstående tilfælde vil kunne blive tale om krav om miljøvurdering af planer og programmer som følge af de foreslåede udvidelser af bilag 2 vedrørende enkeltstående vindmøller m.v., jf. nedenfor. Forslaget om at anvende samme bilag 1 og 2 i sager om miljøvurdering af planer og programmer og sager om miljøvurdering konkrete projekter er begrundet i administrative hensyn, idet det er vurderingen, at det vil være en administrativ lettelse for myndighederne kun at skulle forholde sig til et bilag i de situationer, hvor en plan eller et program vedrører konkrete projekter omfattet af lovforslagets bilag 1 eller 2.

Miljøvurderingslovens gældende frist på mindst 8 uger for offentlighedens og myndigheders fremsættelse af bemærkninger til udkast til planer og programmer og den ledsagende miljørapport følger ikke af direktivet og forslås erstattet af direktivets krav om en »passende frist«. Det vil herefter være op til myndighederne at tage stilling til, hvad der er en passende frist i de enkelte tilfælde.

VVM-direktiverne er vedtaget efter proceduren i TEUF artikel 192, stk. 1, og indeholder minimumskrav til procedurerne for tilladelse til offentlige og private projekter, som kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet.

Lovforslagets bestemmelser er som udgangspunkt udtryk for en videreførelse af indholdet af de gældende regler, som gennemfører VVM-direktivet.

Udgangspunktet for den hidtidige implementering af VVM-direktivet for så vidt angår VVM af konkrete projekter har været tekstnær implementering af direktivets krav. Udgangspunktet for implementeringen af ændringerne af VVM-direktivet er ligeledes en tekstnær tilgang med nogle få undtagelser.

VVM-direktivet indeholder i bilag 1 en opregning af de projekttyper, der umiddelbart er VVM-pligtige, og i bilag 2 en opregning af de projekttyper der efter en konkret vurde-

ring (screening) kan være VVM-pligtige. I den gældende danske implementering af direktivet er nogle projekttyper, der efter direktivet kun er optaget på bilag 2 som screeningspligtige, i den danske implementering i 1990'erne optaget på bilag 1 som obligatorisk VVM-pligtige. Det har hidtil ikke været muligt at opklare den konkrete begrundelse for disse fravigelser, men baggrunden herfor er antagelig, at der er tale om projekter, som i en screeningsproces normalt vil blive vurderet til at være VVM-pligtige. Obligatorisk VVM-pligt vil i disse tilfælde reelt være proces- og tidsbesparende og dermed til gavn for de berørte erhvervsvirksomheder og myndigheder. Det er derfor vurderingen, at dette ikke i større omfang har medført øgede byrder for bygherrerne.

Lovforslagets bilag 1 og 2 er med få undtagelser formuleret på samme måde som VVM-direktivets bilag I og bilag II. Visse typer af konkrete projekter ønsker regeringen dog sikkerhed for altid undergives en fuld miljøvurdering (VVM) under hensyn til projekternes særlige karakter og potentielle store indvirkninger på miljøet. Det forslås derfor, at disse projekttyper skal være obligatorisk VVM-pligtige. Det gælder anlæg med direkte henblik på frakturering i forbindelse med efterforskning eller udvinding af skifergas og visse råstofindvindingsprojekter. Lovforslagets bilag 2 viderefører også enkelte udvidelser i forhold til direktivet. Der vil således bl.a. fortsat være krav om screening og evt. miljøvurdering af projekttyper, som enkeltstående vindmøller, jordkabler og transformatorstationer samt uddybningsprojekter på søterritoriet. Samtidig foreslås, at der åbnes mulighed for, at bygherre kan anmode om, at et projekt på bilag 2 undergives en miljøvurdering uden forudgående screening. VVM-direktivet kræver ikke denne mulighed for bygherre, men forslaget vurderes at være i overensstemmelse med direktivet. Lovforslaget indebærer således ændringer af den gældende implementering ved VVM-bekendtgørelsen og et antal sektorbekendtgørelser for VVM på havet. Ændringerne indebærer, at en række projekttyper ikke længere vil være obligatorisk VVM-pligtige (herunder visse havbrug og vindmøller), og at andre projekttyper helt udgår af bilagene (herunder risikovirksomheder).

Direktivet giver medlemsstaterne en vis valgfrihed med hensyn til den konkrete tilrettelæggelse af miljøkonsekvensvurderingen. Bl.a. er det frivilligt for medlemsstaterne, om de vil kræve, at myndighederne afgiver en udtalelse om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som bygherren skal fremlægge i miljøkonsekvensvurderingsrapporten, uanset om bygherren anmoder herom. Herudover er det som noget nyt udtrykkeligt fastsat i direktivet, at medlemsstaterne kan indføre obligatoriske ordninger herom, således at myndighederne forpligtes til at afgrænse indholdet af rapporten (scoping), uanset om bygherren anmoder om det.

Efter lovforslaget er udgangspunktet ligesom i de gældende regler i planlovgivningen, at der er krav om obligatorisk afgrænsning (scoping), idet erfaringen er, at det gør VVM-processen mere strømlinet for bygherrer m.fl. Som noget nyt foreslås imidlertid, at scopingfasen kan udelades, hvis bygherren anmoder herom og myndigheden finder det ube-

tænkeligt. For projekter på havområdet foreslås, at myndigheden kun skal afgive en udtalelse, såfremt bygherren anmoder herom.

Efter direktivets artikel 5, stk. 2, skal myndigheden høre berørte myndigheder, før den afgiver sin udtalelse om afgrænsning (scoping) af miljøkonsekvensrapporten. Det foreslås, at den kompetente myndighed skal give både berørte myndigheder og offentligheden mulighed for inden for en frist på 14 dage (med mulighed for i særlige tilfælde at fravige fristen både i opadgående og nedadgående retning) til at komme med ideer og forslag til projektet, før myndigheden afgiver sin udtalelse. Lovforslaget indebærer således, at de gældende regler i planlovgivningen, hvorefter også offentlighedens mulighed for at deltage i scopingfasen oprettholdes – dog således at det samtidig foreslås, at høringsfristen som udgangspunkt ikke kan være længere end 14 dage. De gældende regler indeholder ikke bestemmelser om høringsfristen.

Under hensyn til, at de gældende regler om scoping i planlovgivningen og de foreslåede regler, herunder om offentlighedens inddragelse, afspejler principperne i planlovgivningen, og ikke udelukkende har til formål at opfylde VVM-direktivet, indebærer de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 35 om høring af offentligheden formelt en overimplementering af direktivet, som foreslås videreført af de ovenfor nævnte grunde.

Det ændrede VVM-direktiv indeholder også en præcisering af direktivets artikel 6 vedrørende høring af berørte myndigheder og inddragelse af offentligheden herunder en ny bestemmelse om, at tidsrammerne for høring af den berørte offentlighed om miljøkonsekvensrapporten ikke må være kortere end 30 dage.

Det foreslås, at fristen for offentlighedens afgivelse af bemærkninger til miljøkonsekvensrapporten for VVM-pligtige projekter skal fastsættes til mindst 8 uger, som anses for at være en passende frist, uanset at direktivets minimumskrav er 30 dage. Herved videreføres den gældende ordning.

9. Forholdet til Århuskonventionen og Espoo-konventionen

Med miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet gennemfører EU dele af Århuskonventionen (konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, Århus, Danmark, 25. juni 1998) og Espoo-konventionen (konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne - BKI nr. 71 af 04/11/1999), hvorfor lovforslaget, som har til formål at gennemføre de nævnte direktiver, dermed på tilsvarende måde tjener til at videreføre de nationale regler, som gennemfører disse konventioner.

Lovforslaget lever op til kravene i Århuskonventionen og Espoo-konventionen.

Det bemærkes, at lovforslaget indebærer en videregående klageadgang i forhold til konventionens mindstekrav. Der henvises til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 50.

I lyset af EU-domstolens dom af 13. februar 2014 i sag C-530/11, Kommissionen mod Storbritannien, indeholder lovforslaget i § 54, stk. 2, en bestemmelse om, at retten ved søgsmål om forhold vedrørende miljøet, der er omfattet af loven, skal påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for den pågældende. Forpligtelsen påhviler samtlige retsinstanser.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 14. september 2015 til den 19. oktober 2015 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, HK-Kommunal Miljøudvalg, 3F – Fagligt Fælles Forbund, 92-gruppen, Advokatrådet/Advokatsamfundet, Akademirådet, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning, Akademikernes Centralorganisation, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsgiverne, (Tidligere: DS Håndværk og Industri), Forbundet Arkitekter og Designere, Arkitektforeningen, Asfaltindustrien, Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV), Batteri Foreningen, Bekæmpelsesmiddelrådets medlemmer, Benzinforhandlerens Fælles Repræsentation, Biologiforbundet, BL – Danmarks almene Boliger, Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord, Branchen Forbruger Elektronik (BFE), Brancheforeningen for Biogas, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, MORTALIN Brancheforeningen for kommunal skadedyrsbekæmpelse, Brancheforeningen SPT, Bryggeriforeningen, Bygherreforeningen, By & Havn, Byggeskadefonden, Byggesocietetet, Bygningkultur Danmark, Bæredygtigt Landbrug, Campingrådet, Center for Fiskeri, Dansk Bilbranche Råd, Centralorganisationen af industriansatte i Danmark (CO-industri), Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), CO-industri, COOP Danmark, COWI A/S, DAKOFA (Dansk Kompetencecenter for Affald), Danmarks Apotekerforening, Danmarks Arbejdsgiverforening, Danmarks Cykel Union, Danmarks Farve- og Limindustri, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Statistik, Danmarks Vindmølleforening, Danmarks Vækstråd, Dansk Affaldsforening, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arkitektur Center, Dansk Autogenbrug, Dansk Automobil Sports Union (DASU), Dansk Blindesamfund, Danske Boligadvokater, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri, Dansk Bygningsinspektørforening, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Camping Union, Dansk Cyklistforbund, Dansk Detail, Dansk Design Center, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Energi Brancheforening, Dansk Erhverv, Dansk ErhvervsFremme, Dansk Firmaidræt, Dansk Fjernvarme, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Fåreavl, Dansk Gartneri, Dansk Industri, Dansk Jagt- & Skovbrugsmuseum, Dansk Journalistforbund, Dansk Juletræer, Dansk Kano og Kajak Forbund, Dansk Landbrugsrådgivning (DLBR), Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Magisterforening, Dansk Metal, Dansk Miljøteknolo-

gi, Dansk Mode og Textil, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pattedyrforening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Planteværn, Dansk Producentansvarssystem (DPA-system), Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Rideforbund, Dansk Sejlunion, Dansk Skovforening, Dansk Solvarme Forening, Dansk Sportsdykker Forbund, Dansk Standard, Dansk Transport og Logistik, Dansk Træforening, Dansk Træinformation, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Danske Advokater, Danske Anlægsgartnere, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Døves Landsforbund, Danske Falkejagtklub, Danske Handicaporganisationer, Danske Havne, Danske Kloakmestre, Danske Landskabsarkitekter, Danske Maritime, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Danske Medier, Danske Museer, Danske Møbelhandlere, Danske Revisorer, Danske Råstoffer, Danske Speditører, Danske Svineproducenter, Danske Træindustrier, Danske Udlejere, Danske Vandløb, DELTA, De Danske Skytteforeninger, De Samvirkende Købmænd, Den Danske dommerforening, Den Danske Dyrlægeforening, Den Danske Landinspektørforening, Den Danske Nationalkomité for Geologi, Det Centrale Handicapråd, Det Danske Fjerkræråd, Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning – KORA, Det Økologiske Råd, Det Økonomiske Råd, DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, DHI, DJØF, DONG Energy, DR, att. : DR Jura, Politik og Strategi, Dyrenes Beskyttelse, Ejendomsforeningen Danmark, Klagenævnet for Ejendomsformidling, Elretur, Energinet.dk, Energi- og Olieforum.dk, Energitilsynet, Erhvervslejernes Landsorganisation og Storkøbenhavns Erhvervslejer Forening, ESH Foreningen af el-overfølsomme, FAB – Foreningen af byplanlæggere, Feriehusudlejernes Brancheforening, Ferskvandsfiskeriforeningen, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, FORCE Technology, Forenede Danske Antenneanlæg (FDA), Foreningen Bevaringsværdige Bygninger, Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark, Foreningen af Bæredygtige Byer og Bygninger, Foreningen af Danske Brøndborere, Foreningen af Danske Kraftvarmeværker, Foreningen af Forlystelsesparker i Danmark, Foreningen af Fredningsnævnsmænd i Danmark og disses suppleanter, Foreningen af miljø-, plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa), Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen for Dansk Internet Handel, Danishfurniture.dk, Friluftsrådet, Fritidshusejernes Landsforening, FTVS – Fællesrådet for tv-sendesamvirker i Danmark, GEUS, GI – Gen-

vindingsIndustrien, Godkendt Teknologisk Service – GTS, Grakom, Greenpeace Danmark, Grønne Familier, HedeDanmark, Hedeselskabet, HK Danmark / HK Handel, HOFOR, HORESTA, Høreforeningen, Håndværksrådet, Institut for menneskerettigheder, Ingeniørforeningen IDA, Institut for Center Planlægning ICP A/S, International Transport Danmark (ITD), DIGI-TV, DI ITEK, Kalk- og Teglværksforeningen, Kanal Hovedstaden, Kanal 23, Kolonihaveforbundet, Kommunalteknisk Chefforening, Kommunekemi A/S, Konpa, Kyst, Land & Fjord, LandBoUngdom, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen af Landsbysamfund, Landsforeningen Danske Fugleforeninger, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen for Gylleramte, Landsforeningen Levende Hav, Landsforeningen Praktisk Økologi, Lejernes Landsorganisation i Danmark, LO (Landsorganisationen i Danmark), Lægeforeningen, Lægemedelindustriforeningen (LIF), Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Mejeriforeningen, Moesgård Museum, Mærsk olie & Gas A/S, Nationalpark Thy, sekretariatet, Nationalpark Mols Bjerge, sekretariatet, Nationalpark Vadehavet, sekretariatet, Natur og Ungdom, NOAH, Nordicom, Nordisk konservatorforbund, Nordjyllands Kystmuseum, Novo Nordisk A/S, Orbicon, Parcelhusejernes Landsforening, Plastindustrien, Praktiserende Landinspektørers Forening, Pressens Fællesindkøb, Rambøll Danmark, RealDania, Realkreditforeningen, Realkreditnævnet, Realkreditrådet, ReturBat, Rådet for Danske Campister, Rådet for Sikker Trafik, Rådet for Større Badesikkerhed, Sammenslutningen af Danske Småøer, SEGES, Skovdyrkerforeningerne, Skov & Landskab (Københavns Universitet), Småskovsforeningen Danmark, Spildevandsteknisk Forening, Statens Byggeforskningsinstitut (Aalborg Universitet), Teknologirådet, Teknologisk Institut, Turisterhvervets Samarbejdsforum, Uniscrap, Verdensnaturfonden (WWF), Verdens Skove, Videnscenter for Husdyrgødnings- og Biomasseteknologi, Vikingeskibsmuseet, Vildtforvaltningsrådet, Vindmølleindustrien, Visit Denmark, Ældresagen, Øhavsmuseet, Økologisk Landsforening, Ålborg Portland, Uddannelsesinstitutioner og professorer, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Københavns Universitet, RUC – Roskilde Universitetscenter, Syddansk Universitet, Arkitektskolen Aarhus, Kunstakademiets Arkitekt-skole, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Ellen Margrethe Basse, Aarhus Universitet, Helle Tegner Anker, Københavns Universitet, Peter Pagh, Københavns Universitet.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Staten, regionerne og kommunerne som VVM-myndighed	Stat, kommuner og regioner som VVM-myndighed

	Lovforslaget forventes at indebære et mindre tids- og ressourceforbrug på VVM-processen, herunder: Myndigheden skal ikke længere udarbejde VVM-redegørelsen/miljøkonsekvensrapporten. Omfanget af lettelsen afhænger af, hvor meget bygherren i dag leverer til VVM-redegørelsen. Mere gennearbejdede afgrænsninger (scoping) af miljøkonsekvensrapportens indhold (scoping) og mere præcise VVM-redegørelser kan medføre administrative lettelser.	Lovforslaget forventes at medføre en mindre stigning i tidsforbrug i forbindelse med 1) Afgrænsning af og vurdering af miljøkonsekvensrapporten 2) Koordinering efter kommende regler om samordnede og fælles procedurer 3) Kravet om uafhængighed, hvis myndigheden også er bygherre 4) Evt. øgede ressourcer til klagesagsbehandling
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering (TER) har vurderet, at lovforslaget samlet kan medføre administrative lettelser på over 4 mio. kr. på samfundsniveau årligt. De administrative lettelser består i, at scoping i forbindelse med VVM-redegørelser nu reelt kan have afgrænsende betydning for, hvilke parametre der skal medtages i VVM-redegørelsen	Kravet om anvendelse af eksperter til at udarbejde VVM-redegørelsen kan medføre øgede administrative konsekvenser i det omfang, de ikke anvendes allerede eller der anvendes in-house løsninger.
Miljømæssige konsekvenser	Lovforslaget vurderes at have en positiv effekt på miljøet, idet reglerne vil bidrage til at sikre et veldokumenteret oplysningsgrundlag for vurderinger og beslutninger på miljøområdet.	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget genimplementerer miljøvurderingsdirektivet (Rådets direktiv 2001/42/EF om miljøvurdering af planer og programmer), (gen)implementerer dele af VVM-direktivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet), herunder 2014 ændringerne af VVM-direktivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet).	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Kapitel 1

Til § 1

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* erstatter miljøvurderingslovens § 1, stk. 1, der er en ordret implementering af miljøvurderingsdirektivets formålsbestemmelse.

Miljøvurderingsdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet) indeholder en selvstændig formålsbestemmelse i artikel 1, hvoraf det fremgår, at formålet med direktivet er 'at sikre et højt be-

skyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer med henblik på at fremme bæredygtig udvikling ved sikring af, at der i overensstemmelse med dette direktiv gennemføres en miljøvurdering af bestemte planer og programmer, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.'

VVM-direktivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet) som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014) indeholder ikke en selvstændig formålsbestemmelse, men det er en udtrykkelig forudsætning i direktivet, at 'projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væ-

sentlige indvirkninger på miljøet, undergives et krav om tilladelse og en vurdering af deres indvirkninger på miljøet, inden der gives tilladelse', jf. artikel 2, stk. 1, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 indeholder dels en ordret gengivelse af miljøvurderingsdirektivets formålsbestemmelse dels en udvidelse, der afspejler kravet efter VVM-direktivets artikel 2, stk. 1, om at der skal foretages en miljøvurdering af et projekt. Med den foreslåede bestemmelse fremgår det således også, at VVM-reglerne skal sikre et højt beskyttelsesniveau, hvilket er i overensstemmelse med Lissabontraktatens artikel 191, stk. 2. Det er i øvrigt ikke hensigten med bestemmelsen at udvide formålet med lovforslagets regler om miljøvurdering af projekter udover, hvad der følger af direktivet.

De nærmere betingelser for, hvornår og hvordan de respektive miljøvurderinger gennemføres, fremgår af lovforslagets afsnit II og III.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* fastlægger to centrale forhold, som miljøvurderingen, jf. stk. 1, for planers, programmers og projekters sandsynlige væsentlige indvirkninger på miljøet skal opfylde: *at* offentligheden inddrages, og *at* miljøvurderingen tager udgangspunkt i det brede miljøbegreb.

Inddragelsen af offentligheden ved udarbejdelsen af planer og programmer fremgår ikke direkte formålsbestemmelsen i lov om miljøvurdering, men det er et uomgængeligt krav som led i miljøvurderingsproceduren, jf. således miljøvurderingsdirektivets definition i artikel 2, litra b og som gennemført i lov om miljøvurdering § 1, stk. 3, nr. 2. For vurderingen af projekter gælder ligeledes, at der ikke henvises til inddragelse af offentligheden i en formålsbestemmelse, men at det indgår i definitionen af miljøvurderingen som procedure i 2014 VVM-direktivets artikel 1, stk. 2, litra g, punkt ii), samt i flere af VVM-direktivets artikler. Bestemmelserne blev sat ind i 1985 VVM-direktivet ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/35/EF af 26. maj 2003 (om mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse). Inddragelsen af offentligheden i VVM-procedurer i de gældende sektorlove er omtalt i de almindelige bemærkninger, hvortil der henvises.

Det andet forhold, som miljøvurderingen skal opfylde, er, at den skal tage udgangspunkt i det brede miljøbegreb. Det brede miljøbegreb knytter sig til Lissabontraktatens artikel 191, hvoraf det fremgår, at målsætningerne for EU's miljøpolitik er »bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten, beskyttelse af menneskers sundhed, en forsigtig og rationel udnyttelse af naturressourcerne, og fremme på internationalt plan af foranstaltninger til løsning af de regionale og globale miljøproblemer, og navnlig bekæmpelse af klimaændringer.« Det brede miljøbegreb, der anvendes ved miljøvurderinger omfattet af dette lovforslag, er indkredset og eksemplificeret ved de begreber, der anvendes i såvel miljøvurderingsdirektivet som VVM-direktivet.

I overensstemmelse med den gældende lov om miljøvurdering vil der for miljøvurdering af planer og programmer skulle anvendes et bredt miljøbegreb, der svarer til det, som anvendes i VVM-reglerne. Miljøbegrebet indeholder således forhold som den biologiske mangefold, befolkningen, menneskers sundhed, fauna, flora, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser samt arkitektonisk og arkæologisk arv.

I forhold til miljøvurderingen af projekter fremgår begreberne af særligt af artikel 3 og bilag IV, jf. artikel 2, stk. 1, der beskriver indholdet af miljøkonsekvensrapporten. EU-Domstolen har flere gange udtalt, at anvendelsesområdet for VVM-direktivet er vidt og dets formål meget bredt, jf. således C-72/95 Kraaijeveld mod Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, præmis 31 og 39, og C-2/07 Abraham m.fl., præmis 32. Også dansk retspraksis har i flere afgørelser lagt til grund, at VVM-direktivet har et vidt anvendelsesområde og et meget bredt formål, jf. således Højesterets afgørelse i H. D. 1. april 2014 i sag 267/2011 (2. afd.).

Et af formålene med ændringen af VVM-direktivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014, har været, »at forbedre principperne for miljøkonsekvensvurdering af projekter og tilpasse direktiv 85/337/EØF til den politiske, retlige og politiske baggrund, der har gennemgået en betydelig udvikling«, jf. betragtning 2, hvorfor det er nødvendigt at 'øge sammenhængen og samspillet med andre EU-retsakter og -politikker og med medlemsstaternes strategier og politikker på områder, der er underlagt national kompetence', jf. betragtning 3. Dette indebærer en opdatering af miljøbegrebet, således at begreberne er strømlinet og ensrettet i forhold til implementering af det første VVM-direktiv i 1989, jf. Rådets direktiv 85/337/EF. Som eksempler på sådanne opdateringer kan nævnes 'mennesker', der erstattes af 'befolkningen og menneskers sundhed', 'jordbund' erstattes af 'jordarealer, jordbund', og 'klima' nævnes direkte. Det fremgår af relevante betragtninger til direktivændringen, at ændringerne følger et opdateringsbehov såvel i forhold til eksisterende EU-lovgivning som EU-politikker og konventioner, som EU har tilsluttet sig og som dermed er blevet en del af EU-retten.

Kapitel 2

Til § 2

Lovforslagets § 2 har til formål at fastlægge lovforslagets anvendelsesområde for såvel planer og programmer som projekter.

Efter lovforslagets § 2, *stk. 1, nr. 1, litra a og b*, der omhandler planer og programmer, vil der for det første være tale om sådanne planer og programmer, som enten fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter eller kan påvirke et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt, jf. det foreslåede stk. 1, litra a. Det vil således være uden betydning, hvilken sektor planen eller programmet regulerer. Det afgørende i denne sammenhæng er, hvorvidt planen eller programmet fastlægger rammerne for frem-

tidige anlægstilladelser eller kan påvirke et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde.

Det er hensigten med den foreslåede bestemmelse, at den indholdsmæssigt svarer til miljøvurderingsdirektivets artikel 2, litra a, og at bestemmelsen skal fortolkes i overensstemmelse med EU-domstolens praksis, jf. nedenfor.

Med hensyn til begrebet »fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser« skal der tillægges betydning, om planen eller programmet fastlægger rammerne for den fremtidige konkrete arealanvendelse således, at ansøgninger om anlægstilladelser vil kunne tillades eller afvises med henvisning til planen eller programmet uden, at planen eller programmet dog nødvendigvis er tilstrækkeligt hjemmelsgrundlag for en tilladelse eller afvisning. Begrebet er således centralt ved vurderingen af, om en plan eller et program er omfattet af loven. Se endvidere bemærkninger til lovforslagets § 8, stk. 1.

Endvidere skal planen eller programmet være tilvejebragt af en myndighed, hvilket i denne sammenhæng vil sige en offentlig myndighed, som kan være enten stat, region eller kommuner. For andre juridiske personer henvises der til bemærkningerne til det foreslåede stk. 3. Den udarbejdede plan eller det udarbejdede program skal vedtages af en myndighed eller udarbejdes af en myndighed med henblik på Folketingets vedtagelse af planer og programmer via en lovgivningsprocedure. Endvidere skal planen eller programmet udarbejdes i henhold til love, administrative retsforskrifter eller administrative beslutninger, jf. det foreslåede stk. 1, litra b. Planen eller programmet skal således være udarbejdet i henhold formelle procedurer.

Efter EU-domstolens praksis omfatter dette også planer og programmer, hvis vedtagelse ikke er obligatorisk. I sagen C-567/10, *Inter-Environnement Bruxelles m. fl.* har EU-domstolen udtalt, jf. præmis 31, at

»(...) planer og programmer, hvis vedtagelse er reguleret ved nationale love og administrative bestemmelser, som fastlægger, hvilke myndigheder der har beføjelse til at vedtage dem samt proceduren for deres udarbejdelse, skal betragtes som »krævet« i henhold til og for anvendelse af direktiv 2001/42 og således underlagt miljøvurdering på de betingelser, det fastsætter.«

Det bemærkes i den sammenhæng, at det er lagt til grund, at lovforslagets begreber »administrative retsforskrifter og administrative beslutninger« skal fortolkes på samme måde, som direktivets begreb »administrative bestemmelser« i miljøvurderingsdirektivets artikel 2, litra a. Det medfører, at planer og programmer, der udarbejdes i henhold til lov, bekendtgørelse, cirkulære, vejledning og lignende er omfattet af loven, såfremt planen eller programmet fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser eller kan påvirke et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde.

Planer og programmer, der udarbejdes af en myndighed på grundlag af administrative beslutninger kan også være omfattet.

I lovforslaget fastsættes ingen formkrav i forhold til, hvad der kan udgøre en plan eller program. Det forudsættes dog,

at der er tale om et egentligt formelt dokument, som udstikker et påtænkt fremtidigt handlingsforløb eller tilsvarende. Det vil ikke være afgørende, om planen eller programmet formelt benævnes en plan, et program, en strategi, en retningslinje eller andet, da det er det konkrete indhold af dokumentet, der er afgørende for, om det er omfattet af lovforslaget.

Det er ikke afgørende for anvendelsen af miljøvurderingsdirektivets forpligtelser, om det omhandlede dokument er betegnet som en »plan« eller et »dokument«, da direktivets anvendelsesområde skal fastlægges i lyset af de øvrige betingelser, herunder betingelserne i artikel 2, litra a, og artikel 3, stk. 2 og 4. I sagen C-473/14, præmis 50, udtaler Domstolen således, at »[h]enset til formålet med direktiv 2001/42, som består i at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau, skal bestemmelser, der afgrænser direktivets anvendelsesområde, og særligt bestemmelser, der fastsætter definitioner på de retsakter, der er omfattet heraf, imidlertid fortolkes bredt (dom *Inter-Environnement Bruxelles m.fl.*, C-567/10, præmis 37). Enhver undtagelse eller begrænsning af de nævnte bestemmelser skal derfor fortolkes strengt.«

Indtil videre er der kun få afgørelser fra EU-domstolen, som tager stilling til konkrete typer af dokumenter m.v., som anses for omfattet af begrebspåret 'planer og programmer'. Følgende er udtrykkeligt anset for omfattet:

En bebyggelsesplan (sag C-463/11).

Detaljerede, lokale planer for opførelse af anlæg til intensiv svineavl (sag C-295/10).

Ophævelse af en plan for arealanvendelse (sag 567/10).

En bekendtgørelse, som udgjorde et handlingsprogram efter nitratdirektivets artikel 5 (sagerne C-105/09 og C-110/09 hvor domstolen, jf. præmis 41, udtalte at »alene den omstændighed, at en (...) foranstaltning vedtages ved lov, ikke [udelukker] foranstaltningen fra dette direktivs anvendelsesområde«).

Efter den gældende lov om miljøvurdering § 3, stk. 1, nr. 1 og 3, er det afgørende i denne sammenhæng, hvorvidt planen eller programmet fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser eller kan påvirke et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde. Det bemærkes dog, at den hidtidige beskrivelse af planer og programmer 'dokumenter, der fastlægger rammer for fremtidige anlæg eller arealanvendelse' er udgået af lovforslaget ved en sproglig justering således, at det nu fremgår, at lovforslagets anvendelsesområde er, planer og programmer, som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser eller kan påvirke et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde. Dette er en konsekvens af, at lovteksten formuleres mere direktivnært i forhold til miljøvurderingsdirektivets artikel 2 litra a (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF) end den hidtil gældende bestemmelse i miljøvurderingslovens § 2, stk. 3, nr. 1, og det skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 8.

Derudover henvises der til de almindelige bemærkninger om gældende lov om miljøvurdering.

For så vidt angår lovens anvendelsesområde for projekter, er det i lovforslaget *stk. 1, nr. 2*, afgrænset til at gælde for de

projekttyper, der er optaget på lovforslagets bilag 1 og bilag 2. I overensstemmelse med VVM-direktivets artikel 1, stk. 1, foreslås det, at loven omfatter offentlige og private projekter, der er af en sådan beskaffenhed, at de kan have en væsentlig indvirkning på miljøet. Efter VVM-direktivets artikel 2, stk. 1, skal medlemsstaterne vedtage de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, undergives et krav om tilladelse og en vurdering af deres indvirkninger på miljøet, inden der gives tilladelse. Disse projekter er defineret i artikel 4. Artikel 4 omhandler projekter på bilag 1 (obligatorisk VVM-pligt), jf. stk. 1, og bilag 2, jf. stk. 2 (screening). For det nærmere omfang og indhold af projekttyperne optaget på lovforslagets bilag 1 og 2 henvises der til de almindelige bemærkninger samt de specielle bemærkninger til bilagene.

Bestemmelsen viderefører lov om planlægning § 11 g, stk. 1, og den i medfør heraf udstedte VVM-bekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 § 2), der imidlertid var afgrænset til landbaserede anlæg i kraft af dens hjemmel i lov om planlægning. Derudover videreføres den hidtil gennemførte implementering i de respektive sektorlove. Der henvises til de almindelige bemærkninger for en nærmere gennemgang heraf.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, nr. 3*, er en delvis videreførelse af bekendtgørelse nr. 973 af 29. august 2014 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Naturstyrelsen § 30, der omhandler de opgaver, som Naturstyrelsen varetager efter den gældende lov om miljøvurdering i det omfang, at en plan eller et program indebærer grænseoverskridende høringer. Baggrunden for, at det er miljø- og fødevarerministeren, der har den oprindelige kompetence til at varetage kontakten til andre stater, er, at Miljø- og Fødevarerministeriet er 'focal point' for henvendelser om grænseoverskridende indvirkninger på miljøet efter miljøvurderingsdirektivet.

Det samme har været gældende for landbaserede projekter efter VVM-direktivet, hvilket fremgår af VVM-bekendtgørelsens § 9. For anlæg på søterritoriet har de respektive VVM-myndigheder varetaget høringer mv. ved grænseoverskridende indvirkninger. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.8. og 3.9. for en nærmere beskrivelse af de gældende ordninger på søterritoriet.

Med den foreslåede bestemmelse sikres det, at lovforslagets bestemmelser om høringer mv. også finder anvendelse for planer, programmer og projekter, der har grænseoverskridende indvirkninger, selvom planen, programmet eller projektet ikke udarbejdes/etableres i Danmark. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 38 og de derunder beskrevne procedurer.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* indarbejder særskilt bestemmelsen i miljøvurderingsdirektivets artikel 2, litra a), 1. punkt, der fastlægger, at også ændringer af planer og programmer er omfattet. En plan eller et program kan ændres i to betydninger: for det første kan der være tale om ændringer af hele planen eller programmet, idet planen eller programmet forældes, ophører eller bortfalder og derfor skal erstattes af en ny plan eller et program. I sådanne tilfælde vur-

deres den 'nye' plan eller det 'nye' program, der erstatter/ændrer i den forældede plan eller det forældede program.

En ændring kan også forekomme under udarbejdelsen af en plan eller et program. En sådan kan være omfattet af kravet om en miljøvurdering, hvis ændringen i sig selv indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, som endnu ikke er vurderet. Som eksempler på sådanne ændringer kan nævnes ændringer som følge af en høring mv. eller hvis miljøtilstanden har ændret sig i forhold til det forudsatte.

Det skal bemærkes, at hvis der under behandlingen af en plan eller et program for et projekt som f.eks. et vejanlæg undergivet VVM-reglerne, foretages ændringer i projektet, skal ændringen i miljøvurderingen ske i henhold til VVM-reglerne og ikke i miljøvurderingen af planen eller programmet.

Den foreslåede bestemmelse viderefører den gældende bestemmelse i lov om miljøvurdering § 2, stk. 1, for så vidt angår ændringer.

Med bestemmelsen i *stk. 3* foreslås det, at fysiske personer og et privat eller offentligt selskab m.v. (juridisk person) også omfattes af loven, hvis disse udarbejder planer og programmer omfattet af § 2, stk. 1, nr. 1, litra a. Hermed vil sådanne fysiske og juridiske personer i forbindelse med udarbejdelsen af de her omfattede planer eller programmer, anses for forpligtet til at følge reglerne efter dette lovforslag under miljøvurderingen. Der er ikke hermed i øvrigt taget stilling til sådanne fysiske og juridiske personers offentlige/privatretnlige status.

Som eksempel på juridiske personer kan nævnes privatiserede forsyningsselskaber, der ved en retsforordning er pålagt at udføre en række opgaver eller pligter, som under ikke-privatiserede ordninger udføres af offentlige myndigheder. Der henvises til EU-Domstolens sag C-188/89 Foster m.fl. mod British Gas. Planer og programmer, som sådanne organer udarbejder udelukkende til egne formål, er dog ikke omfattet af loven.

Andre planer og programmer, som fysiske eller juridiske personer udarbejder til egne formål og ikke som led i deres myndighedsrolle eller med henblik på vedtagelse ved myndigheder, er ikke omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse viderefører den del af den gældende miljøvurderingslovs § 2, stk. 2, som angår den brede fortolkning af myndighedsbegrebet, som forudsættes i EU-Kommissionens 2003-vejledning om Gennemførelse af direktiv 2001/42 om vurdering af bestemte planers og programmets indvirkning på miljøet, s. 8. Den foreslåede bestemmelse viderefører derimod ikke bestemmelsen om en bemyndigelse for ministeren til at fastsætte, at planer og programmer udarbejdet af andre juridiske personer end myndigheder omfattes af lovforslagets anvendelsesområde. Baggrunden for ikke at videreføre bestemmelsen som en bemyndigelse til ministeren er den brede fortolkning af myndighedsbegrebet, hvorved juridiske personer omfattet heraf og deres udarbejdelse af planer og programmer vil blive omfattet af lovforslagets anvendelsesområde uanset ministerens bestemmelse.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse angiver, hvilke to typer af planer og programmer, som ikke er omfattet af loven. Det vil være planens og programmets formål og indhold, der er afgørende for, om den konkrete plan eller program er undtaget fra lovens krav. Undtagelsesbestemmelserne skal i øvrigt fortolkes snævert, jf. bemærkningerne ovenfor under § 2.

Den første undtagelse vedrører planer og programmer, der alene tjener et nationalt forsvarsformål eller et civilt beredskabsformål. Baggrunden for undtagelsen er, at for planer eller programmer med sådanne formål skønnes det nødvendigt at undtage dem fra offentlighedens inddragelse.

Det er formålet og ikke virkningerne af planen eller programmet, der er afgørende. Det betyder, at selvom virkningerne af en plan eller program måtte være civile som f.eks. beskæftigelsesmæssige hensyn, vil formålet med planen eller programmet fortsat være det, der skal vurderes ud fra i forhold miljøvurderingsreglerne. Det er således ikke et forsvarsformål alene at planlægge for en kaserne eller en flyveplads, der også modtager en andel af civile flyvninger.

Et civilt beredskabsformål kan omfatte begivenheder, som har en naturlig eller menneskeskabt årsag, f.eks. jordskælv eller terrorhandlinger. Planer og programmer, der har til formål at beskrive beredskabsplaner i forskellige sammenhænge vil være undtaget, men planer og programmer, der omhandler forebyggelse af katastrofer som f.eks. oversvømmelser i form af etablering af diger mv. vil ikke være undtaget.

Bestemmelsen er en gennemførelse af miljøvurderingsdirektivets artikel 3, stk. 8, og en videreførelse af den gældende bestemmelse i lov om miljøvurdering § 3, stk. 3, nr. 1. Bestemmelsens formulering er i øvrigt lidt anderledes end lovforslagets § 4, stk. 1, som omhandler undtagelser for projekter. Baggrunden for opdelingen skyldes de forskellige formuleringer i henholdsvis miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet. Der henvises til bemærkningerne under lovforslagets § 4, stk. 1.

Den anden undtagelse vedrører finansielle og budgetmæssige planer og programmer. Finansielle planer og programmer beskriver, hvordan projekter og aktiviteter skal finansieres eller hvordan støttebeløb eller tilskud skal fordeles. Budgetmæssige planer og programmer omfatter de årlige budgetter for nationale, regionale eller lokale myndigheder.

Den foreslåede bestemmelse viderefører miljøvurderingslovens § 3, stk. 3, nr. 2, og er en gennemførelse af miljøvurderingsdirektivets artikel 3, stk. 8.

Det bemærkes, at der ikke længere er behov for en bestemmelse, der gennemfører direktivets artikel 3, stk. 9, om at direktivet ikke finder anvendelse på samfinansierede planer og programmer, som er omfattet af programmeringsperioden 2000-2006 for Rådets forordning (EF) nr. 1260/1999 og (EF) nr. 1257/1999. Sådanne planer og programmer for senere programmerings perioder er omfattet af direktivets krav om miljøvurdering på samme måde som andre planer og programmer. Samtidig fremgår det af direktivets artikel 11, stk. 3, at for planer og programmer, der medfinansieres af Det Europæiske Fællesskab (EU), gennemføres miljøvur-

deringen efter reglerne i direktivet, hvilket i dansk ret vil sige denne lov, under hensyn til de særlige bestemmelser i den relevante fællesskabslovgivning.

Til § 4

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* indebærer, at projekter eller dele af projekter, der er alene tjener et forsvarsformål og projekter, der alene tjener et civilt beredskabsformål, er undtaget fra lovforslaget. Projekter, der alene tjener et nationalt forsvarsformål, forudsættes at vedrøre realiseringen af et projekt, for hvilket det skønnes nødvendigt at undtage det fra offentlighedens inddragelse. Det er således ikke et forsvarsformål i sig selv at planlægge for en kaserne eller en flyveplads, der delvist også modtager civile flyvninger. Undtagelsen af sådanne projekter er imidlertid betinget af Forsvarsministeriets vurdering af, at offentligheden inddragelse i disse projekter vil kunne skade det formål, som projekterne tjener til opfyldelse af. Et civilt beredskabsformål kan omfatte begivenheder, som har en naturlig eller menneskeskabt årsag, f.eks. jordskælv eller terrorhandlinger.

Bestemmelsen medfører, at såfremt et projekt kun delvist tjener et nationalt forsvarsformål eller et civilt beredskabsformål, er projektet i sin helhed omfattet af loven.

Bestemmelsen implementerer artikel 1, stk. 3, i det ændrede 2014 VVM-direktiv, idet bestemmelsen er udvidet til også at omfatte civilt beredskabsformål. Til gengæld gælder undtagelsen kun de tilfælde, hvor et projekt helt eller delvist alene tjener et forsvarsformål eller civilt beredskabsformål.

Den hidtil gældende bestemmelse i VVM-direktivets artikel 1, stk. 3, er indarbejdet i følgende gældende to bekendtgørelser: Bekendtgørelse nr. 1834 af 16. december 2015 § 1, stk. 6, 2. led, om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning, og bekendtgørelse nr. 579 af 29. maj 2013 om miljømæssig vurdering af visse anlæg og foranstaltninger på søterritoriet § 1, stk. 3

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* er en tekstmær afskrift af den ændrede bestemmelse i det ændrede VVM-direktivs artikel 2, stk. 5, hvoraf det fremgår, at VVM-direktivets regler finder anvendelse på projekter, der i enkeltheder vedtages ved anlægslove, herunder høring af stater over grænseoverskridende miljøpåvirkninger. Høringer af offentligheden kan dog undtages, idet de hensyn, som efter direktivet varetages herved, overtages af behandlingen i Folketinget. Ud over, at høringer af offentligheden kan undtages, indebærer det også, at der ikke skal meddeles VVM-tilladelse efter lovforslagets afsnit III til et projekt, idet Folketingets vedtagelse af anlægsloven træder i stedet herfor.

Det vil oftest være større transportinfrastrukturprojekter, der vedtages i enkeltheder af Folketinget ved en anlægslov. Transport- og Bygningsministeriet har foretaget en selvstændig implementering af VVM-direktivet, hvorom der henvises til i de almindelige bemærkninger afsnit 3.10. Nærværende bestemmelse har til formål at fastsætte proceduren for projekter, der i enkeltheder vedtages ved anlægslove og

som ikke er omfattet af Transport- og Bygningsministeriets lovgivning.

2011 VVM-direktivet gav i artikel 1, stk. 4, mulighed for at undtage projekter, der vedtages i enkeltheder ved en national særlov, idet formålene med VVM-direktivet, herunder om at give oplysninger, skulle nås gennem lovgivningsprocessen. Med det ændrede VVM-direktiv blev bestemmelsen flyttet fra artikel 1, stk. 4, til artikel 2, stk. 5, samtidig med, at ordlyden af bestemmelsen blev skærpet således, at projekter, der vedtages i enkeltheder ved en national særlov, vil være omfattet af VVM-direktivet. Dog vil høringer af offentligheden, bortset fra høringer ved grænseoverskridende virkninger, være undtaget kravene hertil i VVM-direktivet, idet behandlingen i Folketinget anses for at opfylde kravene hertil, jf. således C-287/98, præmis 51. Kravene, som udspringer af EU-Domstolens praksis på området, til nationale særlove, som vedtager projekter i enkeltheder, er uændrede. EU-Domstolen har flere gange taget stilling til udstrækningen af VVM-direktivets undtagelse for projekter, der vedtages ved lov. EU-Domstolen har i den forbindelse fastslået, at direktivets undtagelse for projekter, der vedtages ved lov, kun kan finde anvendelse, hvis loven har samme kendetegn, som en tilladelse. Den skal altså give bygherren ret til at gennemføre projektet. Derudover skal projektet være vedtaget tilstrækkeligt præcist og endeligt, således at loven i lighed med en tilladelse indeholder alle de elementer i projektet, som er relevante for vurdering af dets indvirkning på miljøet. Lovgiver skal således være i besiddelse af alle tilstrækkelige miljøoplysninger på tidspunktet for vedtagelsen af projektet. Dette skal mindst omfatte en beskrivelse af projektet med oplysninger om placering, art og dimensioner, en beskrivelse af påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, nedbringe og om muligt neutralisere betydelige skadelige virkninger og de data, der er nødvendige for at konstatere og vurdere, hvilke væsentlige virkninger projektet vil kunne få for miljøet.

Den hidtil gældende bestemmelse i VVM-direktivets artikel 1, stk. 4, er optaget i følgende to bekendtgørelser: Bekendtgørelse nr. 1834 af 16. december 2015 § 1, stk. 6, 1. led, om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning, og bekendtgørelse nr. 579 af 29. maj 2013 om miljømæssig vurdering af visse anlæg og foranstaltninger på søterritoriet § 1, stk. 2,

Med bestemmelsen i *stk. 3* foreslås det, at der skal tages udtrykkelig stilling, hvis en lovgivning, der omfattes af denne lovs anvendelsesområde, men som indeholder en egen implementering af VVM-reglerne, ikke skal være omfattet af denne lov. Som eksempel kan nævnes lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. det samtidig fremsatte konsekvensændringslovforslag til ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Bestemmelsen kan ikke anvendes til at foretage opdeling af projekter, såfremt tilknyttede projekter må anses for at være integreret i og dermed en nødvendig forudsætning for hovedprojektet, jf. EU-Kommissionens note af 5. marts 2012 (Interpretation line suggested by the Commission as regards the application of Direc-

tive 85/337/EEC to associated/ancillary works). Bestemmelsen kan dog anvendes til at bestemme, at hoved- og biaktiviteter, der måtte bestå som selvstændige projekter efter dette lovforslag skal behandles efter de respektive gældende regelsæt. Som eksempel herpå kan nævnes husdyrgodkendelsesområdet, for så vidt angår hoved- og biaktiviteter eller andre forurenende aktiviteter, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 3.

Den foreslåede bestemmelse er en konsekvens af, at lovforslaget tager sigte på at sammenskrive VVM-procedureerne for flere ressortområder, uden at der foretages ændringer i eksisterende tilladelsesprocedurer for det enkelte ressortområde. Der henvises til de almindelige bemærkninger for yderligere forklaring.

Den foreslåede bemyndigelse i *stk. 4*, hvorefter vedkommende ressortminister efter forhandling med miljø- og fødevarerministeren, kan fastsætte regler, der fraviger lovens bestemmelser for projekter på havområdet er bl.a. tænkt udnyttet med henblik på at give Energistyrelsen mulighed for at videreføre en særlig tilladelsesordning for havvindmølleparker, der etableres efter udbud. Tilladelsesordningen fraviger delvis den i lovforslaget foreslåede VVM-procedure, idet forundersøgelser og udarbejdelse af miljøvurderingsrapporten er integrerede i én proces, der efter Energistyrelsens påbud bliver gennemført af Energinet.dk før udbuddet er afsluttet. Det gør sig også gældende for råstofindvinding på havet. Reglerne forudsættes af leve op til VVM-direktivets krav.

Til § 5

Den foreslåede bestemmelse fastsætter på grundlag af miljøvurderingsdirektivets artikel 2 og VVM-direktivets artikel 1 definitionerne af centrale begrebet i lovforslaget. Implementeringen af definitionerne i miljøvurderingsdirektivets artikel 2 indgår i den gældende lov om miljøvurdering § 1, stk. 3, mens definitionerne i VVM-direktivets artikel 1 kun delvist er implementeret i den gældende lovgivning, der implementerer VVM-direktivet, se således som eksempel VVM-bekendtgørelse nr. 1834 af 16. december 2015 § 1. Da EU-Domstolen i sin praksis lægger stor vægt på de to direktivers definitioner til afgrænsning af anvendelsesområdet og fortolkningen i øvrigt, og udgangspunktet for lovforslaget er en direktivnær implementering, foreslås det, at definitionerne optages i en rækkefølge, der svarer til lovforslaget opdeling af miljøvurdering af planer og programmer og af projekter.

Til nr. 1

Offentlighed: Miljøvurderingsdirektivet, jf. artikel 2, litra d), og VVM-direktivet, jf. artikel 1, stk. 2, litra d), har en enslydende definition af offentligheden. Den nærmere afgrænsning af offentligheden efter miljøvurderingsdirektivet overlades til medlemsstaterne, jf. miljøvurderingsdirektivets artikel 6, stk. 4. Den foreslåede definition i nr. 1 tager afsæt i definitionen i lov om miljøvurdering § 1, stk. 3, nr. 4, således at bestemmelsen omfatter den brede offentlighed, jf. den foreslåede formulering af litra a).

For så vidt angår den foreslåede formulering af litra b) dækker bestemmelsen den berørte offentlighed, som forudsat i VVM-direktivets artikel 1, stk. 2, litra e). De i bestemmelsen nævnte foreninger, organisationer mv. skal have nærmere angivne miljøinteresser som deres formål. Den foreslåede definition af offentligheden viderefører således de gældende formuleringer i lov om miljøvurdering og lov om planlægning.

Til nr. 2

Berørt myndighed: Den foreslåede bestemmelse i nr. 2 tager udgangspunkt i lov om miljøvurdering § 1, stk. 3, nr. 5, som implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 6, stk. 3. Berørte myndigheder er i direktivets forstand myndigheder, der på grund af deres specifikke miljøansvar, kan blive berørt af indvirkningen på miljøet af planers eller programmers gennemførelse. Det fremgår af Kommissionens implementeringsvejledning, at også myndigheder med lokale eller regionale kompetencer kan anses for at være berørte. Ved specifikke miljøansvar forstås myndighedernes ansvar for som myndigheder at overvåge miljøkvaliteten, inspicere lokaliteter eller aktiviteter etc. Det er op til medlemsstaterne at udpege generelt eller ad hoc, hvilke myndigheder der er tale om. Danmark har valgt at fastsætte kredsen af berørte myndigheder generelt ved bekendtgørelse nr. 1778 af 16. december 2015 om berørte myndigheder og om offentliggørelse efter lov om miljøvurdering af planer og programmer. Se nærmere under § 31 for den i dette lovforslag foreslåede løsning, hvorved den nævnte bekendtgørelse ophæves.

I forhold til VVM-direktivet fremgår definitionen på berørte myndigheder af artikel 6, stk. 1. Her omfattes såvel myndigheder med specifikt miljøansvar som myndigheder med lokale eller regionale kompetencer.

Berørt kan også vedrøre myndighedens rolle som den myndighed, skal godkende eller give samtykke, tilladelse, godkendelse eller dispensation. 'Er berørt' og 'kan forventes blive berørt' vurderes til at have det samme indhold.

Til nr. 3

Miljøvurdering af planer og programmer: Den foreslåede bestemmelse i nr. 3 er en tekstnær implementering af miljøvurderingsdirektivets artikel 2, litra b). Den foreslåede bestemmelse definerer 'miljøvurdering af planer og programmer' som en procesbeskrivelse af de centrale stadier, en miljøvurdering skal gennemgå. Miljøvurdering af planer og programmer har til formål at fremme en informeret afgørelse, men den skal ikke fastlægge selvstændige miljøstandarder for planer og programmer. Bestemmelsen er en videreførelse af miljøvurderingslovens § 1, stk. 3, nr. 2.

Til nr. 4

Miljørapport: Den foreslåede bestemmelse i nr. 4 er en snæver implementering af miljøvurderingsdirektivets artikel 2, litra c) og en videreførelse af miljøvurderingslovens § 1, stk. 3, nr. 3. Den foreslåede bestemmelse henviser til dette lovforslags bestemmelser om miljørapportens indhold, jf. således § 12 og bilag 4.

Til nr. 5

Miljøvurdering er som i nr. 3 også en proces, men i den her foreslåede bestemmelse er det af projekter. Den angivne definition af miljøvurdering af projekter er en snæver implementering af det ændrede VVM-direktivs artikel 1, stk. 2, litra g), som med henvisning til direktivets relevante bestemmelser beskriver de respektive trin i processen, således som den er forudsat i VVM-proceduren i dette lovforslag. Definitionen omfatter ikke screeningen, da screeningsprocessen, jf. § 21 og 22, ikke er en del af miljøvurderingsproceduren af projekter, som er undergivet kravet om en tilladelse efter § 25.

Til nr. 6

Projekt: den foreslåede definition tager udgangspunkt i VVM-direktivets definition i artikel 1, stk. 2, litra a). I henhold til EU-Domstolens praksis omfatter begrebet projekt også ændringer og udvidelser af projekter, jf. således lovforslagets bilag 2, punkt 13, litra a. I forhold til VVM-direktivets definition på projekt indeholder den foreslåede bestemmelse ordet 'nedrivning', da det er tilføjet 2014 VVM-direktivets bilag 4, jf. dette lovforslags bilag 7. Ændringen skal ses på baggrund af EU-Domstolens afgørelse C-50/09 Kommissionen mod Irland, hvor Domstolen fastslog, at nedrivning kan være et selvstændigt projekt, selvom det ikke selvstændigt fremgår af bilag 1 og 2, jf. præmis 99-101. Selvom nedrivning er en selvstændig projekttype, i bilag 1, nr. 3 (b) (nedrivning mv. af kernekraftværker), er det ikke meningen med lovforslaget at udvide projektbegrebet med nedrivning som en selvstændig projekttype generelt, jf. således ordet 'herunder' i bestemmelsen.

Til nr. 7

Bygherre: Bestemmelsen er direktivnært implementeret med tilføjelse af »juridisk person« og svarer til VVM-bekendtgørelsens definition »»bygherre«: enten den person, der ansøger om godkendelse af et privat projekt, eller den offentlige myndighed, som tager initiativ til et projekt.« VVM-direktivets artikel 2, stk. 2, litra b), anvender begrebet bygherre, og da det er et indarbejdet begreb i den nationale implementering, er begrebet videreført i dette lovforslag.

Til nr. 8

Tilladelse: VVM-direktivets artikel 1, stk. 2, litra c), definerer afgørelse fra myndigheden eller myndighederne, der giver bygherren ret til at gennemføre projektet. I dette lovforslag foreslås tilladelsesdefinitionen udmøntet således, at begrebet kun dækker myndighedens eller myndighedernes afgørelse om VVM-tilladelse, jf. § 25, eller myndighedens eller myndighedernes afgørelse om tilladelse som efter anden lovgivning erstatter tilladelse efter § 25. Under alle omstændigheder vil der være tale om en afgørelse om tilladelse, der giver bygherren ret til at gennemføre projektet.

Til § 6

Den foreslåede bestemmelse gengiver forbuddet i miljøvurderingsdirektivets artikel 11, stk. 1, hvorefter en miljø-

vurdering efter lovforslagets afsnit II af en plan eller et program ikke kan erstattes en miljøvurdering efter lovens afsnit III af et projekt eller tilsvarende bestemmelser i henhold til f.eks. husdyrbrugsreguleringen, Transport- og Bygningsministeriets eller Klima-, Forsyning- og Energiministeriets lovgivning for anlæg på havet.

Bestemmelsen indebærer, at reglerne i lovens afsnit II om miljøvurdering af planer og programmer anvendes kumulativt men ikke i stedet for vurderinger efter afsnit III om miljøvurdering af projekter eller anden tilsvarende lovgivning. Det bemærkes, at oplysningerne i miljørapporten over planen og programmet i relevant omfang kan indgå i vurderinger efter anden EU-lovgivning. De nærmere betingelser for at indarbejde oplysninger og procedurer for vurderinger efter anden EU-lovgivning fremgår af lovforslaget § 7, stk. 2, jf. bemærkningerne nedenfor.

Den foreslåede bestemmelse viderefører den gældende bestemmelse i § 11 a. Der henvises til de almindelige bemærkninger for den nærmere baggrund for forslaget.

Til § 7

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* er en ny bestemmelse, som implementerer artikel 2, stk. 3, 1. pkt., i det ændrede VVM-direktiv. Direktivbestemmelsen stiller krav om en 'one stop shop' for projekter, hvor kravet om miljøkonsekvensvurdering hidrører både fra denne lov og fra bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter samt habitatvurderinger påkrævet efter anden lovgivning. Det foreslås, at miljø- og fødevareministeren skal fastsætte regler herom.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* er ligeledes ny og implementerer dels VVM-direktivets artikel 2, stk. 3, 2. pkt., og miljøvurderingsdirektivets artikel 11, stk. 2. I overensstemmelse med de to direktivbestemmelser kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om 'one stop shop' procedurer, når et projekt udover en vurdering efter denne lov involverer andre vurderinger efter EU-lovgivningen end dem, der er omfattet af *stk. 1*. Den foreslåede bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren omfatter ikke »one stop shop« ordninger der omfatter nationale tilladelser som f.eks. landzonetilladelser, byggetilladelser eller udledningstilladelser.

En 'One stop shop' efter *stk. 1* og *2* kan udformes som en samordnende procedure, hvor en permanent eller ad hoc udpeget myndighed samordner de forskellige vurderinger afgivet af de respektive myndigheder af et givent projekts indvirkninger på miljøet. 'One stop shop'en' kan også udformes som en fælles procedure, hvor en permanent eller ad hoc udpeget myndighed udarbejder én fælles vurdering på grundlag af de forskellige vurderinger afgivet af de respektive myndigheder af et givent projekts indvirkninger på miljøet. Der er ikke taget stilling til, om og i givet fald hvordan en eventuel ansvarsfordeling mellem de respektive myndigheder skal være, samt om den udpegede myndighed vil have indsigelsesret overfor andre myndigheders vurderinger, således som det forudsættes i EU-Kommissionens 'Streamlining

environmental assessment procedures for energy infrastructure Projects of Common Interest (PCIs)', s. 6, fra 2014.

I det omfang miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om fælles og samordnede procedurer for miljøvurderinger efter både miljøvurderingsdirektivet og VVM-direktivet, bør disse åbne mulighed for, at Transport- og Bygningsministeriet fortsat kan følge egne VVM-regler, selvom ministeriet i det konkrete tilfælde også måtte være underlagt Miljø- og Fødevareministeriets regler om miljøvurdering af planer og programmer. Miljø- og fødevareministeren bemyndiges i den foreslåede § 7, stk. 2, til at fastsætte regler om sådanne koordinerede eller fælles procedurer, jf. bemærkningerne til § 7.

Det fremgår af VVM-direktivet, at EU-Kommissionen vil udarbejde en vejledning om fastlæggelse af eventuelle samordnede eller fælles procedurer for projekter, der er underkastet vurderinger i henhold til både denne lov samt Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planer (habitatdirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/47/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fugledirektivet), eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (IE-direktivet). Miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i *stk. 1* og *2* foreslås begrænset af de rammer, som Kommissionens vejledning senere vil sætte for procedurerne.

Det foreslåede *stk. 3* bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om samarbejde mellem flere kompetente myndigheder i sager om VVM af projekter, der involverer flere myndigheder som f.eks. havneprojekter og vindmølleprojekter. Den foreslåede bestemmelse er ny, og formålet med bestemmelsen er at sikre, at navnlig bygherrer og offentligheden men også myndigheder har klare retningslinjer for tilrettelæggelse af processer for inddragelse af andre myndigheder, høringer mv i tilfælde, hvor der er grænseflader til flere ressortområder.

Der er ikke i den gældende lovgivning fastsat sådanne generelle retningslinjer. Vanskelighederne løses i dag typisk gennem konkrete aftaler myndighederne imellem inden for lovgivningens rammer, hvilket gør de aftalte processer sårbare overfor forandringer og uigennemskuelige for bygherrer og offentligheden.

Til II afsnit: Miljøvurdering m.v. af planer og programmer

Et af formålene med at sammenskrive reglerne om miljøvurdering af planer og programmer og af projekter er, at processerne for vurderingen er identiske og begge har til hensyn at tilvejebringe et beslutningsgrundlag, hvor de miljømæssige indvirkninger er inddraget i det endelige resultat. Derfor foreslås det, at afsnit II og III udarbejdes efter samme opbygning i det omfang, det lader sig gøre.

Afsnit II foreslås opbygget således, at det fastsættes indledningsvist, i hvilke tilfælde myndigheden skal foretage en

miljøvurdering og dermed udarbejde en miljørapport, samt i hvilke tilfælde myndigheden skal indlede processen med en screening (vurdering) af den konkrete plan eller det konkrete program, jf. § 8. Hjemmelen til at træffe en screeningsafgørelse fremgår af § 8, stk. 2. Dernæst foreslås det fastsat i § 9, hvem der som myndighed har kompetencen til at udarbejde en (miljø)vurdering. Herefter følger det af § 10, hvilke forhold myndigheden skal iagttage i forbindelse med screeningsafgørelsen, herunder høring af berørte myndigheder, samt offentliggørelse af afgørelsen. Såfremt myndigheden skal udarbejde en miljøvurdering af planen eller programmet, fremgår det af § 11, at myndigheden skal foretage en afgrænsning af miljørapportens indhold. De foreslåede bestemmelser i § 12, § 13 og § 14 (kapitel 5) fastsætter de nærmere regler for miljørapportens indhold, den sammenfattende redegørelse samt overvågningsprogrammet.

Til § 8

Med den foreslåede bestemmelse fastsættes det, i hvilke tilfælde myndigheden skal foretage en miljøvurdering og dermed udarbejde en miljørapport, eller myndigheden kan indlede processen med en screening (vurdering) af den konkrete plan eller det konkrete program. Bestemmelsen forudsætter afgrænsningen foretaget i lovforslagets § 2, stk. 1, nr. 1, litra a) og b), idet der er tale om planer og programmer, som enten fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter eller medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger, og som udarbejdes eller vedtages af en myndighed, udarbejdes med henblik på Folketingets vedtagelse af planer og programmer via en lovgivningsprocedure samt udarbejdes i henhold til love, administrative retsfor skrifter eller administrative beslutninger. Se dog § 3 og bemærkningerne dertil om undtagelserne til den nævnte afgrænsning.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, opregner de tre typer af planer og programmer, for hvilke det er obligatorisk at foretage en miljøvurdering og dermed udarbejde en miljørapport. I henhold til *nr. 1* er det en plan eller et program udarbejdet inden for en eller flere af de angivne sektorer (landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, vandforvaltning, telekommunikation, turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse) *og* som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til de projekter, der er optaget på lovforslagets bilag 1 eller bilag 2.

Det er ikke afgørende, om projektet er obligatorisk VVM-pligtigt, se nærmere herom i lovforslagets afsnit III og bemærkningerne til de enkelte bestemmelser. Det er tilstrækkeligt at konstatere, at projektet falder ind under de projektkategorier, der er optaget på bilag 1 eller 2. Der er heller ikke krav om parallelitet mellem et fremtidigt projekts mulige VVM-pligt og krav om miljøvurdering af planen eller programmet for det pågældende projekt.

Med hensyn til det anvendte udtryk 'fastlægge rammerne for fremtidige anlægstilladelser' sigtes der til, at planen eller programmet indeholder kriterier eller vilkår, der bestemmer rammerne for indholdet af en myndigheds behandling af en

ansøgning om anlægstilladelse. Kriterierne kan f.eks. sætte grænser for, hvilke type aktivitet eller virksomhed, der kan tillades i et bestemt område, eller indeholde betingelser, som ansøgeren skal opfylde for at få tilladelse, eller planen eller programmet kan fastholde et områdes særlige kendetegn og derved stille krav til de tilladelser, der vil blive givet.

Såvel planer og programmer, der angår konkrete projekter som dem, der har et generelt/overordnet indhold, kan være omfattet af bestemmelsen. Det bemærkes, at 'planer for fysisk planlægning og arealanvendelse' sigter til den måde, hvorpå området skal anvendes, selvom den ene term kan have en bredere betydning end den anden.

Den foreslåede bestemmelse implementerer artikel 3, stk. 2, nr. 1, i miljøvurderingsdirektivet og viderefører den gældende bestemmelse i lov om miljøvurdering § 3, stk. 1, nr. 1.

Den foreslåede bestemmelse i *nr. 2* omhandler planer eller programmer, der medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger. Konstaterer myndigheden, at en plan efter artikel 6, stk. 3, i habitatdirektivet, jf. Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planer (habitatdirektivet) kræver en konsekvensvurdering efter dette direktiv, medfører det, at der også skal gennemføres en miljøvurdering af planen efter bestemmelserne i dette lovforslag. Såvel miljøvurderingsdirektivet som nærværende lovforslag giver mulighed for at integrere vurderinger, der efter forskellige direktiver er sammenfaldende med henblik på at undgå dobbeltvurderinger. Der henvises til lovforslagets § 7 og de dertil knyttede bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse implementerer artikel 3, stk. 2, nr. 2, i miljøvurderingsdirektivet og viderefører den gældende bestemmelse i lov om miljøvurdering § 3, stk. 1, nr. 2.

Den foreslåede bestemmelse i *nr. 3*, omfatter de planer og programmer, hvor myndigheden i medfør af § 8, stk. 2, - efter en screening - har truffet afgørelse om, at planen eller programmet kan få en væsentlig indvirkning på miljøet. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 8, stk. 2, for det nærmere indhold af sådanne planer og programmer. Bestemmelsen tydeliggør opdelingen mellem de planer og programmer, for hvilke der skal udarbejdes en miljørapport og foretages en miljøvurdering, og de planer og programmer, der skal undergå en screening først, jf. § 8, stk. 2. Planer og programmer omfattet af lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 3, har således været igennem en screening først. Den foreslåede bestemmelse, der ikke fremgår af miljøvurderingsdirektivet eller af den gældende lov om miljøvurdering, beskriver således for fuldstændighedens skyld, hvilke planer og programmer, der samlet set vil være undergivet kravet om miljøvurdering efter lovforslagets regler herom.

Den foreslåede formulering af *stk. 2* omhandler de screeningspligtige planer og programmer samt ændringer heri. For *nr. 1* gælder, at i det omfang en plan eller et program omfattet af § 8, stk. 1, nr. 1, kun fastlægger anvendelse af mindre

områder på lokalt plan eller angiver mindre ændringer i sådanne planer eller programmer, skal myndigheden gennemføre en screening af planen eller programmet med henblik på at vurdere, om planen eller programmet samt ændringer heri kan få en væsentlig indvirkning på miljøet. Såfremt det er tilfældet, skal myndigheden gennemføre en miljøvurdering, jf. lovforslagets jf. § 8, stk. 1, nr. 3.

Natur- og Miljøklagenævnet har i nogle lidt ældre afgørelser taget stilling til rækkevidden af 'mindre områder på lokalt plan' og 'mindre ændringer', jf. således gennemgangen i NKO 433 og NKO 473.

Det bemærkes, at hovedkriteriet for miljøvurderingsreglernes anvendelse er, om en konkret plan eller et konkret program kan få væsentlig indvirkning på miljøet. Der skal således ikke sættes bagatelgrænser, som undtager planer eller programmer alene på grundlag af f.eks. størrelsen eller beliggenheden. Se nærmere herom under bemærkningerne til lovforslagets § 10.

Den foreslåede bestemmelse implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 3, stk. 3, og den viderefører § 3, stk. 2, i den gældende lov om miljøvurdering.

For den i nr. 2 foreslåede bestemmelse gælder, at i det omfang, at andre planer eller programmer omfattet af dette lovforslags § 2, stk. 1, nr. 1, fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser og kan forventes at væsentlig indvirkning på miljøet, vil myndigheden skulle foretage en screening af planen eller programmet eller ændringer heri. Såfremt myndigheden vurderer, at planen eller programmet samt ændringer heri kan få en væsentlig indvirkning på miljøet, skal myndigheden gennemføre en miljøvurdering, jf. lovforslagets jf. § 8, stk. 1, nr. 3.

Bestemmelsen udvider anvendelsesområdet for planer og programmer, idet bestemmelsen inkluderer projekter i sektorer som ikke er omhandlet i lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 1-2, samt projekter inden for disse sektorer, der ikke er opført på bilagene til VVM-direktivet. Projekt-begrebet defineres i overensstemmelse med lovforslagets § 5, nr. 6, jf. også bemærkningerne ovenfor til § 8, stk. 1.

Bestemmelsen implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 3, stk. 4, og viderefører lov om miljøvurdering § 3, stk. 2.

Til § 9

Den foreslåede bestemmelse fastsætter, hvem der skal udarbejde en (miljø)vurdering. Efter bestemmelsen er det den myndighed, der udarbejder eller vedtager planer eller programmer, der skal gennemføre miljøvurderingen eller vurderingen af, om planen eller programmet kan få eller kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet. Dette gælder også, hvis planen eller programmet udarbejdes af en anden myndighed eller af en anden part end den udstedende myndighed. Det bemærkes, at lovforslagets § 40 om forebyggelse af interessekonflikter medfører, at den myndighed, som udarbejder miljøvurderingen, ikke samtidig kan optræde som berørt myndighed i samme sag, medmindre der er foretaget en funktionel opdeling. Der henvises til bestem-

melsen og de dertil knyttede bemærkninger. De nærmere krav til miljøvurderingen fremgår af lovforslagets § 12, hvortil der henvises. Den foreslåede bestemmelse berører ikke de almindelige forvaltningsretlige regler for delegation af opgaver og beføjelser.

Den foreslåede bestemmelse indgår i den del af reguleringen, som har til formål at sikre, at integreringen af miljøhensyn foretages i forbindelse med udarbejdelsen af planen eller programmet omfattet af lovforslagets § 2, stk. 1, nr. 1, således at der kan tages hensyn til den miljømæssige indvirkning på et tidspunkt, hvor det fortsat er muligt at inddrage de miljømæssige aspekter i planens eller programmets udformning, jf. miljøvurderingsdirektivets betragtning 4, og artikel 1. Med bestemmelsen sikres det således, at miljøaspektet inddrages på et tidligt tidspunkt i processen, samt at det sker på et tidspunkt, hvor det fortsat er muligt at påvirke indholdet af planen eller programmet, jf. udtrykket i den foreslåede bestemmelse »snarest muligt«.

Bestemmelsen skal derfor ses i sammenhæng med lovforslagets bestemmelser i afsnit IV om høring af berørte myndigheder og offentligheden, hvortil der henvises.

Bestemmelsen gennemfører direktivets artikel 4, stk. 1, og viderefører lov om miljøvurdering § 7, stk. 1.

Til § 10

Efter den foreslåede bestemmelse skal myndigheden træffe afgørelse om, hvorvidt udkast til en plan eller et program omfattet af lovforslagets § 8, stk. 2, nr. 1 eller 2, kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet. Ved afgørelsen skal myndigheden inddrage de relevante kriterier i bilag 3 samt resultaterne af høringerne, der gennemføres efter dette lovforslags § 32 og eventuelt § 38, hvortil der henvises.

Fremgangsmåden med myndighedens screening af visse typer planer og programmer svarer til fremgangsmåden i VVM-direktivets artikel 4, stk. 2 for så vidt angår projekter. Den vurdering (screening), som myndigheden efter den her foreslåede bestemmelse forudsættes at gennemføre, kan ske efter miljøvurderingsdirektivets artikel 3, stk. 5, som enten en undersøgelse i hvert enkelt tilfælde med henblik på at afgøre, om planen eller programmet kan få væsentlig indvirkning på miljøet, ved at opstille typer af planer og programmer, der generelt gøres til genstand for afgørelse af, om de kan forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, eller som en kombination af de to. I alle tilfælde vil kriterierne i lovforslagets bilag 3 skulle anvendes på samme måde, som lovforslagets bilag 6 skal inddrages ved screening af projekter, jf. lovforslagets § 21, hvortil der henvises.

Det skøn, som myndighederne har til at fastlægge kriterier for visse typer af planer, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet, begrænses af forpligtelsen i nærværende bestemmelse (§ 10) sammenholdt med lovforslagets § 8, stk. 1, til at gennemføre en miljøvurdering af planer, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet, bl.a. på grund af deres kendetegn, indvirkninger og områder, der kan blive berørt. Dette fremgår af EU-Domstolens praksis, se C-295/10 og C-463/11.

Som anført i bemærkninger til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 1, anvendes bilag 1 og 2 i lovforslaget til at bestemme, om en plan eller et program skal undergå en miljøvurdering, og det er i den forbindelse ikke af betydning, om projektet er omfattet af bilag 1 eller 2. Heraf følger også, at de fastsatte grænseværdier i lovforslagets bilag 2 heller ikke kan anvendes til udelukke bestemte planer og programmer, Den danske implementering har hidtil været således, at der foretages en individuel vurdering ved screening af planer og programmer omfattet af § 8, stk. 2. Denne praksis foreslås videreført.

Det bemærkes, at screeningsbetingelserne er de samme for alle planer og programmer, der er nævnt i lovforslagets § 8, stk. 2, jf. således Natur- og Miljøklagenævnets praksis i NMK-41-00010 af 16. marts 2011.

Bestemmelsen implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 3, stk. 5, og viderefører lov om miljøvurdering § 4, stk. 2.

De indholdsmæssige og offentliggørelsesmæssige krav til myndighedens screeningsafgørelse fremgår af lovforslagets §§ 32 og 33, hvortil der henvises.

Til § 11

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at berørte myndigheder skal høres med henblik på at foretage en afgrænsning af miljørapportens indhold. Den foreslåede bestemmelse fastsætter, at den myndighed, der udarbejder eller vedtager planer eller programmer, foretager en høring af berørte myndigheder med henblik på at afgrænse miljørapporten indhold og omfang. På den baggrund skal myndigheden endeligt fastlægge omfanget af de oplysninger, der skal til for at udarbejde miljørapporten, hvori den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens eller programmets gennemførelse og rimelige alternativer fastlægges, beskrives og vurderes.

Natur- og Miljøklagenævnet har udtalt, at kravet om forudgående høring af andre myndigheder er fastlagt for at sikre de myndigheder, hvis tilladelser mv. efter anden lovgivning er en forudsætning for planens realisering, mulighed for at yde indflydelse på myndighedens afgørelse af spørgsmålet om miljøvurdering, jf. NKO 430. Naturklagenævnet fandt, at det som udgangspunkt er kommunen, der vurderer hvilke myndigheder, der skal inddrages i spørgsmålet om indholdet i miljørapporten. Se også NKO 485, afgørelse B.

Bestemmelsen implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 5, stk. 4, og viderefører lov om miljøvurdering § 7, stk. 4.

For så vidt angår udpegningen af berørte myndigheder, henvises der til lovforslagets § 31 og de dertil knyttede bemærkninger.

Til § 12

Den foreslåede bestemmelse vedrører i sin helhed indholdet af den miljørapport, som skal udarbejdes af den myndighed, der skal gennemføre en miljøvurdering af en plan eller et program, jf. lovforslagets § 9.

Bestemmelsen i *stk. 1* fastlægger de grundlæggende krav til miljørapporten. Rapporten tjener til at fastlægge, beskrive og evaluere planens eller programmets sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet og rimelige alternativer. Bilag 4 indeholder yderligere bestemmelser om, hvilke oplysninger der skal afgives om indvirkningen på miljøet. Det fremgår ikke af bestemmelsen, hvornår miljørapporten skal foreligge, men normalt skal rapporten foreligge afsluttet på det tidspunkt, hvor myndigheden foretager høring af berørte myndigheder og offentligheden over miljørapporten og udkastet til planen eller programmet, jf. lovforslagets § 32, stk. 1, og eventuelt § 38.

Miljørapportens beskrivelse, fastlæggelse og evaluering af rimelige alternativer skal udarbejdes under hensyn til planens eller programmets formål og geografiske anvendelsesområde. En miljørapport, og den konkrete vurdering, som myndigheden foretager, skal som udgangspunkt fokusere på den del af planens eller programmets gennemførelse, der forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet. Alle aspekter af gennemførelsen af planen eller programmet skal dog undersøges, da de tilsammen kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Forpligtelsen til at fastlægge, beskrive og evaluere rimelige alternativer skal ses i sammenhæng med formålet med en miljøvurdering af en plan eller et program, som er at sikre, at planens eller programmets indvirkning på miljøet inddrages og bidrager til, at der træffes en begrundet og oplyst afgørelse om planens eller programmets endelige udformning. Valget og udformningen af rimelige alternativer foretages med udgangspunkt i planens eller programmets mål og geografiske anvendelsesområde. Det medfører, at rimelige alternativer kan bestå i en vurdering af specifikke aktiviteter eller i en beskrivelse af mere generelle scenarieudviklinger, da det afhænger af planens eller programmets indhold og mål. Til gengæld skal det valgte alternativ være realistisk og det vil sige muligt at realisere i stedet for det påtænkte.

Den foreslåede bestemmelse implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 5, stk. 1, og viderefører lov om miljøvurdering § 7, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 fastlægger samlet set de oplysninger, der skal afgives om planens eller programmets sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet i miljørapporten. Miljørapporten kan enten være et selvstændigt dokument eller udgøre en del af redegørelsen for planens eller programmets forudsætninger.

Den foreslåede bestemmelse forudsætter, at oplysninger omfattet af lovforslagets bilag 3 skal indgå i miljøvurderingen, men at myndigheden må afpasse detaljeringsniveauet for oplysninger mv. efter den pågældende plans eller programs detaljeringsniveau, hvad den indeholder og dens placering i et eventuelt større kompleks af planer som f.eks. overordnede planer, der suppleres med indsatsplaner eller kommuneplanstrategier, kommuneplaner og lokalplaner.

Bestemmelsen implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 5, stk. 2, og viderefører lov om miljøvurdering § 7, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* skal ses i sammenhæng med lovforslagets øvrige bestemmelser, som understreger det ønskelige i at undgå dobbeltarbejde. Det forudsættes, at de oplysninger, der ønskes genanvendt, er tidsmæssigt opdateret. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 6 og § 7, stk. 2, om adgangen til at samordne og koordinere procedurer.

Bestemmelsen implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 5, stk. 3, og viderefører lov om miljøvurdering § 7, stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* beskriver det særlige punkt, som miljørapporten skal beskrive, nemlig de påtænkte foranstaltninger vedrørende overvågning. Baggrunden for kravet om at beskrive overvågningen af de væsentlige indvirkninger på miljøet af planen eller programmet er, at det gør det muligt at sammenligne resultaterne af miljøvurderingen med de miljøvirkninger, som faktisk forekommer.

Begrebet 'overvågning' er ikke defineret i direktivet, men det kan beskrives som 'en aktivitet, der består i at følge interesseparametrene, hvad angår størrelsesorden, tid og rum' og et middel til at efterprøve oplysningerne i miljørapporten, for så vidt angår uforudsete negative virkninger og afhjælpende foranstaltninger, jf. EU-Kommissionens 2003-vejledning om Gennemførelse af direktiv 2001/42 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet, s. 44.

Overvågningen skal omfatte de væsentlige indvirkninger på miljøet, dvs. i princippet alle former for virkninger, herunder positive, negative, forudsete og uforudsete. Karakteren af de virkninger, der er beskrevet i miljørapporten, vil dog fortsat være afhængig af detaljeringsgraden, indholdet og beslutningsforløbet for planen eller programmet. Det kan være berettiget at overvåge andre virkninger af planen eller programmet, som ikke blev forudset i forbindelse med udarbejdelsen af miljørapporten, jf. nedenfor.

Det forudsættes, at de væsentlige indvirkninger på miljøet, der skal overvåges, indtræder ved planens eller programmets gennemførelse, dvs. ved projekters etablering og drift og andre aktiviteter eller administrations- eller forvaltningsordninger, som planen eller programmet omhandler.

De valgte metoder skal være dem, der er bedst til at afdekke, om antagelserne i miljøvurderingen svarer til de miljøvirkninger, som optræder, når planen eller programmet gennemføres, og til på et tidligt trin at identificere uforudsete negative virkninger af planens eller programmets gennemførelse. Karakteren af de miljøoplysninger, der er nødvendige for overvågningen, afhænger også af planens eller programmets karakter og detaljeringsgrad og dermed de forudsete miljøpåvirkninger.

Et af formålene med overvågning er at identificere uforudsete negative virkninger. Dette udtryk skal forstås som mangler ved forudsigelserne i miljørapporten. Sådanne mangler skal ikke nødvendigvis forstås som fejl men i høj grad som f.eks. resultatet af ændrede omstændigheder, ny viden m.v. Afdækkes sådanne væsentlige negative indvirkninger på miljøet, vil myndigheden ikke være forpligtet til at

ændre planen eller programmet, men en senere ændring af planen eller programmet, hvor bl.a. de negative indvirkninger adresseres og eventuelt imødegås, kan få betydning for, om ændringen af planen eller programmet vil være omfattet af lovforslagets § 8, stk. 1, eller stk. 2.

Der er ikke krav om, at overvågningen af planer og programmers væsentlige indvirkninger på miljøet skal ske for den særskilte plan eller program. En overvågningsordning kan derfor omfatte flere planer eller programmer, så længe de omfatter tilstrækkelige oplysninger om miljøpåvirkningerne af de enkelte planer og programmer. De kumulative virkninger af flere planer eller programmer inden for samme område vil ligeledes være lettere at beskrive. Der er heller ikke krav om, at de væsentlige indvirkninger på miljøet overvåges direkte. De vil kunne overvåges indirekte gennem f.eks. belastningsfaktorer eller som en del af andre overvågningsprogrammer eller – aktiviteter.

Natur- og Miljøklagenævnet udtalte i NKN-261-00004 af 17. december 2007, at myndighedens pligt til at overvåge de væsentligste miljøpåvirkninger af planens gennemførelse fremgår af lovens § 11, men at der hverken i denne bestemmelse, i lovens § 9, stk. 2, om den sammenfattende redegørelse, eller i EU-direktivet fastsættes nærmere krav til, hvordan overvågningen skal ske. Det fremgik af den konkrete redegørelse, at kommunen løbende ville overvåge belastningen af strandengen, og at kommunen påtænkte at få indført adgangsbegrænsning til strandengen for at imødegå belastningen. På denne baggrund fandt nævnet ikke, at der var grundlag for at statuere, at den forventede overvågning ikke levede op til lovens mindstekrav.

I overensstemmelse med formålet med miljøvurderingen af planer og programmer og dermed med miljørapporten, jf. lovforslagets § 5, nr. 3, indebærer 2. pkt. i stk. 4 ikke en handlepligt for myndigheden til at ændre planen eller programmet, såfremt det viser sig, at der er uforudsete virkninger, medmindre planen eller programmet er udarbejdet med hjemmel i anden lovgivning, hvorefter der består en sådan handlepligt.

Såfremt myndigheden ikke gennemfører den krævede miljøvurdering eller ikke udarbejder miljørapport mv., foreligger der i forhold til planen eller programmet en retlig mangel. I hvilket omfang en sådan retlig mangel vil påvirke planens eller programmets gyldighed, må afgøres konkret i forhold til lovforslaget og den lovgivning, som planen eller programmet er udarbejdet i henhold til. I øvrigt henvises der til klagebestemmelserne i afsnit V i dette lovforslag.

Bestemmelsen implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 10, stk. 1, og viderefører lov om miljøvurdering § 11, stk. 1 og 2.

Til § 13

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* fastslår, at der ved afgørelse/godkendelse/vedtagelse af en plan eller program skal tages behørigt hensyn til miljørapporten og til de i offentligheds- og høringsfasen modtagne udtalelser, herunder resultaterne af en eventuel grænseoverskridende høring.

Myndigheden skal således tage de fremkomne oplysninger og synspunkter i betragtning.

Bestemmelsen implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 8 og viderefører lov om miljøvurdering § 9, stk. 1.

Det skal særligt bemærkes, at den foreslåede bestemmelse indeholder en henvisning til det brede miljøbegreb, jf. lovforslagets § 1, stk. 2. Da ikke alle love, der omhandler tilvejebringelse af planer eller programmer, anvender det brede miljøbegreb, er det fastsat i stk. 1, at der under alle omstændigheder skal tages hensyn til miljøpåvirkninger, der er omfattet af lovforslaget, uanset at disse påvirkninger ikke reguleres af den lovgivning, hvorefter planen eller programmet tilvejebringes. Når der eksempelvis efter miljøbeskyttelsesloven skal tilvejebringes en spildevandsplan, skal der således også tages hensyn til miljørapportens oplysninger om påvirkning af f.eks. landskab og kulturarv, selvom disse faktorer ellers ikke indgår i det miljøbegreb, der anvendes i miljøbeskyttelsesloven.

Bestemmelsen viderefører lov om miljøvurdering § 9, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* omhandler den sammenfattende redegørelse, der skal udarbejdes med henblik på at redegøre for, hvordan miljøhensyn er integreret i planen eller programmet, og hvorledes der er taget hensyn til miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, herunder resultaterne af en eventuel grænseoverskridende høring. Hvor omfattende redegørelsen bør være, afhænger af planens indhold.

Natur- og Miljøklagenævnet fandt i NKN-261-00060 af 20. august 2008, at en manglende sammenfattende redegørelse er en væsentlig retlig mangel ved planens tilvejebringelse og sagen blev derfor hjemvist til fornyet behandling i kommunen.

Bestemmelsen implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 9, stk. 1, litra b) og c) og viderefører lov om miljøvurdering § 9, stk. 2.

Til § 14

I den foreslåede bestemmelse gives miljø- og fødevarerministeren hjemmel til at fastsætte nærmere regler om overvågningens gennemførelse og om indholdet heraf. Ministeren bemyndiges endvidere til at fastsætte regler om, at overvågningen i visse tilfælde udøves af andre myndigheder end den planlæggende myndighed.

Overvågningen vedrører gennemførelsen af planen eller programmet. Det kan derfor i visse tilfælde være mere hensigtsmæssigt, at overvågningen f.eks. foretages af den myndighed, der fører tilsyn med det konkrete projekt mv. eller fører tilsyn med miljøtilstanden i omgivelserne, og som har indgrebsmulighederne efter lovgivningen. Ved udstedelse af regler efter lovforslaget vil myndigheden desuden få beføjelse til at inddrage det brede miljøbegreb i overvågningen, hvis der ikke i den lovgivning, tilsynet udføres i henhold til, er et tilsvarende miljøbegreb.

Til III afsnit: Miljøvurdering m.v. af projekter

Baggrunden for at sammenskrive reglerne om miljøvurdering af planer og programmer og af projekter er, at processerne for vurderingerne har samme processtrin og begge har til formål at tilvejebringe et informeret beslutningsgrundlag, hvor de miljømæssige indvirkninger er inddraget i den endelige beslutning. Derfor foreslås det, at afsnit II og III udarbejdes efter samme opbygning i det omfang, det er muligt.

Til § 15

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* fastsættes det grundlæggende princip om, at projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, ikke må påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet efter en miljøvurdering af projektets indvirkning. De projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, er for det første projekter omfattet af lovforslagets bilag 1. Disse projekter vil altid være omfattet af kravet om tilladelse med tilhørende miljøvurdering, forinden de kan påbegyndes. For det andet er der tale om projekter omfattet af bilag 2, og hvor der i medfør af lovforslagets § 21 er truffet afgørelse (screeningsafgørelse) om, at det konkrete projekt skal underkastes en miljøvurdering. For det tredje er projekter omfattet af bilag 2, hvor bygherren uden en forudgående screeningsafgørelse efter lovforslagets § 21 ønsker at få behandlet et projekt som om det var omfattet af bilag 1 omfattet af kravet om gennemførelse af miljøvurderingsprocessen. Det forventes, at en bygherre hovedsagelig vil udnytte denne mulighed i de tilfælde, hvor bygherren anser det for sandsynligt, at myndighedens forudgående screeningsafgørelse vil gå ud på, at projektet er VVM-pligtigt. Det fremgår af lovforslagets § 15, stk. 2, at VVM-myndigheden i sådanne tilfælde vil være forpligtet til at behandle projektet i overensstemmelse med miljøvurderingsprocessen. Se også lovforslagets § 18, stk. 2, om bygherrens ansøgning.

Bestemmelsen implementerer VVM-direktivets artikel 2, stk. 1. Såvel Kommissionen som EU-Domstolen anser artikel 2, stk. 1, for central i VVM-reglerne, jf. f.eks. C-287/98, C-486/04, og C-215/06. Kravet om forudgående miljøvurdering og tilladelse af projekter, der kan få væsentlige indvirkninger på miljøet, afgrænser også den diskretionære kompetence i artikel 4 til at fastsætte afskæringskriterier og tærskelværdier for projekter omfattet af bilag 1 og 2, jf. således C-72/95, C-2/07, C-75/08 og C-427/07.

Det bemærkes, at nr. 3 i den foreslåede bestemmelse, hvorefter bygherren kan anmode om, at det konkrete projekt, der er omfattet af bilag 2, underkastes en miljøvurdering uden forudgående screeningsafgørelse, ikke er nævnt direkte i VVM-direktivet. Det fremgår imidlertid udtrykkeligt af VVM-direktivets artikel 4, stk. 2, at medlemsstaterne har en diskretionær kompetence til at fastsætte ordninger for projekter omfattet af direktivets (og dermed lovforslagets) bilag I og II. Ordningen vurderes således at være i overensstemmelse med VVM-direktivet.

Bortset fra nr. 3 viderefører bestemmelsen kravet i lov om planlægning § 11 g, stk. 1, 1. pkt., jf. bekendtgørelse nr.

1529 af 23. december 2015 af lov om planlægning. Andre sektorlove har tilsvarende bestemmelser som f.eks. § 2 og § 3 i bekendtgørelse nr. 579 af 29. maj 2013 om miljømæssig vurdering af visse anlæg og foranstaltninger på søterritoriet, jf. § 1, stk. 2, i lov om kystbeskyttelse, jf. bekendtgørelse nr. 15 af 8. januar 2016 af lov om kystbeskyttelse.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* fastsætter, at myndigheden efter lovforslagets bestemmelse i § 15, stk. 1, nr. 3, hvorefter bygherren kan anmode om, at det konkrete projekt, der er omfattet af bilag 2, underkastes en miljøvurdering uden forudgående screeningsafgørelse, er forpligtet til at følge bygherrens anmodning.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* implementeres VVM-direktivets artikel 2, stk. 2, hvorefter miljøvurderingen som proces og de dertil knyttede afgørelser og tilladelse kan indarbejdes i gældende procedurer for projektkendelse, eller i mangel heraf, i andre procedurer eller i de procedurer, der skal udarbejdes for at opfylde VVM-direktivets målsætning. Bestemmelsen forventes udnyttet med henblik på at videreføre § 8 i VVM-bekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning. Derudover forventes den foreslåede bestemmelse udnyttet til at videreføre andre ordninger, hvor tilladelser i dag meddeles i henhold til anden lovgivning med henblik på at erstatte afgørelsen om en tilladelse som forudsat i § 25 i dette lovforslag.

Bestemmelsen forventes bl.a. udnyttet til at videreføre ordningen i lov om fremme af vedvarende energi om tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg på havet, hvorefter VVM-tilladelsen, jf. lovforslagets § 25, erstattes af tilladelse efter VE-lovens § 25. Ligeledes forventes bestemmelsen udnyttet til at videreføre de ordninger, hvorefter tilladelse meddeles efter undergrundslovens §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, kontinentalsockellovens § 4 samt i medfør af statens højhedsret over søterritoriet for så vidt angår meddelelse af tilladelse til anbringelse af ledningsanlæg (rørledninger, sø- og luftledninger m.m.) til energitransport. Det samme gælder tilladelse til råstofindvinding på havet i henhold til råstoflovens § 20, og miljøbeskyttelseslovens § 33.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* bemyndiger miljø- og fødevarerministeren til at fastsætte regler om, at en tilladelse efter lovforslagets § 25 helt eller delvist kan erstattes af en tilladelse, som udstedes i medfør af anden lov for projekter omfattet af lovforslagets § 15, stk. 1. Bemyndigelsen forudsættes anvendt til videreførelse af den eksisterende ordning i VVM-bekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015, for så vidt angår f.eks. miljøgodkendelser efter miljøbeskyttelsesloven og andre tilladelser i det omfang, det viser sig nødvendigt.

Til § 16

Den foreslåede bestemmelse skal ses i forlængelse af lovforslagets § 15, stk. 1, hvortil der henvises. Nærværende bestemmelse fastsætter, at projekter på lovforslagets bilag 2 kræver en vurdering (screening) af myndigheden og en afgørelse, om det konkrete projekts kan forventes at have væ-

sentlig indvirkning på miljøet. Screeningsafgørelsen er ikke en tilladelse men en vurdering af, om det konkrete projekt kan have en væsentlig indvirkning på miljøet. Den nærmere proces for screeningsafgørelsen er fastsat i lovforslagets kapitel 8.

Bestemmelsen implementerer artikel 4, stk. 2, i VVM-direktivet, og viderefører den gældende ordning i bl.a. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning (VVM-bekendtgørelsen) § 3, stk. 1.

Til § 17

Bestemmelsen som helhed foreslås at fastlægge, hvorledes myndighedskompetencen er fordelt for behandling af bygherrens ansøgninger om projekter og de hertil knyttede afgørelser efter lovforslagets afsnit III. Bestemmelsen, der afspejler den gældende ressourcefordeling som fastsat ved kongelig resolution af 28. juni 2015, skal ses i sammenhæng med, at lovforslaget er en hovedlov på området for miljøvurdering af projekter, hvorfor det er nødvendigt at fastsætte myndighedskompetencen for projekter optaget på lovens bilag 1 og 2.

Som hovedregel foreslås det i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen er myndighed for behandlingen af bygherrens ansøgning om etablering, ændring eller udvidelse af et projekt på land omfattet af bilag 1 og 2, jf. § 18, samt de dertil hørende afgørelser, jf. § 21 og § 25. Det betyder, at kommunalbestyrelsens stedlige kompetence videreføres som den er fastlagt i den gældende VVM-bekendtgørelse, jf. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning. Der er således ikke med den foreslåede bestemmelse lagt op til ændringer i den gældende kompetencefordeling for myndighedernes behandling af projektyper omfattet på bilag 1 og 2. For havbrug henvises til bemærkningerne til *stk. 3*.

Den foreslåede ordning i *stk. 2*, fraviger den i *stk. 1* nævnte hovedregel, således at det er regionsrådet, der har myndighedskompetencen for behandlingen af bygherrens ansøgninger, jf. § 18, vedrørende råstofindvinding på land, jf. bilag 1 og 2, samt de dertil knyttede afgørelser efter § 21 og § 25. Dette er videreførelse af den gældende kompetencefordeling, som blev gennemført ved lov nr. 380 af 23. april 2014 om ændring af lov om råstoffer og lov om miljøbeskyttelse. Lovændringen medførte, at kommunalbestyrelsens kompetence i henhold til råstofloven til at meddele tilladelse til indvinding af råstoffer på land, at føre tilsyn samt at sikre overholdelsen af vilkår blev flyttet til regionsrådet pr. 1. juli 2014 som følge af en evaluering af kommunalreformen 2005.

VVM-bekendtgørelsen blev i den forbindelse ændret, således at det nu fremgår af § 13, stk. 1, at når dele af et anlæg kræver tilladelse efter råstoflovens § 7, varetager regionsrådet kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for hele anlægget. Denne bestemmelse videreføres med den foreslåede bestemmelse, hvilket indebærer, at når regionsrådet skal

meddele tilladelse efter råstoflovens § 7 til et projekt, hvor dele af aktiviteterne kræver tilladelse efter anden lovgivning som f.eks. miljøbeskyttelsesloven, er regionsrådet forpligtet til at foretage en miljøvurdering af hele projektet og alle projektets aktiviteter. Regionsrådet har ikke med denne bestemmelse overtaget tilladelseskompetencer, som efter anden lovgivning er tillagt kommunalbestyrelsen. Det forudsættes som hidtil, at regionsrådets miljøvurdering af det konkrete projekt sker i samarbejde med kommunalbestyrelsen, og at kommunalbestyrelsen som berørt myndighed bidrager i det omfang, kommunalbestyrelsen er tilladelsesmyndighed.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* fastsættes det, at miljø- og fødevareministeren er myndighed for projekter på bilag 1 og bilag 2 på havområdet. Havområdet omfatter dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963 vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel. Hermed tilsigtes en videreførelse af den gældende kompetencefordeling, hvorefter miljø- og fødevareministeren er myndighed for projekter, som omhandler råstofindvindingen på havet efter lov om råstoffer, jf. bekendtgørelse nr. 1585 af 10. december 2015 af lov om råstoffer. Dette omfatter ikke råstoffer omfattet af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. bekendtgørelse nr. 535 af 29. april 2015 af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, idet disse er undtaget fra råstoflovens anvendelsesområde, se nærmere nedenfor.

Endvidere er miljø- og fødevareministeren myndighed for projekter omfattet af lov om kystbeskyttelse, jf. bekendtgørelse nr. 15 af 8. januar 2016 af lov om kystbeskyttelse. Endelig foreslås også havbrug beliggende helt eller delvist uden for 1 sømil fra kysten, der i dag er omfattet af kapitel 8 a i lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. bekendtgørelse nr. 1616 af 10. december 2015 af lov om beskyttelse af havmiljøet, at blive omfattet af den her foreslåede *stk. 3*.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen efter *stk. 3, 2. pkt.*, fortsat er myndighed for intensivt fiskeopdræt (havbrug), hvor hele projektet er placeret inden for en afstand af 1 sømil fra kysten. Herved videreføres den gældende kompetencefordeling mellem stat og kommune. Da lovforslaget skal rumme fiskeopdræt såvel inden for som uden for 1 sømil fra kysten, foreslås lovforslagets bilag 2, punkt 1 (f), affattet således, at det dækker begge projekttyper. Formuleringen på bilag 2 »intensivt fiskeopdræt« er den direkte ordlyd fra VVM-direktivets bilag II, punkt 1 (f).

En del af de nævnte projekttyper vil med den gældende regulering være helt eller delvist omfattet af andre tilladelser end den i lovforslaget forudsatte VVM-tilladelse. Det ændres der ikke på med den foreslåede bestemmelse, jf. nærmere bemærkningerne til lovforslagets § 15, *stk. 3*.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* fastsætter, at energi-, forsynings og klimaministerens har kompetence på havområdet for visse projekttyper. Havområdet omfatter dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963 vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den konti-

mentale sokkel. Med bestemmelsen videreføres den gældende kompetencefordeling, hvorefter energi-, forsynings- og klimaministerens er myndighed for projekter på havområdet, som kræver tilladelse eller godkendelse efter lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. bekendtgørelse nr. 535 af 29. april 2015 af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, og for tilladelse til nedlæggelse af rørledninger i medfør af lov om kontinentalsoklen, jf. bekendtgørelse nr. 1306 af 24. november 2015 af lov om kontinentalsoklen. Endvidere videreføres den gældende kompetencefordeling, hvorefter energi-, forsynings- og klimaministerens er myndighed for projekter på havområdet vedrørende etablering af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind med tilhørende interne ledningsanlæg, som kræver tilladelse efter VE-loven, jf. bekendtgørelse nr. 122 af 6. februar 2015 af lov om fremme af vedvarende energi med senere ændringer. Ligeledes varetager Energistyrelsen på vegne af energi-, forsynings og klimaministerens forvaltningen af statens højhedsret over søterritoriet, for så vidt angår anbringelse af ledningsanlæg (rørledninger, sø- og luftledninger m.m.) til energitransport, jf. bekendtgørelse nr. 436 af 11. maj 2012 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser.

Ved den foreslåede bestemmelse i *stk. 5* foreslås miljø- og fødevareministerens tillagt den såkaldte »call-in« beføjelse, hvorefter ministerens har mulighed for i en konkret sag at overtage beføjelser, helt eller delvist fra den myndighed, der ellers måtte være kompetent til at behandle den konkrete sag. Den vigtigste beføjelse er her afgørelseskompetencen i den konkrete sag. Ministerens beslutning om at overtage kompetencen skal træffes, før der er truffet afgørelse. Hvis ministerens finder anledning til at ændre afgørelsen efter, at der er truffet afgørelse, vil det som altovervejende hovedregel kun kunne ske ved at påklage afgørelsen.

Der kan dog være tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen eller regionsrådet selv anmoder om, at ministerens helt eller delvist overtager kommunalbestyrelsens eller regionsrådets beføjelser i en konkret sag.

Grundlaget for at foretage en call-in i en konkret sag kan være, at en afgørelse vil have konsekvenser ud over den enkelte kommunegrænse eller er af national/international betydning. Ministerens call-in kræver ikke en anmodning fra andre myndigheder mv. men kan initieres på baggrund af de overordnede interesser, som miljø- og fødevareministerens skal varetage. En beslutning om call-in af en sag er ikke en afgørelse, som kan påklages. De afgørelser, som ministerens måtte træffe i sagen kan påklages efter de samme regler, som måtte gælde for kommunalbestyrelsens henholdsvis regionsrådets afgørelse, jf. lovforslagets § 49. Ministerens skal iagttagende de for den eller de overtagne beføjelse(r) nødvendige procedurer, som er fastsat i nærværende lov.

Ved ministerens beslutning om at overtage kommunalbestyrelsens eller regionsrådets beføjelser i en konkret sag med henblik på at træffe afgørelse efter § 21 eller § 25, overtages ikke tilsynsforpligtelser efter denne eller anden lovgivning, jf. lovforslagets § 46, *stk. 1*, medmindre det udtrykkelig fremgår af ministerens beslutning om at overtage beføjelserne.

Beslutningen om call-in i en sag om et projekt kan medføre, at der også må træffes beslutning om call-in af andre beføjelser, der er nødvendige for at råde over hele sagens forløb som f.eks. planlægning, andre tilladelser mv. Call-in af andre beføjelser forudsætter, at der i de respektive sektorlove er hjemmel til at beslutte call-in. I dag er der allerede hjemmel til at foretage call-in i bl.a. naturbeskyttelsesloven, råstofloven, miljøbeskyttelsesloven, vandforsyningsloven og planloven. Call-in beføjelsen tilkommer den ansvarlige ressortminister. Såfremt der i anden lovgivning eller i medfør af anden lovgivning er fastsat bestemmelser, hvorved afgørelsen efter § 21 eller afgørelse efter § 25 indgår i andre procedurer, vil en hjemmel til at foretage call-in ud fra et specialitetsprincip skulle fremgå af den pågældende sektorlov.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 6, 1. pkt.*, viderefører bemyndigelsen i planlovens § 11 i, jf. bekendtgørelse nr. 1529 af 23. november 2015 af lov om planlægning, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastlægge, hvilke konkrete typer af projekter kommunerne og regionsrådene skal være myndigheder for efter dette lovforslag, og hvilke ministeren skal behandle. Forslaget indebærer, at såfremt ministeren udnytter bemyndigelsen til at overtage beføjelser vedrørende visse projekttyper, vil ministeren være pålagt de samme forpligtelser efter denne lov, som i øvrigt gælder for kommunerne og regionsrådene. Inden for de pågældende projekttyper vil ministeren også skulle afgøre, om etablering, udvidelse og ændringer af sådanne anlæg er VVM-pligtige. Ministerens beføjelser forventes delegeret til en under Miljø- og Fødevareministeriet oprettet styrelse, jf. dette lovforslags § 43, stk. 1.

Det forudsættes, at den eksisterende ordning, som fremgår af VVM-bekendtgørelsens § 10 og 11, videreføres.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 6, 2. pkt.*, indeholder desuden en videreførelse af den eksisterende bemyndigelse for miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet skal videresende bygherrens ansøgning om et konkret projekt til miljø- og fødevareministeren, såfremt ministeren med hjemmel i 1. pkt. har overtaget kommunalbestyrelsens eller regionsrådets beføjelser for den pågældende projekttype.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 6, 3. pkt.* er en videreførelse af den udvidede forpligtelse for kommunalbestyrelsen eller regionsrådet til at videresende bygherrens ansøgning om et konkret projekt, hvis projektansøgningen er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. § 2 i lov nr. 537 af 29. april 2015 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om planlægning.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 7* angår de tilfælde, hvor en anden end Transport- og Bygningsministeren fremsætter en forslag til en anlægslov, der omhandler projekter omfattet af bilag 1 eller 2, og som vedtages i enkeltheder ved det pågældende lovforslag. Her vil det være op til vedkommende ressortminister at fastsætte, hvem der i givet fald vil være VVM-myndighed.

Til kapitel 7

Lovforslagets kapitel 7 omhandler de krav, der stilles til bygherren, når denne ønsker at ansøge om etablering af et projekt omfattet af lovforslagets bilag 1 eller 2. De tre foreslåede bestemmelser i nærværende kapitel er opdelt således, at §§ 18 og 19 omhandler ansøgningen og § 20 vedrører kravene til miljøkonsekvensrapporten for projekter omfattet af § 15.

Til § 18

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* fastslår, at det er bygherren, der udarbejder ansøgningen om projektet, uanset om projektet er optaget på lovforslagets bilag 1 eller bilag 2. Bestemmelsen fastslår et generelt krav om skriftlighed, jf. dog lovforslagets bemyndigelse til ministeren om at fastsætte regler om anvendelse af digital selvbetjening mv. i § 29, stk. 1, for så vidt angår projekter. Endvidere stilles der i lovforslagets § 19, stk. 1, krav til indholdet af bygherrens ansøgning, såfremt ansøgningen angår projekter, hvorom der skal træffes afgørelse efter § 21 dvs. en screeningsafgørelse. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Der stilles imidlertid ikke indholdsmæssige krav til bygherrens ansøgning om et projekt, hvorom der skal træffes afgørelse om tilladelse efter § 25. Baggrunden herfor er, at det ansøgte projekt undergår en miljøvurdering, hvortil knytter sig række processkridt, herunder udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten, der beskriver og analyserer det ansøgte projekts væsentlige indvirkninger på miljøet, jf. lovforslagets § 20.

Bestemmelsens generelle krav om en ansøgning er forudsat i to af VVM-direktivets artikler. For det første artikel 6, stk. 2, litra a), hvor bl.a. ansøgning om tilladelse til et VVM-pligtigt projekt, jf. lovforslagets § 15, stk. 1, skal offentliggøres. For det andet 2014 VVM-direktivets artikel 4, stk. 4, hvor bygherren skal fremlægge oplysninger om projektet, når der er tale om et projekt, der underlagt en screeningsafgørelse.

Formkravet om skriftlighed fremgår i dag af bl.a. § 2, stk. 1, i VVM-bekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* fastsætter, at såfremt bygherren ønsker, at det konkrete projekt, der er optaget på lovforslagets bilag 2, skal undergå en miljøvurdering, skal bygherrens ansøgning indeholde oplysning herom. Samtidig forudsættes det, at bygherrens ansøgning udformes som en ansøgning om tilladelse til et projekt omfattet af bilag 1, hvilket betyder, at ansøgningen ikke skal opfylde formkravene omhandlet i lovforslagets § 19.

Til § 19

Stk. 1 foreslås at fastsætte de indholdsmæssige rammer for bygherrens ansøgning om et projekt omfattet af lovforslagets bilag 2. De indholdsmæssige krav til ansøgningen fremgår af lovforslagets bilag 5, der udgør en liste over de mind-

steoplysninger, som bygherren skal lade indgå i sin ansøgning. Der er tale om de oplysninger, som er tilstrækkelige til, at myndigheden kan træffe en afgørelse efter lovforslagets § 21. Miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at kunne stilles yderligere indholdsmæssige krav til ansøgningen, jf. lovforslagets § 29, stk. 2, hvortil der henvises. Der vil blive udarbejdet en vejledning, som nærmere redegør for de oplysninger, som bygherren skal fremlægge.

Den foreslåede bestemmelse implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 4, stk. 4, og lovforslagets bilag 5 implementerer 2014 VVM-direktivets bilag II. A. Den foreslåede bestemmelse viderefører de gældende ordninger, der vedrører indgivelse af ansøgninger om screeningspligtige projekter, herunder § 2, stk. 1, 1. pkt., i VVM-bekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* gengiver de muligheder, som bygherren har for yderligere at begrunde, at det konkrete screeningspligtige projekt ikke forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet. Det forudsættes, at disse oplysninger fremgår på det tidspunkt, hvor ansøgningen fremsendes af bygherren. Oplysningerne kan afspejle indholdet af de justeringer i projektet, som bygherren i sin udformning af projektet har forudsat. Det er således ikke foranstaltninger, som den kompetente VVM-myndighed kan stille som vilkår for en afgørelse om ikke VVM-pligt. Miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at kunne stilles yderligere indholdsmæssige krav til ansøgningen, jf. lovforslagets § 29, stk. 2, hvortil der henvises.

Bestemmelsen implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 4, stk. 4, 4. pkt. Der er tale om frivillige oplysninger, som bygherren kan inddrage i ansøgningen. Den foreslåede bestemmelse viderefører VVM-bekendtgørelsens bilag 5, punkt 40, hvorefter bygherren kan beskrive de påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, forebygge eller begrænse væsentlige skadelige virkninger for miljøet.

Til § 20

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* indledes med at fastslå, at det er bygherren, der udarbejder og fremlægger miljøkonsekvensrapporten for et projekt omfattet af § 15, stk. 1, til brug for vurderingen af projektets væsentlige indvirkninger på miljøet. De oplysninger, der henvises til, og som bygherren, jf. lovforslagets § 20, stk. 6, skal fremlægge, skal være fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet. Det nærmere indhold af oplysningerne fremgår af lovforslagets § 20, stk. 2-5.

Bestemmelsen implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 5, stk. 1, 1. pkt. Niveauet for oplysning og kvaliteten af miljøkonsekvensrapporten er fastsat i 2014 VVM-direktivets betragtning 32, hvorefter de data og oplysninger, som bygherren skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten i henhold til direktivets bilag IV, bør være fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet. Standarden ses ikke at ændre på den gældende retspraksis fra henholdsvis nationale domstole som EU-domstolen.

I forhold til gældende ret er der tale om en delvis ændring i forhold til den gældende implementering. Navnlig for projekter på land er det en ændring, jf. således VVM-bekendtgørelsens § 5, stk. 1, hvor det som udgangspunkt har været myndigheden, der udarbejdede miljøkonsekvensvurderingen. Praksis har dog været, at det oftest har været bygherren, som udarbejdede og fremsendte de relevante undersøgelser, data og oplysninger til myndigheden med henblik på dennes udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten. Ændringen er derfor af mere formel karakter. For andre projekter på land og projekter på havområdet er det bygherren, der også i dag udarbejder miljøkonsekvensrapporten.

For så vidt angår etablering af havvindmøller som ligger under Energi-, Forsyning- og Klimaministeriets ressortområde og som er reguleret i VE-loven, indeholder loven to forskellige tilladelsesprocesser, etablering efter udbud, henholdsvis efter ansøgning (såkaldt »åben-dør«). For havvindmøller etablerede efter udbud, jf. § 23 i VE-loven, agerer Energistyrelsen bygherren indtil der er fundet en vinder af udbuddet. Energistyrelsen, (efter delegation fra energi-, forsynings- og klimaministeren), kan efter § 23, stk. 3 i VE-loven, givet et pålæg til Energinet.dk om at gennemføre forundersøgelser og udarbejde en VVM-redegørelse.

Den nærmere afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold foreslås med *stk. 2* fastlagt som et mindsteindhold, der kan udvides med oplysningerne i lovforslagets bilag 7. Samlet skal miljøkonsekvensrapporten leve op til niveauet i lovforslagets § 20, stk. 1, 2. pkt., og stk. 4, med beskrivelsen og analysen af projektets væsentlige indvirkninger på miljøet. Den nærmere beskrivelse af indholdet af oplysningerne og af bilag 7 vil fremgå af vejledning herom.

Den foreslåede bestemmelse implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 5, stk. 1, og det nævnte bilag 7 implementerer 2014 VVM-direktivets bilag 4. Den foreslåede bestemmelse er forudsat i gældende ret og der henvises til de almindelige bemærkninger for en beskrivelse af de gældende ordninger.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 3, 1. pkt.*, kan omfanget af oplysningerne i miljøkonsekvensrapporten baseres på den afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold, som myndigheden har foretaget efter dette lovforslags § 23, stk. 1, også kaldet scoping. Miljøkonsekvensrapportens indhold efter afgrænsningen skal fortsat sætte myndigheden i stand til at vurdere og træffe afgørelse, om projektet kan tillades. Myndigheden kan fortsat kræve supplerende oplysninger, såfremt det vurderes nødvendigt, jf. dette lovforslags § 24, stk. 1, 2. pkt. Er der ikke afgivet en udtalelse om afgrænsning af rapportens indhold, vil det være op til bygherren at foretage afgrænsningen af de data, oplysninger og beskrivelser, der vil være nødvendige for at sikre, at rapporten er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet. Der henvises til lovforslagets § 23 og de hertil knyttede bemærkninger om afgrænsningen af miljøkonsekvensrapporten.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3, stk. 1, 1. pkt.*, implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 5, stk. 2, 2. afsnit, 1. led, og viderefører den gældende ordning i VVM-bekendtgørelsens § 5, stk. 1, 2. pkt.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse i stk. 3, 2. pkt., er ønsket om at undgå dobbeltarbejde. Bestemmelsen fastslår, at bygherren skal inddrage tilgængelige resultater af andre relevante og tilgængelige vurderinger foretaget i henhold til EU-lovgivning eller dansk lovgivning. Som eksempler på sådanne vurderinger kan nævnes en miljøvurdering foretaget af en plan eller et program, jf. dette lovforslags afsnit II, som danner det planlægningsmæssige grundlag for projektet.

Bestemmelsen implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 5, stk. 1, 2. afsnit, 2. led, og direktivets betragtning 32. Bestemmelsen i direktivet må ses som en kodificering af gældende ret, og derfor i national gældende ret som en videreførelse af de eksisterende muligheder for at inddrage eksisterende data og vurderinger.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* gengiver kravene til miljøkonsekvensrapporten, og indholdet af bestemmelsen afspejler indholdet af miljøbegrebet, jf. lovforslagets § 1. De enkelte emner i *stk. 4* afspejler ligeledes opdelingen og beskrivelsen i lovforslagets bilag 7. Bestemmelsen har en tæt sammenhæng med den følgende bestemmelse i *stk. 5*, hvor der i miljøkonsekvensrapporten også skal tages stilling til projektets modstandsdygtighed og robusthed overfor udefrakommende ulykker og naturkatastrofer. Der vil være tale om risikovurderinger, som foretages i henhold til EU-lovgivningen såsom Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/18/EU af 4. juli 2012 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer og lignende, samt eventuelt relevante vurderinger foretaget i national lovgivning til opfyldelse af de krav, der stilles i lovforslaget.

De to bestemmelser i *stk. 4* og *5* implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 3, stk. 1 og 2, og afspejler dermed også den generelle opdatering af miljøbegrebet, som var en del af formålet med ændringen af direktivet, jf. 2014 VVM-direktivets betragtning 3-17. I forhold til gældende regulering i dansk ret er der tale om en opdatering, der følger af de internationale forpligtelser, som Danmark har påtaget sig i anden EU-lovgivning eller internationale konventioner.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 6* udgør sammen med *stk. 2-5* den formelle ramme for, at miljøkonsekvensrapporten er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet. Med bestemmelsen foreslås det at bygherren skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten udarbejdes af »kvalificerede og kompetente eksperter«. Da udarbejdelsen af en miljøkonsekvensvurdering allerede i dag typisk vil kræve inddragelsen af flere rådgivere (eksperter) med specialist og generel viden, er kravene til kvalifikationer og kompetence søgt beskrevet med afsæt i de anvendte ordninger og beskrivelser. På den baggrund foreslås det, at de anvendte eksperter på det konkrete projekt skal besidde de relevante forudsætninger og den tilstrækkelige erfaring for at varetage det hverv, til hvilket de antages. Der er ikke krav om uafhængighed, hvilket muliggør anvendelsen af in-house rådgivning. Det foreslås ikke at kræve en særlig uddannelse, godkendelse eller akkreditering, da omkostningerne ved ordningerne vil overstige formålet med at stille sådanne krav. De eksisterende markedsmekanismer og indirekte prøvelse af rådgiveres og eks-

perter kompetence ved klage over miljøkonsekvensvurderingerne vurderes derfor at være tilstrækkelig.

For krav til myndighedernes ekspertise i forbindelse med behandling af sager om projekter henvises der til bemærkningerne til § 24.

Bestemmelsen implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 5, stk. 3, litra a) samt betragtning 33. I gældende dansk ret er det allerede i dag typisk rådgivere, der udarbejder miljøkonsekvensrapporten. Det er imidlertid nyt, at det fremgår direkte, at bygherren skal anvende kompetente eksperter. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger om baggrunden herfor.

Til § 21

Med den foreslåede *stk. 1*, skal myndigheden på grundlag af bygherrens ansøgning efter lovforslagets § 19 træffe afgørelse om, hvorvidt det konkrete projekt kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet på grund af projektets art, dimensioner eller placering. Grundlaget for afgørelsen er bygherrens ansøgning, relevante resultater af foreløbig kontrol eller vurderinger af indvirkningen på miljøet foretaget i medfør af anden EU-lovgivning og national lovgivning samt kriterierne i lovforslagets bilag 6. Dertil kommer resultatet af høringen af berørte myndigheder efter dette lovforslags § 35, stk. 1, nr. 1, hvortil der henvises for yderligere bemærkninger. Tidsfristen for høringen skal give de berørte myndigheder mulighed for at forberede sig på og opnå reel deltagelse i screeningsproceduren. Derudover forudsættes det, at de almindelige forvaltningsretlige principper for partshøring af væsentligt og individuelt berørte lodsejere m.v. fortsat vil skulle foretages af myndigheden. Dette følger af den almindelige forpligtelse, som offentlige myndigheder har til oplysning af sagen (undersøgelsespligten).

Screeningsproceduren skal gennemføres effektivt og gennemskueligt for bygherren og for offentligheden, jf. således også 2014 VVM-direktivets betragtning 29, 1. og 2. pkt. Den nærmere fremgangsmåde mv. vil blive beskrevet i en vejledning.

I øvrigt henledes opmærksomheden på, at det anses for at være i overensstemmelse med god forvaltningsskik at tage hensyn til uopfordrede kommentarer, der måtte være modtaget fra andre kilder såsom medlemmer af offentligheden eller offentlige myndigheder, også selv om der ikke kræves nogen formel høring i screeningsfasen, jf. således også 2014 VVM-direktivets betragtning 29, sidste pkt. Med 'offentlige myndigheder' henvises der her til andre end berørte myndigheder. Partshøring af bygherren gælder med de modifikationer, der følger af, at det er bygherren, der har anmeldt projektet og som udgangspunkt derfor vil være bekendt med sagens oplysninger.

Det bemærkes, at VVM-screeninger m.v. efter dette lovforslag som hidtil ikke kan erstatte vurderinger efter Natura 2000-regelsættet. EU-domstolen har derudover statueret, at projekter, som vurderes at kunne påvirke et Natura 2000-område væsentligt og derfor skal konsekvensvurderes, også vil være VVM-pligtigt.

Med den foreslåede *stk. 2* fastsættes de indholdsmæssige krav til myndighedens screeningsafgørelse, idet afgørelsen skal indeholde hovedårsagerne til trufne afgørelse. Dette er i overensstemmelse med dansk forvaltningsret og der tilsigtes ikke nogen ændringer heri med denne bestemmelse.

Det bemærkes, at en screeningsafgørelse ikke er en tilladelse, og bl.a. derfor kan der ikke stilles vilkår i afgørelsen. Stilles der vilkår i en screeningsafgørelse, forskydes grænsen for, hvornår det konkrete projekt kan have en væsentlig indvirkning på miljøet. Viser der sig et behov for at stille vilkår i den konkrete screeningsafgørelse med henblik på at holde det konkrete projekt under grænsen for væsentlig indvirkning på miljøet, vil der i stedet skulle træffes afgørelse om VVM-pligt.

Hvis myndigheden vurderer, at det konkrete projekt kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet på grund af projektets art, dimensioner eller placering og derfor vil være underlagt et krav om tilladelse, skal screeningsafgørelsen indeholde hovedårsagerne til, at en sådan miljøvurdering kræves, med henvisning til de relevante kriterier i lovforslagets bilag 6. Såfremt myndigheden finder, at det konkrete projekt ikke kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet på grund af projektets art, dimensioner eller placering, og bygherren har fremlagt en beskrivelse efter dette lovforslags § 19, stk. 2, skal begrundelsen endvidere anføre særkender ved projektet eller anføre, hvilke foranstaltninger der påtænkes truffet for at undgå eller forebygge, hvad der ellers kunne have været væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet.

Bestemmelsen implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 4, stk. 5, litra a) og b), og lovforslagets bilag 6 implementerer samme direktivs bilag III. Derudover viderefører bestemmelsen § 3, stk. 3 og 6, i VVM-bekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015. For de øvrige ordninger henvises der til de almindelige bemærkninger.

Myndighedens afgørelse om, at et projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, bortfalder på nærmere betingelser (forældelse og kontinuitetsbrud), jf. dette lovforslags § 39, hvortil der henvises.

Til § 22

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* bestemmer, at myndigheden skal træffe afgørelse, når bygherren har fremlagt de tilstrækkelige oplysninger, jf. lovforslagets § 19, til at kunne træffe afgørelse om projektets forventede væsentlige indvirkning på miljøet. Dermed forudsættes det, at screeningsafgørelsen er en konkret vurdering, der foretages hurtigt og hovedsageligt på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer.

Som et yderligere bidrag til en effektiv screeningsprocedure er der fastsat en tidsfrist for myndigheden på højst 90 dage til at træffe screeningsafgørelsen. Tidsfristen regnes fra det tidspunkt, hvor bygherren har fremlagt de tilstrækkelige oplysninger, jf. lovforslagets § 19, til at kunne træffe afgørelse om projektets forventede væsentlige indvirkning på

miljøet. Offentliggørelse af afgørelsen, jf. lovforslagets § 36, er ikke indregnet i fristen.

Efter det foreslåede *stk. 2* kan myndigheden i særlige tilfælde forlænge fristen for at træffe afgørelse, såfremt en myndigheden ikke kan overholde tidsfristen f.eks. på grund af projektets art, kompleksitet, placering eller dimensioner, I så fald skal myndigheden underrette bygherrens skriftligt om årsagerne til forlængelsen og om, hvornår der forventes en afgørelse. Systematiske forlængelser anses ikke for at være særlige tilfælde.

Bestemmelsen som helhed implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 4, stk. 6. Bestemmelsen er ny i VVM-direktivet, og derfor er der ikke i den gældende nationale implementering bestemmelser om en tidsfrist i forbindelse med myndighedens screeningafgørelse, jf. dog lovforslagets § 30 om samtidig sagsbehandling og de dertil knyttede bemærkninger.

Til § 23

Bestemmelsen finder anvendelse på de projekter, der er omfattet af § 15, stk. 1, dvs. VVM-pligtige projekter. Bestemmelsen vedrører som helhed de nærmere betingelser for den forudgående afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold, forinden bygherren udarbejder denne. Afgrænsningen af rapportens indhold skal opfattes som en hjælp til bygherren med henblik på at fokusere miljøkonsekvensrapportens indhold på de emner, som vedrører projektets forventede væsentlige indvirkninger på miljøet.

Med *stk. 1* foreslås det, at der som hovedregel skal foretages en afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold efter forudgående høring af berørte myndigheder og offentligheden. En høring af offentligheden, herunder den berørte offentlighed, på dette tidspunkt i processen, giver erfaringsmæssigt den bedste proces for såvel bygherren, der tidligt vil have mulighed for at tilrette projektet og undersøge de miljømæssige konsekvenser heraf, som offentligheden, der med kommentarer og forslag til projektet kan være med til at påvirke projektets udformning, placering mv. Den kompetente myndigheds udtalelse om afgrænsningen af miljøkonsekvensrapporten er ikke en afgørelse i forvaltningslovens forstand, da myndigheden fortsat vil have mulighed for at anmode bygherren om supplerende oplysninger, jf. lovforslagets § 24, stk. 1. Bygherrens udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er således ikke nødvendigvis begrænset i overensstemmelse med den kompetente myndigheds udtalelse, da det vil være bygherrens ansvar, at den færdige miljøkonsekvensrapport samlet set lever op til kravene i lovforslagets § 20.

Såfremt den kompetente myndighed finder det ubetænkeligt at undlade en scoping i forhold til det konkrete projekt, foreslås det, at en udtalelse efter *stk. 1* kan undlades, hvis bygherren anmoder herom jf. den foreslåede bestemmelse i *stk. 3*. Med 'ubetænkeligt' henvises der til, at centrale oplysninger for det konkrete projekt foreligger og er fremskaffet på en betryggende måde, som gør, at disse oplysninger ikke vil kunne anfægtes eller suppleres selv ved inddragelsen af kumulative virkninger. Det kan også være projekttyper, for

hvilke de miljømæssige indvirkninger er velkendte, vurdere og datagrundlaget er opdateret. Dog kan f.eks. placeringen af det konkrete projekt medføre, at landskabelige forhold eller kumulative virkninger ændrer forudsætningerne, således at det ikke længere er ubetænkeligt at undlade scoping. Da der er tale om en procesledende beslutning og ikke en afgørelse i forvaltningslovens forstand, er der ikke høringspligt af parter, forinden beslutningen træffes, ligesom der heller ikke er krav om offentliggørelse af beslutningen, men den kompetente myndighed vil være forpligtet til på forespørgsel at oplyse herom. Høring af berørte myndigheder og offentligheden vil i stedet finde sted i forbindelse med høringen over den miljøkonsekvensrapport, som bygherren fremlægger for myndigheden.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* undtages projekter på havområdet fra kravet om obligatorisk afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold, da den ikke i den gældende regulering af disse projektyper er et krav herom. For havbrug beliggende inden for 1 sømil fra kysten foreslås det at følge reglerne for havbrug beliggende mere end 1 sømil fra kysten, således at alle havbrug fremover vil være underlagt frivillig afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten. Baggrunden for denne ensretning af reguleringen for havbrug skal ses i forlængelse af, at havbrug inden for 1 sømil fra kysten foreslås placeret på lovforslagets bilag 2, pkt. f, som Intensivt fiskeopdræt på linje med havbrug beliggende længere end 1 sømil fra kysten.

Efter *stk. 4* foreslås det at bemyndige miljø- og fødevarerministeren til at fastsætte bestemmelser om, hvilke mindsteoplysninger der er nødvendige for høringsprocessen, indholdet af udtalelsen, samt for sagsbehandlingen i scopingfasen. For sidstnævnte gælder navnlig, at myndigheden, når høringsperioden er afsluttet, vil være forpligtet til at udarbejde udtalelsen inden for en rimelig tidsfrist, afhængigt af projektets art, kompleksitet, placering og dimensioner. Bemyndigelsen forudsættes udnyttet inden for direktivets rammer.

I forhold til gældende ret fremgår det af § 4 i den gældende VVM-bekendtgørelse, jf. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning, er der krav om scoping samt høring af såvel berørte myndigheder som offentligheden. Dette omfatter også havbrug beliggende inden for 1 sømil fra kysten. For de øvrige projekter på søterritoriet, herunder havbrug mere end 1 sømil fra kysten, anvendes der frivillig afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten. Ved de frivillige ordninger høres alene berørte myndigheder.

I forhold til 2014 VVM-direktivet artikel 5, stk. 2, er udgangspunktet, at der alene foretages en afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten, hvis bygherren anmoder om det. Med 2014 VVM-direktivet udgik den hidtil gældende ordning, hvorefter myndigheden kunne kræve, at afgrænsningen blev udført. Til gengæld fremgår det nu direkte af 2014 VVM-direktivets artikel 5, stk. 2, at der kan fastsættes bestemmelse om, at myndigheden skal foretage afgrænsning af

miljøkonsekvensrapportens indhold, uanset at bygherren anmoder herom.

For bemærkninger til høringsberettigede og høringsperiodens længde henvises der til lovforslagets § 35, stk. 1, og 4.

Til § 24

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* fastslår, at myndigheden har en forpligtelse til at sikre, at den af bygherren fremlagte miljøkonsekvensrapport også opfylder kravene i dette lovforslags § 20. Myndigheden kan, selvom den har foretaget en afgrænsning af rapportens indhold efter § 23, og den fremlagte miljøkonsekvensrapport inddrager, beskriver mv. de ønskede oplysninger hertil, indhente supplerende oplysninger fra bygherren eller foranstalte egne undersøgelser.

Omfanget og indholdet af de supplerende oplysninger og eventuelle undersøgelser fastlægges af myndigheden med henblik på at kunne opfylde de relevante krav i lovforslagets bilag 7 og træffe afgørelse efter lovforslagets § 25, og følger den almindelige pligt i forvaltningsretten, som offentlige myndigheder har til at oplyse en sag, før der træffes afgørelse. Processen for indhentning af oplysninger mv. følger de almindelige regler i forvaltningsloven samt eventuelle relevante krav efter god forvaltningsskik. Myndigheden inddrager internt eller eksternt den fornødne ekspertise, hvis myndigheden anser det for nødvendigt til vurdering af det konkrete projekt.

Bestemmelsen implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 5, stk. 3, litra b) og c) og viderefører den gældende regulering i bl.a. §§ 6 og 7 i VVM-bekendtgørelsen, dog således at det ikke længere er myndigheden, der udarbejder miljøkonsekvensrapporten men bygherren, jf. lovforslagets § 20 og de dertil knyttede bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* bestemmer, at det er myndigheden, der efter gennemgangen af miljøkonsekvensrapporten sender den i høring, og at det er berørte myndigheder og offentligheden, der skal høres. Selve høringsreglen fremgår af dette lovforslags § 35, stk. 1, nr. 3, og eventuelt § 38, som omhandler høring over projektets eventuelle grænseoverskridende påvirkninger.

Det fremgår ikke eksplicit af VM-direktivet, hvem der sender miljøkonsekvensrapporten i høring, men i dansk ret er udgangspunktet, at det er myndigheden, der har denne opgave, og at høringssvar fremsendes til myndigheden. Da det også er myndigheden, der skal undersøge de indkomne høringssvar og træffe afgørelse om tilladelsen, jf. 2014 VVM-direktivets artikel 1, stk. 1, litra g, se også dette lovforslags § 5, nr. 5, foreslås det, at videreføre den gældende ordning, hvorefter myndigheden sender miljøkonsekvensrapporten i høring.

Til § 25

Med den foreslåede *stk. 1* fastslås det indledningsvist, at der skal træffes afgørelse. Myndigheden kan således ikke undlade at træffe afgørelse, når sagen er oplyst/opdateret til det niveau, hvorefter der kan træffes afgørelse. Det medfører, at myndigheden skal påse, at navnlig miljøkonsekvens-

rapporten er opdateret og tidssvarende, såfremt den tidsmæssige udstrækning fra bygherrens fremlæggelse af rapporten til myndighedens afgørelse har været lang og/eller præget af ændrede forudsætninger, fornyede høringer mv. Myndighedens afgørelse baseres på bygherrens ansøgning, miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger samt resultatet af de høringer, der er foretaget, samt miljø- og fødevareministerens samtykke efter dette lovforslags § 38, såfremt projektet kan få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat. Afgørelsen, som myndigheden skal træffes, er i lighed med gældende ret i dag mere end blot en konstatering af de nødvendige undersøgelser og beskrivelser af projektet. Myndigheden skal foretage sin egen selvstændige vurdering af miljøkonsekvensrapportens beskrivelse af projektet, jf. således EU-Domstolens praksis C-50/09 og C-508/03 og VVM-direktivets artikel 3.

Dette er en videreførelse af den gældende implementering i bl.a. VVM-bekendtgørelsens § 7, stk. 1.

Myndigheden skal besidde ekspertise som forudsætning for at kunne behandle den af bygherren udarbejdede miljøkonsekvensrapport. Den kompetente myndighed skal således have eller efter behov have adgang til tilstrækkelig ekspertise på det for projektet relevante område med henblik på at sikre, at miljøkonsekvensrapporten er fuldstændig og af god/høj kvalitet. Den nærmere tilrettelæggelse og gennemførelse af kravene vil være op til de relevante myndigheder inden for de respektive ressortområder.

Dette fremgår af 2014 VVM-direktivet artikel 5, stk. 3, litra b), og betragtning 33, der skal ses som pendanten til kravet om bygherrens sagkyndige bistand i 2014 VVM-direktivets artikel 5, stk. 3, litra a), og dette lovforslags § 20, stk. 6.

Med den foreslåede *stk. 2* fastslås det, at afgørelser efter *stk. 1* skal træffes inden for en rimelig tidsfrist. Der foreligger ikke fortolkningsbidrag til afgrænsningen af 'rimelig tidsfrist', men hensynet til bygherrens økonomiske og erhvervsmæssige situation må indgå med betydelig vægt. Udsættelse af myndighedens afgørelse kan ske, hvor det ikke kan lægges myndigheden til last som f.eks. at høringen har vist behovet for yderligere undersøgelser, belysning af andre alternativer. En myndighed vil dog kunne træffe afgørelse om ikke at tillade projektet, hvis myndigheden ikke, trods gentagne opfordringer, får de ønskede oplysninger mv. Kravene til begrundelsen for, at afgørelsen eventuelt trækker ud, skærpes, jo længere tid der går. Dette og det foreslåede krav om at orientere bygherren om baggrunden for udsættelsen ses at følge af almindelige regler for sagsbehandlingen inden for forvaltningsretten.

Bestemmelsen er en implementering af 2014 VVM direktivets artikel 8 a, stk. 5. Bestemmelsen er ny i VVM-direktivet, og den gældende danske implementering indeholder ikke bestemmelser om tidsfrister for myndigheden til at træffe afgørelse. Det vil være op til klagenævnet og domstolene at tages stilling til, hvad nærmere ligger i 'rimelig tidsfrist'.

Til § 26

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for at sikre, at der ikke udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering uafhængigt af, om det beskrevne projekt kan placeres det pågældende sted. Den kommunale planlægning for arealanvendelsen er tæt forbundet med projekter placeret på land og for havbrug beliggende inden for 1 sømil fra kysten. Bestemmelsen er en konsekvens af, at miljøvurderingen af projekter med dette lovforslag løsrives fra planloven, jf. bekendtgørelse nr. 1529 af 23. november 2015 af lov om planlægning, og skal fungere som grundlag for forskellige projekter med ophæng i diverse sektorlove.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at lovforslagets øvrige bestemmelser, som vedrører sammenhængen mellem planer, programmer og projekter som f.eks. lovforslagets § 7 udfyldes med henblik på at lette procedurerne herunder ved genbrug af oplysninger.

Til § 27

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, omhandler myndighedens afgørelse om at tillade projektet. Begrebet afgørelse er det samme, som anvendes i forvaltningslovens forstand. En afgørelse om at tillade projektet skal indeholde alle de miljømæssige betingelser, der er knyttet til afgørelsen, en beskrivelse af alle projektets særkender og de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt modvirke væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, samt eventuelle overvågningsforanstaltninger. Baggrunden for at kræve begrundelse for en afgørelse, der principielt kan give bygherren fuldt ud medhold (begunstigende afgørelser), er, at myndigheden skal vise, at der i afgørelsen er taget hensyn til resultaterne af de gennemførte høringer og indsamlede oplysninger. Hermed sikres åbenhed og gennemsigtighed i myndighedens behandling af høringssvar fra offentligheden og berørte myndigheder.

Bestemmelsen implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 8 a, stk. 1, og viderefører den gældende implementering i VVM-bekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 § 7, som også stiller krav om begrundelse af afgørelse om at tillade projektet.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* skal sikre, at der er hjemmel til at fastsætte vilkår i en tilladelse efter § 25, forudsat at vilkårene er proportionale med projektets art, placering og dimensioner samt omfanget af dets indvirkning på miljøet. Der er således ikke tilsigtet ændringer i forhold til forvaltningsrettens almindelige regler. Myndigheder har efter almindelig forvaltningsret mulighed for at stille vilkår i en tilladelse, og behovet for at udtrykkeligt at sikre hjemmel til at stille vilkår i tilladelsen skal ses på baggrund af, at lovforslaget samler en væsentlig del af den nationale implementering af VVM-direktivet.

Bestemmelsen er ikke udtrykkelig fastsat i VVM-direktivet, men adgangen til at fastsætte vilkår i tilladelsen følger implicit af direktivets forudsætning om, at det er konkrete projekter, der vurderes og eventuelt tillades. Der vil således

være behov for at stille konkrete vilkår, når der gives en tilladelse. I den gældende implementering fremgår det bl.a. indirekte af § 51, stk. 4, 2. led, i planloven, jf. bekendtgørelse nr. 1529 af 23. november 2015 af lov om planlægning, at der kan fastsættes vilkår, som kan kræves overholdt.

Med den foreslåede *stk. 3* skal myndighedens afgørelse om ikke at tillade projektet angive hovedårsagerne herfor i afgørelsen. Begrundelseskravet følger allerede i dag af forvaltningsretten og der tilsigtes ikke ændringer med den foreslåede bestemmelse.

Bestemmelsen fremgår af det ændrede VVM-direktivs artikel 8 a, stk. 2, og viderefører den gældende implementering af bl.a. VVM-bekendtgørelsens § 7, hvorefter afslag på tilladelse skal begrundes.

Til § 28

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* skal myndigheden stille vilkår i tilladelsen, såfremt projektet vil have væsentlige skadelige virkninger på miljøet. Vilkårene vedrører foranstaltningerne, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere de væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, gennemføres af bygherren. Der lægges med andre ord op til, at bygherren dokumenterer, at foranstaltningerne gennemføres i de relevante faser, dvs. navnlig anlægs- og/eller driftsfasen, men også nedrivningsfasen kan her blive aktuel. Der kan også om nødvendigt fastsættes vilkår om bygherrens overvågning af projektets væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. Omfanget, indholdet og den tidsmæssige udstrækning af de nævnte procedurer skal være proportionale med projektets art, placering og dimensioner samt omfanget af dets indvirkning på miljøet. Der kan anvendes eksisterende overvågningsordninger fra anden EU-lovgivning eller fastsat i anden lovgivning eller i medfør af anden lovgivning, hvor det hensigtsmæssigt i forhold til konkrete projekt og formålet med overvågningen.

Derudover skal myndigheden fastlægge procedurer for den overvågning, som bygherren skal foretage med henblik på at fastslå, om de pågældende foranstaltninger virker som ønsket. Samtidig skal procedurerne også gerne identificere eventuelle uforudsete væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet i de forskellige faser, således at der foretages en passende afhjælpning heraf. Denne overvågning bør ikke overlappe eller stille yderligere krav om overvågning, end hvad der kræves i henhold til anden EU-lovgivning end VVM-direktivet og i henhold til anden lovgivning.

Kræves der andre tilladelser til projektets anlæg, drift og eventuelle nedrivning, herunder tilladelser omfattet af § 15, stk. 3, kan vilkår om overvågning fastsættes i sådanne tilladelser, såfremt der er hjemmel til dette i medfør af den lovgivning, som tilladelsen eller tilladelserne udstedes i medfør af. Dette gælder også andre vilkår, som myndigheden vurderer som nødvendige at stille til det konkrete projekt. Langt de fleste virksomheds- og projekttyper i denne kategori vil være omfattet af en sektorlovgivning, der bl.a. giver mulighed for at fastsætte vilkår om overvågning og lign. Det vil være sådanne særlige regelsæt, der normalt skal anvendes til

at stille krav om overvågning i de særlige tilfælde. Der vil således alene være tale om at stille krav om overvågning af de forhold, som vurderes at have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. Samme forbehold gælder, hvis det skulle vise sig, at det undtagelsesvis er nødvendigt at stille overvågningskravet efter nærværende lovforslag.

Bestemmelsen implementerer 2014 VVM-direktivets artikel 8 a, stk. 4, samt betragtning 35. Centralt for 2014 VVM direktivet har været et ønske om sikre, at der for projekter, som af den ene eller anden årsag vurderes at have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, gennemføres foranstaltninger til at imødegå sådanne indvirkninger på miljøet, og at det undersøges, om de pågældende foranstaltninger har den ønskede virkning. Direktivets krav om overvågning angår projekter, der tillades, selvom de kan forventes at have væsentlige skadelige virkninger på miljøet. Der er derfor ikke tale om et generelt overvågningskrav for alle projekter, der undergår en miljøkonsekvensvurdering.

I *stk. 3* foreslås det at give ministeren bemyndigelse til at kunne fastsætte nærmere bestemmelser inden for rammerne af lovforslagets § 28, stk. 1, om overvågningen, herunder bygherrens egenkontrol, såfremt det vil vise sig at være en hensigtsmæssig fremgangsmåde.

Til § 29

Den foreslåede § 29 omhandler bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren med henblik på at fastsætte nærmere regler om ansøgningerne og for myndighedernes behandling heraf. Bemyndigelserne udgør alle en videreførelse af de eksisterende regler.

Den foreslåede bemyndigelse i *stk. 1* vil blive udnyttet til at videreføre eller fastsætte nye regler om, at bygherre skal indgive sin ansøgning vedrørende et projekt til VVM-screening ved anvendelse af en digital selvbetjeningsløsning. Ministeren vil herunder også kunne fastsætte regler om, at den kompetente myndighed kan behandle en ansøgning, der er indgivet uden anvendelse af digital selvbetjening, hvis den kompetente myndighed vurderer, at der foreligger særlige forhold, der gør, at bygherre ikke må forventes at kunne anvende den digitale selvbetjening. Den foreslåede bestemmelse medfører, at efterfølgende kommunikation om ansøgningen også kan foregå uden anvendelse af digital selvbetjening.

Særlige forhold kan for eksempel foreligge, hvor der er tale om borgere med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse samt demens. Ligeledes for borgere, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte borgere, borgere med psykiske lidelser, borgere med sprogsvækeligheder, hvor hjælp og vejledning fra den kompetente myndighed ikke konkret vurderes at være en egnet løsning. Der kan således foreligge særlige forhold for nogle borgere fra de nævnte grupper, der gør, at borgeren ikke kan anvende digital selvbetjening. Tilsvarende vil der også være nogle borgere fra de nævnte grupper, der kan anvende digital selvbetjening, og som derfor er forpligtet til at anvende denne. Særlige forhold kan også foreligge, hvis bygherre

Til § 30

skal indsende oplysninger i et format, den digitale selvbetjening ikke understøtter.

Såfremt den kompetente myndighed modtager en ansøgning, der ikke er indgivet ved den digitale selvbetjeningsløsning, vil den kompetente myndighed skulle vejlede bygherren om at anvende den digitale selvbetjeningsløsning.

Ud over denne særlige ordning for visse projekttyper giver bemyndigelsen i øvrigt mulighed for, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte øvrige regler om indgivelse af ansøgninger efter §§ 18 og 19 og om fremlæggelse af miljøkonsekvensrapporten efter § 20 om andre projekttyper og den efterfølgende kommunikation herom eventuelt ved anvendelse af digital selvbetjening, herunder anvendelse af bestemte IT-systemer, særlige digitale formater, digital signatur eller lignende.

Den foreslåede bemyndigelse viderefører den særlige ordning, der blev etableret ved lov 537 af 29. april 2015, jf. forslag nr. 126 af 29. januar 2015 til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om planlægning § 2. Herved blev miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, at indgivelse af en anmeldelse af visse kategorier af anlæg til vurdering af anlæggets væsentlige miljøpåvirkning (screening) og efterfølgende kommunikation om anmeldelsen skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening, herunder anvendelse af bestemte IT-systemer, særlige digitale formater, digital signatur eller lignende. Denne ordning er i første omgang rettet mod visse virksomheder, anlæg og indretninger, jf. miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, og anlæg omfattet af en branchebekendtgørelse udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, som også er omfattet af bilag 2 i VVM-bekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015.

Den foreslåede bemyndigelse i *stk. 2* giver miljø- og fødevareministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at bygherren forud for påbegyndelsen af et bilag 2-anlæg (screeningspligtige anlæg), jf. dette lovforslags bilag 2, skal anvende et særligt skema til ansøgningen. Miljø- og fødevareministeren kan endvidere fastsætte regler om hvilke oplysninger bygherre skal indgive ved ansøgning efter § 19. Ministeren kan således præcisere kravene i lovforslagets § 19, herunder for enkelte projekttyper. Kravet om digital indgivelse af ansøgningsskemaet forventes udnyttet.

Bestemmelsen viderefører den bemyndigelse, der fremgår af § 11 h, der i dag er udnyttet i VVM-bekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1529 af 23. november 2015 af lov om planlægning.

Den foreslåede bemyndigelse i *stk. 3* angår de oplysninger, bygherren skal indgive ved indlevering af miljøkonsekvensrapporten. Miljø- og fødevareministeren kan således inden for rammerne af § 20, herunder for visse projekttyper, præcisere kravene i lovforslagets § 20.

Bestemmelsen viderefører bemyndigelsen i planlovens § 11 h, der i dag er udmøntet i VVM-bekendtgørelsens § 5.

Med den foreslåede affattelse af bestemmelsen bemyndiges miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler for behandlingen af sager om vurdering af et projekts væsentlige miljøpåvirkning (VVM-screening). De projekter, der foreslås omfattet af denne hjemmel, er visse virksomheder, anlæg og indretninger omfattet af § 33, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, jf. bekendtgørelse nr. 1317 af 19. november 2015, som også er omfattet af dette lovforslags bilag 2. Den tilsvarende bestemmelse er udnyttet i VVM-bekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning til at fastsætte regler om, at myndighederne i forbindelse med sagsbehandlingen af en ansøgning om VVM-screening efter dette lovforslags § 19 som udgangspunkt skal behandle sagen samtidigt med en ansøgning om miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, og en evt. ansøgning om tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1, eller § 28, stk. 3, og at sådanne afgørelser skal træffes samtidigt.

Bestemmelsen er endvidere udnyttet i VVM-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at myndighederne i forbindelse med sagsbehandlingen af en ansøgning af et projekt til vurdering af dets væsentlige miljøpåvirkning (screening) skal behandle sagen samtidig med en ansøgning om fravigelse af generelle krav i en branchebekendtgørelse, og en evt. ansøgning om tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1, eller § 28, stk. 1 og 3, og at sådanne afgørelser skal træffes samtidigt.

Kravet om samtidighed for de omfattede virksomheder er fraveget, såfremt det sker med henblik på at overholde ændringerne i 2014 VVM-direktivet.

For godkendelsespligtige virksomheder er kravet om samtidighed endvidere fraveget, hvis virksomheden i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 2, søger om tilladelse til at påbegynde bygge- og anlægsarbejder, før der er givet en miljøgodkendelse. Bemyndigelsen i den foreslåede bestemmelse forventes endvidere anvendt til at fastsætte regler om sagsbehandlingstiden, der i henhold til dette lovforslag er fastsat til højst 90 dage fra den dato, hvor bygherren har fremlagt de krævede oplysninger, jf. dette lovforslags § 22, stk. 2.

Til § 31

Den foreslåede bestemmelse vedrører i sin helhed udpegning af berørte myndigheder. Udgangspunktet for afgrænsningen af berørte myndigheder er lovforslagets § 5, nr. 2, hvorefter »En myndighed, som på grund af dens specifikke miljøansvar eller lokale og regionale kompetencer kan forventes at blive berørt af planens, programmets eller projektets indvirkning på miljøet.«

Det foreslåede *stk. 1* fastsætter, at den myndighed, der foretager en miljøvurdering efter reglerne i lovforslagets afsnit II, eller er rette myndighed til at foretage en miljøvurdering og træffe afgørelse efter reglerne i lovforslagets afsnit III, skal udpege de myndigheder, der kan forventes at blive

berørt af planen, programmet eller det konkrete projekt. De berørte myndigheder, der udpeges, er de myndigheder, der skal høres. Den myndighed, der foretager en miljøvurdering efter reglerne i lovforslagets afsnit II, eller er rette myndighed til at foretage en miljøvurdering og træffe afgørelse efter reglerne i lovforslagets afsnit III, skal således ved udpegning tage stilling til, hvilke myndigheder der skal høres.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* fastslår, at Miljø- og Fødevareministeriet altid er berørt myndighed, såfremt den myndighed, der foretager miljøvurderingen efter reglerne i lovforslagets afsnit II eller er rette myndighed til at foretage miljøvurderingen og træffe afgørelse efter lovforslagets afsnit III, er et ministerium eller anden statslig myndighed.

Efter den foreslåede *stk. 3* gives miljø- og fødevareministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om hvilke myndigheder, der er berørte myndigheder. Bestemmelsen giver miljø- og fødevareministeren mulighed for at fastlægge hvilke myndigheder, der skal høres om miljøvurderinger efter reglerne i lovforslagets afsnit II eller afsnit III enten generelt eller i hvert enkelt tilfælde.

Berørte myndigheder defineres i miljøvurderingsdirektivet og artikel 6, stk. 1, 2. pkt., i VVM-direktivet. Både den gældende miljøvurderingslov (§ 4, stk. 3 og § 12) og VVM-bekendtgørelsen (§ 6) indeholder regler om høring af berørte myndigheder. Den gældende miljøvurderingslov indeholder i § 12 en bemyndigelse til miljøministeren til at fastsætte nærmere regler om bl.a. hvilke myndigheder, der skal høres. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1778 af 16. december 2015 om berørte myndigheder og om offentliggørelse efter lov om miljøvurdering af planer og programmer. Denne bekendtgørelse ophæves ved dette lovforslags ikrafttræden, idet udgangspunktet med dette lovforslag er, at udpegningen sker ad hoc, bortset fra de myndigheder, som miljø- og fødevareministeren har udpeget efter bemyndigelsen i stk. 3.

Til § 32

Den foreslåede bestemmelse angår høring af offentligheden og myndigheder i forbindelse med miljøvurdering efter lovforslagets afsnit II. Bestemmelsen implementerer artikel 6 i miljøvurderingsdirektivet og svarer til § 7, stk. 4, og § 8, stk. 1 og stk. 2, i den gældende miljøvurderingslov.

Efter det foreslåede *stk. 1, nr. 1* skal den myndighed, der som en del af udarbejdelsen eller vedtagelsen af en plan eller et program samt ændringer heri foretager en miljøvurdering efter reglerne i afsnit II, høre berørte myndigheder før der træffes afgørelse efter § 10. Efter det foreslåede *nr. 2* skal myndigheden gennemføre en høring af berørte myndigheder, inden der tages stilling til, hvor omfattende og detaljerede oplysninger, der skal indgå i miljørapporten. Myndigheden skal endvidere efter det foreslåede *nr. 3* høre offentligheden og berørte myndigheder over udkast til plan eller program samt tilhørende miljørapport.

Efter det foreslåede *stk. 2* skal myndigheden fastsætte en passende frist for berørte myndigheders og offentlighedens fremsættelse af bemærkninger til udkast til plan eller pro-

gram samt tilhørende miljørapport, jf. det foreslåede stk. 1, nr. 3.

I den gældende miljøvurderingslov er fristen for offentlighedens og myndigheders fremsættelse af bemærkninger til forslaget og den ledsagende miljørapport mindst 8 uger, hvilket ændres med det foreslåede stk. 2. Den foreslåede bestemmelse er i overensstemmelse med miljøvurderingsdirektivet, der fastlægger, at der skal være en passende frist til at udtale sig, jf. artikel 6, stk. 2. Med passende frist forstås, at fristen skal fastsættes under hensyntagen til planens eller programmets karakter. Fristen fastsættes ud fra kompleksiteten og omfanget af den konkrete plan eller det konkrete program, samt den forudgående høring af berørte myndigheder. Høringsfristen må ikke have karakter af at være illusorisk.

I det foreslåede *stk. 3* er anført, at såfremt der i den relevante sektorlovgivning er fastsat andre regler om høringer, offentliggørelse m.v., er det sektorlovgivningens regler, der finder anvendelse i stedet for reglerne i lovforslaget. Der tilsigtes således ikke ændringer i eksempelvis de tidsfrister, der findes i anden lovgivning.

Bestemmelsen er eksempelvis relevant i forhold til miljømålslovens bestemmelser om Natura 2000-planlægningen. I det omfang, det er nødvendigt at gennemføre en miljøvurdering af forslag til Natura 2000-planer, skal høringsfristen følge miljømålslovens høringsfrist for selve planudkastet. Herved sikres, at høringen over planudkastet og miljørapporten forløber parallelt.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 33

Den foreslåede bestemmelse svarer til miljøvurderingsdirektivets artikel 3, stk. 4, og den gældende miljøvurderingslov § 4, stk. 4. Bestemmelsen fastlægger, at såfremt myndigheden i forbindelse med screeningen af en plan eller et program efter den foreslåede § 10 beslutter, at planen eller programmet ikke skal miljøvurderes, skal denne beslutning og begrundelsen herfor offentliggøres. Offentliggørelsen skal ske snarest muligt og før den endelige vedtagelse af planen eller programmet. Hensigten hermed er at sikre, at en eventuel klage over en beslutning om, at der ikke skal gennemføres en miljøvurdering, kan indgives inden vedtagelsen af planen eller programmet. Der skal ved offentliggørelsen gives oplysning om eventuel klageadgang, herunder om fristen for klage.

Myndighederne kan informere offentligheden udelukkende på myndighedens hjemmeside. Offentliggørelsens bør ske på det sted og på den måde, som myndigheden sædvanligt anvender i forbindelse med offentliggørelse af de planer og programmer, som er genstand for afgørelsen om, at der ikke skal gennemføres en miljøvurdering.

Den foreslåede bestemmelse viderefører miljøvurderingslovens § 4, stk. 4 med redaktionelle ændringer.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 34

De foreslåede bestemmelser svarer til den gældende miljøvurderingslov § 10 om offentliggørelse m.v. Bestemmelserne tilsigter at gennemføre direktivets artikel 9.

Det foreslåede *stk. 1* fastlægger, at myndigheden skal offentliggøre den endeligt godkendte eller vedtagne plan eller program med tilhørende miljørapport og sammenfattende redegørelse. Myndigheden skal endvidere sende planen eller programmet og den sammenfattende redegørelse til berørte myndigheder. Formålet med offentliggørelsen er at sikre, at offentligheden og berørte myndigheder bliver bekendt med den endeligt godkendte eller vedtagne plan eller program, herunder hvordan miljørapporten og de indkomne høringsvar har indgået i vedtagelsen af planen eller programmet.

Offentliggørelsen skal ske efter regler fastsat i den lov, planen eller programmet er udarbejdet efter. Såfremt planen eller programmet ikke er udarbejdet med hjemmel i lov, skal offentliggørelsen ske på myndighedens hjemmeside. Fremsendelse til berørte myndigheder sker elektronisk.

Efter *stk. 2* skal myndigheden i tilfælde, hvor der har været gennemført høring af nabostater efter § 38, sende den vedtagne plan eller det vedtagne program vedlagt den sammenfattende redegørelse til miljø- og fødevarerministeren, som skal sikre, at disse sendes til de berørte nabostater. Fremsendelse af dokumenterne til ministeren skal ske elektronisk.

Formålet med offentliggørelsen er at sikre, at de berørte nabostater bliver bekendt med den endeligt godkendte eller vedtagne plan eller program, herunder hvordan miljørapporten og de indkomne høringssvar har indgået i vedtagelsen af planen eller programmet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse viderefører miljøvurderingslovens § 10 med redaktionelle ændringer.

Til § 35

Den foreslåede bestemmelse, der implementerer VVM-direktivets (2011) artikel 6, angår information og høring af offentligheden og berørte myndigheder i forbindelse med miljøvurdering efter afsnit III.

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 1, nr. 1*, skal berørte myndigheder høres, før der træffes en afgørelse efter lovforslagets § 21. Den foreslåede bestemmelse viderefører høringsreglerne i VVM-bekendtgørelsens § 6, som i dag gælder for landbaserede projekter, som er omfattet af VVM-reglerne i planloven. Høring af berørte myndigheder ses at være nødvendigt i det omfang det er nødvendigt for myndigheden med henblik på at opfylde undersøgelsesforpligtelsen i forvaltningsloven.

Endvidere skal berørte myndigheder og offentligheden efter det foreslåede *stk. 1, nr. 2*, høres og dermed have mulighed for at komme med ideer og forslag til projektet i forbindelse med fastlæggelsen af miljøkonsekvensrapportens indhold (scoping), og før myndigheden afgiver en udtalelse ef-

ter lovforslagets § 23. Høringen af offentligheden giver bygherren mulighed for – på et tidligt tidspunkt i processen – dels at inddrage, overveje og undersøge de forslag til alternativer, som offentligheden måtte have, dels at overveje og adressere de bekymringer og problemstillinger, som ansøgningen giver anledning til. I modsat fald vil bygherren først blive bekendt med offentlighedens kommentarer med på langt senere tidspunkt, og måske være nødsaget til at foretage korrektioner og/eller yderligere undersøgelser i den forbindelse. Endelig skal det bemærkes, at langt de fleste projektansøgere ønsker en tidlig dialog med lokalsamfundet og scoping processen giver mulighed for at sikre tiden til dette.

Efter det foreslåede *stk. 1, nr. 3*, skal berørte myndigheder og offentligheden høres og dermed gives mulighed for at afgive udtalelse om miljøkonsekvensrapporten, som bygherren har fremlagt, herunder om ansøgningen om tilladelse, før der træffes en afgørelse om tilladelse efter lovforslagets § 25.

Det foreslåede *stk. 2* opregner de oplysninger, som offentligheden og den berørte myndighed skal informeres om i forbindelse med høringen efter *stk. 1, nr. 2*, og som myndigheden skal offentliggøre sammen med hovedtrækkene i det påtænkte projekt. *Stk. 2* implementerer VVM-direktivets (2011) artikel 6, *stk. 4*, for så vidt angår den berørte offentligheds deltagelse i beslutningsprocedurene på miljøområdet, og VVM-direktivets (2011) artikel 6, *stk. 3, litra a-c*), for så vidt angår de oplysninger, som den berørte offentlighed skal have. Med hensyn til offentlighedens deltagelse og hvilke oplysninger, offentligheden skal informeres om, henvises der til VVM-direktivets (2011) artikel 6, *stk. 2, litra a-g*). Kravene til oplysningerne er indarbejdet i § 4 i den gældende VVM-bekendtgørelse, og der er således tale om en delvis videreførelse af denne bestemmelse.

Af det foreslåede *stk. 3* fremgår, at myndigheden i forbindelse med høringen efter *stk. 1, nr. 3*, skal offentliggøre ansøgningen, miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger indhentet fra bygherren efter lovforslagets § 24 og udkast til tilladelse. Formålet med bestemmelsen er at normere, hvilke dokumenter, og dermed hvilke oplysninger, der skal indgå i den offentlige høring efter det foreslåede *stk. 1*. Hermed sikres det, at offentligheden og de berørte myndigheder har det nødvendige grundlag til at vurdere projektet og om nødvendigt fremsætte indsigelser.

Myndigheden kan efter det foreslåede *stk. 4*, der tilsigter at implementere 2014-VVM-direktivets artikel 6, *stk. 6, litra a)* og *b)*, fastsætte passende frister for høringer af berørte myndigheder i henhold til det foreslåede *stk. 1, nr. 1-2*. I forhold til høring af offentligheden i henhold til det foreslåede *stk. 1, nr. 3*, fastsættes en frist på mindst 8 uger for at fremkomme med bemærkninger til miljøkonsekvensrapporten. Der er tale om en minimumsfrist, og myndigheden skal ved fristfastsættelsen i det konkrete tilfælde tage højde for kompleksiteten og omfanget af det konkrete projekt, ligesom der ved fastsættelsen af fristen skal tages hensyn til, om høringen finder sted i længere ferieperioder, f.eks. jule- og sommerferie. Bestemmelsen implementerer 2014-VVM-direktivets artikel 6, *stk. 7*, hvorefter høringen af den berørte

offentlighed over den af bygherren fremlagte miljøkonsekvensrapport ikke må være kortere end 30 dage. Forslaget viderefører høringsfristen i § 6, stk. 2, i VVM-bekendtgørelsen på mindst 8 uger. Tidsfristen på de 8 uger stammer fra det tidspunkt, hvor miljøkonsekvensrapporten skulle indarbejdes som en del af redegørelsen til det kommuneplantillæg, der skulle udarbejdes og vedtages som resultat af VVM-proceduren. Myndighedernes fastsættelse af tidsfrister skal give de berørte myndigheder og offentligheden mulighed for at forberede sig og opnå reel deltagelse i de procedurer, der indgår i en screeningsprocedure og i en VVM-procedure fastsat i dette lovforslag.

Det foreslåede *stk. 4, 2. punktum*, indeholder en frist på 14 dage for ideer og forslag, som de berørte myndigheder og offentligheden har fået lejlighed til at komme med efter det foreslåede stk. 1, nr. 2. Fristen er ikke et krav efter direktivet, men en videreførelse af den frist, som er praksis for høring efter planlovens § 23 c. Sidstnævnte bestemmelse danner udgangspunkt for samkøring af høringsperioder (indkaldelse af ideer og forslag og høring over emner til afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten), når miljøkonsekvensrapporten indarbejdes eller udarbejdes parallelt med planforslag.

Fristen kan efter forslaget forlænges eller forkortes under særlige omstændigheder. Fristen fastsættes ud kompleksiteten af det konkrete projekt, samt den forudgående offentlighed omkring projektet. Høringsfristen må dog ikke have karakter af at være illusorisk, jf. således det ændrede VVM-direktivs artikel 6, stk. 2, hvorefter de berørte myndigheder og offentligheden skal sikres effektiv deltagelse i beslutningsprocedurerne.

En central del af VVM-direktivets formål er, at VVM-tilladelsen først gives efter, at en vurdering af de væsentlige indvirkninger på miljøet, disse projekter kan forventes at få, er blevet foretaget, jf. også den nye definition af miljøkonsekvensvurderingsprocessen i det ændrede VVM-direktivs artikel 1, stk. 2, litra g. Det fremgår af definitionen i artikel 1, stk. 2, litra g, at miljøkonsekvensvurderingen er en proces, som bl.a. omfatter bygherrens udfærdigelse af en miljøkonsekvensvurderingsrapport, høringer af offentligheden, berørte myndigheder og hvis relevant berørte nabostater, samt den kompetente myndigheds vurdering af projektet. Myndigheden skal ved vurderingen af projektet bl.a. tage stilling til indholdet af den fremsendte miljøkonsekvensrapport samt vurdere øvrige fremlagte oplysninger. Myndigheden skal herefter på baggrund af undersøgelserne begrunde sin vurdering af projektets væsentlige indvirkning på miljøet og indarbejde konklusionen i myndighedens afgørelser efter §§ 21 og 25. Denne vurdering bør foretages på grundlag af relevante oplysninger fra bygherren og eventuelt også fra de myndigheder og den offentlighed, der forventes at blive berørt af projektet, jf. VVM-direktivets betragtning 7.

I VVM-direktivets betragtning 16 fastslås det således, at en effektiv offentlig deltagelse i beslutningstagningen giver offentligheden mulighed for at fremsætte udtalelser og udtryk for betænkeligheder, som kan være relevante for beslutninger, og som beslutningstageren kan tage hensyn til, såle-

des at ansvarlighed og gennemsigtighed i beslutningsprocessen fremmes og offentlighedens opmærksomhed omkring miljøspørgsmål og dens støtte til beslutningen øges.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af høringsreglerne i VVM-bekendtgørelsen om landbaserede anlæg, som behandles efter planlovens VVM-regler.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 36

Med den foreslåede bestemmelse, som implementerer 2014-VVM-direktivets artikel 4, stk. 5, 2. pkt., 1. led, videreføres kravet om, at en screeningsafgørelse skal offentliggøres. Kravet om offentliggørelse udvider kravet om offentliggørelse i forhold til den gældende VVM-bekendtgørelse, idet bekendtgørelsen alene stiller krav om offentliggørelse af screeningsafgørelser om ikke VVM-pligt, jf. § 3, stk. 2, mens afgørelser om VVM-pligt alene skal meddeles bygherren, jf. § 3, stk. 5.

Offentliggørelsen kan efter direktivet foregå digitalt på en central portal etableret på rette administrative niveau, jf. betragtning 18 i VVM-direktivets præambel. Baggrunden for digital offentliggørelse er at styrke offentlighedens adgang til rettidige miljøoplysninger og dermed øge gennemsigtigheden i processen. Det er imidlertid også vigtigt at understrege, at hensynet til offentlighedens adgang til rettidige miljøoplysninger kan medføre, at der også bør ske offentliggørelse på anden måde med henblik på at sikre adgangen til oplysningerne. Der kan således blive tale om anvendelse af trykte medier eller andre former for offentliggørelse, som i det konkrete tilfælde vil medvirke til, at offentligheden får adgang til oplysningerne.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 37

Offentliggørelse af den kompetente myndigheds afgørelse om at meddele eller ikke at meddele VVM-tilladelse er en central fase i VVM-processen. VVM-direktivets artikel 9, (som ændret i 2014), indeholder således bestemmelser om, hvem der skal informeres og om hvad.

Det foreslåede *stk. 1* bestemmer hvilke oplysninger, der skal, gøres tilgængelige for offentligheden og berørte myndigheder. De konkrete oplysninger er oplistet i stk. 1, nr. 1-5, og omfatter bl.a. myndighedens afgørelse og begrundelsen herfor samt resultatet af de foretagne høringer.

Det foreslåede *stk. 2* bestemmer, at de oplysninger, som er omfattet af stk. 1, også skal fremsendes til nabostater, såfremt der er foretaget høring af nabostater jf. den foreslåede § 38.

Den foreslåede bestemmelse implementerer VVM-direktivets artikel 9. Bestemmelsen viderefører desuden bestemmelserne fra den gældende VVM-bekendtgørelses § 7, stk. 1, som ligeledes vedrører omfanget af de oplysninger, der offentliggøres.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 38

Den foreslåede bestemmelse implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 7 og VVM-direktivets artikel 7, hvor henholdsvis processen for initiering af høring af nabostater over en plan eller et program eller et projekt beskrives. Bestemmelsen omhandler primært høring af nabostater, når en plan eller et program eller et projekt på dansk grund enten forventes at have grænseoverskridende væsentlige påvirkninger af miljøet, eller når en plan, et program eller et projekts udstrækning i sig selv er grænseoverskridende, som f.eks. planlægningen for eller etableringen af visse infrastrukturprojekter kan være det. Høring af stater over væsentlige grænseoverskridende indvirkninger på miljøet bør ske så tidligt som muligt i processen, således at offentligheden og berørte myndigheder har mulighed for effektivt at blive hørt og bidrage til de respektive myndigheders beslutningsgrundlag.

Det fremgår af det foreslåede *stk. 1*, at det er miljø- og fødevareministeren, der er ressortmyndighed (focal point) for kontakter til nabostater i forbindelse med høringer, og denne forankring foreslås at fremgå af lovteksten. Forankringen er i dag beskrevet i lov om miljøvurdering § 5 og i summarisk form i VVM-bekendtgørelsens § 9.

Af *stk. 1* fremgår endvidere, at myndigheden i de ovenfor nævnte situationer snarest muligt skal underrette miljø- og fødevareministeren med henblik på gennemførelse af høring efter reglerne i de foreslåede *stk. 3* og *4*. Før ministeren har givet samtykke hertil, må myndigheden ikke godkende eller vedtage planen eller programmet endeligt eller træffe afgørelse om VVM-tilladelse.

Efter *stk. 2* skal miljø- og fødevareministeren foranledige, at der gennemføres høring efter det foreslåede *stk. 3* og *4* i tilfælde, hvor ministeren får en henvendelse fra en anden stats myndighed om, at denne finder, at der i Danmark er igangsat udarbejdelse af en plan eller et program eller anmeldt et projekt, hvis gennemførelse kan få væsentlig indvirkning på miljøet i denne anden stat. Som i det foreslåede *stk. 1* må den danske myndighed ikke godkende eller vedtage planen eller programmet endeligt eller træffe afgørelse om VVM-tilladelse, før ministeren har givet samtykke her til.

Af det foreslåede *stk. 3* fremgår, at miljø- og fødevareministeren for høring over udkast til en plan eller et program skal fremsende udkast til plan eller program samt udkast til miljørapport, oplysninger om dens eller dets mulige grænseoverskridende virkninger på miljøet, herunder på sundheden, og oplysninger om beslutningsproceduren til den pågældende stat. For så vidt angår beslutningsproceduren fremgår endvidere, at ministeren skal angive en rimelig tidsfrist for oversendelse af bemærkninger.

Stk. 3 implementerer miljøvurderingsdirektivets artikel 7, *stk. 1* og *3*, hvor nabostater sikres en rimelig frist til at afgø-

re, om man ønsker at deltage i beslutningsproceduren og i givet fald sikres adgang til de relevante oplysninger.

Af det foreslåede *stk. 4* fremgår, at miljø- og fødevareministeren skal fremsende udkast til miljøkonsekvensrapporten til et anmeldt projekt, oplysninger om dens eller dets mulige grænseoverskridende virkninger på miljøet, herunder på sundheden, og oplysninger om beslutningsproceduren til den pågældende stat. For så vidt angår beslutningsproceduren fremgår endvidere, at ministeren skal angive en tidsramme for oversendelse af bemærkninger.

Stk. 4 implementerer VVM-direktivets artikel 7, *stk. 1, 4* og *5*, hvor stater sikres en rimelig frist til at afgøre, om man ønsker at deltage i beslutningsproceduren og i givet fald sikres adgang til de relevante oplysninger.

Stk. 3 og *4* gengiver miljøvurderings- og VVM-direktivernes bestemmelser om pligten for den berørte stat til at svare, såfremt man ønsker at tage del i en grænseoverskridende høring fra oprindelsesstaten. Konsekvensen af ikke at svare er, at oprindelsesstaten ikke er forpligtet til at inddrage den berørte stat i processen, og herunder ikke er forpligtet til at tage hensyn til den berørte stats kommentarer. Som miljøvurderingsloven er affattet nu, fremgår det kun, at miljøministeren er forpligtet til at foranstalte en offentlig høring i Danmark. VVM-bekendtgørelsens § 9 bestemmer alene, at Naturstyrelsen varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for anlæg omfattet af bekendtgørelsen, der vil kunne få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat, eller hvor en anden stat har anmodet om oplysninger om anlægget.

I *stk. 5* foreslås det at give en generel beskrivelse af, hvilke forpligtelser Danmark som berørt stat har til at gennemføre høringer over udkast til en plan, et program eller et anmeldt projekt i en anden stat. Forpligtelsen er en spejling af de bestemmelser, som er foreslået i de forudgående *stk. 1-4*. I sådanne tilfælde gælder de samme minimumskrav for høringer, som var der tale om en/et her i landet initieret plan, program eller projekt.

Til § 39

Med bestemmelsen foreslås en generel forældelsesregel for ikke-udnyttede screeningsafgørelser om ikke VVM-pligt efter § 21 og VVM-tilladelser efter § 25. Bestemmelsen svarer til den 3-årige forældelsesregel i planlovens § 56, *stk. 1*, vedrørende landbaserede anlæg. Forslaget indebærer, at en screeningsafgørelse efter § 21 og en VVM-tilladelse efter § 25 forældes, hvis den ikke udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller hvis tilladelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år (kontinuitetsbrud). Dette er en videreførelse på nærværende lovforslags område af planlovens § 56, *stk. 1*. Efter udløbet af de 3 år må bygherren altså i givet fald indgive en ny ansøgning, jf. lovforslagets § 15.

Kravet om, at screeningsafgørelsen eller VVM-tilladelsen skal være udnyttet, indebærer, at den fysiske udnyttelse skal være påbegyndt inden fristens udløb og derefter fortsat i et sædvanligt tempo, hvilket svarer til praksis på planlovens område.

Afgørelser efter anden lovgivning, som i henhold til regler fastsat med hjemmel i lovforslagets § 15, stk. 4, erstatter en tilladelse efter § 25, og som giver tilladelse til at etablere, ændre eller udvide det konkrete projekt, forældes efter reglerne i denne lovgivning.

Forældelsesreglen gælder ikke for afgørelser vedrørende planer og programmer. Dette svarer til den hidtil gældende retstilstand efter lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Forældelsesreglen i planlovens § 56, stk. 1, fastslår, at tilladelser eller dispensationer meddelt efter planloven bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden for en periode på tre år. Bestemmelsen i planlovens § 56, stk. 1 omfatter ikke screeningsafgørelser om, at projekter ikke er VVM-pligtige, idet bestemmelsen kun gælder for tilladelser og dispensationer. Det er imidlertid i den juridiske litteratur antaget, at ulovbestemte principper om forældelse af administrative afgørelser på dette område indebærer, at en manglende realisering af et screenet projekt vil udløse et nyt screeningskrav efter en periode på omkring 3 år afhængigt af omstændighederne i det konkrete tilfælde. På den baggrund, og for at skabe klarhed på området, foreslås det udtrykkeligt fastsat, at screeningsafgørelser om ikke VVM-pligt efter § 21 er undergivet en forældelsesfrist på 3 år.

Til § 40

Bestemmelsen er ny og har til formål at forebygge, at der opstår interessekonflikter hos de myndigheder, som udfører opgaver i relation til planer og programmer og projekter i henhold til denne lov.

Bestemmelsen vedrører for det første, for så vidt angår miljøvurdering af planer og programmer, forholdet mellem den myndighed, der udarbejder en plan eller et program, og den myndighed, der på grund af sit særlige ansvarsområde og sagkundskab vil blive berørt af planen eller programmet, og i denne egenskab skal høres (den berørte myndighed). I de tilfælde, hvor disse to roller er placeret hos samme myndighed, foreligger der en interessekonflikt.

Bestemmelsen vedrører for det andet, for så vidt angår miljøvurdering af projekter, forholdet mellem bygherren og den godkendende myndighed. I de tilfælde, hvor samme myndighed er både bygherre og godkendende myndighed, foreligger der ligeledes en interessekonflikt.

Den foreslåede bestemmelse i § 40 har i den forbindelse bl.a. til formål at sikre opfyldelse af bestemmelsen i VVM-direktivets artikel 9a, der er indført ved direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (ændring af VVM-direktivet).

Det følger af artikel 9a, stk. 1, at medlemsstaterne skal sikre, at den eller de kompetente myndigheder udfører de opgaver, der følger af direktivet, på objektiv vis og ikke befinder sig i en situation, der giver anledning til en interessekonflikt. Det følger videre af artikel 9a, stk. 2, at såfremt den kompetente myndighed også er bygherren, skal medlemsstaterne i det mindste, som led i deres strukturering af

administrative kompetencer, sørge for en passende adskillelse mellem uforenelige funktioner i forbindelse med varetagelsen af opgaverne, der følger af direktivet. Af betragtning nr. 25 i direktiv 2014/52/EU fremgår i tilknytning til artikel 9a, at interessekonflikter kan forebygges bl.a. gennem en »funktionel adskillelse« mellem den kompetente myndighed og bygherren.

Der findes ikke en tilsvarende bestemmelse i miljøvurderingsdirektivet, men EU-Domstolen har behandlet emnet i dommen af 20. oktober 2011 i sagen C-474/10, Department of the Environment for Northern Ireland mod Seaport Ltd m.fl. (Seaport-dommen). I henhold til SMV-direktivets artikel 6, stk. 3, skal medlemsstaterne udpege de myndigheder, som på grund af deres specifikke miljøansvar kan blive berørt af indvirkningen på miljøet af planen eller programmet, og som derfor skal høres (den berørte myndighed). Spørgsmålet for EU-Domstolen i Seaport-dommen var, om der i tilfælde, hvor den planlæggende og berørte myndighed var den samme, og hvor der ikke var andre myndigheder med tilsvarende miljøkompetencer i den pågældende medlemsstat, skulle udpeges en ny, uafhængig »berørt myndighed«, som kunne høres. Domstolen slog fast, at der under disse omstændigheder ikke kan kræves oprettelse eller udpegning af en anden myndighed med henblik på at foretage de i artikel 6 beskrevne høringer, men at der skal foretages en funktionel opdeling inden for den pågældende myndighed, således at en intern administrativ enhed besidder reel selvstændighed og kan opfylde de opgaver, der er tillagt høringsmyndigheder efter direktivet, navnlig at give en objektiv vurdering af den pågældende plan eller program.

I *stk. 1* foreslås det i overensstemmelse med Seaport-dommen, at en myndighed, der udarbejder planer eller programmer omfattet af loven, ikke må udføre opgaver som berørt myndighed, jf. lovforslagets § 5, stk. 1, nr. 2, i forhold til sådanne planer eller programmer, medmindre der er sikret en funktionel opdeling af kompetencerne inden for myndigheden således, at varetagelse af høringsmyndighedens opgaver overdrages til en selvstændig enhed inde for myndigheden, som overtager ansvaret for at foretage en objektiv vurdering af den foreslåede plan eller program.

I *stk. 2* foreslås det i overensstemmelse med VVM-direktivets artikel 9a, stk. 2, at en myndighed, der er bygherre for et projekt omfattet af loven, ikke må behandle ansøgningen om projektet og træffe afgørelse herom, medmindre der er sikret en funktionel opdeling af kompetencerne inden for myndigheden således, at myndighedsansvaret for godkendelsen af det konkrete projekt overdrages til en selvstændig enhed inden for myndigheden. Denne enhed overtager ansvaret for at foretage en objektiv vurdering af den konkrete ansøgning med henblik på at vurdere, om projektet på baggrund af en screening er VVM-pligtigt, og om der kan meddeles tilladelse til projektet.

I tilfælde omfattet af stk. 1 og 2 vil det således være den pågældende myndigheds ansvar at sikre, at der ikke foreligger en interessekonflikt. I den forbindelse gælder også de almindelige forvaltningsretlige regler og praksis om henskydning af kompetence og beslutning om substitution.

Såfremt der i medfør af anden lovgivning er fastsat kompetencebestemmelser med henblik på at forebygge tilbagevendende problemstillinger med myndighedsinhabilitet, kan disse være tilstrækkelige til at imødegå de beskrevne interessekonflikter, hvis de anses for dækkende i forhold til at håndtere disse specifikke problemstillinger.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 3.11.

Til § 41

Formålet med det foreslåede *stk. 1* er at fremme og lette mulighederne for, at borgere, virksomheder og myndigheder kan kommunikere digitalt. Bestemmelsen er en videreførelse på nærværende lovs område af planlovens § 54 a og miljøvurderingslovens § 14.

Med den foreslåede bestemmelse bemyndiges miljø- og fødevareministeren til inden for lovforslagets område at fastlægge regler om anvendelse af elektronisk kommunikation og vilkår herfor (digital kommunikation), hvilken mulighed også skal ses i forlængelse af bestemmelsen i forvaltningslovens § 32 a.

Bemyndigelsen i forvaltningslovens § 32 a - hvorefter ministeren kan fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning og om de nærmere vilkår herfor - omfatter ikke kommunikation mellem borgerne indbyrdes eller kommunikation fra offentlige myndigheder til borgerne. Lovforslagets § 41 giver bemyndigelse til, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om anvendelsen af digital kommunikation m.v., også for så vidt angår kommunikation mellem borgere og virksomheder indbyrdes samt kommunikation fra offentlige myndigheder til borgerne m.v. Det er ikke hensigten, at den foreslåede bestemmelse skal anvendes i situationer, der dækkes af forvaltningslovens § 32 a.

Med bemyndigelsen for miljø- og fødevareministeren til at fastsætte nærmere regler kan der løbende tages højde for den teknologiske udvikling. Bemyndigelsen forventes f.eks. anvendt i tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt en bestemmelse i loven hindrer digital kommunikation. I sådanne tilfælde vil miljø- og fødevareministeren i medfør af den foreslåede bemyndigelse kunne fjerne denne tvivl ved at fastsætte regler, der udtrykkeligt tillader digital kommunikation. Bemyndigelsen er endvidere relevant i tilfælde, hvor miljø- og fødevareministeren ønsker at fastsætte nærmere vilkår for den digitale kommunikation, herunder f.eks. fastsættelse af krav om anvendelse af bestemte formater m.v. Fastsættelsen af regler herom vil ske i samråd med de berørte parter, som i denne sammenhæng udgør KL, DI, Landbrug & Fødevarer og DN samt Styrelsen for dataforsyning og effektivisering.

Bemyndigelsen indeholder mulighed for at fastsætte regler om, at digital kommunikation kan anvendes. Derimod indeholder den foreslåede bemyndigelse ikke hjemmel til at fastsætte bestemmelser, som ville udelukke anvendelsen af digital kommunikation, i det omfang dette efter gældende ret er berettiget. Der er heller ikke hjemmel til at fastsætte bestem-

melser, der udelukker andre kommunikationsformer end digital kommunikation, f.eks. ved at fastsætte at kommunikationen alene kan ske ved brug af digital kommunikation. Det forudsættes, at de almindelige samtykkekrav ved digital kommunikation iagttages.

Som udgangspunkt foreligger der en ret til at kommunikere digitalt, men ikke en pligt til at kommunikere på denne måde

Bestemmelsen skal dog ses i sammenhæng med lovforslagets § 29, stk. 1, der bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om, at indgivelse af ansøgninger efter forslagens § 18 og § 19, miljøkonsekvensrapport efter § 20 og efterfølgende kommunikation om disse skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening eller indgives digitalt og § 20, stk. 7, samt § 29, stk. 4, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, at bygherre skal modtage afgørelser efter § 21 og § 25 ved anvendelse af en digital selvbetjeningsløsning. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 29, stk. 1 og 4, hvoraf det fremgår, at disse bestemmelser giver ministeren hjemmel til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation, herunder digitale selvbetjeningsløsninger.

Vedrørende anvendelse af digital kommunikation i forbindelse med indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet henvises til lovforslagets § 52 og bemærkningerne hertil.

De foreslåede *stk. 2 og 3*, bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om myndighedernes anvendelse af digitale løsninger.

Efter VVM-direktivets artikel 6, stk. 5, fastlægges de nærmere bestemmelser om information af offentligheden, f.eks. ved opslag inden for en vis radius eller offentliggørelse i lokale dagblade, og om høring af den berørte offentlighed, f.eks. ved skriftlig fremlæggelse eller offentlig høring, af medlemsstaterne. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de relevante oplysninger er elektronisk tilgængelige for offentligheden via i det mindste en central portal eller let tilgængelige adgangssteder på det rette administrative niveau.

Det forslås, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler, der supplerer de lovlovforslagets afsnit IV foreslåede regler om høringer og offentliggørelse m.v.

Med det foreslåede *stk. 2* foreslås, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for høringer, herunder deres form, indhold og formidling og til at fastsætte regler om, at underretninger, informationer og høringer skal ske digitalt og ved indberetning i en særlig form til en elektronisk portal eller et register. Bestemmelsen vil kunne anvendes på alle former for høringer og offentliggørelse i henhold til lovens kapitel IV.

Med *stk. 3* bestemmelsen foreslås det, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at den kompetente myndighed skal indberette visse nærmere angivne oplysninger om planer og programmer og projekter omfattet af § 2 til et landsdækkende digitalt register. Bemyndigelsen er en videreførelse af den eksisterende bemyndigelse i planlovens §

54 b, der anvendes til at kræve indberetninger til det landsdækkende register, PlansystemDK.

Det foreslås samtidig, at ministeren får bemyndigelse til at fastsætte regler om myndighedens digitale indsendelse og indberetning af afgørelser til registret, herunder regler om tekniske krav. Der vil med hjemmel i bestemmelsen f.eks. kunne fastsættes regler om, at indberetning til registret skal ske i overensstemmelse med en bestemt datamodel, der sikrer en både teknisk og administrativ nem og velfungerende etablering og udveksling af digitale data.

Ministeren kan efter bestemmelsen fastsætte regler, som forpligter den kompetente myndighed til at indberette oplysninger om ansøgninger modtaget i henhold til § 18, VVM-rapporter udarbejdet af bygherren i henhold til § 20 og afgørelser om VVM-tilladelse i henhold til § 25 under overholdelse af de gældende regler i dansk ret om beskyttelse af personfølsomme oplysninger samt oplysninger om forretningshemmeligheder i overensstemmelse med VVM-direktivets artikel 10.

Efter den gældende bestemmelse i planlovens § 54 a kan erhvervs- og vækstministeren fastsætte regler om muligheden for at anvende digital kommunikation inden for lovens område, herunder reglerne om VVM i planloven. Miljø- og fødevareministeren kan efter den gældende bestemmelse i miljøvurderingslovens § 14 fastsætte tilsvarende regler om miljøvurdering af planer og programmer. Efter planlovens § 54 b kan erhvervs- og vækstministeren fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen digitalt skal indberette visse oplysninger om bl.a. indholdet af lokalplaner og kommuneplaner til det landsdækkende digitale register Plansystem.dk.

Til § 42

Bestemmelsen giver miljø- og fødevareministeren bemyndigelse til efter forhandling med vedkommende ressortminister at fastsætte regler om brugerbetaling i forbindelse med lovens administration for så vidt angår projekter (VVM), herunder til dækning af myndighedernes omkostninger til tilsyn samt behandling af sager om tilladelser. Bemyndigelsen forudsættes anvendt til fastsættelse af gebyrer, som alene kan dække myndighedernes faktiske omkostninger.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse på nærværende lovs område af den eksisterende bestemmelse i planlovens § 54, hvorefter erhvervs- og vækstministeren kan fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedernes omkostninger til administration og tilsyn efter planloven. Bestemmelsen i planlovens § 54 regulerer gebyrfastsættelse ved både 1. instans, tilsynsmyndighed og klagemyndighed.

Dog er gebyr for behandling af klagesager ikke omfattet af den foreslåede bestemmelse, da gebyr for behandling af klagesager ved Natur- og Miljøklagenævnet er reguleret af lov om Natur- og Miljøklagenævnet (lovbekendtgørelse nr. 1620 af 8. december 2015 om Natur- og Miljøklagenævnet).

Forud for en eventuel anvendelse af denne hjemmel vil ministeren tage initiativ til drøftelser med de berørte parter om mulighederne for og udformningen af sådanne brugerbetalingsbestemmelser.

Bestemmelsen gælder ikke for planer og programmer.

Til § 43

Bestemmelsen giver miljø- og fødevareministeren og energi-, forsynings-, og klimaministeren adgang til at delegerede beføjelser efter loven til andre statslige myndigheder og til at fastsætte regler om klageadgangen over afgørelser, der træffes i medfør af disse beføjelser. For så vidt angår beføjelser delegeret til en statslig myndighed under et andet ministerium sikrer bestemmelsen, at miljø- og fødevareministeren har mulighed for at fastsætte regler om udøvelsen af disse beføjelser. Bestemmelsen er en videreførelse på nærværende lovs område af bestemmelserne i planlovens § 52, stk. 3-5, og miljøvurderingslovens § 13.

Bestemmelsen i *stk. 1* svarer til den almindeligt forekommende hjemmel i Miljø- og Fødevareministeriets lovgivning til at delegerede beføjelser til en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder. Dette giver mulighed for en til enhver tid fleksibel organisering af ministeriets opgaver. Miljø- og fødevareministeren og energi- forsynings- og klimaministeren vil altså kunne delegerede sine beføjelser efter loven til enhver myndighed inden for ministeriets administrative hierarki uanset myndighedens placering i hierarkiet. Derudover kan ministeren efter forhandling med vedkommende minister delegerede opgaver til statslige myndigheder uden for ministerierne. Bestemmelsen svarer til planlovens § 52, stk. 3, og miljøvurderingslovens § 13, stk. 1.

Der kan alene ske delegation til statslige myndigheder. Der kan således ikke i medfør af den foreslåede bestemmelse ske delegation til kommuner, regioner, private virksomheder eller organisationer.

Omfanget af delegationen til en statslig myndighed under et andet ministerium skal fastlægges efter forhandling med vedkommende minister, jf. også bemærkningerne til stk. 3.

Stk. 1 tager også sigte på miljø- og fødevareministerens beføjelser efter § 38 om grænseoverskridende høringer. Det er hensigten, at Naturstyrelsen eller en anden styrelse i Miljø- og Fødevareministeriet bl.a. får bemyndigelse til at varetage ministerens beføjelser for så vidt angår bestemmelserne i lovforslagets § 38 om planer og programmer samt projekter, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat. Naturstyrelsen vil dels skulle påse Danmarks opfyldelse af sine internationale forpligtelser, herunder i henhold til SMV-direktivets artikel 7 og VVM-direktivets artikel 7, og dels blive bemyndiget til at træffe afgørelse om tilladelse til projektet i henhold til § 25.

I *stk. 2* foreslås det, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser i henhold til en bemyndigelse efter den foreslåede stk. 1, herunder om at afgørelser ikke skal kunne påklages. Bestemmelsen svarer til planlovens § 52, stk. 4, og miljøvurderingslovens § 13, stk. 2.

Adgangen til at afskære klage knytter sig kun til afgørelser på områder, som er delegeret fra miljø- og fødevaremini-

steren og energi-, forsynings- og klimaministeren. Således vil miljø- og fødevareministeren og energi- forsynings- og klimaministeren ikke i medfør af bestemmelsen have hjemmel til at afskære den i lovforslagets § 48, stk. 3 og 4, og § 49, stk. 1, fastsatte klageadgang til Natur- og Miljøklagenævnet og Energiklagenævnet.

I *stk. 3* foreslås det, at miljø- og fødevareministeren og energi- forsynings- og klimaministeren bemyndiges til at fastsætte regler om udøvelsen af de beføjelser, som en anden statslig myndighed efter forhandling med vedkommende minister bliver bemyndiget til at udøve efter *stk. 1*. Bestemmelsen svarer til planlovens § 52, stk. 5, og miljøvurderingslovens § 13, stk. 3.

Bestemmelsen omhandler de tilfælde, hvor miljø- og fødevareministeren og energi- forsynings- og klimaministeren udnytter sin adgang til at delegerede beføjelser til andre statslige myndigheder uden for Miljø- og Fødevareministeriet og Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet. Der består i disse tilfælde ikke et over-/underordningsforhold mellem miljø- og fødevareministeren eller energi- forsynings- og klimaministeren, og den pågældende myndighed.

Ved andre statslige myndigheders varetagelse af f.eks. myndighedsopgaver for miljø- og fødevareministeren efter delegation bevarer miljø- og fødevareministeren sine beføjelser, herunder instruktionsbeføjelsen, i relation til de delegerede opgaver, da myndigheden på det delegerede område funktionelt vil høre under miljø- og fødevareministeren.

Efter de gældende bestemmelser i planlovens § 52, stk. 3-5, og miljøvurderingslovens § 13 har henholdsvis erhvervs- og vækstministeren og miljø- og fødevareministeren hjemmel til at delegerede ministerens beføjelser til en under ministeriet oprettet myndighed og i den forbindelse fastsætte regler muligheden for at klage over de delegerede afgørelser. Efter bestemmelserne har ministrene desuden mulighed for at delegerede deres kompetencer efter loven til en statslig myndighed oprettet under et andet ministerium.

Til § 44

Bestemmelsen indeholder de nødvendige bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren med henblik på at opfylde og implementere de forpligtelser, som følger af internationale traktater, konventioner mv. og EU-retlige forpligtelser. I *stk. 1* foreslås regeringen bemyndiget til at indgå overenskomster med fremmede stater om fælles foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål. Hermed giver Folketinget regeringen et generelt samtykke til indgåelse af fremtidige, endnu ikke udarbejdede overenskomster inden for lovens område (forhåndssamtykke). For så vidt angår projekter (VVM) er bestemmelsen en videreførelse af planlovens § 53, stk. 1. Bestemmelsen er ny for så vidt angår planer og programmer, da miljøvurderingsloven ikke indeholder en tilsvarende bestemmelse.

Hvis de nævnte overenskomster af generel karakter griber ind over områder, hvor andre ressortministre er tillagt specielle kompetencer, forudsættes det, at miljø- og fødevareministeren forhandler med den pågældende minister såvel i

forbindelse med forberedelsen af overenskomsten som ved gennemførelsen af denne. Hvor gennemførelsesforanstaltninger kræver medvirken af ministerier i øvrigt forudsættes det endvidere, at gennemførelsesforanstaltningerne fastsættes på grundlag af forhandling med disse ministre.

I *stk. 2* foreslås miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler til opfyldelse af overenskomster (traktater, konventioner, aftaler mv.), der indgås i henhold til *stk. 1*.

I *stk. 3* foreslås miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler med henblik på opfyldelse og anvendelse af retsakter fastsat af Den Europæiske Union om forhold, der er omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Det kan f.eks. være regler vedrørende forhold omfattet af loven, der er nødvendige for anvendelse her i landet af Den Europæiske Unions forordninger. EU-forordninger er umiddelbart gældende i medlemsstaterne, hvilket betyder, at de ikke må implementeres i national ret. Der kan imidlertid være behov for supplerende regler om f.eks. ressorthfordeling, tilsyn eller straf. Derudover kan der fastsættes regler til implementering af EU's direktiver og beslutninger. Beslutninger er ligesom direktiver EU-lovgivning, der kan indeholde bestemmelser, som er umiddelbart anvendelige i dansk ret, jf. bl.a. EU-Domstolens dom i C-9/70, Grad. Den foreslåede rækkevidde af bemyndigelsen indebærer, at der også vil kunne fastsættes regler for myndighedernes sagsbehandling. Bestemmelsen i *stk. 3* foreslås suppleret af en hjemmel til, at henholdsvis miljø- og fødevareministeren og energi-, forsynings- og klimaministeren kan ændre visse af lovens bilag. Der henvises til bemærkningerne til de foreslåede *stk. 4* og *5*.

Miljøbeskyttelsesloven indeholder en lignende bestemmelse i § 89 b, som dog alene angår regler om sagsbehandling. *Stk. 3* er ny for så vidt angår både VVM- og SMV-reglerne. Bestemmelsen viderefører planlovens § 3, stk. 3, der regulerer miljø- og fødevareministerens pligt til at sikre gennemførelse af EU's naturbeskyttelsesdirektiver.

De foreslåede bestemmelser i *stk. 4* og *stk. 5* giver den i henhold til lovforslagets § 17 kompetente minister mulighed for at ændre visse af lovens bilag således, at vedkommende minister kan bestemme, hvilke projekter der er omfattet af lovens krav om screening, miljøvurdering samt efterfølgende tilladelse.

Stk. 4 indebærer, at miljø- og fødevareministeren ved bekendtgørelse kan ændre bilag 1 og 2, og *stk. 5*, at energi-, forsynings- og klimaministeren ved bekendtgørelse kan ændre bilag 1 og 2 på havområdet. *Stk. 4* og *5* viderefører den mulighed, som de relevante ministre har efter gældende ret og under overholdelse af EU's lovgivning. For så vidt angår miljø- og fødevareministerens kompetence er bestemmelsen en videreførelse af planlovens § 11 h, stk. 1, hvorefter ministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke projekter der er omfattet af reglerne om VVM i § 11 g.

Udgangspunktet for bemyndigelsen er den ramme, der sættes af direktivet, og det betyder, at bemyndigelsen vil kunne anvendes til at sætte kriterier og tærskelværdier i

overensstemmelse med VVM-direktivets artikel 4, stk. 3, for de eksisterende projekttyper. Bemyndigelsen vil ligeledes give mulighed for, at ministeren kan fjerne eller ændre nationalt fastsatte projekttyper på bilag 1 og bilag 2. Endelig vil ministeren i særlige tilfælde kunne tilføje nationale projekttyper på lovforslagets bilag 1 og 2, såfremt der måtte være tungtvejende grunde hertil. Et eksempel herpå er efterforskning og indvinding af skifergas. Øvrige ændringer af direktiverne vil ikke kunne implementeres med hjemmel i den foreslåede bestemmelse, men skal i stedet vedtages ved lov.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 svarer til planlovens § 53, stk. 2 for så vidt angår projekter (VVM), men er ny i forhold til planer og programmer, idet miljøvurderingsloven ikke indeholder en tilsvarende bestemmelse. Formålet med bestemmelsen er at give regeringen hjemmel til at indgå overenskomster med fremmede stater og samtidig give hjemmel til at gennemføre overenskomsterne administrativt. Det er ikke hensigten, at miljø- og fødevareministeren alene med hjemmel i § 53 skal kunne gennemføre EU-retsakter på miljøvurderingsområdet. Undtaget herfra er de retsakter, som kan gennemføres med hjemmel i § 53, stk.3, jf. nedenfor.

Til § 45

Den foreslåede bestemmelse indeholder en generel hjemmel til, at den myndighed, der skal træffe afgørelse vedrørende projekter, kan kræve de oplysninger og de undersøgelser, der er nødvendige hertil.

Dette følger allerede af forvaltningsretten almindelige regler om officialmaksimen og der tilsigtes ingen ændring heri med denne bestemmelse. Omfanget af de oplysninger, som myndigheden kan kræve afhænger af, hvilken ansøgning bygherren har indgivet, jf. således § 19 og § 20, idet det forudsættes, at screeningsafgørelsen efter § 21 baseres på bygherrens egne oplysninger efter § 19, jf. de specielle bemærkninger til § 21.

Endelig afgrænses den foreslåede bestemmelse tillige af dette forslags § 24, stk. 1, 2. pkt., hvorefter myndigheden om nødvendigt kan indhente yderligere oplysninger fra bygherren til opfyldelse af kravene i bilag 7. Den foreslåede § 45 har således ikke til formål at udvide myndighedens mulighed for at afkræve oplysninger efter § 24. Den foreslåede bestemmelse vil også finde anvendelse i situationer, hvor myndigheden i sager omfattet af § 26, stk. 4 eller § 46 har behov for yderligere oplysninger eller undersøgelser.

Bestemmelsen svarer til planlovens § 57 a, stk. 5, som giver såvel miljø- og fødevareministeren som kommunalbestyrelsen hjemmel til at kræve, at der fremsendes oplysninger og gennemføres undersøgelser ved behandlingen af VVM-sager for anlæg, som er omfattet af VVM-pligt. Den gældende bestemmelse kan ikke anvendes til at kræve yderligere oplysninger eller undersøgelser i forbindelse med VVM screeninger. Efter den gældende bestemmelse er både myndigheder, private virksomheder og koncessionerede virksomheder omfattet af oplysningspligten.

Til § 46

Bestemmelsen omfatter regler, der er i overensstemmelse med tilsvarende tilsynsregler i andre love på miljø-, natur- og planområdet.

Det foreslås i *stk. 1*, at den i henhold til § 17 kompetente myndighed også er tilsynsmyndighed for så vidt angår overholdelse af loven og administrative regler, der er fastsat med hjemmel i loven. Bestemmelsen viderefører på nærværende lovs område reglerne om tilsyn i planlovens § 51.

Stk. 1 betyder, at det som udgangspunkt er kommunalbestyrelsen, der er tilsynsmyndighed, dog er regionsrådet tilsynsmyndighed for projekter, som helt eller delvist er omfattet af råstoflovens § 7, og på havområdet er miljø- og fødevareministeren tilsynsmyndighed for projekter på bilag 1 og 2, dog er energi-, forsynings- og klimaministeren tilsynsmyndighed for energiprojekter på havet, jf. § 17, stk. 4. Hvis miljø- og fødevareministeren med hjemmel i lovens § 17, stk. 6, har fraveget reglerne om kompetence i § 17, stk. 1-3, er den i medfør af disse regler kompetente myndighed også tilsynsmyndighed, jf. § 17, stk. 6.

Efter det foreslåede stk. 1 er regionsrådet eller kommunalbestyrelsen fortsat tilsynsmyndighed, selvom miljø- og fødevareministeren med hjemmel i lovforslagets § 17, stk. 5, har anvendt sin såkaldte »call-in« beføjelse og overtaget den kompetente myndigheds beføjelser i en konkret sag. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 17, stk. 5.

Efter det foreslåede *stk. 2*, skal tilsynsmyndigheden påse, at påbud og forbud efter loven og regler udstedt med hjemmel i loven samt vilkår fastsat i tilladelser efterkommes. Tilsynsmyndigheden skal således som led i tilsynsforpligtelsen tillige føre tilsyn med, at dens egne afgørelser samt klageinstansens afgørelser efterleveres. Tilsynsforpligtelsen omfatter de afgørelser, som træffes efter de foreslåede §§ 21 og 25 samt vilkår, som er fastsat i tilladelser. Tilsynsmyndigheden fører endelig tilsyn med, at påbud og forbud efter loven samt regler fastsat i medfør af loven overholdes. Bestemmelsen svarer til planlovens § 51, stk. 4.

Kommunalbestyrelsen skal efter forslaget til *stk. 3* foretage indberetning til regionsrådet eller den tilsynsførende minister, når kommunalbestyrelsen får kendskab til forhold, der er i strid med VVM-reglerne i tilfælde, hvor regionsrådet eller miljø- og fødevareministeren, energi-, forsynings- og klimaministeren eller transport- og bygningsministeren er tilsynsmyndighed. Samme forpligtelse påhviler regionsrådet i forhold til kommunalbestyrelsen og de tilsynsførende ministre. Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at en myndighed, som får kendskab til et ulovligt forhold, men som ikke har kompetence til at gribe ind, underretter den kompetente myndighed. For så vidt angår kommunalbestyrelsens forpligtelse i forhold til miljø- og fødevareministeren svarer bestemmelsen til planlovens § 51, stk. 3.

Tilsynsmyndigheden skal efter det foreslåede *stk. 4* foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning. Tilsynsmyndigheden skal således søge en konstateret ulovlighed fysisk lovliggjort, hvis ikke forholdet efterfølgende retligt lovliggøres. Myndighe-

dens pligt til at foranledige lovliggørelse forudsættes dog kun at omfatte overtrædelser, der ikke er af ganske underordnet betydning. I forbindelse hermed kan myndighederne bruge de retshåndhævelsesmidler, der står til rådighed, f.eks. meddele et lovliggørelsespåbud/indskærpelse og evt. indbringe sagen for domstolene. Der henvises i den forbindelse også til lovforslagets § 55 om ejerens pligt til at berigtige et ulovligt forhold på en ejendom. Bestemmelsen svarer til planlovens § 51, stk. 5.

Efter det foreslåede *stk. 5* kan miljø- og fødevarereministeren bestemme, at tilsynet udøves af en anden myndighed end den kompetente myndighed i henhold til § 17. Den foreslåede bestemmelse tænkes anvendt, hvor tilsynet mest hensigtsmæssigt kan placeres hos en anden myndighed end den kompetente myndighed. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvor en anden myndighed varetager opgaver, som har en nær tilknytning til tilsynsopgaven, eller hvor en anden myndighed i øvrigt besidder en særlig viden, som er relevant for at gennemføre tilsynet. Bestemmelsen er ny, men formuleret som den tilsvarende regel i naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 3. Bestemmelsen angår ikke planer og programmer.

Til § 47

Det foreslås i *stk. 1*, at tilsynsmyndighedens personale og personer med bemyndigelse fra tilsynsmyndigheden har adgang til enhver ejendom uden retskendelse i forbindelse med, at der gennemføres tilsyn efter loven. Bestemmelsen forudsættes anvendt under overholdelse af retssikkerhedsloven, som fastsætter regler om myndighedernes gennemførelse af tvangsindgreb. Efter retssikkerhedsloven er det bl.a. et krav, at myndigheden forinden tilsynet gennemføres varsler den berørte part. Parten skal have mulighed for at fremsætte indsigelse mod beslutningen om at gennemføre tvangsindgrebet. Tilsynet kan dog gennemføres uvarslet, hvis formålet med tilsynet forspildes ved at varsle. Såfremt myndigheden mistænker, at den part, som er genstand for tilsynet, har begået en strafbar handling, skal myndigheden desuden iagttage retssikkerhedslovens regler om ret til ikke at inkriminere sig selv. Det foreslås desuden i *stk. 1*, at tilsynsmyndigheden har adgang til at foretage tekniske forarbejder til forberedelse af beslutninger efter lovforslaget, såfremt der forinden er foretaget underretning til ejeren eller brugeren af den pågældende ejendom.

Efter *stk. 2* skal legitimation forevises efter anmodning, og efter *stk. 3* yder politiet den nødvendige bistand til at opnå adgang, jf. *stk. 1*.

Bestemmelsen viderefører med redaktionelle ændringer planlovens § 57 på nærværende lovs område, hvorefter tilsynsmyndighedernes personale og personer med bemyndigelse fra tilsynsmyndighederne uden retskendelse har adgang til enhver ejendom i tilsynsøjemed. Det er en forudsætning for at opnå adgang til ejendommen, at myndigheden har foretaget underretning af ejeren eller brugeren af ejendommen. Hvis formålet med tilsynet forspildes, er det muligt at undlade varslings.

Til § 48

Bestemmelsen omhandler klageadgang over afgørelser efter reglerne om miljøvurdering af planer og programmer i lovens afsnit II. Det foreslås, at den gældende adgang til at klage over sådanne afgørelser opretholdes uændret, og bestemmelsen viderefører således miljøvurderingslovens § 16, stk. 1-2 og 4. Bestemmelsen i det foreslåede *stk. 1* vedrører klagemuligheder over myndighedens afgørelser efter § 10 om, at der ikke skal gennemføres en miljøvurdering af en plan eller program eller ændringer deri omfattet af § 8, stk. 2 (screeningsafgørelsen). Sådanne afgørelser kan påklages efter den for planen eller programmet relevante lovgivning.

Klagemulighederne for så vidt angår afgørelser vedrørende planer efter lov om planlægning - dvs. kommuneplaner og tillæg hertil samt lokalplaner - følger planlovens regler, således at der kun kan klages over retlige spørgsmål. For andre planer eller programmer, der tilvejebringes, men ikke har baggrund i lov om planlægning, gælder, at klagemuligheder følger eventuelle regler herom i de pågældende sektorlovgivninger.

På samme måde foreslås det i *stk. 2*, at myndighedens afgørelser i forbindelse med gennemførelse af en miljøvurdering efter forslaget § 8, stk. 1, kan påklages efter reglerne i den lovgivning, som planen eller programmet er udarbejdet i henhold til.

De foreslåede *stk. 1* og *2* viderefører miljøvurderingslovens § 16, stk. 1.

Med bestemmelsens *stk. 3* foreslås, at hvis planen eller programmet er tilvejebragt uden lovgrundlag eller i henhold til lovgivning uden klagemuligheder, kan myndighedens afgørelser efter § 10 om, at der ikke skal gennemføres en miljøvurdering af planer og programmer omfattet af § 8, stk. 2 (screeningsafgørelsen), påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 2, nr. 1 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Med bestemmelsen i *stk. 4* foreslås tilsvarende, at hvis planen eller programmet eller ændringer deri er tilvejebragt uden lovgrundlag eller i henhold til lovgivning uden mulighed for klage, kan også myndighedens afgørelser i forbindelse med gennemførelse af en miljøvurdering efter § 8, stk. 1, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 2, nr. 1 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

De foreslåede *stk. 3* og *4* viderefører miljøvurderingslovens § 16, stk. 2. Bestemmelserne sikrer overensstemmelse med Århus-konventionen, der pålægger underskriverlandene at sikre den berørte offentlighed en fair, rimelig, betimelig og ikke uoverkommelig dyr adgang til at få prøvet myndighedens afgørelse vedrørende spørgsmål om miljøvurdering af planen eller programmet. De retlige spørgsmål, som kan indbringes, er spørgsmål om, hvorvidt planen eller programmet skulle have været miljøvurderet og om afgørelsen heraf opfylder lovens krav til indhold og procedure.

Efter det foreslåede *stk. 5* gælder bestemmelserne i *stk. 3-4* ikke for planer og programmer, der vedtages af Folketinget ved en lovgivningsprocedure. Der er således ikke

klageadgang for afgørelser vedrørende planer og programmer eller ændringer deri, når disse er vedtaget af Folketinget ved en lovgivningsprocedure. Det foreslåede stk. 5 viderefører miljøvurderingslovens § 16, stk. 4.

Bestemmelsen i § 48 regulerer ikke muligheden for at klage over selve planen eller programmet.

Efter miljøvurderingslovens § 16 kan myndighedernes afgørelser efter miljøvurderingslovens påklages efter de regler, som planen eller programmet er udarbejdet i henhold til. Udarbejdes planen eller programmet ikke i henhold til lov, eller indeholder loven ikke bestemmelser om klageadgang, kan myndighedens afgørelser efter miljøvurderingslovens påklages til Natur- og miljøklagenævnet, som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og miljøklagenævnet inden 4 uger efter afgørelsens offentliggørelse, medmindre disse planer og programmer vedtages ved lov af Folketinget.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.12.

Til § 49

Bestemmelsen omhandler klageadgang over afgørelser efter reglerne om miljøvurdering af projekter (VVM) i lovens afsnit III. Bestemmelsen viderefører på nærværende lovs område planlovens § 58 for så vidt angår VVM med de tilpasninger, der følger af, at miljøvurderingen af projekter ikke længere er knyttet til planlægningen.

Med *stk. 1* foreslås, at klager over de i bestemmelsen nævnte afgørelser skal behandles af Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet, medmindre andet er fastsat i regler efter *stk. 2*, jf. nedenfor.

Afgørelser efter lovforslagets § 21 om, hvorvidt et projekt på bilag 2 er omfattet af krav om VVM-tilladelse (screeningsafgørelser), kan kun påklages for så vidt angår retlige spørgsmål, mens afgørelser efter § 25 (afgørelser om VVM-tilladelse) kan prøves i forhold til både retlige og skønsmæssige spørgsmål. Det gælder såvel en afgørelse om afslag som en afgørelse om tilladelse. Retlige spørgsmål omfatter alle spørgsmål om lovligheden eller gyldigheden af trufne afgørelser, herunder fortolkning eller forståelse af lovbestemmelser samt overholdelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglige hensyn, lighed og proportionalitet. Endelig er spørgsmål om iagttagelse af tilvejebringelses- eller procedurekrav efter lovforslaget omfattet af muligheden for at klage over retlige spørgsmål. Klage over retlige spørgsmål skal ses i modsætning til klage over skønsmæssige spørgsmål, som omfatter myndighedernes konkrete vurdering og afvejning af hensyn ved behandling af en VVM-sag.

Derudover foreslås det, at der kan klages over tilsynsafgørelser efter § 46.

Bestemmelsen i det foreslåede *stk. 2* giver miljø- og fødevareministeren mulighed for at fastsætte regler om, at klager over afgørelser, der kan påklages efter forslaget § 49, stk. 1, i visse tilfælde skal behandles af Natur- og Miljøklagenævnet i den sagkyndige sammensætning, jf. lov om Natur-

og Miljøklagenævnet § 5, stk. 1, nr. 1. Der vil således kunne fastsættes regler om, at klager over myndighedens afgørelser om VVM-pligt/ikke VVM-pligt efter § 21 (screeningsafgørelser) og om tilladelse/ikke tilladelse efter § 25 i visse tilfælde skal behandles af nævnet med den sagkyndige sammensætning. Det kan f.eks. være hensigtsmæssigt, i det omfang projektet samtidig er omfattet af tilladelser og godkendelser, f.eks. efter miljøbeskyttelsesloven, som alene skal behandles af nævnet med den sagkyndige sammensætning. Bestemmelsen viderefører på nærværende lovs område planlovens § 58, stk. 2, med den ændring, at også tilladelser er omfattet.

I øvrigt vil formanden efter bestemmelserne i §§ 6, 7 og 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet i alle sager - herunder sager omfattet af regler fastsat med hjemmel i det foreslåede § 49, stk. 2 - ud fra en konkret vurdering kunne henvise en sag til behandling med en anden nævnssammensætning end den i lovgivningen fastsatte.

Miljø- og fødevareministeren foreslås i lovforslagets § 15, stk. 4, bemyndiget til at fastsætte regler om, at en tilladelse efter § 25 helt eller delvis kan erstattes af en tilladelse, som udstedes med hjemmel i anden lov for projektyper omfattet af bilag 1 eller bilag 2. Efter det foreslåede *stk. 3* kan sådanne afgørelser påklages efter reglerne i den lovgivning, som tilladelsen meddeles i henhold til. En tilsvarende bestemmelse findes ikke i planloven.

Efter den nuværende bestemmelse i planlovens § 58, stk. 1, nr. 3 kan kommunalbestyrelsen, regionsrådets og miljø- og fødevareministerens afgørelser efter planlovens § 11 g om VVM påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Miljø- og fødevareministeren kan dog fastsætte regler om, at sager skal behandles efter § 5, stk. 1, nr. 1, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Denne bemyndigelse er udnyttet i bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning i forhold til visse projekter efter miljøbeskyttelsesloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.5.

Det foreslås i *stk. 4*, at energi-, forsyning- og klimaministerens bemyndiges til at fastsætte regler om, at ministerens afgørelser efter § 21 (screeningsafgørelser) vedrørende projekter omfattet af § 17, stk. 4, nr. 1 og 2, påklages til Energiklagenævnet og om de nærmere regler herfor med henblik på videreførelse af gældende klageordninger.

Til § 50

Bestemmelsen vedrører klageberettigelse i de tilfælde, hvor der er klageadgang efter lovforslagets § 48, stk. 3 og 4 eller § 49, stk. 1. For så vidt angår planer og programmer drejer det sig om klageberettigelse for så vidt angår myndighedens afgørelse efter § 10 om, at der ikke skal gennemføres en miljøvurdering (screeningsafgørelse) eller myndighedens gennemførelse af en miljøvurdering, hvis planen eller programmet ikke er udarbejdet i henhold til lov eller den pågæl-

dende lov ikke giver mulighed for klage, jf. forslaget § 48, stk. 3 og 4. For så vidt angår projekter drejer det sig om klager over myndighedens afgørelser efter § 21 (screeningsafgørelse) og afgørelser om tilladelser efter § 25 og afgørelser efter § 46, jf. forslaget § 49, stk. 1. Bestemmelsen er en gennemførelse af VVM-direktivets artikel 11.

Klageberettiget ifølge det foreslåede *stk. 1* er miljø- og fødevareministeren og enhver med retlig interesse i sagens udfald. Bestemmelsen viderefører dermed på nærværende lovs område regler om klageberettigelse i planlovens § 59, stk. 1, og miljøvurderingslovens § 16, stk. 3, 1. pkt.

Dernæst foreslås det i *stk. 1* at landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og repræsenterer mindst 100 medlemmer bliver klageberettigede med hensyn til de omfattede afgørelser. Dette er en videreførelse på nærværende lovs område af planlovens § 59, stk. 2, der blev indført ved lov nr. 447 af 31. maj 2000 til lov om ændring af visse miljølove, og som implementerer Århuskonventionens regler om adgang til klage for ikke-statslige organisationer, jf. særligt konventionens artikel 9, stk. 2, og miljøvurderingslovens § 16, stk. 3.

Efter Århuskonventionens artikel 9, stk. 2, skal enhver part under konventionen, inden for rammerne af dens nationale lovgivning, sikre, at medlemmer af den berørte offentlighed, som har tilstrækkelig interesse, har adgang til ved en domstol og/eller et andet ved lov etableret uafhængigt og upartisk organ at få prøvet den materielle og processuelle lovlighed af enhver afgørelse, handling eller undladelse, der er omfattet af bestemmelserne i konventionens artikel 6. Hvad der udgør tilstrækkelig interesse, fastsættes i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler og i overensstemmelse med det mål at give den berørte offentlighed vid adgang til domstolsprøvelse inden for rammerne af konventionen. Ikke-statslige organisationer, der arbejder for at fremme miljøbeskyttelse, og som imødekommer alle krav efter national lovgivning, anses for at have tilstrækkelig interesse, jf. også konventionens artikel 2, stk. 5.

Århuskonventionen tillader, at de enkelte lande foretager en nærmere afgrænsning af, hvilke betingelser en forening skal opfylde for at kunne være klageberettiget. I overensstemmelse med konventionen er der derfor i lovforslaget opstillet nogle minimumsbetingelser for foreningernes klageret, som skal sikre, at der er tale om etablerede foreninger. Det foreslås derfor, at den landsdækkende forening eller organisation skal repræsentere mindst 100 medlemmer, dvs. at organisationen selv skal have 100 medlemmer, eller at der, hvis der er tale om en paraplyorganisation, sammenlagt skal være mindst 100 medlemmer i de tilsluttede foreninger. Kravet om vedtægter eller love skal sikre, at foreningens formål kan dokumenteres, og at der er nogle, der tegner foreningen.

Det bemærkes, at forslaget om, at også foreninger og organisationer, der som formål har varetagelse af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen, bliver klagebe-

rettigede er en udvidelse i forhold til kravene efter direktiverne og Århuskonventionen.

Vedrørende baggrunden henvises til følgende uddrag af afsnit 5 i de almindelige bemærkninger til forslag til ovennævnte lov om ændring af visse miljølove (Implementering af Århuskonventionen m.v.):

»Som supplement til reglerne om miljøorganisationers klageberettigelse indføres der i samtlige love særlige regler om klageadgang for organisationer, der repræsenterer væsentlige rekreative interesser.

Sådanne organisationer har i dag kun klageadgang i meget begrænset omfang. Det findes imidlertid naturligt, at ikke kun organisationer, der beskytter miljøet, men også sådanne, som eksempelvis bruger naturen, tillægges en udvidet klageret. Også på dette punkt giver lovforslaget således en videregående klageadgang i forhold til konventionens mindstekrav. På planlovens område omfatter den foreslåede udvidede klageadgang derudover også organisationer med andre væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen end de rekreative, fordi denne lovs formål omfatter alle de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen.«

I *stk. 2* foreslås, at vedkommende minister bemyndiges til at fastsætte særlige regler om klageberettigelse i sager vedrørende projekter på havområdet. Bemyndigelsen vil kunne udnyttes til at fastsætte regler, der viderefører eksisterende klageret f.eks. på energiområdet.

Efter den gældende bestemmelse i miljøvurderingslovens § 16, stk. 3, er miljø- og fødevareministeren og enhver med retlig interesse i sagens udfald klageberettiget efter miljøvurderingslovens § 16, stk. 2, hvorefter der kan klages over myndighedernes afgørelser efter miljøvurderingslovens §§ 4-13, såfremt planen eller programmet ikke er udarbejdet med hjemmel i lov. Klageberettigede er desuden landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger af afsnit 3.12.

Til § 51

Med bestemmelsen i det foreslåede *stk. 1* fastsættes en klagefrist på 4 uger for klage over de afgørelser, som kan påklages i henhold til lovforslagets § 48, stk. 3 og 4, og § 49, stk. 1. Klagefristen på 4 uger svarer til fristen i planlovens § 60, stk. 1, 1. pkt., og miljøvurderingslovens 16, stk. 2. Klager skal indgives skriftligt.

Fristen regnes fra offentliggørelsen i henhold til reglerne herom i lovforslagets §§ 33, 34 (planer og programmer), 36 og 37 (projekter). Miljø- og fødevareministeren er efter lovforslagets § 41 bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om digital kommunikation inden for lovforslaget område, hvilket også kan omfatte regler om offentliggørelse. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 41.

Det foreslåede *stk. 2* medfører, at hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. Bestemmelsen svarer til planlovens § 60, stk. 1, sidste punktum.

Efter det foreslåede *stk. 3* kan en klage efter § 48, stk. 4, tidligst indgives, når planen eller programmet er endelig vedtaget. Der kan således ikke klages særskilt over eksempelvis afgrænsning eller indholdet af miljørapporten.

Bestemmelsen i *stk. 3* lovfæster Natur- og Miljøklagenævnets praksis som offentliggjort i Natur- og Miljøklagenævnet Orienterer (NoMO) nr. 69 om, at der ikke kan klages over en miljøvurdering efter miljøvurderingsloven eller en VVM-redegørelse efter VVM-reglerne, før den plan, som miljøvurderingen/VVM-redegørelsen knytter sig til, er endeligt vedtaget. Som det fremgår heraf, lagde nævnet ved vurderingen vægt på planlovens og miljøvurderingslovens klagereregler, hensynet til offentlighedsperioden i forbindelse med det pågældende planforslag, og at planen måske ikke bliver vedtaget i den foreslåede form. På den baggrund fandt nævnet det rigtigst, at en klagesagsbehandling af en VVM-redegørelse og/eller en miljøvurdering først kan finde sted, efter planen er endeligt vedtaget.

Til § 52

Bestemmelsen indeholder regler om indgivelse af klage og efterfølgende kommunikation og er en videreførelse på nærværende lovs område af planlovens § 60, stk. 2-4, 6-7 og 10, og miljøvurderingslovens § 16, stk. 5-8.

Efter det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.* skal klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelse, ved anvendelse af digital selvbetjening. Bestemmelsen skal dog ses i sammenhæng med § 18 b, stk. 2-4, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet, hvorefter Natur- og Miljøklagenævnet i visse tilfælde kan undtage fra kravet om indgivelse af klage ved anvendelse af den digitale selvbetjening.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, 2. pkt.* betyder, at klagers efterfølgende kommunikation med Natur- og Miljøklagenævnet angående klagesagen skal ske via den digitale selvbetjening. Det kan f.eks. være i forbindelse med parts-høring eller indgivelse af supplerende oplysninger.

Videre foreslås det i *stk. 1, 3. pkt.*, at en klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal anses for at være indgivet, når den er tilgængelig for den myndighed, der har truffet den afgørelse, der påklages. Det vil sige fra det tidspunkt, hvor myndigheden har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af klagen. Det er uden betydning, om eller hvornår myndigheden gør sig bekendt med indholdet af klagen. En klage vil normalt være tilgængelig for en myndighed på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse klagen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i modtagelsessystemet eller i et datasystem. En klage, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig. En ansøgning, anmeldelse, indberetning mv., der er tilgængelig i myndighedens system eksempelvis klokken 23:59 den 30. november, er så-

ledes kommet frem den 30. november, uanset at der ikke fysisk sidder en medarbejder i myndigheden og gør sig bekendt med klagen på dette tidspunkt, der ligger uden for normal arbejdstid/åbningstid. Det kan med digital selvbetjening præcist registreres, hvornår en klage er kommet frem. Kan modtagelsestidspunktet for en digital klage ikke fastlægges som følge af problemer med myndighedens it-system eller andre lignende problemer, må klagen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke komme klager til skade, at en klage modtages efter fristens udløb, hvis dette skyldes et systemnedbrud af den digitale selvbetjening. IT-problemer (nedbrud, midlertidig kapacitetsnedgang m.v.) kan betyde, at en klage ikke kan indgives til Natur- og Miljøklagenævnet ved anvendelse af digital selvbetjening. Opstår problemerne tæt på udløbet af klagefristen, og kan problemerne føre til, at klagefristen med rimelighed ikke kan overholdes, anses klagen for at være kommet frem inden for fristen, hvis den gøres tilgængelig for Natur- og Miljøklagenævnet inden for en rimelig tid efter, at problemerne er ophørt. Den foreslåede bestemmelse er relevant i forhold til Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af, om en klage er indgivet rettidigt. Natur- og Miljøklagenævnet afgør på samme måde som i dag spørgsmålet om, hvorvidt procesforudsætningerne for behandlingen af en klage er opfyldt, herunder også om en klage er blevet indgivet inden klagefristens udløb. Det bemærkes, at en myndighed på samme måde som i dag, vil skulle sikre, at en klage, der indgives til en forkert adressat, henvises til den rette adressat.

Førsteinstansen skal efter det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.*, hvis den vil fastholde sin afgørelse, efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Indsendelsen skal ske snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb. Det forventes, at førsteinstansen i de fleste tilfælde kan videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet umiddelbart efter klagefristens udløb. Når dette ikke er muligt, fastsætter bestemmelsen, at klagen som udgangspunkt ikke skal videresendes senere end 3 uger efter klagefristens udløb. 3 ugers-fristen forventes førsteinstansen at kunne overholde i langt de fleste sager. Da der stilles krav om, at førsteinstansen skal udarbejde en udtalelse med myndighedens bemærkninger til sagen og de enkelte klagepunkter, vil førsteinstansen imidlertid i visse sager have behov for længere tid, eksempelvis hvis klagepunkterne vedrører komplicerede forhold. I nogle tilfælde vil førsteinstansen endvidere have behov for længere tid til at overveje, om der er grundlag for at genoptage sagen. En anden situation, hvor udgangspunktet om, at klagen senest 3 uger efter klagefristens udløb skal videresendes til Natur- og Miljøklagenævnet, kan fraviges, er, når førsteinstansen efter modtagelsen af klagen inddrages i forhandlinger med afgørelsens adressat og klageren om tilpasninger af den ansøgte aktivitet, der er af betydning for klagen.

Klagen skal efter *stk. 2, 2. pkt.*, når den videresendes til Natur- og Miljøklagenævnet, udover de dokumenter, der er indgået i sagens behandling, være bilagt myndighedens be-

mærkninger til sagen og de anførte klagepunkter. Førsteinstansen skal således ikke afvente en høring fra nævnet, men skal af sig selv samle de relevante dokumenter i sagen og udarbejde en udtalelse. Når klagesagen modtages i Natur- og Miljøklagenævnet, vil den således som udgangspunkt være fuldt oplyst. Bestemmelsen svarer til planlovens § 60, stk. 2, og miljøvurderingslovens § 16, stk. 5.

Efter det foreslåede *stk. 3*, skal myndigheden, når den videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet, samtidig sende en kopi af sin udtalelse til de i klagesagen involverede med en frist for at afgive bemærkninger til Natur- og Miljøklagenævnet på 3 uger fra modtagelsen. Herved effektiviseres klagesagsbehandlingen i Natur- og Miljøklagenævnet, idet nævnet ikke efter at have modtaget førsteinstansens udtalelse skal sende den i høring hos de øvrige, der er involveret i klagesagen. Den foreslåede bestemmelse udelukker ikke, at Natur- og Miljøklagenævnet efter omstændighederne i konkrete sager kan dispensere fra fristen for at afgive bemærkninger, hvis særlige forhold begrundet dette, herunder f.eks. sagens kompleksitet. Bestemmelsen svarer til planlovens § 60, stk. 3 og miljøvurderingslovens § 16, stk. 6.

Det følger af det foreslåede *stk. 4*, at myndigheden skal underrette Natur- og Miljøklagenævnet, såfremt myndigheden, når klagen er videresendt til Natur- og Miljøklagenævnet, bliver inddraget i forhandlinger med adressaten for en afgørelse og klageren om tilpasninger af det ansøgte projekt, der er af betydning for klagen. Bestemmelsen vedrører alene projekter. Forhandlingerne kan bl.a. være af betydning for klagen ved at vedrøre et forhold, der er klaget over, eller ved at de kan resultere i, at ansøgningen - og i forlængelse heraf klagen - trækkes tilbage, og at adressaten indgiver en ny ansøgning. Hensigten med underretningen er, at Natur- og Miljøklagenævnet kan sætte behandlingen af klagesagen i bero, mens der forhandles om tilpasninger af projektet. Nævnets adgang til at sætte klagesagsbehandlingen i bero, mens der forhandles om tilpasninger af det ansøgte projekt, præciseres med lovforslaget. Efter forslaget skal førsteinstansen tillige underrette nævnet om resultatet af forhandlingerne, når de er afsluttet. Bestemmelsen svarer til planlovens § 60, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 5* medfører, at myndigheden er forpligtet til at anvende digital selvbetjening ved videresendelse og efterfølgende kommunikation med Natur- og Miljøklagenævnet om klagesagen. Denne forpligtigelse omfatter også de situationer, hvor en klage er indgivet uden anvendelse af digital selvbetjening, og Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse om, at klage ikke afvises. Det betyder, at myndigheden skal indføre klagen i den digitale selvbetjening. Bestemmelsen svarer til planlovens § 60, stk. 6, og miljøvurderingslovens § 16, stk. 7.

Det foreslås i *stk. 6*, at myndigheden forpligtes til at videresende klager, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening til Natur- og Miljøklagenævnet. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med Natur- og Miljøklagenævnets mulighed for at afvise klager, der ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. § 18 b, stk. 1, 2. pkt., i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Det forudsættes dog, at hvis myn-

digheden modtager en klage, der ikke er indgivet ved anvendelse af den digitale selvbetjening, vejleder myndigheden klager om anvendelse den digitale selvbetjening i stedet. Det forudsættes således, at kommunerne i et vist omfang er klager behjælpelige med vejledning i forhold til helt grundlæggende spørgsmål som f.eks. vejledning om, at der består en pligt til at bruge den digitale selvbetjening, angivelse af web-adressen til den digitale selvbetjening, kontaktoplysninger til Natur- og Miljøklagenævnets supportfunktion og lignende.

Natur- og Miljøklagenævnet stiller en supportfunktion til rådighed for brugere af den digitale selvbetjening. Supportfunktionen vil bestå i en mulighed for henvendelse pr. telefon eller mail i et nærmere bestemt tidsrum, hvor klager og myndigheder vil kunne få vejledning til forståelsesmæssige problemer med at håndtere den digitale selvbetjenings funktioner. Supportfunktionen begrænser sig til vejledning med håndtering/teknik omkring den digitale selvbetjening. Supportfunktionen kan således ikke f.eks. være klager behjælpelige i tilfælde af problemer med borgerens egen hardware eller software eller problemer med login på borger.dk, virk.dk eller nemlogin. Supportfunktionen kan heller ikke vejlede omkring det indholdsmæssige i en klage. Supportfunktionens kontaktoplysninger vil være at finde på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Det er Natur- og Miljøklagenævnet, som afgør, om en klage er blevet indgivet inden klagefristens udløb. Det bemærkes, at såfremt en klage indgives på anden måde end ved anvendelse af den digitale selvbetjening inden klagefristens udløb, og klagen derefter indgives ved anvendelse af den digitale selvbetjening efter klagefristens udløb, skal Natur- og Miljøklagenævnet betragte klagen som indgivet rettidigt. Situationen svarer til, hvad der i øvrigt gælder, hvis en klage er blevet indgivet til en forkert adressat.

Det foreslås, at når myndigheden videresender en klage, der ikke er indgivet til Natur- og Miljøklagenævnet ved anvendelse af digital selvbetjening, finder reglerne om tidsfristen for myndighedens videresendelse af klagen til nævnet, myndighedens oplysning af sagen og høring af de involverede parter i klagesagen i stk. 1, 4. og 5. pkt. og stk. 2 ikke anvendelse. Bestemmelsen svarer til planlovens § 60, stk. 7, og miljøvurderingslovens § 16, stk. 8.

Med bestemmelsen i *stk. 7* foreslås, at hvis en afgørelse påklages, skal den myndighed, der har truffet afgørelsen, sikre, at adressaten for afgørelsen straks underrettes om klagen. Bestemmelsen skal sikre, at den, der har modtaget en afgørelse, hurtigst muligt underrettes om en indgivet klage. Bestemmelsen betyder, at det i alle tilfælde er den kompetente myndighed, der skal underrette adressaten, også ved klager over VVM-tilladelser efter lovforslagets § 25. Bestemmelsen svarer delvist til planlovens § 60, stk. 10.

Efter de gældende bestemmelser i planlovens § 60, stk. 2-4, 6-7 og 10 samt miljøvurderingslovens § 16, stk. 5-8 bestemmer, at klager til Natur- og Miljøklagenævnet skal indgives skriftligt til den myndighed, som har truffet afgørelsen ved anvendelse af digital selvbetjening. Hvis myndigheden

på baggrund af klagen vil fastholde afgørelsen, skal myndigheden snarest og som udgangspunkt ikke senere end tre uger efter klagefristens udløb videregende klagen til nævnet. Nævnet skal videregende klagen sammen med den påklagede afgørelse, de dokumenter, som har indgået i myndighedens bedømmelse af sagen samt en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

Når myndigheden efter de gældende regler videregender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet, skal nævnet samtidig sende en kopi af sin udtalelse til sagens parter. Myndigheden skal ved fremsendelsen fastsætte en frist på tre uger for de i klagesagen involverede til at afgive bemærkninger til nævnet. Myndigheden skal, når klagen videregendes samt ved den efterfølgende kommunikation med Natur- og Miljøklagenævnet anvende digital selvbetjening. Dette gælder også, hvor klagen ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, men hvor Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke skal afvises. Såfremt klagen ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden snarest videregende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Til § 53

Efter den foreslåede bestemmelse er det udgangspunktet, at klager over afgørelser efter § 21 eller afgørelser om VVM-tilladelse efter § 25, og afgørelser efter § 46, jf. § 49, stk. 1, ikke har opsættende virkning. Det indebærer, at en påklaget afgørelse kan udnyttes eller skal efterkommes, mens klagesagen verserer.

Efter det foreslåede 1. pkt. kan Natur- og Miljøklagenævnet imidlertid tillægge en rettidig klage over en screeningsafgørelse efter § 21 eller en afgørelse om VVM-tilladelse efter § 25, jf. § 49, stk. 1, opsættende virkning. Nævnet kan både bestemme, at en afgørelse efter §§ 21 eller 25 ikke må udnyttes, og at påbud ikke skal efterkommes. Bestemmelsen viderefører planlovens § 60, stk. 8, 1. pkt. på nærværende lovs område.

Det beror på Natur- og Miljøklagenævnets vurdering i den konkrete sag, om klagen skal tillægges opsættende virkning. Afgørende for denne vurdering er først og fremmest, om det ud fra en foreløbig bedømmelse af sagen må anses for overvejende sandsynligt, at der foreligger en væsentlig overtrædelse af loven. En række andre omstændigheder vil imidlertid også have betydning for nævnets beslutning, navnlig tidspunktet for klagens indgivelse, aktivitetens påbegyndelse og aktivitetens karakter. Dette svarer til gældende praksis.

Efter forslaget 2. pkt. kan Natur- og Miljøklagenævnet påbyde et iværksat bygge- eller anlægsarbejde standset. Bestemmelsen viderefører planlovens § 60, stk. 8, 2. pkt. på nærværende lovs område.

Lovforslagets § 53 angår alene klager over de i bestemmelsen nævnte afgørelser efter lovforslagets §§ 21, 25, 45 og 46, stk. 4. I det en afgørelse er truffet i henhold til anden lov og påklages efter reglerne heri, vil spørgsmålet om op-

sættende virkning kunne være reguleret i reglerne om klageadgang i den pågældende sektorlovgivning.

Til § 54

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* vil der være en frist på 6 måneder efter, at en afgørelse er meddelt eller offentligt annonceret, for at anlægge en sag til prøvelse af afgørelsen ved domstolene. Søgsmålsfristen omfatter afgørelser efter loven eller regler udstedt i medfør af loven. Søgsmålsfristen afbrydes ved sagsanlæg, dvs. ved at indgive stævning til retten. Søgsmålsfristen regnes fra dagen, hvor afgørelsen er meddelt adressaten, eller, hvis afgørelsen er offentliggjort, fra tidspunktet fra bekendtgørelsen.

Tilsvarende bestemmelser, der fastsætter en søgsmålsfrist på 6 måneder, findes i planlovens § 62 og en række andre love på miljøområdet. Formålet med bestemmelserne og denne bestemmelse er at sikre, at retstilstanden ikke er uvis over længere tid. Miljøvurderingsloven indeholder ingen regler om søgsmålsfrist.

Det foreslås i *stk. 2*, at retten ved søgsmål om forhold vedrørende miljøet, der er omfattet af denne lov, skal påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter. Forpligtelsen påhviler samtlige retsinstanser. Der er tale om en ny bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med de gældende regler i retsplejeloven. Udgangspunktet efter retsplejeloven er, at den tabende part erstatter de udgifter, som den vindende part har afholdt, forudsat disse har været fornødne til sagens forsvarlige udførelse. Udgifter til bistand af advokat m.v. erstattes med et passende beløb, og de øvrige udgifter erstattes fuldt ud. I medfør af retsplejelovens § 312, stk. 2, kan retten dog af egen drift bestemme, at den tabende part ikke eller kun delvist skal erstatte modparten de påførte udgifter, hvis særlige grunde taler for det. Sådanne grunde vil kunne foreligge, såfremt omkostningerne i modsat fald vurderes at ville være uoverkommeligt høje for den pågældende, hvor der i henhold til lovgivningen eller internationale forpligtelser m.v. er et krav om, at de tilgængelige retsmidler ikke må være uoverkommeligt dyre. Samtidig skal forslaget ses i sammenhæng med reglerne i retsplejelovens kapitel 31 om bl.a. retshjælp og fri proces.

Bestemmelsen har til hensigt at sikre overholdelsen af kravet i Århuskonventionen og VVM-direktivet om, at de tilgængelige retsmidler ikke må være uoverkommeligt dyre. Bestemmelsen skal derfor forstås i overensstemmelse med konventionen og direktivet, herunder den praksis fra EU-domstolen, der knytter sig hertil. Det bemærkes i den forbindelse, at EU er kontraherende part under Århuskonventionen, og at konventionen derfor også til dels er gennemført i EU-retten, jf. herved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/35/EF af 26. maj 2003 om mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF (det tidligere VVM-direktiv) 96/61/EF for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 9.

Til § 55

Bestemmelsen omhandler ejerens lovliggørelsespligt og er en videreførelse på nærværende lovs område af planlovens § 63. Tilsvarende regler findes i en række andre love på miljø- og naturområdet.

Efter *stk. 1* påhviler det den til enhver tid værende ejer af en ejendom at berigtige ulovlige forhold. Hvis der er tale om ulovlig brug af ejendommen, påhviler forpligtelsen dog tillige brugeren af ejendommen. Ved ulovlig brug forstås, at et anlæg er opført uden de påkrævede tilladelser efter dette lovforslag, eller at vilkår i tilladelser efter lovforslaget ikke overholdes. Bestemmelsen svarer til planlovens § 63, stk. 1. Efter *stk. 1*, som i størstedelen af miljø- og planlægningslovgivningen, påhviler pligten til at lovliggøre et ulovligt forhold den til enhver tid værende ejer af en fast ejendom og er dermed knyttet objektivt til ejendommen. Pligten er derimod personlig i den forstand, at et administrativt påbud om at lovliggøre må rettes mod den konkrete ejer. Skifter ejendommen ejer, må påbuddet gentages over for den nye ejer. Når der sker ejerskifte er det dermed af betydning at undgå, at den fysiske lovliggørelse forsinkes unødigt, f.eks. fordi den nye ejer, hvis han ikke har haft kendskab til det ulovlige forhold, vil være tilskyndet til at søge forholdet berigtiget ved retlig lovliggørelse.

Det foreslås derfor i *stk. 2*, at der kan ske tinglysning af lovliggørelsespåbud, når pligten påhviler den til enhver tid værende ejer af ejendommen. Betydningen af tinglysningen vil være, at en køber kan blive advaret om det ulovlige forhold. Tinglysningen er af oplysende karakter og således ikke nogen betingelse for, at det meddelte påbud er gyldigt og får retsvirkninger. Bestemmelsen svarer til planlovens § 63, stk. 2.

Det foreslåede *stk. 3* giver tilsynsmyndigheden adgang til på ejerens regning at foretage det nødvendige til gennemtvangelse af et påbud om berigtigelse, når tvangsbøder ikke kan antages at føre til at påbuddet efterkommes. Det er en forudsætning for at anvende bestemmelsen, at det ved en forudgående dom er fastslået, at der skal ske fysisk lovliggørelse af det ulovlige forhold inden en bestemt frist. Det er endvidere en forudsætning, at den dømte, såfremt lovliggørelse undlades inden for den fastsatte frist, forpligtes til at betale tvangsbøder af en hvis størrelse for hver dag, uge eller måned, fristen overskrides. Tilsynsmyndigheden kan lovliggøre forholdet for den dømtes regning, hvis den dømte betaler tvangsbøderne uden at lovliggøre forholdet.

Bestemmelsen svarer til planlovens § 63, stk. 3.

Til § 56

Den foreslåede bestemmelse vedrører straf for overtrædelse af visse af lovens bestemmelser. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til planlovens § 64, stk. 1, nr. 3 og 4, og VVM-bekendtgørelsens § 15, som er fastsat i medfør af planlovens § 64, stk. 2.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 1*, at der fastsættes straf i form af bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning ved overtrædelse af den foreslåede § 18, stk. 1, hvorefter bygherren skal indsende en skriftlig ansøgning til myndigheden jf. § 17 om projekter, der er omfattet af lovforslagets bilag 1 og 2.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 2*, at der fastsættes straf i form af bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning ved overtrædelse af den foreslåede 15, stk. 1, hvorefter bygherren ikke må påbegynde projekter, før myndigheden har meddelt tilladelse til at igangsætte projektet. Bestemmelsen omfatter projekter omfattet af bilag 1 samt projekter omfattet af bilag 2, hvor myndigheden enten ved en screening har vurderet, at projektet er VVM-pligtigt, eller hvor ansøger selv har anmodet om, at projektet skal undergå en miljøvurdering.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 3*, at der fastsættes straf i form af bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning ved overtrædelse af den foreslåede § 16, hvorefter et projekt omfattet af bilag 2 ikke må påbegyndes, før myndigheden jf. § 17 skriftligt har meddelt bygherren, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 4*, at der fastsættes straf i form af bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning ved tilsidesættelse af vilkår for en tilladelse efter loven eller regler fastsat i medfør af loven.

Desuden foreslås det i *stk. 1, nr. 5*, at der fastsættes straf i form af bøde ved undladelse af at efterkomme et påbud eller forbud efter loven eller regler udstedt i medfør heraf. Bestemmelsen omfatter også påbud om at berigtige et ulovligt forhold.

Bestemmelserne svarer til planlovens § 64, stk. 1, nr. 3 og 4.

Det foreslåede *stk. 2* omfatter strafbare overtrædelser, hvor der er skærpene omstændigheder, idet overtrædelserne er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvor der ved overtrædelsen er voldt skade på de interesser, som loven tilsigter at beskytte eller fremkaldt fare herfor eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Under Folketingets behandling af forslaget til den nugældende miljøbeskyttelseslov i 1991 blev strafferammen hævet til 2 års fængsel for overtrædelser begået under tilsvarende skærpene omstændigheder. Siden er strafferammen sat til 2 år i en række eksisterende og nye miljølove, herunder stort set alle de erhvervsregulerende love, hvor overtrædelse kan medføre alvorlig skade på natur og miljø. Dette gælder således lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, havmiljøloven, jordforureningsloven, kemikalieloven, lov om miljø og genteknologi, jagt- og vildtforvaltningsloven og råstofloven.

Overtrædelse af lovens krav vedr. miljøvurdering og tilladelse vedrørende konkrete projekter kan ligesom overtrædelse af de nævnte love medføre store skader på natur og miljø og medføre betydelige økonomiske fordele for den, der overtræder reglerne. Formålet med forslaget er således

at sikre en harmonisering af strafferammen med øvrige sammenlignelige miljølove og hermed undgå, at overtrædelser af denne lov opfattes som mindre alvorlige end overtrædelser af de øvrige nævnte love.

Bestemmelserne i det foreslåede *stk. 1 og 2* sikrer overholdelse af VVM-direktivets artikel 10a og artikel 3, litra h, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (2008/99/EF) af 19. november 2008 om strafferetlig beskyttelse af miljøet (miljøstraffedirektivet).

Det foreslåede *stk. 3* fastsætter, at såfremt der ikke sker konfiskation af udbytte, som er opnået ved overtrædelser, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillæggsbøde, tages særligt hensyn til en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel, jf. *stk. 2*.

Det foreslåede *stk. 4* fastsætter, at forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelse m.v. som omhandlet i *stk. 1*. Efter straffelovens § 93 er forældelsesfristen for strafansvaret 2 år. Formålet med den særlige forældelsesfrist på 5 år, der omfatter overtrædelse af både lovens bestemmelser og regler udstedt i medfør af loven, er især at sikre den nødvendige tid til den administrative behandling af straffesagerne (tilsynsmyndighedens undersøgelser, politiets efterforskning og anklagemyndighedens forberedelse).

Det foreslås i *stk. 5*, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. Det gælder både for overtrædelse af lovens § 15 og for overtrædelse af regler i forskrifter udstedt i medfør af loven. Bestemmelsen svarer til planlovens § 64, *stk. 3*, og VVM-bekendtgørelsens § 15, *stk. 2*.

Miljøvurderingsloven indeholder ingen regler om straf og dette videreføres med lovforslaget. Overtrædelse af reglerne om planer og programmer kan således ikke straffes.

Til § 57

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 16. maj 2017, som er datoen for implementeringsfristen af den seneste ændring af VVM-direktivet fra 2014.

Med bestemmelserne i *stk. 2* foreslås det, at loven ikke finder anvendelse ved behandling af klager over afgørelser efter lov om miljøvurdering af planer og programmer, der er truffet før lovens ikrafttræden. Dette betyder, at en klageinstans skal behandle klager over afgørelser efter lov om miljøvurdering af planer og programmer, der er blevet truffet før lovens ikrafttræden efter den nugældende lov om miljøvurdering.

Med bestemmelsen i *stk. 3* foreslås det, at loven ikke finder anvendelse for planer og programmer, som er under tilvejebringelse. Det indebærer, at denne lov ikke finder anvendelse, hvor der er udarbejdet en miljøvurdering efter reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer inden denne lovs ikrafttræden, eller hvor myndigheden inden denne lovs ikrafttræden har truffet afgørelse om, at der ikke skal gennemføres en miljøvurdering af planen eller programmet.

Uanset at loven ikke tilsigter nogen ændringer i den gældende regulering på miljøvurderingsområdet findes det hen-

sigtsmæssigt at fastsætte overgangsbestemmelser, da de nugældende bilag 1 og 2 til lov om miljøvurdering af planer og programmer, som svarer til VVM-direktivets bilag I og II erstattes af det foreslåede bilag 1 eller bilag 2 til denne lov, som indebærer enkelte fravigelser fra de nugældende bilag.

Med bestemmelsen i *stk. 4* foreslås det, at klage over afgørelser indgivet til Energiklagenævnet skal behandles af nævnet efter de hidtil gældende regler, hvis afgørelsen er truffet før lovens ikrafttræden. Dette gælder uanset, om klage er indgivet til Energiklagenævnet før eller efter lovens ikrafttræden.

Det bemærkes, at såfremt Energiklagenævnet ved behandling af en klage træffer afgørelse om, at sagen skal hjemvises til den kompetente myndighed for sager omfattet af lov om fremme af vedvarende energi, lov om anvendelse af Danmarks undergrund eller lov om kontinentalsoklen, til fornyet behandling, skal den kompetente myndighed behandle sagen efter denne lov.

Med bestemmelsen i *stk. 5, nr. 1* foreslås det, at den hidtil gældende § 26 i lov om fremme af vedvarende energi samt reglerne i bekendtgørelse nr. 68 af 26. januar 2012 fortsat finder anvendelse, hvis Energistyrelsen har truffet screeningsafgørelse før denne lovs ikrafttræden. En screeningsafgørelse kan gå ud på, at projektet ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, eller at projektet forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, og at der derfor skal udarbejdes en VVM-redegørelse.

Med bestemmelsen i *stk. 5, nr. 2* foreslås det, at den hidtil gældende § 26 i lov om fremme af vedvarende energi samt reglerne i bekendtgørelse nr. 68 af 26. januar 2012 fortsat finder anvendelse, hvis ansøger inden lovens ikrafttræden har anmodet Energistyrelsen om en udtalelse om, hvilke oplysninger, der skal fremlægges i VVM-redegørelsen.

Med bestemmelsen i *stk. 5, nr. 3* foreslås det, at den hidtil gældende § 26 i lov om fremme af vedvarende energi samt reglerne i bekendtgørelse nr. 68 af 26. januar 2012 fortsat finder anvendelse, hvis ansøger inden lovens ikrafttræden har fremsendt VVM-redegørelsen til Energistyrelsen.

Det foreslåede *stk. 5* sikrer, at ansøgninger, der er indgivet før lovens ikrafttræden og ikke er færdigbehandlede på tidspunktet for lovens ikrafttræden, fortsat kan behandles i henhold til de hidtidige gældende regler.

Med bestemmelsen i *stk. 6, nr. 1* foreslås det, at de hidtil gældende § 28 a i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, § 4a i lov om kontinentalsokkel samt reglerne i bekendtgørelse nr. 1419 af 3. december 2015 fortsat finder anvendelse, hvis Energistyrelsen har truffet screeningsafgørelse før denne lovs ikrafttræden. En screeningsafgørelse kan gå ud på, at projektet ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, eller at projektet forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, og at der derfor skal udarbejdes en VVM-redegørelse.

Med bestemmelsen i *stk. 6, nr. 2* foreslås det, at de hidtil gældende § 28 a i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, § 4a i lov om kontinentalsokkel samt reglerne i bekendtgørelse nr. 1419 af 3. december 2015 fortsat finder an-

vendelse, hvis ansøger inden denne lovs ikrafttræden har anmodet Energistyrelsen om en udtalelse om, hvilke oplysninger, der skal fremlægges i VVM-redegørelsen.

Med bestemmelsen i *stk. 6, nr. 3* foreslås det, at de hidtil gældende § 28 a i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, § 4a i lov om kontinentalsokkel samt reglerne i bekendtgørelse nr. 1419 af 3. december 2015 fortsat finder anvendelse, hvis ansøger inden denne lovs ikrafttræden har fremsendt VVM-redegørelsen til Energistyrelsen.

Det foreslåede *stk. 6* sikrer, at ansøgninger, der er indgivet før lovens ikrafttræden og ikke er færdigbehandlede på tidspunktet for lovens ikrafttræden, fortsat kan behandles i henhold til de hidtidige gældende regler.

Med bestemmelsen i *stk. 7* foreslås det, at klage over afgørelser indgivet til Natur- og Miljøklagenævnet skal behandles af nævnet efter de hidtil gældende regler, hvis afgørelsen er truffet før lovens ikrafttræden. Dette gælder uanset, om klage er indgivet til Natur- og Miljøklagenævnet før eller efter lovens ikrafttræden.

Det bemærkes, at såfremt Natur- og Miljøklagenævnet ved behandling af en klage træffer afgørelse om, at sagen skal hjemvises til den kompetente myndighed til fornyet behandling, skal den kompetente myndighed behandle sagen efter denne lov.

Med bestemmelsen i *stk. 8, nr. 1* foreslås det, at de hidtil gældende regler om VVM i lov om planlægning og bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 fortsat finder anvendelse, hvis den kompetente VVM-myndighed har truffet screeningsafgørelse før denne lovs ikrafttræden. En screeningsafgørelse kan gå ud på, at projektet ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, eller at projektet forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, og at der derfor skal udarbejdes en VVM-redegørelse.

Med bestemmelsen i *stk. 8, nr. 2* foreslås det, at de hidtil gældende regler om VVM i lov om planlægning og bekendtgørelse nr. 1632 af 16. december 2015 fortsat finder anvendelse, hvis den kompetente VVM-myndighed har offentliggjort en kort beskrivelse af det påtænkte anlæg med henblik på at indkalde ideer og forslag fra offentligheden og berørte myndigheder, med henblik på at afgrænse VVM-redegørelsens indhold.

Det foreslåede *stk. 8* sikrer, at ansøgninger, der er indgivet før lovens ikrafttræden og ikke er færdigbehandlede på tidspunktet for lovens ikrafttræden, fortsat kan behandles i henhold til de hidtidige gældende regler.

Med bestemmelsen i *stk. 9, nr. 1* foreslås det, at de hidtil gældende regler i § 23 i lov om råstoffer og kapitel 3-4 i bekendtgørelse nr. 1306 af 24. november 2015 fortsat finder anvendelse, hvis Naturstyrelsen har truffet screeningsafgørelse før denne lovs ikrafttræden. En screeningsafgørelse kan gå ud på, at projektet ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, eller at projektet forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, og at der derfor skal udarbejdes en VVM-redegørelse.

Med bestemmelsen i *stk. 9, nr. 2* foreslås det, at de hidtil gældende regler i § 23 i lov om råstoffer og kapitel 3-4 i be-

kendtgørelse nr. 1306 af 24. november 2015 fortsat finder anvendelse, hvis ansøger inden denne lovs ikrafttræden har anmodet Naturstyrelsen om en udtalelse om, hvilke oplysninger, der skal fremlægges i VVM-redegørelsen.

Med bestemmelsen i *stk. 9, nr. 3* foreslås det, at de hidtil gældende regler i § 23 i lov om råstoffer og kapitel 3-4 i bekendtgørelse nr. 1306 af 24. november 2015 fortsat finder anvendelse, hvis ansøger inden denne lovs ikrafttræden har fremsendt VVM-redegørelsen til Naturstyrelsen.

Det foreslåede *stk. 9* sikrer, at ansøgninger, der er indgivet før lovens ikrafttræden og ikke er færdigbehandlede på tidspunktet for lovens ikrafttræden, fortsat kan behandles i henhold til de hidtidige gældende regler.

Med bestemmelsen i *stk. 10* foreslås det, at de hidtil gældende regler i § 24 a i lov om beskyttelse af havmiljøet samt bekendtgørelse nr. 382 af 25. april 2012 fortsat finder anvendelse, hvis Miljøstyrelsen har truffet screeningsafgørelse før denne lovs ikrafttræden. En screeningsafgørelse kan gå ud på, at projektet ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, eller at projektet forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, og at der derfor skal udarbejdes en VVM-redegørelse. Den foreslåede bestemmelse sikrer, at ansøgninger, der er indgivet før lovens ikrafttræden og ikke er færdigbehandlede på tidspunktet for lovens ikrafttræden, fortsat kan behandles i henhold til de hidtidige gældende regler.

Med bestemmelsen i *stk. 11, nr. 1* foreslås det, at de hidtil gældende regler i bekendtgørelse nr. 579 af 29. maj 2013 fortsat finder anvendelse, hvis Kystdirektoratet har truffet screeningsafgørelse før denne lovs ikrafttræden. En screeningsafgørelse kan gå ud på, at projektet ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, eller at projektet forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, og at der derfor skal udarbejdes en VVM-redegørelse.

Med bestemmelsen i *stk. 11, nr. 2* foreslås det, at de hidtil gældende regler i bekendtgørelse nr. 579 af 29. maj 2013 fortsat finder anvendelse, hvis Kystdirektoratet har sendt de i bekendtgørelsens § 4, stk. 2 nævnte oplysninger i høring hos berørte myndigheder før ikrafttrædelsestidspunktet.

Med bestemmelsen i *stk. 11, nr. 3* foreslås det, at de hidtil gældende regler i bekendtgørelse nr. 579 af 29. maj 2013 fortsat finder anvendelse, hvis Kystdirektoratet har modtaget en VVM-redegørelse, som ansøger har udarbejdet og indsendt efter bekendtgørelses § 5, inden denne lovs ikrafttræden.

Det foreslåede *stk. 11* sikrer, at ansøgninger, der er indgivet før lovens ikrafttræden og ikke er færdigbehandlede på tidspunktet for lovens ikrafttræden, fortsat kan behandles i henhold til de hidtidige gældende regler.

Til § 58

Den foreslåede bestemmelse ophæver den nugældende miljøvurderingslov den 16. maj 2017, da denne erstattes i det hele af dette lovforslag.

Til § 59

Bestemmelsen angår lovens territoriale gyldigheds område.

Det foreslås, at loven ikke finder anvendelse på Grønland og Færøerne.